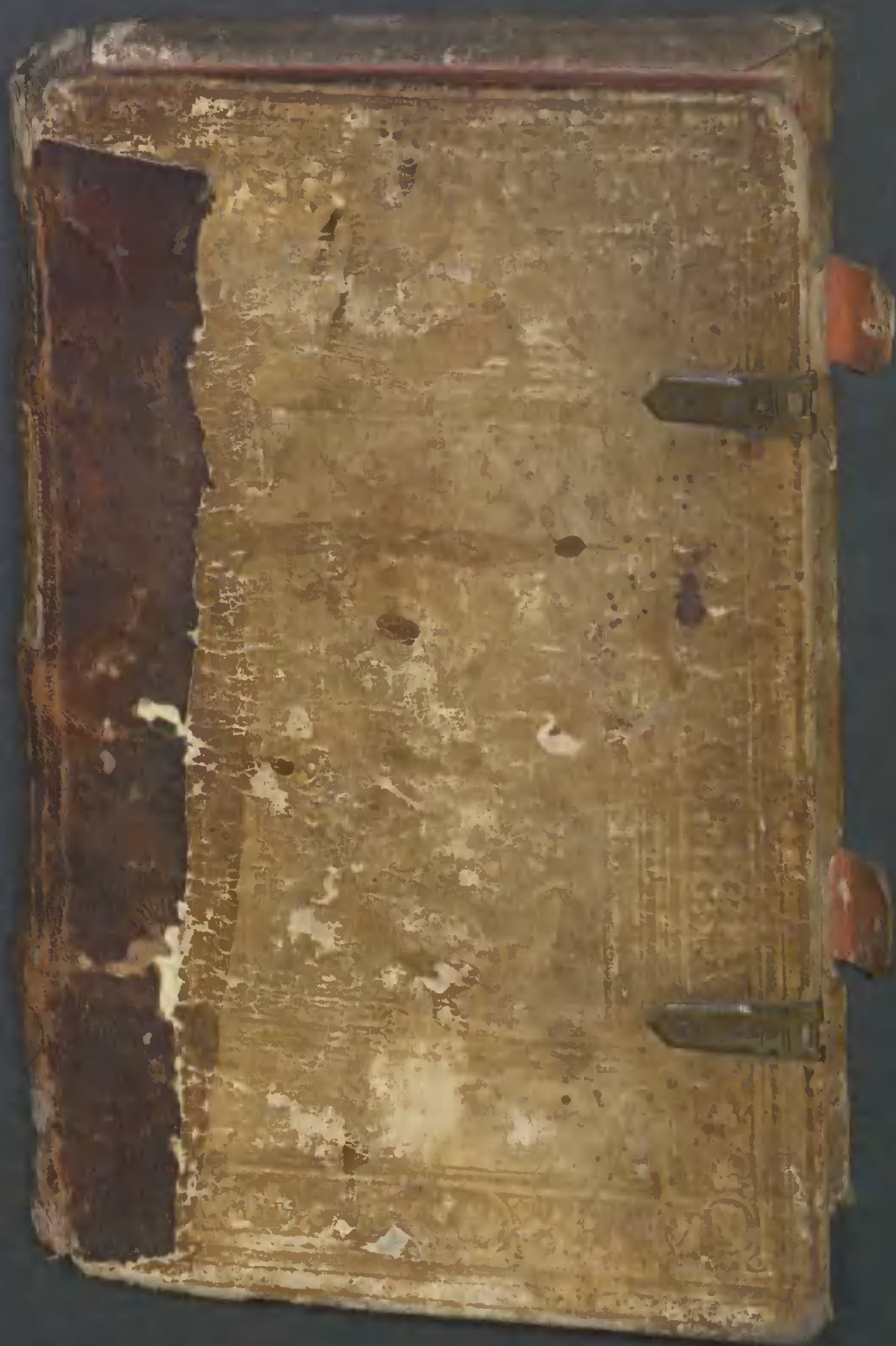
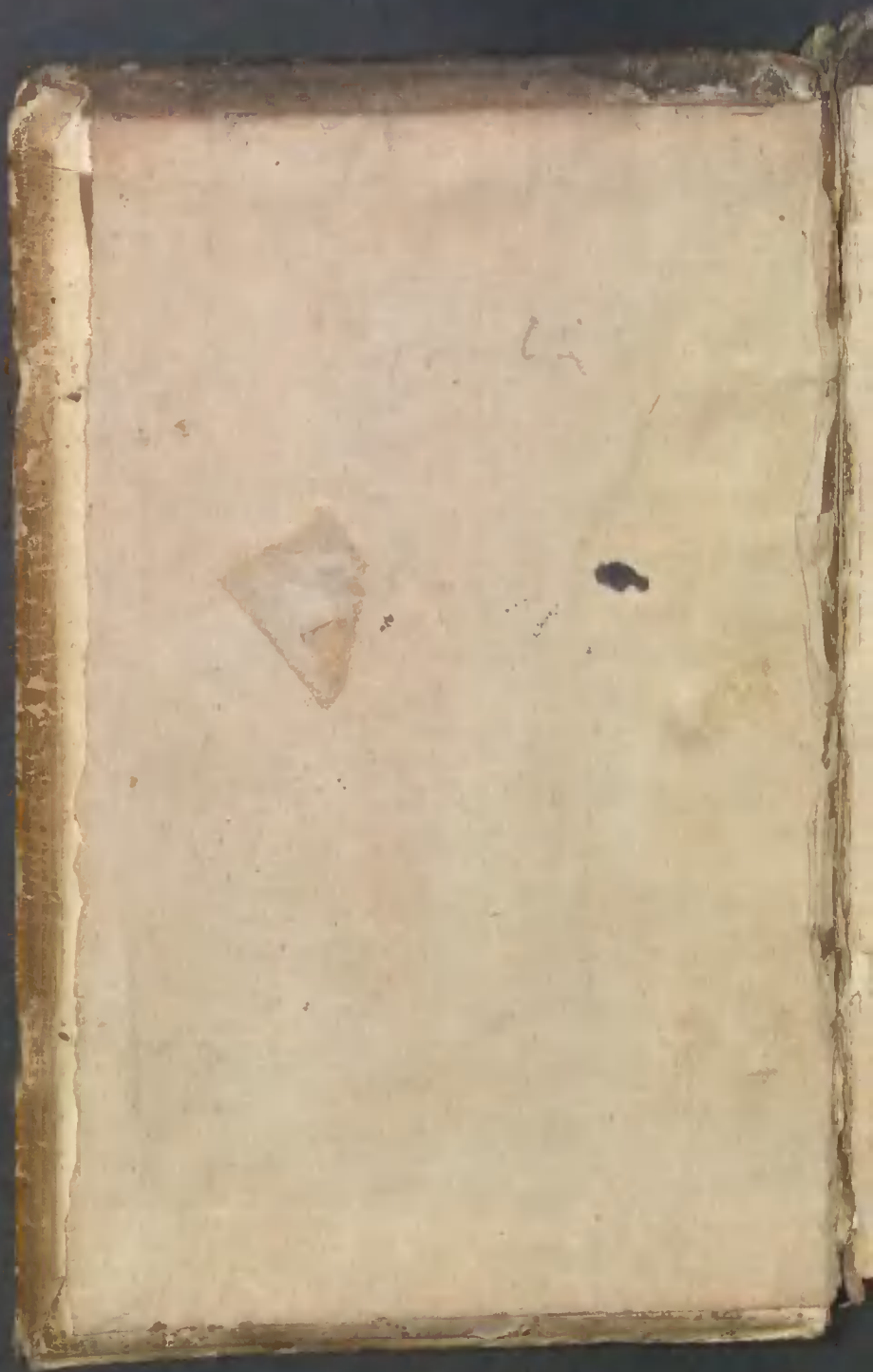

SACROSANCTI
ET OECUMENICI CONCILII

TRIDENTINI, PAVLO III.

IVLIO III. ET PIO IIII.

PONTIF. MAXIMIS

CELEBRATI,

CANONES ET DECRETA

Inscriptis catalogo lib. Minij Obra

His nunc recens accesserunt

Anno 1601
Duorum eruditissimorum virorum D. IOANNIS SO-
TEALLII ~~logi~~ & HORATII LVTHII Inris-
consuli, vtilissime ad marginem annotationes: quibus Sacra scri-
ptura, superiorum Conciliorum, iuris Pontificij, veterum Ecclesia
Patrum, tum citata, tum consonantia loca, fideliter indicantur.

Additæ præterea sunt ad finem, PII IIII. Pontificis
Maximi Bullæ, vnâ cum triplici vtilissimo Indice.

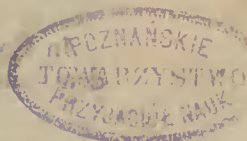
ANTVERPIÆ,

Ex officina Christophori Plantini,

M. D. LXXXVI.

Ex Catalogo librorum Minij D. M V de Obra

22.521.

22521

Bibliothek
PTPN.

SVMMA PRIVILEGII.

REGIS Privilegio cautum est, ne quis *Sacro-*
sandi & ecumenici Concilij Tridentini, Paulo 111.
Julio 111. & Pio 1111. Pontificibus Maximis celebrati,
Canones & Decreta, &c. citra Christophori Planti-
ni voluntatem imprimat, aut alicubi impressa im-
porret, venaliaue habeat à die impressionis abso-
luta intra sexennium, sub pœna ducentorum flo-
renorum. Qui secus faxit, confiscationis librorum,
& quinquaginta florenorum pœna, fisco Regio
exsoluenda, multabitur: vt latius in Regio diplo-
mate expressum est. Dato Bruxellæ in Concilio
priuato. v. Iunij, M. D. LXX.

Subsign.

De Lange.

In Concilio verò Brabantiae x111. Iulij, eo-
dem anno.

Subsign.

I. de Wiere

CHRISTOPHORI PLANTINI
LIBRARIJ
M. D. LXXII

CHRISTOPH. PLANTINVS
LECTORI S. P. D.

COGITANTI mihi, pie Lector, de noua acume-
nici Concilij Tridentini editione nitidissima & simul
emendatissima, tibiq; vtilissima facienda, per opportune ob-
latum est exemplar quoddam castigatissimū, ad præcipuam
editionē (Romanā videlicet) summa fide Venetiis excusum:
in cuius marginibus erant duorum eruditissimorū virorum
D. Iohannis Sotelli theologi, & Horatij Lurij iuriscōsulti,
vtilissima (meo iudicio) annotationes, parim impressæ, par-
tim manuscriptæ, quibus sacra scriptura, superiorum Cōci-
liorum, iuris Pontificij, veterum Ecclesiæ Patrū tum citata
tum consonantia loca fideliter indicantur: Non quidem ad
dubiorum obscuriorūque istius Concilij locorū interpreta-
tionem (quam à Pio IIII. Diplomate publico priuatus scri-
ptoribus interdictam probè norant duo iam commemorati
viri doctissimi) sed ad certissimarum clarissimarūq; con-
stitutionum dignitatem auctoritatemq; tuendam, ignoran-
tibus patefaciendam, & aduersus Catholicæ fidei hostes
muniendam. vtiq; omnibus hinc perspicuum euadat, verissi-
mam esse illam testificationem, qua aliquot locis Tridentini
Concilij Patres testificantur, sese religionis controuersias se-
cundum scripturam sacram, Apostolicas traditiones, proba-
ta Concilia, Ecclesiæ Catholicæ sensum & consensum, atq; Sess. 5. in In-
tio, & Sess. 15.
in saluo con-
ductu, & ad
finem Sess. 22.
veterum Patrum constantem consentientemq; doctrinam
diiudicare. Itaque nulla interposita mora nouam hanc, tan-
tamq; vtilitatem tecum communicandam putaui. Quod
quidem nostrum erga te totamq; temp. Christianam stu-
dium, grato accipere animo, nostrosq; pios conatus tuo fa-
uore prosequi atq; adiuuare quæso digneris. Vale. Ex Offic.
nostræ Typograph. Kal. Iun. M. D. LXX.

DESCRIPTION TRIDENTINÆ CIVITATIS.

TRIDENTI Civitas in finibus Venetiae provinciae inter montes, in planitie posita est: muris vallata lapideis, quam ex Septentrione abluit Athesis fluvius, ambitu miliaris Itali. In ea vias latas, & lapidibus structas, domos verò ita honorificas cernas, ut novam, non veterem Civitatem præ se ferat. Tempia satis pulchra conspicias, sed in omnibus itis parum structuræ. Arcem habet conspicuam, ut domum auream dicas potius, & quam possint & Imperatores, & Reges percommode inhabitare, à Bernardo Clesio Tridentino Præsidente antea, & illustratam non multos ante hæc annos. Insunt placide in urbem per muros ab Oriente aque rivus, super quo aedificia sericea. & mole frumentaria multe sunt, unde item plurimi rivuli deducuntur per medias vias in usum & publicam commoditatem. Super Athesim, ad portam quæ dicitur sancti Laurentij, pontem habet magnificum, sed ligneum, centum & quadraginta passuum longitudinis. Montes circum se habet nubibus continue obstitos, scopulosos, inaccessos, præcipientes, & ita præaltos, ut dicas, calum summa montium cacumina contingere. Faucibus habet duas, quarum altera vergit ad Septentrionem, altera verò ducit Veronam. Planitiem admodum parvam, sed ridentem, & arboribus & vitibus mirum in modum confitam, quam Athesis circum, & lambit undequaque. Promiscua habitantibus lingua, scilicet Teutonica & Italica, sed Itali omnes etiam, cum placet, Teutonice loquuntur. Tridentum Germanorum sentina, Italorum verò refugium est, cum quid insorunij illi occurrat. Parum frumenti, sed plurimum vini persuaue habet, album, & subrubeum. Per æstatem calum temperatū est, diebus autem Canicularibus sol apprimè fervens. Hyverno verò tempore propter nivium & glacierum ingentes horrores, vix huiusmodi regio habitari potest: neque satis sunt hominibus hypocæusta ad depellenda frigora, quæ eo tempore tam magna sunt, ut non sinant aquas descendere in rivum.

ram, sed statim venientes conuertant in niues: & quod datur miraculo,
 ut pueri ipsius Ciuitatis per id tempus aquis omnino careant. Boves &
 vaccas pro mulis, asellis, & equis onerariis habent, cum eorum plau-
 stris, tam ad res conuendendas facilibus, ut ad montium cacumina sic
 properent, ac se essent in planitie, à viarumque publicarum curatoribus
 ita inga aptata sunt, ut usque ad culmen accessibile quorumcumque
 montium ab eisdem iri possit. Nunc demum Ciuitas ista & opulenta
 & clara effecta est propter Concilium, quod in ea fuit per plurimos an-
 nos, & nunc viget maxime. Nam hic conuenere quinque primum Car-
 dinales Praesidentes & Legati Concilij pro sanctissimo D. N. Pio I I I I .
 Pont. Opt. Max. Duo similiter Cardinales, Lotharingus & Madruinus,
 Patriarcha tres, Archiepiscopi x x x I I I . Episcopi C C x x x v . Ab-
 bates V I I . Ordinum Generales V I I . cum Theologis C x l v i . &
 ultra secularibus, & regularibus, Ferdinandis, Caesaris, Regis Gallie,
 Hispaniarum, Portugallie, Hungariae, Boemie, Poloniae, Venetiarum,
 septem Cantuum Heluetiorum, Bavariae, Sabaudiae, Florentiae, & alio-
 rum Principum Ecclesiasticorum, Oratores.

* 3 BULLA

BVLLA INDICATIONIS
SACRI OECVMENICI
ET GENERALIS CONCILII
TRIDENTINI,
SVB PAVLO III.
PONT. MAX.

AVLVVS EPISCOPVS,
*seruus seruorum Dei, ad futuram rei memo-
riam.*

Hebr. 1.

Joan. 10.

INITIO nostri huius Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem, Dei omnipotentis providentia nobis commisit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum ferè omnium nostra Pastoralis sollicitudo, & vigilia esset vocata; cupiebamus quidem mederi Christianæ Reip. malis, quibus illa iam dudum vexata, & propemodum oppressa est: sed ipsi etiam, ut homines, circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares vires nostras esse sentiebamus. nam cum pace opus esse intelligeremus ad liberandam & conservandam à plurimis impendentibus periculis Remp. omnia invenimus odii & dissensionibus plena, dissentionibus praesertim Principibus iis inter se, quibus summa rerum penè omnis à Deo permessa est. Cum vnum Quile, & vnum Pastorem Dominici esse gregis, ad integritatem Christianæ religionis, & ad cælestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus; schismatis, dissidiis, hæresibus erat Christiani nominis diuulsa iam penè, & lacerata unitas. Cum tutam atque munitam ab infidelium armis atque insidiis Rempublicam optaremus; nostris eratis, nostraque cunctorum culpa, Dei videlicet iræ peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria vexata, conceptum & meditatum contra Italiam,

con-

CONCILII TRIDENTINI.

contraque Austriam, & Illyricum terra marique bellum: cum impius & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret; nostrorumque inter se odia & dissensiones, suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam & gubernandam Petri nauiculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus; primum coniecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate & robore, mentem consilio sapientiæque instrueret. Deinde, animo repetentes maiores nostros, sapientiæ admirabili, & sanctitate præditos, sæpe in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimi, atque opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conuentus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus; exquisitisque Principum sententiis, quorum nobis videbatur vtilis in primis & opportuna ad hanc rem esse consensio, cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno incarnationis Domini, sicut litteris & monumētis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad x. Kal. Iun. inchoandum: spem propè certam habentes fore, ut, cum illic in nomine Domini essemus congregati, ipse, sicut promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, & bonitate ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniæque pericula Spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegeta fuit nobis Mantuana ciuitas, nisi aliquas condiciones subiremus ab institutis maiorum nostrorum, & conditione temporum, nostræque ac huius sanctæ Sedis, ac nominis ecclesiastici dignitate, liberratæque prorsus alienas; quas in aliis nostris litteris expressimus. Quapropter alium inuenire locum, aliâque deligere ciuitatem necesse habuimus: quæ cum non statim nobis occurreret idonea, & apta; ad sequentes

psalm. 96.

Matth. 10. 7

EVLLA INDICTIONIS.

Kal. Nou. prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim sæuus & perpetuus hostis noster Turca, ingenti classe Italiam adortus, aliquot opida in litoribus Apuliæ cepit, vastauit, diripuit, prædas hominum abegit: nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis litoribus nostris, finitimisque auxilio iuandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere & hortari Christianos Principes, vt, de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum cum essent incertæ variæque sententiæ, tempusque diutius, quàm erat opus, videretur extrahi; nos optimo animo, atque, vt arbitramur, etiam consilio, Vincentiam elegimus, vrbein copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem. sed, cum iam tempus longius progressum esset; nouæque vrbe electionem omnibus significari conueniret; iamque Kalendæ Nou. appetentes esset propinqua: rursus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum sequens ver, Maijque futuras Kalendas, compulsi fuimus. Qua re firmiter constituta, atque decretum, cum & nos ipsos, & cetera omnia ad eum beneagendum, Deo iuante, celebrandumque conuentum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilij, tum vniuersæ Christianæ Reipubl. Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire; carissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum, & Christianissimū Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare atque obsecrare institimus, vt ad colloquium inter se, & nobiscum vnà conuenirent; quorum quidem apud vtrumque litteris, Nunciis, & à latere nostro missis, ex venerabilium fratrum nostrorum numero, Legatis, sæpissimè egeramus, vt ex similitate & dissidiisambo in vnum sordus, & piam amicitiam vellent conuenire, labentibusque succurrere Christianis rebus: quarum seruandarum cum esset illis potestas ab Deo præcipue tributa,

CONCILII TRIDENTINI.

buta, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere. quò nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ vehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causâ suscepimus: neque prætermisimus interea, cùm tempus Concilij præstitutum, Kalendæ videlicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos summæ virtutis ac auctoritatis, à latere nostro, de numero eorundem fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilij facerent; Prælatosque vndique venientes exciperent; & ea, quæ iudicaret esse opus, agerent, & tractarent; quoad nos, ab itinere, & negotio pacis reuersi, omnia accuratiùs dirigere possemus. Interim verò in illud sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus, cuius freti clementia, nosmetipsos itineris & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermisissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos tam sæpe, tamque vehementer Nunciis, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecraueramus, ut similitates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reipub. in maximum & propinquum iam adductæ discrimen, communibus studiis & subsidiis opitularentur. Iam verò testes illæ vigilæ atque curæ, illi diurni, nocturnique animi nostri labores, grauèsque sollicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas iam suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benigniùs respecturum. ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro Pastoralis officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem: dolemus quidem; sed tamen in dolore nostro gratias omnipotenti agimus, qui ad exemplum

Act. s. in fin.
Ephes. 3.

BVLLA INDICATIONIS

& doctrinam patientiæ nostræ suos voluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Iesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verum in illo congressu colloquiorumque nostro, quod Nicææ habitum est, etsi, peccatis nostris impredientibus, inter duos Principes vera & perpetua pax non potuit confici, indutiæ tamen decennales factæ sunt: quarum opportunitate nos sperantes & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici posse pacē; apud Principes institimus, ut & ipsi venirent ad Concilium, & Prælatos suos præsententes ducerent, absenteque accerferent. Qui cum de utroque se exculassent, quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset, & Prælatos, quos secum habuissent, itinere atque impendiis fessos atque exhaustos recreari & refici oporteret; nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, litteras interim à Legatis nostris, qui Vincentium erant, accepimus, transacto iam, & longius præterito Concilij incundi die, unum vix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cum videremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilij usque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ Dominicæ resurrectionis. Cuius nostri præcepti, expectationisque decretæ litteræ Genæv anno incarnationis Domini M. DXXXVIII. IIII. Kal. Iul. factæ publicatæque sunt. atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis uterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob brevitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius eorum nobis agerentur, & tractarentur. & ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilij celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, multo deinde utilius & salutaris Christianæ Reip. futurum esset. semper enim hæc pacis spes nobis injecta Principum nos voluntatibus assentiri hortata est: quam spem vehementer auxit post discessum à Nicæa nostrum ipsum

CONCILII TRIDENTINI.

rum duorum Principum inter se beneuola amicâque con-
gressio: quæ, maxima nostra cum lætitiâ, à nobis intellectâ,
confirmauit nos in bona spe, vt tandem aliquando nostras
preces apud Deû exauditas, & vota pacis accepta esse crede-
remus. Hanc igitur pacis conclusionē cum & expeteremus,
& virgeremus; nec solum duobus antedictis Principibus, ve-
rum etiam carissimo in Christo filio nostro, Ferdinâdo, Re-
gi Romanorum, videretur, actionem Concilij, nisi pace sâ-
cta, suscipi non oportere; cunctisque à nobis per litteras suô-
que Oratores contenderent, vt alias rursus temporis pro-
rogationes faceremus; præcipuè autem instaret Serenissimus
Cæsar, promississe se demonstrans in qui à Catholica vnita-
te dissentiant, se operam suam apud nos interpositurum,
vt aliqua concordiz ratio iniretur; quod ante suam in Ger-
maniam profectiōem aptè nō posset fieri: Nos, eadem sem-
per spe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cum
præsertim cerneremus, ne ad dictum quidē Resurrectionis
festum alios Prælatos Vincentiam conuenisse; prorogationis
nomen iam fugientes, quod tam sæpè frustra fuerat repeti-
tum, celebrationem generalis Concilij ad nostrum & Sedis
Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus: itaque feci-
mus, & de suspensione huiusmodi litteras ad singulos supra-
dictorum Principum decima die Iun. M. D. XXXIX. de-
dimus, sicut ex illis perspicuè potest intelligi. Ea itaque sus-
pensione necessario per nos facta, dum tempus illud magis
idoneum à nobis, pacisque aliqua conclusio exspectatur; quæ
& dignitatem postea, frequentiamque Concilio, & Christianæ
Reip. præsentio rem salutem erat allatura; Christianæ in-
terea res in deterius quotidie prolapsæ sunt, Hungaris, Rege
iporum mortuo, Turcam vocantibus; Ferdinando Rege bel-
lum in eos mouente; Belgis ad defectionem a Cæsare ex parte
quadam incitatis: cuius defectionis comprimendæ causa per
Galliam amicissimè, & cum Rege Christianissimo concor-
dissimè, magno beneuolæ inter eos voluntatis indicij trans-
iens in Belgas Serenissimus Cæsar, & illinc deinde in Ger-
maniam profectus, conuentus Germaniæ Principum, & ci-
uitatum, tractandæ eius, quam dixerat, concordiz causa ha-
bere cœpit. Sed cum, spe pacis iam deficiēte, ille quoque mo-
dus

VELA INDICATIONIS

dus curandæ in conuentibus tractandæque concordie ad ma-
 iores potius discordias concitandas aptus esse videretur; in-
 ducti fuimus ad pristinum Concilij generalis remedium re-
 uerti, idque per legatos nostros S. R. E. Cardinales, ipsi Cæsa-
 ri obtulimus; quod etiam postremo, & præcipue in Ratispo-
 nensi conuentu egimus, cum illic dilectus filius noster, Ga-
 spar tit. S. Prædix, Cardinalis Contarenus, & summa doctri-
 na, & integritate, Legatū nostrum ageret. nam cum, id quod
 ne accideret, antea venturi eramus, ex eius conuentus senten-
 tia peteretur à nobis, vt ab Ecclesia dissentientium quosdam
 articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum
 Concilium illi excenterentur, & deciderentur; idque nobis vt
 concederemus, neq; Christiana & Catholica veritas, neq; no-
 stra, & Sedis Apostolicæ dignitas permitteret; palam potius
 Concilium, vt quam primum fieret, proponi mandauimus.
 Neque verò in alia vnquam sententia, & voluntate fuimus,
 quam vt primo quoque tempore Concilium œcumenicum
 & generale congregaretur. sperabamus enim ex eo & pacem
 populo Christiano, & Christianæ religionis integritatē posse
 recuperari: verū tamen id cum bona gratia & volūtate Chri-
 stianorum Principum habere volebamus. Quam volūtatem
 dum expectamus; dum obseruamus tempus absconditum,
 tempus beneplaciti tui, ô Deus; aliquando tandem dege-
 nere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo,
 cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinen-
 tibus, consilia incuntur. Quapropter vidētes, maximo quidem
 animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius
 ruere, Hungaria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus,
 ceteris omnibus metu, mœroreque afflictis; nullius iam Prin-
 cipis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis vo-
 luntatem, & Christianæ Reip. vtilitatem attēdere constitui-
 mus. Itaque cum Vincetiā amplius non haberemus; cupe-
 remusque cum vniuersæ Christianorum saluti, tum Germa-
 nicæ nationis incommodis in eligendo per nos nouo Con-
 cilij habendi loco consulere; aliquotq; locis propositis ipsam
 Tridētinam ciuitatem ab ipsis desiderari videremus: nos etsi
 in citeriore Italia commodius omnia tractari posse iudica-
 bamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem
 paterna

C O N C I L I I T R I D E N T I N I .

paterna caritate defleximus. itaque Tridentum ciuitatē elegimus, quā in ciuitate œcumenicum Concilium ad proximē venturas Kalendas Nou. haberetur: idoneum locū illū statuentes, quō ex Germania quidē, alijsq. Germaniæ finitimis nationibus facillimē, ex Gallia, Hispania, ceterisq. provinciis remotioribus non difficiliter Episcopi & Prælati conuenire possent. Dies autē Cōcilij ea à nobis spectata est, quę spatium in se haberet & publicādi per Christianas nationes nostri huius decreti, & facultatis omnibus Prælati ad veniendū iribuendæ. Quo min⁹ autē annum tēpus præ finiremus mutando Concilij loco, sicut quibusdam constitutionibus aliās præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanādæ aliqua in parte Christianæ Reip. quæ tot detrimentis & calamitatibus affecta est, nolimus: & tamē videmus tempora agnoscimus difficultates: quid sperari possit ex consilijs nostris, incertum esse intelligimus. sed quia scriptum est, Reuela Domino viam tuam, & spera in eo; & ipse faciet: magis Dei clementiæ & misericordiæ cōfidere, quā nostræ imbecillitati diffidere, constituimus. sæpe enim sit in bonis operibus incipiendis, vt, quod humana cōsilia non valent, diuina virtus efficiat. Huius igitur ipsius Dei Omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ac beatorum eius Apostolorū, Petri & Pauli auctoritate, qua nos quoq. in terris fungimur, freti atque subnixi; de venerabilium itē fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio & assensu sublata amoraq. suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentēs tollimus, & amouemus, sacrum œcumenicū & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco cōmodo, & libero, omnibusq. nationibus opportuno, ad Kal. proximas Nou. anni præsentis ab incarnatione Domini M. D. XLII. incipiendū, prosequendū, & eodē Domino adiunāte, ad ipsius gloriā atque laudē, & Christiani totius populi salutē absolvendū perficiendūq. indicimus, annunciamus, cōuocamus, statuimus, atq. decernimus: omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quā alios quoscuq. quibus iure aut priuilegio in Concilijs generalibus residendi, & sententiās in eis dicēdi permissa potestas

BVLLA INDICTIÖNIS

stas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus
eis vi iurisiurandi, quod nobis, & huic sanctæ Sedi præstite-
runt, ac sanctæ virtute obedientiæ, aliisque sub penis iure
aut consuetudine id celebrationibus Conciliorum aduersus
non accedentes ferri & proponi solitis, mandantes, ac etque
præcipientes, ut ipsimet, nisi fortè iusto decineantur impedi-
mento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certe
per suos legitimos procuratores, & nuncios, sacro huic Con-
cilio omnino adesse, & interesse debeant. Suprà autem dictos,
Imperatorem, Regemq. Christianissimum, necnon ceteros
Reges, Duces, Principes, quorū præsentia, si aliàs vñquam,
hoc quidem tempore maximè sanctissimæ Christi fidei, &
Christianorum omnium futura est salutaris; rogantes, atque
obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, & Domini nostri
Iesu Christi, cuius fidei veritas, & religio, & intra
grauiter iam oppugnatur, ut, si saluam volunt Christianam
esse Remp. si se Domino obstrictos, & obligatos pro maxi-
mis illius erga se beneficiis intelligūt, ne deserant ipsius Dei
causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilij celebratio-
nem veniant, in quo ipsorum pietas atque virtus communi
utilitati, salutique suæ, ac ceterorum, & temporali, & æter-
næ, plurimum est profutura. Sin autem, id quod nollemus,
accedere ipsi non poterunt; at graues saltem viros Legatos
cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisq.
& cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio re-
ferre. In primis verò ut id euent, quod ipsis facillimum est,
ut ex suis cuiusque regnis ac prouinciis Episcopi & Prælati
sine tergiversatione & mora ad Concilium proficiantur,
quod maximè quidem à Prælati, Principibusq. Germaniæ
Deum ipsum, atque nos impetrare æquum est: ut cum eorum
præcipue causā, ipsisq. cupientibus Concilium indictū sit,
& in ea ciuitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non gra-
uentur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, & ornare;
quo melius atque commodius, quæ ad integritatem & veri-
tatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum redu-
ctionem, emendationemq. malorum, quæ ad Christiano-
rum inter se tam Principum, quàm populorum pacē, vnita-
tem, concordiamq. pertineant, & quæ ad repellendos im-
perius

CONCILII TRIDENTINI.

perus Barbarorum & infidelium, quibus illi uniuersam Christianitatem obruere moluntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, ad optatūque exitus deduci quamprimū, & quamoptimè possint. Atque ut nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant; neque quis illorum ignorantia excusationem prætendat, cum præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatum illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus; volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari solita est, palam clara voce per curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valuis dictarum Ecclesiarum, itémque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur; ubi ad lectionem & notitiam cunctorum aliquandiu expositæ pendeant: cumque inde amoueantur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque huiusmodi, omnes & quoscūque, quos antedictæ nostræ litteræ comprehendūt, post spatiū duorum mensium à die litterarum publicationis & affixionis, ita volumus obligatos esse, atque adstrictos, ac si ipsi inter illos coram lectæ & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici notarii scriptæ, aut subscriptæ, & sigillo personæ alicuius Ecclesiasticæ, in dignitate cōstitutæ, munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mādamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Domini, M. D. XLII.

xi. Kal. Iun. anno v i i i.

Blosius.

Hier. Dand.

1
S E S S I O P R I M A
S A C R O S A N C T I O E C V M E N I C I
E T G E N E R A L I S C O N C I L I I
T R I D E N T I N I ,

S V B P A V L O I I I . P O N T . M A X .

C E L E B R A T A D I E X I I I .

M E N S I S D E C . A N N O D O M .

M . D . X L V .

Decretum de inchoando Concilio.

PL A C E T ne vobis , ad laudē & gloriam
sanctæ & indiuiduæ Trinitatis , Patris , &
Filij , & Spiritus sancti , ad incrementum
& exaltationē fidei , & religionis Chri-
stianæ , ad extirpationē haresum , ad pa-
cem & vnionem Ecclesiæ , ad reforma-
tionem Cleri , & populi Christiani , ad depressionem & ex-
stinctionem hostium Christiani nominis , decernere , & decla-
rare , sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere ,
& inceptum esse? Responderunt , P L A C E T .

Indictio futuræ Sessionis.

E T cū proxima sit celebritas Natiuitatis Domini no-
stri Iesu Christi ; & subsequantur alie festiuitates labentis
& incipientis anni ; placet ne vobis primam futuram Sessio-
nem habendam esse die Iouis post Epiphaniam , quæ erit se-
ptima mensis Ian. anno Domini M . D . X L V I ? Respon-
derunt , P L A C E T .

A

S E S S I O

2 SESSIO SECVNDA, CELEBRATA DIE VII. MEN-

SIS IANVARII, M. D. XLVI.

Decretum de modo viuendi, & alijs in
Concilio seruandis.

ACROSANCTA Tridentina Synodus, in
Spiritu sancto legitimè congregata, in ea pre-
sidentibus eisdē tribus Apostolica Sedis Lega-
tis, agnoscens cum beato Iacobo Apostolo, quod

a Iac. 3.

omne datum optimum, & omne donum perfectum desur-
sum est, descendens à patre luminum; qui ijs qui postulant à
se sapientiam, dat omnibus affluenter, & nō impropere ei;

b Prouerb. 1.
P salm. 110.

& simul sciens, quod initium sapientia est Timor Domini:
statuit, & decreuit, omnes & singulos Christi fideles, in ci-
uitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout ex-
hortatur, vt se à malis & peccatis hactenus commissis emen-
dare, ac de cetero in timore Domini ambulare, & desideria

c Prouerb. 1.
Ec 9.

carnis non persicere, orationibus instare, sapientius cōsueti, Eu-
charistia sacramētum sumere, ecclesias frequentare, praece-
pta denique Dominica, quantum quisq; poterit, adimplere,
necnon quotidie pro pace Principum Christianorū, & vni-
tate Ecclesiae priuatim orare velint: Episcopos verò, & quos-
cunque alios, in ordine sacerdotali constitutos; ac uenerum
Concilium in ea ciuitate concelebantes, vt assidue in Dei
laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrifi-
cium Missae quolibet saltē die Dominico, in quo Deus lucem

d Act. 1.

condidit, & à mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctū in di-
scipulos infudit, peragere satagent, facientes sicut idem Spi-
ritus sanctus per Apostolum praecepit, obsecrationes, oratio-
nes, postulationes, gratiarum actiones, pro Sanctissimo Do-
mino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris
qui

e 1. Timoth. 2.

SESSIO SECVNDA.

3

qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum videamus. Prætereâ hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis feriis in memoriam passionis Domini, & eleëmofynas pauperibus erogent: in ecclesiâ autē cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu sancto, cum Litanis, & aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis verò ecclesiis eadem die dicantur ad minus Litanie, & orationes: tempore autem quo sacra peraguntur, colloquutiones & confabulationes non fiant; sed cre & animo, celebranti assistatur. Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa seruet sobrietatem, moderationemq; ciborum; deinde cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, ut in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum Scripturarum lectio admisceatur: familiares verò suos unusquisque instruat & erudiatur, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemii, & voluptatum amatores; vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur; & in vestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc, cum huius sacrosancti Concilij præcipua cura, sollicitudo, & intentio sit, ut, propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholica veritatis lux, Iesu Christo, qui vera lux est, annuente, candor puritasq; resurgat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hæc congregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum viis & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri possit; quo maturius & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes vno

f. Infrâ in sessione 22. in decreto de observandis in celeb. Miss. s. 1. Timoth. 3.

h Tit. 1. 1. Tim. 3. c. 6. 2. q. 7. c. 1. conc. Tolet. 3. cap. 7. conc. Rhemen. c. 17. Euseb. in 4. decreto, & infra, sess. 25. cap. 1. de reformatione. i Euseb. 8. epist. 3.

k Ioan. 1. c. cum ex Iniunctio d. hæret.

ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & Patrem Domini nostri Iesu Christi.

Con. T. olet.
II. cap. 1.
Con. Con-
stant. Sess. 1. in
princ. c. in lo-
co 1. q. 1.
Vide & 4. To-
let. cap. 3.

IN sententiis vero dicendis, iuxta¹ Toletani Concilij statu-
tum, in loco benedictionis confidentibus Domini sacerdo-
tibus, nullus debeat aut immodestis vocibus perstreperere, aut
tumultibus perturbare; nullis etiam falsis vanisve, aut obsti-
natis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic
mitissima verborum prolatione temperetur, ut nec audien-
tes offendantur, nec recti iudicii acies perturbato animo in-
flectatur.

Idem in
conclusionem
repetitur.
Episcopis for-
ma prescripta
est. 1. Bracc.
6. 24.

INSUPER ipsa sacra Synodus statuit, ac decrevit,
quod, si forte contingerit aliquos debito in loco^m non sedere, &
sententiam, etiam sub verbo, Placet, proferre, Congregatio-
nibus interesse, & alios quoscunque actus facere, Concilio
durante; nulli propterea prauidium generetur, nullique
nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis
quartam mensis Febr. proximè venturi.

SESSIO TERTIA. CELEBRATA DIE IIII. MENSIS FEBRVARII M. D. XLVI.

Decretum de Symbolo fidei.

N nomine sanctæ & indiuiduæ Trini-
tatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

HÆC sacrosancta æcumenica & genera-
lis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legiti-
mè congregata, in ea presidentibus eisdem tribus Apostolicæ
Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum conside-
rans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de exstir-
pandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quo-

TERTIA.

rum causa precipue est congregata; agnoscens autem cum
 Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem & a Ephes. 6.
 sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias in celestibus.
 cum eodem omnes, & singulos in primis hortatur, ut cōfor-
 tentur in Domino, & in potētia virtutis eius, in omnibus su-
 mentes^b scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi
 ignea exstinguere, atq; galeā spei salutis accipiant, cum gla-
 dio spiritus, quod est Verbum Dei. Itaque, ut hac pia eius so-
 llicitudo principium & progressum suum per Dei gratiā ha-
 beat, ante omnia statuit, & decernit, prēmittendam esse con-
 fessionem fidei, Patrum exempla in hoc secuta, qui sacra-
 tionibus Conciliis hoc scutum contra omnes hereses in prin-
 cipio suarum actionū apponere cōsueuerunt: quo solo aliquan-
 do & infideles ad fidem traxerunt, hereticos expugnarunt,
 & fideles confirmarunt. Quare Symbolum fidei, quo sancta
 Romana Ecclesia vtitur, tanquā principium illud, in quo om-
 nes, qui fidem Christi profitentur, necessario conueniunt, ac
 fundamentum firmum & vnicum, cōtra quod^a porta inferi
 nunquā praualebunt, totidē verbis, quibus in omnibus ecclesiis
 legitur, exprimendū esse consuit. quod quidem eiusmodi est:

CREDO in vnum Deum Patrem omnipotentem, fa-
 ctorem cali & terra, visibilium omnium, & inuisibilium: &
 in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum,
 & ex Patre natum ante omnia secula; Deum de Deo, lumen
 de lumine; Deum verum de Deo vero; genitum, non factum,
 consubstantialē Patri, per quem omnia facta sunt; qui pro-
 pter nos homines, & propter nostram salutem, descendit de
 calis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine,
 & homo factus est; crucifixus etiā pro nobis sub Pontio Pi-
 lato, passus & sepultus est; & resurrexit tertia die, secundum
 Scripturas; & adscēdit in calum, sedet ad dextram Patris; &
 iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos;
 cuius regni nō erit finis: & in Spiritum sanctum Dominum,

bc. qui resistit
 11 q. 3.

c Cōc. Nicen.
 Conc. Rom.
 sub Iul. 1.
 Cōc. Hippon.
 in prin. conc.
 Constant. 6.
 actione 17.
 cum sim.
 c. 1. dist. 15. c.
 baptizandos.
 cum seq. de
 conf. dist. 4. c.
 1. de sum. Tri.
 d Mat. 16. c. in
 nouo 21. dist.
 c. saluator.
 1. q. 3.

& viuificantem; qui ex Patre Filioq; procedit; qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas: & vnā sanctā Catholicā & Apostolicā Ecclesiam. Confiteor vnum baptismā in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi seculi. Amen.

Indictio futuræ Sessionis.

EADĒM sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, in ea presidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prelatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in via esse, quo huc veniant; cogitansq; omnia ab ipsa sacra Synodo decernēda, eo maioris apud omnes existimationis, & honoris videri posse, quo maiori fuerint, & pleniori Patrum consilio & presentia sancita & corroborata; statuit, & decreuit, futuram Sessionem post presentem celebrandam esse die Iouis, qua subsequetur Dominicam Letare, proximè futuram: interim tamen non differri discussionem & examinationem eorum quæ ipsi Synodo discutienda & examinanda videbuntur.

SESSIO QVARTA, CELEBRATA DIE VIII. MEN-

SIS APRILIS, M. D. XLVI.

Decretum de Canonicis scripturis.

ACROSANCTA œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, presidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis legatis, hoc sibi perpetuò ante oculos proponens, vt sublati erroribus, puritas ipsa Euangelij

in Ecclesia conseruetur: quod promissum ante per Prophetas
 in Scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus Dei Fi-
 lius, proprio ore primum promulgauit; deinde per suos Apo-
 stolos tanquam fontem omnis & salutaris veritatis, & mo-
 rum discipline, omni creatura predicari iussit: perspicuensq; ^{a Mar. vii.}
 hanc veritatem & disciplinam contineri in libris scriptis, &
 sine scripto traditionibus, quae ipsius Christi ore ab Apostolis
 acceptae, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi
 per manus traditae, ad nos vsque perueniunt; orthodoxo-
 rum Patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris
 quam noui Testamenti, cum vtriusque vnus Deus sit au-
 ctor, necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores
 pertinentes, tamquam vel ore tenus à Christo, vel à Spiritu
 sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholi-
 ca conseruatas, pari pietatis affectu ac reuerentia suscipit,
 & veneratur. Sacrorum verò librorum ^b indicem huic de-
 creto adscribendum censuit; ne cui dubitatio suboriri pos-
 sit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt ve-
 rò infra scripti: Testamenti veteris, quinq; Moysi, id est, Ge-
 nesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium; Iosue,
 Iudicum, Ruth, quattuor Regum, duo Paralipomenon, Es-
 dra primus, & secundus qui dicitur Nehemias, Tobias, Iu-
 diih, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquag-
 inta Psalmorum, Parabola, Ecclesiastes, Canticum canti-
 corum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum
 Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Propheta minores,
 id est, Osee, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum,
 Abacuc, Sophonias, Aggeus, Zacharias, Malachias, duo
 Machabaeorum, primus & secundus. Testamenti no-
 ui, quattuor Euangelia, secundum Matthaeum, Marcum,
 Lucam, & Ioannem: Actus Apostolorum à Luca Euange-
 lista conscripti: quatuordecim Epistola Pauli Apostoli, ad
 Romanos, duae ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad

b In can. A.
 post. c. 84.
 Innocent. i. e.
 pist. 1. c. 7.
 Gelasius in
 Conc. 70. epif.
 Cōc. Laodic.
 cap. 59.
 Conc. Carth.
 1 cap. 47. c.
 sancta Roma-
 na dist. 15 &
 sine epist. Eu-
 gen. in conc.
 Florent. ad
 Armenos.

Philippenses, ad Colossenses, dua ad Thessalonicenses, dua ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebraeos: Petri Apostoli dua, Ioannis Apostoli tres, Iacobus Apostoli una, Iudea Apostoli una, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueuerunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris & canonicis non susceperit, & traditiones predictas sciens & prudens contempserit, anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via ipsa Synodus, post iactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimonis ac praesidii in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit vsura.

Decretum de editione & vsu sacrorum librorum.

IN SVPER eadem sacrosancta Synodus considerans non primum utilitatis accedere posse Ecclesia Dei, si ex omnibus Latinis editionibus, qua circumferuntur, sacrorum librorum, quenam pro authentica habenda sit, innotescat; statuit, & declarat, ut hac ipsa vetus & vulgata editio, qua longo tot seculorum vsu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, predicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur; & ut nemo illam reuicere quouis praetextu audeat vel praesumat.

a cap. heresis,
& c. Adam, in
fi. 14. q. 1. &
infra, sess. 13.
cap. 1.

b Sic Synodus
in Trull. c. 19.
quam puenit
Constant. 6.
c. exiit circa
fi. de ver. sig.
in 6. lib. 5.

PRÆTEREA, ad coërcenda petulantia ingenia, discernit, ut nemo, sua prudentia innixus, in rebus fidei, & morum, ad edificationem doctrinae Christianae pertinentium, sacram Scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam contravnam animam consensum Patrum, ipsam Scripturam sacram interpretari audeat; etiam si huiusmodi

Q V A R T A.

modi interpretationes nullo vnquam tempore in lucem edenda forent. Qui contrauerint, per Ordinatores declarentur, & pœnis à iure statutis puniantur.

S E D & Impressoribus modum in hac parte, vt par est, imponere volens, qui tam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia superiorum ecclesiasticorum, ipsos sacra Scripturae libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, saepe tacito, saepe etiam e mentito prelo, & quod grauius est, sine nomine auctoris imprimunt; alibi etiam impressos libros huiusmodi temere venales habent; decernit, & statuit, vt post hac sacra Scriptura, potissimum verò hac ipsa vetus & vulgata editio, quam emendatissime imprimatur, nulliq; liceat imprimere, vel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati probatiq; fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis & pecunie, in canone Concilij nouissimi Lateranensis apposita. * Et si regulares fuerint, vltra examinationem, & probationem huiusmodi, licentiam quoque à suis superioribus impetrare teneantur, recognitis libris, per eos libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, vel euulgant, nisi antea examinati, probatiq; fuerint, eisdem pœnis subiaceant quibus Impressores. Et qui eos habuerint, vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa verò huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri, vel scripti, vel impressi, authenticè appareat: idq; totum, hoc est, & probatio, & examē gratis fiat: vt probanda probentur, & reprobentur improbanda. Post hac temeritatem illam reprimere volens, qua ad profana quæq; cōuertuntur & torquentur verba & sententia sacra Scripturae, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes,

cessit. 10. de
impressionibus
librorum, sub
Leone x.
* Vide post finē
libri.

nes, sortes, libellos etiam famosos; mandat, & præcipit, ad tollendam huiusmodi irreuerentiam & contemptum, ne de cetero quisquã quomodolibet verba Scripturæ sacre ad hæc & similia audeat vsurpare; vt omnes huius generis homines, temeratores & violatores verbi Dei, iuris & arbitrij penæ per Episcopos coërceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

ITEM hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem tenendam & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

SESSIO QVINTA, CELEBRATA DIE XVII. MEN- SIS IUNII, M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

Heb. 11. b.

Ephef. 4.
Gen. 3.

Infrà 117.
234.

MT fides nostra Catholica, sine qua impossibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra & illibata permaneant; & ne populus Christianus omni vento doctrina circumferatur; cum Serpens ille antiquus, humani generis petrus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, cuiusque remedio non solum noua, sed vetera etiam disidia excitauerit: sacrosancta æcumenica & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime cõgregata, presidentibus in ea eisdem tribus Apostolica Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, sacrarum Scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesia iudicium & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

Q V I N T A .

II

1 Si^a quis non confitetur, primum hominem Adam, cum
mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim san-
ctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, in-
currisseq; per offensam prauaricationis huiusmodi iram &
indignationem Dei, atq; ideo mortem, quam antea illi com-
minatus fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius
potestate^b qui mortis deinde habuit imperiū, hoc est, diaboli,
totumq; Adam, per illam prauaricationis offensam, secun-
dum corpus & animam in deterius commutatum fuisse:
anathema sit.

^a Celestin. 2.
epist. 1. c. 4.

^b Gen. 3.

^c Hebr. 2.
Conc. Arau-
sicanum 2.
cap. 1.

2 Si quis Adæ prauaricationem sibi soli, &^d non eius pro-
pagini, asserit nocuisse; & acceptam à Deo sanctitatem, &
iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum
perdidisse; aut inquinatum illum per inobediētia peccatum,
mortē & pœnas corporis tantum in omne genus humanum
transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ:
anathema sit: cum contradicat Apostolo dicenti: Per^e vnum
hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum
mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo om-
nes peccauerunt.

^d Rom. 5.
1. Corinth. 15.
Conc. Arau-
sicanum 1. c. 2.

^e Rom. 5.
c. placuit.
regenerare de
queris in fi.
de col. dist. 40.

3 Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine vnum est, &
propagatione, non imitatione transfusum omnibus, inest
vnicuique proprium, vel per humana natura vires, vel per
aliud remedium asserit tolli, quàm per meritum vnus me-
diatoris Domini nostri Iesu Christi, qui nos Deo reconcilia-
uit in sanguine suo, factus nobis^f iustitia, sanctificatio, &
redemptio; aut negat ipsum Christi Iesu meritum per Ba-
ptismi sacramentum in forma Ecclesiæ ritè collatum, tam
adultis quàm paruulis applicari; anathema sit: quia non
est aliud nomen sub celo datum hominibus, in quo oporteat
nos saluos fieri. vnde illa^g vox: Ecce agnus Dei: Ecce qui
tolliit peccata mundi. Et illa: ^h Quicumque baptizati estis,
Christum induistis.

^f 1. Tim. 2.
Coloss. 1.
c. multipl. de
pœnit. dist. 1.
gr. Cor. 1.

^h Act. 4.
i Ioan. 1.
c. nemo de
conf. dist. 4.
k Gal. 3.

4 Si quis paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, eum si fuerint à baptizatis parentibus orti; aut dicit^k in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro necesse sit expiari ad vitam eternam consequendam; vnde sit consequens, vt in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligatur: anathema sit. quoniam non aliter intelligendum est id quod dixit Apostolus: ^l Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica vbique diffusa semper intellexit. propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiã paruuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione munderetur, quod generatione contraxerunt. ^m Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. 5 Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, qua in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remittinegat; aut etiam asserit non tolli totum id, quod verã & propriam peccati rationem habet; sed illudⁿ dicit tantum radi, aut non imputari: anathema sit. in renatis enim nihil odit Deus: quia^o nihil est damnationis iis qui verè^p consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui^q non secundum carnem ambulant, sed^r veterem hominem exuentes, & nouum, qui secundum Deum creatus est, induentes; inuocetes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti sunt, heredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cali remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus suteretur, & sentit: quæ cum ad^s agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed vtiliter per Christi Iesu gratiã repugnanti-
tibus

^k Conc. Mile.
uitanũ, cap. 1.
Conc. Afric.
c. 77. & c. placuit, de con-
sec. dist. 4.

^l Rom. 5.
c. placuit, c.
quæris, in fi. &
c. regenerare.
de cons. dist. 4.

^m Ioan. 3.
c. filius, & c.
non dubito.
de cons. dist.
4. c. debitum
eum (sq. de
bapt.

ⁿ Ex c. 13.
lib. 1. contra.
2. epist. Pelag.

^o Rom. 8.
^p Rom. 6. &
c. propriè, de
cons. dist. 4.
^q Rom. 8.
^r Coloss. 3.
^s Ephes. 4.
c. quo modo
renouari, de
pœnitent. dist. 2.
^t Rom. 8.
Gal. 3.

^v Ex cap. ult.
lib. 1. de pec-
catis, & rem.

tibus non valet: quinimo, qui legitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam nunquam intellexisse peccatum appellari, quod verè & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit, anathema sit.

DECLARAT tamen hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam virginem Mariam, Dei genitricem; sed obseruandas esse constitutiones felicitis recordationis Xysti Papæ IIII, sub penis in eis constitutionibus contentis, quas innotat.

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

E ADEM sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus innitens, easq; amplectens, & illis adiiciens, ne celestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; statuit, & decreuit, quod in illis ecclesiis, in quibus præbendæ, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacre Theologiae deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, eos qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacre Scripturæ expositionem & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum, ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & aliis locorum Ordinariis eligendum, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cetero verò præbendæ, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi per sonis idoneis, & quæ per se ipsos id munus explicare possint, conferantur:

x 1. Tim. 2.

y Rom. 6. 7.

& 8.

Coloss. 1.

z Respiciet.

13. lib. 1. con-

tra 1. epist.

Pelag. & alio

loco eiusd.

a In extrau.

comm. lib. 3.

dereliq. & ve-

ner. sanct.

cap. 2. Graue

nimis.

Vide post finem

huius libri.

a Vide con-

cil. Lateran.

sub Innoc. 3.

cap. 12.

e. quia &c. fi.
de mag. & in-
fra Sess. 23. de
resol. cap. 18.

ferantur. & aliter facta prouisio nulla sit, & inuálida. In ec-
clesiis autem Metropolitanis, vel cathedralibus, si ciuitas in-
signis, vel populosa, ac etiam in collegiatis existentibus in ali-
quo insigni opido, etiam nullius diocesis, si ibi Clerus nume-
rosus fuerit, ubi nulla prabendá, aut prastimonium, seu sti-
pendium huiusmodi deputatum reperitur, prabendá quomo-
docunque, praterquam ex causa resignationis, primò vaca-
tura, cui aliud onus incompatible inunctum non sit, ad eum
sum ipso facto perpetuò constituta, & deputata intelliga-
tur. Et quatenus in ipsis ecclesiis nulla, vel non sufficiens pra-
benda foret, Metropolitanus, vel episcopus ipse per assigna-
tionem fructuum alicuius simplicis beneficii, eiusdem tamen
debitis supportatis oneribus, vel per contributionem benefi-
ciatorum sue ciuitatis, & diocesis, vel alias, prout comodius
fieri poterit, de Capituli consilio ita provideat, ut ipsa sacra
Scriptura lectio habeatur, ita tamen, ut quacunque alia le-
ctiones, vel consuetudine, vel quauis alia ratione instituta,
propter id minime pratermittantur. Ecclesia verò, quarum
annui prouentus tenues fuerint, & ubi tam exigua est Cle-
ri, & populi multitudo, ut Theologia lectio in eis comode ha-
beri non possit, saltem* magistrū habeant, ab Episcopo cum
consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliosq; scholares
pauperes grammaticam gratis doceat; ut deinceps ad ipsa
sacra Scriptura studia, annuente Deo, transire possint. ideoq;
illi magistro grammatices vel alicuius simplicis beneficii fru-
ctus, quos tamdiu percipiat, quandiu in docendo perstiterit,
assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non
fraudetur obsequio: vel ex capitulari, vel Episcopali mensa
condigna aliqua merces persoluantur: vel alias Episcopus ipse
aliquam rationem ineat sua Ecclesia, & diocesi accommo-
dam; ne pia hac, vtilis, atque fructuosa prouisio quouis qua-
sito colore negligatur. In monasteriis quoque monachorum,
ubi commodè fieri queat, etiam lectio sacra Scriptura ha-
beat.

Conc. Con-
stantinop. 6.
cap. 5. cum al-
leg. á me in
trac. de priu.
schol. priu. 28.
e. 1. &c. quia
de mag. c. 6c.
Lateran. sub
Alex. 3. c. 18.
& sub Inno. 3.
c. 11. & infra.
Sess. 13. c. 18.
de refor.
Clem. in 1.
agro de stu.
mon. c. 1. de
mag.

beat. quæ in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorū, in hoc vt Sedis Apostolica delegati, eos ad id opportuni remediū compellant. In conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacra Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio à Capitulis generalibus vel prouincialibus assignetur dignioribus magistris. In gymnasijs etiā publicis, vbi tam honorifica, & ceterorum omnium maximè necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerum publicarum pietate & caritate ad Catholica fidei defensionem, & incrementum, sanæq; doctrina conseruationem & propagationem instituatur: & vbi instituta foret, & negligetur, restituatur. Et, ne sub specie pietatis impietas disseminetur, statuit eadem sancta Synodus, neminem ad huiusmodi lectionis officium tam publicè quàm priuatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia examinatus & approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris monachorum non intelligatur. Docentes verò ipsam sacram Scripturam, dum publicè in scholis docuerint, & scholares, qui in ipsis scholis student, priuilegijs omnibus de perceptione fructuum, prabendarum, & beneficiorum suorum, in absentia à iure communi concessis, plenè gaudeant, & fruantur.

bc. 6. de mag.
alleg. in n. eo
tract. de priu.
sch. priu. 98.

CAPVT II.

Q V I A verò Christiana Reipublica non minùs necessaria est prædicatio Euangelij, quàm lectio; & hoc est præcipuum Episcoporum munus: statuit, & decreuit eadem sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si verò contigerit Episcopos, & alios prædictos, legitimo detineri impedimento, iuxta formam generalis Concilij viros idoneos assumere teneantur ad huius-

a infra Scff.
24 c. 4 de re-
for.
bri. Tolet. c. 6.

c Conc. Lat.
sub Inn. 3.

cap. 10. c. inter
cetera, de off
iud. ord. Vide
post finem
huius lib.

ad Conc. Cō-
stantinop. 6.
cap. 8. c. exiit.
§. habetur e-
tiam. de verb.
fig. Conc.
Lateran. vlti-
mum Sess. 11.

«Hier. the. 4.

huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districta subiaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicunque Parochiales, vel alias curam animarum habentes ecclesias quocumque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, ^a diebus saltem Dominicis, & festis sollemnibus plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis; docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoque eis cum breuitate & facilitate sermonis, vitia quæ eos declinare, & celestem gloriam oporteat; ut pœnam æternam euadere, & celestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si ecclesia quouis modo exempta diceretur, aut alicui monasterio, etiam extra diocesi in existent, forsan annexa, vel vnita, modo re ipsa in diocesi sint; prouid. pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur; ^a Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo monitionum mensuram spatio muneri suo defuerint, per censure ecclesiasticas, seu alias, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quæ verò parochiales ecclesie reperiuntur subiecta monasteriis in nulla diocesi existentibus; si Abbates, & regulares Prelati in prædictis negligentes fuerint; à Metropolitano, in quorū provinciis dioceses ipse sitæ sunt, tanquam quo ad hoc, Sedis Apostolica delegatis, compelluntur. neque huius decreti executionem cōsuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti iudice, qui summarie, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum & decisum fuerit.

Regulares

* Regulares verò cuiuscunque ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus, & sciētia examinati & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in ecclesiis suorum Ordinum, predicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis presentare, & ab eis benedictionē petere teneantur, antequam predicare incipiant. In ecclesiis verò quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum etiam Episcopi licentiam habere teneantur, siue qua in ipsis ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo predicare possint. ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

S I verò, quod absit, predicator errores aut scādala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui vel alterius Ordinis predicet, Episcopus ei predicationem interdicit. Quod si hareses predicauerit; contra eum, secundum iurisdictionem, aut loci consuetudinem procedat; etiam si predicator ipse generali vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet. quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tamquā Sedis Apostolica delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis predicator velex falsis informationibus, vel aliis calumniosè vexetur, iustāmpvè de eis conquerendā occasionem habeat.

CAVEANT præterea Episcopi, ne aliquē, veleorum, qui cū sint nomine Regulares, extra claustra tamen & obedientiam Religionum suarum viuunt; vel Presbyterorum secularium, nisi ipsis noti sint, & moribus atq; doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiiorum prætextu, in sua ciuitate vel diocesi predicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super eare sancta Sedes Apostolica cōsuletur; à qua priuilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mēdacio, ab indignis extorqueri verisimile non est.

Q VÆSTORES verò eleēmosynarij, qui etiam Quæstuarij vulgo dicuntur, cuiuscumque conditionis existant, nullo modo nec per se, nec per alium, predicare presumant;

a Conc. Lateran. vltimum. Sess. 11. de modo præd.

b c excommunicamus. §. quia verò. de hæret. infra Sess. 14. c. 4. de reform.

c Conc. Later. sub Inn. 3. c. 61. c. 1. de penit. & remis. cler. mer. abulionibus, c. 1. de reform. cap. 9. c. vt officium. c. cōpescendi. de hæret. in 6.

& contrā facientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum, privilegiis quibuscumque non obstantibus, opportuno remedio omnino arceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

ITEM hac sacrosancta Synodus statuit, & decrevit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, Feria quinta post festum B. Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XIII. mensis Ianuar. M. D. XLVII.

SESSIO SEXTA, CELEBRATA DIE XIII. MENSIS

IANVARIi M. D. XLVII.

Decretum de iustificatione.

Proœmium.

VM hoc tempore, nō sine multarum animarum iactura, & graui ecclesiastica unitatis detrimento, erronea quadam disseminata sit de iustificatione doctrina: ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesia tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, Præsentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pauli, diuina providentia Papa tertij, Reuerendissimis Dominis, Dominis Io. Maria Episcopo Praenestino, de Monte, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, sancta Romana Ecclesia Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis: exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram sanāque doctrinam ipsius iustificationis, quam

quam Sol iustitiæ Christus Iesus, fidei nostræ auctor & consummator, docuit, Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit; districte inbibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, predicare, aut docere, quam præsentis decreto statuitur, ac declaratur.

De naturæ & legis ad iustificandos homines imbecillitate.

CAPVT I.

PRIMUM declarat sancta Synodus, ad iustificationis doctrinam probè & sincerè intelligendam, oportere, ut vnusquisque agnoscat, & fateatur, quod cum omnes homines in prauaricatione Adæ innocentiam perdidissent; facti immundi, & vt Apostolus inquit, natura filij iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, vsque adeo serui erant peccati, & sub potestate Diaboli ac mortis, vt non modò gentes per vim naturæ, sed ne Iudei quidem per ipsam etiam literam legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tamen si in eis liberum arbitrium minimè extinctum esset, viribus licet attenuatum, & inclinatum.

b Celest. 7.
epist. 1. c. 4.
1. Cor. 15.
Rom. 5.
c Iust. 64.
d Ephes 2. 4.
suprà Sess. 5.
in princ.
e Rom. 6. & 7.
Hebr. 1.

f Concil. 2.
Araus. 236

De dispensatione & mysterio aduentus Christi.

CAPVT II.

QVOD factum est, vt celestis Pater, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis; Christum Iesum, Filium suum, & ante legem, & legis tempore, multis sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cum veni beatissima illa plenitudo temporis, ad homines miserit; vt & Iudeos, qui sub lege erant, redimeret; & gentes, quæ non sectabatur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propitiator per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris; non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

g 1. Cor. 1. 24

h Gen. 49.

cum sim.

i Galat. 4.

k Rom. 9.

1 Rom. 3. & 57

Coloss. 1.

1. Tim. 1. &

2. Tim. 1.

c. multiplex

de pen. dist. 7.

m 1. Ioan. 2. 2.

Qui per Christum iustificantur.

CAPVT III.

a 2. Cor. 5.

b Allusio ad
verb Aug.
pist. 29 Om-
nes qui renas-
cuntur in iusti-
ficatione, &c.
quæ alibi cie-
brō inculcat.

infra can. 2.
e Coloss. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

a. 1. 1. 1. 1.

VERVM, etsi ille pro omnibus mortuus est, nō omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis eius cōmunicatur. nam, sicut reuera homines, nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nasceretur iniusti; cū ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita, nisi in Christo renascerentur, nunquam iustificarentur; cū ea renascentia per meritum passionis eius gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorū in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transfuditq; in regnum Filij dilectionis suæ; in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, & modus eius in statu gratiæ.

CAPVT IIII.

d Gal. 4.
Tit. 3.

a Ioan. 3. c. 6
lus, & c. non
dubito, de cō-
loc. dist. 4.

QUIBUS verbis iustificationis impij descriptio insinuat, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum, saluatorem nostrum. quæ quidem translatio post Euangelium promulgatū, sine lauacro regenerationis, aut eius voto, fieri non potest, sicut scriptum est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

De necessitate preparationis ad iustificationem in adultis, & vnde sit.

CAPVT V.

DECLARAT præterea, ipsius iustificationis exercitiū in adultis à Dei per Christum Iesum praueniēte gratia sumendum esse, hoc est, ab eius vocatione, qua nullus eo-

runt

rum existētibz meritis, vocantur; vt, qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem atq; adiuuantem gratiam ad cōuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratia liberè assentiendo, & cooperando, disponantur: ita a infid. can. 70.
vt, tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neq; homo ipse nihil omnino agat, inspirationē illam recipiens, quippe qui^b illam & abicere potest, neque tamen b Prosp. lib. 2. de voc. gentium c. 28. & 29. c Zachar. 4. d Ioel 2. c. conuertimini. d. p. c. dist. 2. Thren. 3. d. Hier. in 6. orationis, & cap. 21. c.
sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit. vnde in sacris litteris, cūm dicitur: ^e Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos: libertatis nostra admonemur. Cūm respondemus: Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur: Dei nos gratia prauentiri confitemur.

Modus præparationis.

CAPVT VI.

DISPONVNTVR autem ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti, ^a fidē ex auditu con- d Rom. 10. cipientes, liberè mouentur in Deum, credentes vera esse, quæ diuinitus reuelata & promissa sunt; atque illud in primis, à Deo iustificari impium per gratiam eius, per ^e redēptionem, e Rom. 3. quæ est in Christo Iesu; & dū peccatores se esse intelligentes, à diuine iustitiæ timore, quo viliter concutiuntur, ad cōsiderandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore; illumq; ³, tãquam omnis iustitiæ fontem, diligere incipiunt: ac propterea mouetur ^f aduersus peccata per odium aliquod, & fin. cap. 14. & sell. 14. cap. 4. de contritione.
detestationem, hoc est, per eam pœnitentiā, quam ante Baptismi agi oportet: deniq; dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare nouam vitam, & seruare diuina mandata. g Hebr. 11. h Marc. 1. & Matth. 9. i Eccles. 1. k Act. 1. c. agūt, & c. pro priè de cons. dist. 4.
De hac dispositione scriptum est: ² Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quod inquirentibus se remunerat. r or sit. Et, ^k Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, ⁱ Timor Domini expellit peccatum. Et, ^k Pœnitentiā agite, & bapti-

^a Math. vii.
^b Luc. 24. c. p^{ri}-
 ma. c. di qua.
 & c. p^{ro}p^{ri}e.
 de confect.
 dist. 4.
^b 1. Reg. 7. 2.

baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti. Et, ^a Eunt ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos servare, quaecumque mandavi vobis. Denique, ^b Præparate corda vestra Domino.

Quid sit iustificatio impij, & quæ eius causæ.

C A P V T V I I.

^c Tit. 3.

^d 1. Cor. 6.
^e Tit. 3.
^f Ephes. 1.

^g Ephes. 3.
^h Rom. 5.

ⁱ Ephes. 2. 2.
^j Rom. 4. d.

^k c. nihil est.
 de confect.
 dist. 4.

^l 1. Cor. 11.
^m Ephes. 4.

(Philipp. 3.)

HANC dispositionem seu præparationem iustificatio, ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renouatio interioris hominij per voluntariâ suspensionem gratiæ, & donorum. unde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, ut sit ^c heres secundum spem vitæ æternæ. Huius iustificationis causa sunt; finalis quidem gloria Dei, & Christi, ac vitæ æternæ: efficiens vero, misericors Deus, qui gratuito ^d abluit, & ^e sanctificat signâs, & vngens ^f spiritu promissionis sancto; qui est pignus hereditatis nostræ: meritoria autem dilectissimus vnigenitus suus, Dominus noster, Iesus Christus: qui, cum ^g essemus inimici, propter nimiam caritatem, quæ dilexit nos, sua sanctissima passionem in ligno crucis nobis ^h iustificationem meruit, & pro nobis Deo patri satisfecit. instrumentalis ite, Sacramentum Baptismi; quod ⁱ est Sacramentum fidei, sine qua nulli unquam contigit iustificatio, demum vnica formalis causa est iustitiæ Dei; non quæ ipse iustus est, sed quæ nos iustos facit; quæ videlicet ab eo donati, renouamur spiritu meritis nostris; & non modo reputamur, sed verè iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis recipientes unusquisque suam secundum mensuram, quam ^k Spiritus sanctus paritur singulis prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem. quæ quæ enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu Christi communicantur: id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis meri-

ro per Spiritum sanctum caritas^a Deidiffunditur in cordibus^{a Rom. 5}
 eorum qui iustificantur, atq; ipsis inhaeret, vnde in ipsa iusti-
 ficatione cum remissione peccatorū hac omnia simul infusa
 accipi homo per Iesum Christum, cui inferitur, fidem, spem,
 & caritatem.^b nam fides, nisi ad eam spes accedat, & cari-^{b infra. cap. 10}
 tas, neq; vnit perfecte cum Christo, neq; corporis eius viuum
 membrum efficit. quā ratione verissime dicitur, ^{c lac. 2. in fi.} Fidem sine
 operibus mortuam & otiosam esse. Et, In^d Christo Iesu neq;
 circumcisionem aliquid valere, neq; praputium; sed fidē, quā<sup>d Gal. 5. & 6.
 c. circūcisio.
 de penitente
 dist. 2.</sup>
 per caritatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacra-
 mentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Eccle-
 sia petunt, cum petunt fidem, vitam aeternam praestantem;
 quam sine spe & caritate fides praestare non potest. vnde
 & statim verbum Christi audiunt: ^{e Matth. 19.} Si vis ad vitam ingredi,
 serua mandata. Itaque veram & Christianā iusticiam ac-
 cipientes, eam^f ceu primam stolam pro illa quam Adam sua
 F Luc. 15. quā
 modo reno-
 uari, de pec-
 nit. dist. 20.
 inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christum Iesum illis
 donatam, candidam & immaculatam iubentur statim re-
 nati conseruare, vt eam perferant ante tribunal Domini no-
 stri Iesu Christi, & habeant vitam aeternam.

Quo modo intelligatur, impium per fidem, &
 gratis iustificari.

CAPVT VIII.

CY M verò Apostolus^g dicit, iustificari hominem per fi-^{g Rom. 3}
 dem, & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt,
 quem perpetuus Ecclesie Catholica consensus tenuit, & ex-
 pressit; vt scilicet per fidem ideo iustificari dicamur, quia fides
 est humane salutis initium, fundamentum, & radix omnis
 iustificationis: ^{h Heb. 12.} sine qua impossibile est placere Deo, & ad fi-
 liorum eius consortiū peruenire: gratis autem iustificari ideo
 dicamur, quia nihil eorum quae iustificationem praecedūt, sine
 fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur.
 si enim gratia est, iam non ex operibus: alioquin, vt idem
 Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.
 i Rom. 11.
 Ephes.
 Tit. 2.

Tit. 3.

infr. can. 23.
et 13.

infr. can. 14.

QUAMVIS autem necessarium sit credere, neq; remitti, neq; remissa vñquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum: nemini tamē fiduciam & certitudinem remissionis peccatorum suorum sacra-
 ti, & in ea sola quiescēti, peccata dimitti, vel dimissa esse, dicendum est; cū apud hæreticos, & schismaticos posui esse, immo nota tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædicetur vana hac & ab omni pietate remota fiducia. Sed neq; illud asserendum est, oportere eos qui verē iustificati sunt, absque vlla omnino dubitatione apud semet ipsos statuere, se esse iustificatos, neminemq; à peccatis absolu-
 ui, ac iustificari, nisi eum, qui certò credat se absolutum & iustificatum esse; atq; hac sola fide absolutionem & iustificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deq; mortis & resurrectionis Christi efficacia dubitet. nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deq; Sacramentorum virtute & efficacia dubitare debet: sic qui-
 liber, dum seipsum, suamq; propriam infirmitatem & in-
 dispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere po-
 test; cū nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

De acceptæ iustificationis incremento.

CAPVT X.

e Psal. 83. c.
infr. can. 24.
2. Cor. 4. in n.
Coloss. 3.
d Rom. 6. d.

SIC ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de virtute in virtutem, renouantur, vt Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis sue, & exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, in ipsa iusti-
 tiæ per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operi-
 bus, crescunt, atque magis iustificantur, sicut scriptum est: Qui

^a Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: ^b Ne verearis ^a Apoc. vii. ^b Eccl. 18. c. ^c Videris quoniam ex ^c Iac. 2. d.
 vsque ad mortem iustificari. Et rursus: ^c Videris quoniam ex ^c Iac. 2. d.
 operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc verò
 iustitia incrementum petit sancta Ecclesia, cum orat: Da
 nobis, Domine fidei spei, & caritatis augmentum.

De observatione mandatorum, de quæ illius
 necessitate, & possibilitate.

C A P V T X I.

N E M O autem, quantumvis iustificatus, liberū se esse
 ab observatione mandatorum putare debet: nemo te-
 meraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce
 vii, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse im-
 possibilia. nam ^a Deus impossibilia non iubet, sed iubendo mo-
 net, & facere quod possumus, & petere quod non possumus; & adiu-
 uat, ut possumus. ^b Cuius mandata grauia non sunt, cuius iugum
 suauis est, & onus leue. qui enim sunt filij Dei, Christum di-
 ligunt: qui ^c autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, seruant
 sermones eius. quod vig, cū diuino auxilio prestare possunt.
 licet enim in hac mortali vita quantumvis sancti & iusti in-
 leuia saltem & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, pec-
 cata quandoq; cadant, non propterea desinunt esse iusti. ^d nam
 ^e iustorum illa vox est & humilis, & verax: Dimitte nobis
 debita nostra. quo fit, ut iusti ipsi eo magis se obligatos ad
 ambulandum in vi iustitiæ sentire debeant, quo liberati iam
 à peccato, ^f serui autē facti Deo, ^g sobrie, iuste, & piè viu-
 tes proficere possint per Christum Iesum: per quem ^h acces-
 sum habuerunt in gratiā istam. ⁱ Deus namque ^j sua gratia
 semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. itaq;
 nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se here-
 dem esse constitutum, hereditatemq; consecuturum, etiam si
 Christo non compatiatur, ut & cōglorificetur. nā & Chri-
 stus ipse, ut inquit apostolus, cum esset Filius Dei, didicit ex

d Ex Aug. e.
 43 lib. De nat.
 & gratia.
 e r. Ioan. 5.
 infr. can. 18.
 f Araf. 2. c.
 25.
 g Vide Hie-
 ron. in epist.
 ad Ctesiphon.
 i. Ioan. 5.
 h Matth. 11.
 Ioan. 11.
 i Ioan. 14.
 Conc. Africa-
 num cap. 81.
 82. & 83.
 k Conc. Mile-
 uitanum cap.
 78 & 89.
 l Matth. 6.
 Luc. 11. c. vnū
 25 dist. c. ad-
 huc, & c. de:
 quotidianis,
 depcen. dist. 2.
 m Rom. 6.
 n Tit. 1.
 o infra can. 10.
 p Rom. 5.
 q Aug. lib. De
 nat. & gratia.
 3. 26 & Prof.
 Sent. 7. ad c.
 Gallorum, &
 res. on. ad 7.
 obiect. Vincē.
 r Rom. 8.
 s Philipp. 2.
 t Hebr. 5.

2. Cor. 9.

6. Cor. 9.

ca. Pet. 1.

d. infrā can. 25

e. infrā can. 31.
p. salm. 118.

f. Hebr. 11.

infrā can. 15.
& 16 c. corri-
piantur. in fi.
24. 9. 1.g. Ezech. 18.
Galat. 3.

ius qua passus est, obedientiam; & consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi, causa salutis aeternae. Propterea Apostolus ipse mouet iustificatos, dicēs: Ne scitis quid sit qui^a in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium? sic currite vt comprehendatis.^b Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, nō quasi aërem verberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte, cum aliis predicauerim, ipse reprobus efficiar. Itē princeps Apostolorū Petrus:^c Satagite, vt per bona opera certam vestram vocationē & electionem faciat is. hac enim facientes, non peccabitis aliquando.^d Vnde constat eos orthodoxae religionis doctrina aduersari, qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, pœnas aeternas mereri: atque etiam eos qui statuunt in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in studio cohortando, cum hoc, vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoq; intuentur aeternam:^e cum scriptum sit: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem. & de Moese dicat^f Apostolus, quod respiciebat in remunerationem.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse. CAPVT XII.

NEMO quoque, quamdiu in hac mortalitate vivitur, de arcano diuinae prædestinationis mysterio vsq; adeo præsumere debet, vt certò statuat se omnino esse in numero prædestinatorū: quasi verum esset, quod iustificatus aut amplius peccare non possit; aut, si peccauerit,^g certam sibi respicientiam promittere debeat. nam, nisi ex speciali reuelatione, scire non potest, quos Deus sibi elegerit.

De perseverantiæ munere.

CAPVT XIII.

SIMILITER de perseverantiæ munere, de quo scriptum

ptum est: ^a Qui perseverauerit usque in finem, hic saluus erit: ^a quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo qui potens est eum, ^b qui stat, statuere, ut perseveranter stet, & eum qui cadit, restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine pollicetur: tamen si in Dei auxilio firmissimam spem collocare & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratia defuerint, sicut cepit opus bonum, ita perficiet, operans velle, & perficere. Veruntamen qui se existimant stare, videant ne cadant; & cum timore ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in vigiliis, in elemosynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiuniis, & castitate. formidare enim debent, scientes quod in spem gloria, & nondum in gloriam renati sunt, de pugna qua superest cum carne, cum mundo, cum Diabolo. in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: ^a Debitores sumus non ^b carni, ut secundum carnem vivamus. si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.

De lapsis, & eorum reparatione.

CAPVT XIII.

QUI vero ab accepta iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt, cum excitate Deo per Pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi admissionem gratiâ recuperare procuraverint. hic enim iustificationis modus est lapsis reparatio: quam secundum post naufragium perdidit gratia tabulam sancti Patres aptè nuncuparunt. Etenim pro iis qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum sanctum: quorum remisistis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Vnde docendum est, Christiani hominis pœnitentiâ post lapsum multo aliam se à baptismali; eaque contineri non modò cessationem à peccatis, & eorundem detestationem, aut cor contritum & humi-

^a Matth. 10. &
²⁴ c. iugestum.
^{7. q. 1.} & c. nom
reuerbatur.
de pœnit. dist.
² infr. can. 16.
& 11.
Ezech. 11.
^b Rom. 14.
Philipp. 1.
^{1. Cor. 9.}
^c Philipp. 1.
& 1.
^d 1. Cor. 10.
^e Philipp. 1.

in infr. can.
23 & 29.
¹ Hieron. 10.
mo 1. in epist.
ad Heinric.
que incipit.
Inter omnes.
foisanex Tep.
tull lib. de
pœnit.
c. secundum
post naufragi-
um. de pœni-
dist. 1.
^k Ioan. 20.
Matth. 16. c. vii
constituere-
tur. 30. dist.
c. vii eundem
1. q. 1. cum
sim. infr. Sess.
14. de pœn. c.
23. & 4.
1. Psalm. 50.
^c sacrificium.
de pœn. dist. 1.

humiliatum, verum etiam eorundem sacramentalem Confessionem saltem in voto, & suo tempore faciendam, & sacramentalem Absolutionem; itemq; Satisfactionem per ieiunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vite exercitia; non quidem pro pena aeterna, qua vel Sacramento, vel Sacramenti voto una cum culpa remittitur, sed pro pena temporalis; qua, ut sacra littera docent, non tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratia Dei quam acceperunt, ingrati Spiritum sanctum contristauerunt, & templum Dei violare non sunt veriti. De qua poenitentia scriptum est: Memor esto unde excideris: age poenitentiam, & prima opera fac. Et iterum: Quae secundum Deum tristitia est, poenitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus: Poenitentiam agite, & facite fructus dignos poenitentiae.

a ita & Florent. concil. in decretis Eugenij.
b Ephes. 4 g.
c 1. Cor. 3.
d Apoc. 3 c.
quia sanctitas, sc. dist. & c. minor. de poenit. dist. 1.
e 1. Cor. 17.
f Matth. 3. & 4.
Luc. 3.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem.

CAPVT XV.

1 infr. can. 27.
g Rom. 16.

1. Tim. 1.
1. Cor. 6.

ADVERSUS etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocumq; alio mortali peccato, quamvis non amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti; diuina legis doctrinam defendendo: quae a regno Dei non solum infideles excludit, sed & fideles quoque, fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, ceterosq; omnes qui letalia committunt peccata; a quibus cum diuina gratia adiumento abstinere possunt, & pro quibus a Christi gratia separantur.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione.

CAPVT XVI.

HA cigitur ratione iustificatis hominibus siue acceptam gratiam

gratiam perpetuò conseruauerint, siue amissam recuperaue-
 rint, proponenda sunt Apostoli verba: ^a Abundate in omni ope- a 1. Cor. 15.
 re bono, scientes quòd labor vester non est inanis in Domi-
 no. ^b non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis vestri, b Heb. 6. c. nō
est tam iniu-
stus, de pecc.
dist. 1
^c amittere confidēciam vestram, quā magnam habet remu- c Heb. 10. g.
in f. infia
cap. 16.
 nationem. Atq; ideo bene operantibus vsque in finem, & in
 Deo sperantibus, proponenda est vita aeterna, & tanquam
 gratia filius Dei per Christum Iesum misericorditer promif-
 sa; & tanquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipso-
 rum operibus & meritis fideliter reddenda. hac est enim illa
 corona ^d iustitia, quam post suum certamen, & cursum repo- d 1. Tim. 4.
 sitam sibi esse aiebat Apostolus, à iusto iudice sibi reddendam:
 non solum autem sibi, sed & omnibus qui diligēt aduentum
 eius. cū enim ille ipse Christus Iesus tamquā caput in mem-
 bra, & tanquam vitis in palmites, in ipsos iustificatos iugi-
 ter virtutem infundat; quæ virtus bona eorū opera semper an-
 tecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pa-
 tō Deo grata, & meritoria esse possent, nihil ipsis iustificatis
 amplius deesse credendum est, quo minùs plenè illis quidem
 operibus, quæ in Deo sunt facta, diuina legi pro huius vitæ
 statu satis fecisse, & vitam aeternam suo etiam tēpere, si ta-
 men in gratia decesserint, consequendam, verè promeruisse
 censeantur: cū Christus, Saluator noster, dicat: ^e Si quis bi- e Ioan. 4.
 berit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in aeternū; sed fiet
 in eo fons aqua salietis in vitam aeternam. Ita neque propria
 nostra iustitia, tamquam ex nobis propria statuitur: neque
 ignoratur aut repudiatur iustitia Dei. quæ enim iustitia no-
 stra dicitur, quia per eam nobis inherētem iustificamur; illa
 eadem Dei est, quia à Deo nobis infunditur per Christi me-
 ritum. Neq; verò illud omitendum est; quòd licet bonis ope-
 ribus in sacris literis vsq; ad dō tribuatur, vt etiam ^f qui vni f Matth. 10. in
n. & Matth. 23.
circ. 12.
 ex minimis suis potū aquæ frigida dederis, promittat Chri-
 stus

a 1. Cor. 4.

b 1. Cor. 2. in
Sne.2. Co. 10. in 6.
Gal. 6.

Hier. 9.

c Exepl. 11.

Celest. 1. c. 11.

d Iac. 3.

e 1. Cor. 4.

f ibidem.

g Math. 16.
Rom. 2.

itus eum non esse sua mercede cariturum: & Apostolus^a testetur, id quod in presenti est momentaneum, & leue tribulationis nostre, supra modum in sublimitate eternum gloria pondus operari in nobis: absit tamen, ut Christianus homo in se ipso vel confidat, ^b vel gloriatur, & non in Domino: cuius tanta est erga omnes homines bonitas, ut ^c eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dona. ^d Et quia in multis offendimus omnes; unusquisque sicut misericordiam & bonitatem, ita severitatem & iudicium ante oculos habere debet, neque se ipsum, aliquis, ^e etiam si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum vita non humano iudicio examinanda & iudicanda est, sed Dei: ^f qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & tunc laus erit unicuique à Deo, qui, ut scriptum est, ^g reddet unicuique secundum opera sua.

POST hanc Catholicam de Iustificatione doctrinam, quam nisi quisq; fideliter firmiterq; receperit, iustificari non poterit; placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere, ut omnes sciant, non solum quid tenere, & sequi, sed etiā quid vitare & fugere debeant.

DE IUSTIFICATIONE.

CANON I.

h supra c. 1.
& 1. Rom. 3.
i. Corinth. 15.

SI quis dixerit, ^h hominem suis operibus, quæ vel per humanam naturam, vel per legis doctrinam fiant, absq; divina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo; anathema sit.

CANON II.

j Conc. Mile-
tanum c.
5. Conc. Afr.
cap. 80 & c.
vlt. de cons.
crist. 4.

SI quis dixerit, ad hoc solum divinam gratiam per Christum Iesum dari, ut facilius homo ⁱ iuste vivere, ac vitam eternam promereri possit; quasi per liberum arbitrium sine gratia vitrumque, sed egre tamē & difficulter possit; anathema sit.

CANON III.

k Concil. A-
ntioch. c. 6.

SI quis dixerit, sine præveniente ^k Spiritus sancti inspira-
tione,

tionem, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse sicut oportet, vt ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum, & excitatum, nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atque vocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac praparet; neq; posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereq; passiuè se habere; anathema sit.

CANON V.

SI quis liberum hominis arbitrium post Ada peccatum amissum & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, immo titulum sine re, figmentum denique a satana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

CANON VI.

SI quis dixerit, non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera, ita vt bona, Deum operari, non permissiuè solum, sed etiam propriè, & per se, aded, vt sit proprium eius opus non minùs proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem sunt, quacūque ratione facta sint, verè esse peccata, vel odium Dei mereri; aut, quanto vehementius quis niritur se disponere ad gratiam, tanto eum grauius peccare; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, gehenna metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere; anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit, sola fide impium iustificari, ita vt intel- ligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiam con-

suprà cap. 6.
Rom. 5.

a Vide Aug.
lib. 1. contra
1. epist. Pelag.
c. 3. & Prosp.
cap. 2.

b Vide Aug.
lib. 1. contra
1. epist. Pelag.
c. 3. & Prosp.
Sentent. 14. ad
cap. Gallorū,
& respon. ad
10. obiect.
Vincent.
Ioan. 1.
Conc. Arusi-
canum 1. circa
fin.

c Psalm. 27.
Luc. 12. &
Mat. 9. in fi.

d suprà c. 7.
& 8.

sequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse eum sua voluntatis motu praparari, atque disponi; anathema sit.

CANON X.

a sup. d. c. 7.
Gal. 2. & 5.
Ephes. 1. & 4.

SI quis dixerit, homines, ^a sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit.

CANON XI.

b Rom. 5.

SI quis dixerit, homines iustificari vel sola imputatione iustitiae Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia, & caritate, quae in cordibus ^b eorum per Spiritum sanctum diffunditur, atque illis inhareat; aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei; anathema sit.

CANON XII.

c sup. cap. 9.

SI quis dixerit, ^c fidē iustificantiē nihil aliud esse quā fiduciā diuinā misericordiae, peccata remittētis propter Christū; vel eam fiduciā solā esse, qua iustificamur; anathema sit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendā necessarium esse, vt credat certō, & absque vlla hesitatione propria infirmitatis & indispositionis peccata sibi esse remissa; anathema sit.

CANON XIII.

d sup. cap. 9.

SI quis dixerit, ^d hominem à peccatis absolui, ac iustificari ex eo, quod se absolui, ac iustificari certō credat; aut neminem verē esse iustificatum, nisi qui credit se esse iustificatum, & hac sola fide absolutionem & iustificationem perfici; anathema sit.

CANON XV.

e Aug. c. 11.
lib. de corrup.
& gratia, supra c. 12.

SI quis dixerit, ^e hominem renatum & iustificatum tēneri ex fide ad credendum, se certō esse in numero praedestinatorum; anathema sit.

CANON XVI.

f Aug. lib. de bono periecu. c. 13.

SI ^f quis magnū illud vsq; in finem perseuerantiae donum se cer-

S E X T A .

33

se certò habiturū, absoluta & infallibili certitudine dixerit; ^{suprà e. 12. &}
nisi hoc ex speciali reuelatione didicerit; anathema sit. ^{11. Gal. 3. Ezech. 18.}

C A N O N X V I I .

S I quis iustificationis gratiam non nisi predestinatis ad
vitam contingere dixerit; reliquos verò omnes qui vocantur,
vocari quidem, sed gratiam non accipere, vtpote^a diuina po- ^{a Coucil. A 7}
testate predestinatos ad malum; anathema sit. ^{rau 2. c. 25. ,}

C A N O N X V I I I .

S I quis dixerit, ^bDei praecepta homini etiam iustificato, ^{b suprà e. 12. r. Ioan. 5.}
& sub gratia constituto, esse ad obseruandum impossibilia;
anathema sit.

C A N O N X I X .

S I quis dixerit, nihil praeceptum esse in Euangelio pra-
ter fidem, cetera esse indifferentia, neq; praecepta, neq; pro-
hibita, sed libera; aut decem praecepta nihil pertinere ad
Christianos; anathema sit.

C A N O N X X .

S I quis hominem iustificatum, & quantumlibet perse- ^{e similis er-}
ctum, dixerit non teneri ad obseruantiam mandatorū Dei, ^{tor erat Be-}
& Ecclesie, sed tantum ad credendum; quasi verò Euange- ^{gardorum m}
lium sit nuda & absoluta promissio vitae aeternae, sine condi- ^{Cocilio Vien-}
tione obseruationis mandatorum; anathema sit. ^{nen si damna-}
^{torum.}
^{sup. cap. 11.}

C A N O N X X I .

S I quis dixerit, Christum Iesum à Deo hominibus da-
tum fuisse vt redemptorem, cui fidant; non etiam vt legisla-
torem, cui obediant; anathema sit.

C A N O N X X I I .

S I quis dixerit, ^diustificatum, vel sine speciali auxilio ^{d suprà 12.}
Dei, in accepta iustitia perseuerare posse, vel cum eo non
posse; anathema sit.

C A N O N X X I I I .

S I quis hominem semel iustificatum dixerit ^e amplius ^{e suprà 3. 14.}
peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideo eum

C

qui

qui labitur, & peccat, nunquā verē fuisse iustificatum; aut
contrā, posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vi-
tare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de beata
Virgine tenet Ecclesia; anathema sit.

C A N O N X X I I I .

a suprà c. 10.

S I quis dixerit, iustitiam acceptam non cōservari, atq.
etiam augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fru-
ctus solummodo, & signa esse iustificationis adepta, non au-
tem ipsius augende causam; anathema sit.

C A N O N X X V .

b suprà c. 11.
in fin

S I quis in quolibet bono opere iustum^b saltem venialiter
peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque
ideo pœnas aeternas mereri; tantumq; ob id non dānari, quia
Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit.

C A N O N X X V I .

c suprà c. 16.

S I quis dixerit, iustos nō debere pro bonis operibus, quā
in Deo fuerint facta, expectare, & sperare aeternam retri-
butionem à Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi me-
ritum, si benè agendo, & diuina mandata custodiendo vsq;
ad finem perseverauerint; anathema sit.

d Math. 24.

C A N O N X X V I I .

e 1. Cor. 6.
suprà cap. 15.

S I quis dixerit, nullum esse mortale peccatum, nisi in-
fidelitatis, aut nullo alio, quātumvis graui & enormi, præter-
quam infidelitatis, peccato, semel acceptam gratiam amit-
ti; anathema sit.

C A N O N X X V I I I .

S I quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fi-
dem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse veram
fidem, licet non sit viua; aut eum qui fidem sine caritate ha-
bet, non esse Christianum; anathema sit.

C A N O N X X I X .

f suprà c. 14.

S I quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non
posse per Dei gratiam resurgere; aut posse quidē, sed sola fi-
de amis-

de amissam iustitiam recuperare sine Sacramento Pœnitentiae prout sancta Romana, & vniuersalis Ecclesia, à Christo Domino, & eius Apostolis edocta, hucusq; professæ est, seruauit, & docuit, anathema sit.

CANON XXX.

Si quis post acceptam iustificationis gratiâ, cuiuslibet peccatori penitentiâ culpam remitti, & reatum aeternæ pœnæ deleri dixerit, ^{a Sess. 14. c. 8.} "ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exsoluenda vel in hoc seculo, vel in futuro in Purgatorio, an ^{b infra Sess. 21. in prin.} sequam ad regna calorû aditus parere possit; anathema sit.

CANON XXXI.

Si quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu aeternæ mercedis bene operatur, anathema sit. ^{c suprâc. c. 8. in fin.}

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiâ bona ipsius iustificati merita; aut, ipsum iustificatû bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius vniuersum membrum est, fiunt, nō vere mereri augmentum gratiæ, uitæ aeternæ, & ipsius vitæ aeternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionē, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione, à sancta Synodo hoc præsentis decreto expressam; aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis Iesu Christi Domini nostri, derogari, & nō potius veritatem fidei nostræ, Dei denique ac Christi Iesu gloriam illustrari, anathema sit.

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

EADDEM sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus Apostolica Sedis Legatis, ad restituendâ collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatosq; in clero, & populo Christiano mores emendandos se accingere volens,

ab iis qui maioribus ecclesiis præfunt, initium censuit esse
sumendum. integritas enim præsidium, salus est subduo-
rum. Confidens itaque per Domini ac Dei nostri misericor-
diam, providamq; ipsius Dei in terris Vicarij solertiam om-
nino futurũ, ut ad ecclesiarum regimen, onus quippe angeli-
cis humeris formidandum, qui maximè digni fuerint, quo-
rumq; prior vita, ac omnis ætas, à puerilibus exordijs vsq; ad
perfectiores annos per disciplina stipendia ecclesiastica lau-
dabiliter acta, testimonium præbeat, secundum venerabiles
beatorum^a Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriar-
chalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & cathedralibus
ecclesiis quibuscumque, quouis nomine ac titulo, præfectos
monet, ac monitos esse vult, ut^b attendentes sibi, & vniuerso
gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiã Dei,
quam acquisiuit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præ-
cipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleant:
implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi
commisos mercenariorum more deserant, atq; ouium sua-
rum, quorum^c sanguis de eorum est manibus à supremo iu-
dice requirendus, custodias minimè incumbant: cum certissi-
mum sit, non admitti pastoris excusationem, si lupus oues
comedit, & pastor nescit. ac nihilominus, quia nonnulli, quod
vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui pro-
pria etiam salutis immemores, terrenaq; celestibus, ac diui-
nis humana præferentes, in diuersis curijs vagantur, aut in
negotiorum temporalium sollicitudine, ouili derelicto, atque
ouium sibi commissarũ cura neglecta, se detinent occupatos:
placuit sacrosanctæ^d Synodo, antiquos canones, qui tæporum
atque hominum^e iniuriã penè in defæctudinem abierunt, ad-
uersus non resideres promulgatos innouare; quem admodum
virtute præsentis decreti innouat, ac vltius pro firmiori eo-
rundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in
hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire. Si quis à
Patriar-

a. c. in sacer-
dotibus. & c.
Episcopũ. 61.
dist. c. si 52.
dist. & infra.
Sess. 24. de re-
for. c. 1.
b. ad. 10.

c. Tim. 4.
Joan. 10. c. sit
rector. 43. dist.
c. aduersus 7.
q. 1. c. nisi de
renun.
d. Ezech. 33.
e. 34. Act. 20.
e. Ephesius 41.
dist. c. 1. q.
3. & infra.
e. Sess. 24. c. 1.
in b. de refor.

f. e. peruenit
eum multis
seq. 7. q. 1. de
cler. non re-
sid. per totum
& c. cum ex
eo de elect.
in 6.
al. omnia.

Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu cathedrali ecclesia, sibi quocumq. titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacumq. ille dignitate, gradu, & praeminentia praesulgeat, legitimo impedimento, seu iustis^a & rationabilibus^b causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diocesim morando abfuerit: quarta partis fructum unius anni, fabricae ecclesiae, pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum, poenam ipso iure incurrat. ^c Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseverauerit; aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente vero contumacia, ut seueriori sacrorum canonum censura subiciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum vero absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, poena interdicti ingressu ecclesiae eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior aut minor contumacia exegerit, suae supremae Sedis auctoritate animaduertere, & ecclesiae ipsi^d de Pastoribus utilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

^a Vide sess. 23. cap. refor. ubi cap. se subinducantur. b. c. ex iur. de cler. non resid. c. quoniam. §. potro vcl. non contest. c. infra sess. 23. de refor. cap. i. & c.

d. c. ex parte: de cl. non resid.

C A P V T I I.

EPISCOPIS inferiores, quauis beneficia ecclesiastica personae residentiam de iure siue consuetudine exigentia, in titulum siue commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum & personarum qualitate pensata, expediens videbitur, opportunis iuris remediis residere cogantur: nulliq. privilegia seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, ^e suffragantur. Indulgentiis vero, & dispensationibus temporalibus, ex veris & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permanentibus,

e. c. si. de refor. in q.

ac. cum ex
eo de elec. in
beneficium.
de regul. eo-
lib. & infra.
Sess. 7 c. 5. &
9. de refor.

suris; quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte à Sede Apostolica delegatorum, providere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quoad hoc, privilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

CAPVT III.

Sortileg. Edm.
vel cuiusvis or-
dinis regularis.
b. tit. 11. Sess.
23. de refor.
c. 1. & 4. 2.
Sess. 14 c. 4 &
5. de refor.

ECCLESiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus, prudenter ac diligenter intendant: & ne-
mo secularis Clericus, cuiusvis personalis, vel regularis, extra monasterium degens, etiam sui ordinis privilegij prætextu tutus censeatur, quo minus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

CAPVT IIII.

e Sess. 25 c. 6.
de refor. & c.
6. refor. Sess. 14.

CAPITVLA cathedralium, & aliarum maiorum Ecclesiarum, illorumque personarum, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordis, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quo minus à suis Episcopis, & aliis maioribus Prælatibus, per se ipsos solos, vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis, iuxta canonicas sanctiones, toties quoties opus fuerit, visitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica, possint & valeant.

d infra Sess.
vlt. de refor.
cap. 6.

CAPVT V.

Sess. 14 c. 2.
vide 1. Nicæ.
c. 17. & 2. Ar-
sar. c. 13. &
Antioch. c.
23. Sard. c.
18. & 19. &
3. Cart. c. 20.
& 21. Conc.
Aurel. 3. c. 15.
c. placuit cum
seq. 7. q. 1. &
infra Sess. 14.
de refor. c. 1.
& 2.

NULLI Episcopo liceat, cuiusvis privilegij prætextu, Pontificalia in alterius diocesi exercere, nisi de Ordinarii loci expressa licentia, & in persona eidem Ordinario subiectas tantum, si secus factum fuerit; Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati ab executione Ordinum sint ipso iure suspensi.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACET ne vobis, proximam futuram Sessionem celebrari

lebrari die Iouis feria quinta post primam Dominicam subsequenti Quadragesima, quæ erit dies tertia mensis Martii? Responderunt, PLACET.

SESSIO SEPTIMA,
CELEBRATA DIE III. MEN-
SIS MARTII, M. D. XLVII.

Decretum de Sacramentis.

Proœmium.

AD consummationem salutaris de iustificacione doctrina, qua in precedenti proxima Sessione vno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesie Sacramentis agere, per quæ omnis vera iustitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur. propterea sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, presidibus in ea eisdem Apostolica Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hæc nostra tempestate tum de dānatis olim à Patribus nostris hæresibus suscitata, tum etiam de nouo adinuenta sunt, quæ Catholica Ecclesie puritati, & animarum saluti magnoperè offiunt, sanctarum Scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atq. aliorum Conciliorum, & Patrum consensui inherendo, hos præsentis canones statuendos, & decernendos celsus reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino Spiritu adiunante, editura.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

CANON I.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia

C 4

à Iesu

^a Concil.
Florent. in
decretis Eu-
genij ad Ar-
menos.

a e ad abo-
lendam de
hæret.

à Iesu Christo, Domino nostro, instituta; aut esse plura vel pauciora quàm septem, videlicet, Baptismum, Cōfirmationem, ^aEucharistiam, Pœnitentiam, extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum septem non esse verè & propriè Sacramentum; anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, ea ipsa noua legis Sacramenta à Sacramentis antiqua legis non differre, nisi quia carimonia sunt alia, & aliȳ ruius externi; anathema sit.

CANON III.

bc nihil de
conf. dist. 1.
cum sim.

SI quis dixerit, ^bhec septem Sacramenta ita esse inter se paria, vt nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

CANON IIII.

c suprà sess.
6. de iustif. c.
7. & can. 5.

SI quis dixerit, Sacramenta noua legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines à Deo gratiam^c iustificationis adipisci; licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

CANON V.

SI quis dixerit, hec Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON VI.

d Conc. Flo-
rent. sub Eug.
4. verū. hoc
docet eccles.

SI quis dixerit, ^dSacramenta noua legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint, accepta per fidem gratia, vel iustitia, & nota quedam Christiana professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, nō dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quātum est ex parte Dei, etiam si ritè ea suscipiāt, sed aliquādo. & aliquibus; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, per ipsa noua legis Sacramenta ex opere operato

operato non conferri gratiam, sed solam fidem divina promissionis ad gratiam consequendam sufficere; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ^a in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale, & indelebile, unde ea iterari non possunt; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, ^b Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis ministrandis habere potestatem; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, ^c in ministris, dum Sacramenta faciunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem facienti quod facit Ecclesia; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, ^d ministrum in peccato mortali existentem, modò omnia essentialia, quæ ad Sacramentū conficiendum, aut conferendum pertinet, seruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesia Catholica ritus, in solenni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris prohibito omitti, aut in nouos alios per quemcumq. ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

DE BAPTISMO.

CANON I.

Si quis dixerit, ^e Baptismum Ioannis habuisse eandem vim cum Baptismo Christi; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, ^f aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo verba illi Domini nostri

^a Sess. 11. can. 4.
^b ex decretis Eugenij in Conc. Florēt.

^b Vide Conc. Carth. 4. c. 68.
& in Concil. Constant. ait. 11. Ioan. Wiclef.
^c infra Sess. 14. de penit. c. 6.
^d Concil. Florent. in Eugenij.

^d Idem error damnatur in Wiclef, a Concilio Constant. Sess. 3.
^e multæ c. remissionem. c. Christus cum plur. seq. 1. q. 1. c. vlt. 15. q. vlt.

^e Aug. Enchiridij c. 49. c. 1. aliud. & c. non regenerantur. de conf. dist. 4. f. c. pen. de bapt. Ioan. 3. c. filius & c. non dubito. de conf. dist. 4.

Iesu Christi: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto; ad metaphoram aliquam detorserit; anathema sit.

CANON III.

a c. non de-
cet 12. dist. c.
ad abolendam.
de hæret.

SI quis dixerit, ^ain Ecclesia Romana, quæ omnium ec-
clesiarum mater est, & magistra, non esse verã de Baptismi
Sacramento doctrinam; anathema sit.

CANON IIII.

b concil. Flo-
rent. in decre-
tis Eugenij.
c. dictum. 8.
quod vero. cū
3. cap. seq. 1.
q. 1.

SI quis dixerit, ^bBaptismum, qui etiam datur ab here-
ticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cum in-
tentione faciendi quod facit Ecclesia, nō esse verum Baptis-
mum; anathema sit.

CANON V.

c Ioan. 3.
c. nulla præ-
ter. de confi.
dist. 4.

SI quis dixerit, ^cBaptismum liberum esse, hoc est, non
necessarium ad salutem; anathema sit.

CANON VI.

SI quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si velit,
gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit crede-
re; anathema sit.

CANON VII.

d Sicad Ga-
lat 5. dicit
Paulus, Te-
stificor omni
homini, &c.

SI quis dixerit, ^dbaptizatos per Baptismum ipsum, so-
litus tantum fidei debitores fieri, non autem vniversæ legis
Christi seruandæ; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus san-
ctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta, vel tradita sunt, ita ut
ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis submitte-
re voluerint; anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptis-
mi suscepti memoriam, ut vota omnia, quæ post Baptismum
sunt vi promissionis in Baptismo ipso iam facta, irrita esse
intelligant, quasi per ea, & fidei, quam præfessi sunt, detra-
hatur, & ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON

SEPTIMA
CANON X.

43

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum sunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, verum, & ritè collatum Baptismū iterandum esse illi qui apud infideles fidem Christi negauerit, cum ad penitentiam conueritur; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles computandos non esse; ac propterea, cum ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos; aut prorsus omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt; & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alii interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec respiciant; anathema sit.

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam ceremoniam esse, & non potius verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quandam, qua adolescentia proximi fidei sue rationem coram Ecclesiâ exponebant; anathema sit.

CANON

a Vide finem
epist. Urbani
1. ad omnes,
&c. c. 1. cum
seq. de conf.
dist. 5.

b c. manus. de
cont. dist. 5.
Cōc. Florent.
lococitato.
Vide 5. u. b.
Pap. 1. epist.
ad Episc. Ru
fom. Mel
chia de H. sp.
Innocent. 1.
epist. 1. c. 3.
Cōc. Sess. 23. c. 4.
c. supra Sess.
6. c. 2. & infra
Sess. 22. cap. 1.
d. infra Sess.
vlt. decretor.
c. 21.
c. Sess. 22. c. 2.
plus exigitur.
f. parte 1. c. 3.
constit. eius.
sed lib. 1. de
cretal. tit. 6.
c. 7. c. cū in cū
eius. de elect.
Vide post finem
huius libri.
d. c. cū in
enclit. 5. cū
verō. c. licet.
de excess.
prælat.
Cōc. Chal.
cedon. cap. 10.
c. 1. & 2. 21. q.
1. c. sanctorū.
76. dist. c. v.
nio 10. q. 1.
c. quia in tan
tū c. ad hæc.
&c. de multa.
de præb. c.
quia non nul
li de mag. c.
enim singula.
de præb. in 6.
Ciem. gratiæ
de refer. c.
excerab. 5. qui
verō. in extra
uag. com. de

Si quis dixerit, ^ainiurios esse Spiritui sancto eos qui sa
cro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt;
anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, ^bsanctæ Confirmationis ordinarium mi
nistrum non esse solum Episcopum, sed quemvis simplicem
sacerdotem; anathema sit.

Decretum de reformatione.

E ADEM sacrosancta Synodus, ^aeisdem Presidentibus
& Legatis, inceptum reſidentie, & reformationis ne
gotium ad Dei laudem, & Christianæ religionis incremen
tum prosequi intendens, vt sequitur, statuendum censuit,
^dsalua semper in omnibus Sedis Apostolica auctoritate.

CAPVT I.

A D cathedralium ^eecclesiarum regimen nullus, nisi ex
legitimo matrimonio natus, & ætate matura, graui
tate morum, litterarumq; scientia, iuxta constitutionē Ale
xandri Tertij, quæ incipit, ^fCum in cunctis, Concilio Late
ranensi promulgatam, prædictus assumatur.

CAPVT II.

N EMO, quacumque etiam dignitate, gradu, aut præ
eminentia præfulgens, plures Metropolitanas seu ca
thedrales ecclesias in titulum. siue commendā, aut alio quo
uis nomine, contra ^gsacrorum canonum instituta, recipere,
& simul retinere præsumat: cum valde felix sit ille cōſeſſendus,
cui vnā ecclesiam bene, ac fructuose, & cū animarum sibi
commisſarum salute regere contigerit. Qui autē plures ec
clesias contra præſentis decreti tenorem nunc derment, vnā
quam maluerint retenta, reliquas infra sex menses, si ad li
beram Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant; alias infra
annum dimittere teneantur: alioquin ecclesia ipse. vltimū
obtentia dumtaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.

CA -

CAPVT III.

INFERIORA beneficia ecclesiastica, præsertim curam Animarū habentia, personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsos curā ipsā exercere valeant, iuxta constitutionem Alexandri III. in Lateranensi, quæ incipit, * Quia nonnulli, & aliam Gregorij X. in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, ^b Luct canon, editam, conferantur. aliter autem facta collatio, siue prouisio, omnino inuitur: & ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, quæ incipit, * Graue nimis, se nouerit incursum.

CAPVT IIIII.

QUICVMQVE de cetero plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica, siue per viam vnionis ad ritā, seu commendā perpetuā, aut alio quocumq; nomine, & titulo, cōtra formā sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocentij III quæ incipit, ^d De multaz, recipere, ac simul retinere præsumserit, beneficiis ipsis, iuxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso iure, etiam præsentis canonis vigore, priuatus existat.

CAPVT. V.

ORDINARIJ locorum, quoscumq; plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districtè compellāt; & aliàs procedāt iuxta constitutionē Gregorij X. in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, * Ordinarij: quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat; addens insuper, quod ipsi Ordinarij etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congrua portionis fructuum assignationem omninò prouideant, vt animarum cura nullatenus negligatur; & beneficia ipsa debitis obsequiis minime defraudentur: appellationibus, priuilegiis, exemptionib. quibuscumque, etiam cū iudicium specialium deputatione, * & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

CA-

præb. & infā
Sess. 24. c. 17.
de refer.
8. Sub Innoç.
3. 2. Lateran.
c. 29. aliquotq;
adhuc dispen-
sabatur.

aparte 1. c.
13. c. quā nō-
nulli, & cler.
non reſid.
b. c. licet ca-
non, de elec.
in 6. de elec-
tal. cap. 14.
c. graue nimis
de præb.
Vide poſt finem
huius libri.
c. intra Sess.
24. de refer.
cap. 37.

d. ſuprà c. 2.
c. de multa.
de præb. c. 1.
29. in Concil.
Lateran. c. 2.
Vide poſt finem
huius libri.

e. lib. 6. de elec.
de offic. ordi-
narij. c. 3. infra
c. 17. & ſuprà
Sess. 6. de re-
form. cap. 6.
in fin.

vide poſt finem
huius libri.

a Vide Sess.
24. c. 9. de re
format
infra Sess. 24.
de refor. c. 13.
& Sess. 25. de
refor. cap. 9.

VNIONES perpetue, à quadraginta annis citrà fa-
cta, examiniari ab Ordinariis, tanquam à Sede Apo-
stolica delegatis, possunt: & quæ per surreptionem, vel obre-
ptionem obtinentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ verò, quæ à
dicto tempore curæ concessæ nōdum in toto, vel in parte for-
rite sunt effectum, & quæ deinceps ad cuiusvis instantiam
fient, nisi eas ex legimus, aut aliàs rationabilibus causis, co-
ram loci Ordinario vocatis, quorum interest, verificandis, fa-
ctas fuisse constituerit, per surreptionem obtinentæ præsumun-
tur: ac propterea, nisi aliter à Sede Apostolica declaratum
fuerit, viribus omnino careant.

CAPVT VII.

b infra Sess.
14 de refor.
cap. 9.

BENEFICIA ecclesiastica curata, ^b quæ cathedrali-
bus, collegiatis, seu aliis ecclesiis, vel monasteriis, bene-
ficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscumq. perpetuò unita
& annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis
visitantur: qui sollicitè providere procurent, ut per idoneos
vicarios, etià perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono eccle-
siarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertie
partis fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorū Or-
dinariorum, portione etià super certa re assignanda, ibidem
deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appel-
lationibus, privilegiis, exemptionibus, etià cum iudicum
deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscumq. in pra-
missis minimè suffragantibus.

CAPVT VIII.

d infra Sess.
24 de refor.
c. 9 & Sess. 14.
c. 8. Conc.
Tolet 4 c. 35.
Cōc. Bracca-
ren. 2 cap. 1.
Conc. Arel.
cap. 17. c. de
œrnimus. c.
Episcopum.
& c. placuit.
20 q. 4.

LOCORVM Ordinarij ecclesias quas cumque, ^d quo-
modolibet exēptas, auctoritate Apostolica, singulis an-
nis visitare teneantur, & oportunis iuris remediis provide-
re, ut, quæ reparatione indigent, reparentur: & cura anima-
rum, si qua illis imminet, alijsq. debitis obsequiis minimè
defraudentur: appellationibus, privilegiis, consuetudinibus,
etiā

etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicium depu-
tationibus, & illorum inhibitionibus penitus exclusis.

CAPVT IX.

AD maiores ecclesias promoti^a munus consecrationis
infra tempus à iure statutum suscipiant : & proroga-
tiones ultra sex menses concessæ nulli suffragentur.

a Sess. 13. c. 2.
c. quoniam
quidam. dist.
100. & infra
Sess. 17. de re-
for. cap. 1.

CAPVT X.

NON liceat Capitulum ecclesiarum,^b Sede vacante, in-
fra annum à die vacationis, ordinandi licentiam, aut
litteras dimissorias, seu reuerendas, ut aliqui vocant, tam ex
iuris communis dispositione, quam etiam cuiusvis privilegij,
aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficij ecclesiastici re-
cepit, siue recipiendi occasione arctatus non fuerit, concede-
re, si secus fiat, ^c Capitulum contraueniens ecclesiastico sub-
iaceat interdicto : & sic ordinati, si in minoribus ordinibus
constituti fuerint, nullo privilegio clericali, præsertim in cri-
minalibus gaudeant : in maioribus verò, ab executione Or-
dinu, ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso iure suspensi.

b Sess. 23.
cap. 10. c. cum
nullus. de tēp.
ordin. in 6.

c infra Sess.
23. de refoc.
cap. 10.

CAPVT XI.

FACULTATES de promouendo à quocumque, non
suffragentur, nisi habentib. legitimā causam, ob quam
à propriis Episcopis ordinari nō possint, in litteris exprimē-
dam ; & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo in sua diocesi
residente, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti præ-
uio examine.

CAPVT XII.

FACULTATES de non promouendo,^d præterquam in
casibus à iure expressis, concessæ, ad annum tantum suf-
fragentur.

d. licet ca-
non. & c. cum
ex c. de elec.
in 6.

CAPVT XIII.

PRÆSENTATI, seu electi, vel nominati à quibus-
vis ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nun-
ciis, ad quævis ecclesiastica beneficia non instituuntur, ^e nec
confirmantur, neque admittantur, etiam prætextu cuiusvis
privilegij, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tem-
pore

e infra Sess.
23. c. 1. refor.

pore praescripta, nisi fuerint prius à locorum Ordinariis examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minus examen subire teneatur.^a Praesentis tamen, electis, seu nominatis ab vniuersitatibus, seu collegiis generalium studiorum exceptis.

^a Vide Sess.
24. c. 12 vbi
exceptio vide-
tur reuocari.

CAPVT XIII.

^b Lib. 6 de-
cret de priui-
legiis c. 1
Vide post finem
huius libri.
infra Sess. 14.
de elector. c. 6.
in fin.

IN exemptorum causis constitutio Innocentij IIII. qua incipit, ^b Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita, seruetur; quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat; addendo ius super, quod in ciuilibus causis mercedum, & miserabiliū personarum, clerici saculares, aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, à Sede apostolica deputatum, in partibus habeant; in aliis verò, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinariis, tamquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, cōueniri, & iure medio ad soluendū debitum cogi & compelli possint: priuilegiis, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus praemissa nequaquam valituris.

CAPVT XV.

^c Sess. 15 ca. 8.

CVRENT Ordinarij, ^c vt hospitalia quaecumq; à suis Administratoribus, quocumq; illi nomine censantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter & diligenter gubernentur, cōstitutionis Concilij Viennensis, qua incipit, ^d Quia contingit, forma seruata. quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

^d Lib. 3. Cle-
ment. de reli-
giosis domi-
bus. c. 2 quia
contingit
& infra sess.
vit. de refor.
cap. 8.
Vide post finem
huius libri.

Indictio futuræ Sessionis.

ITEM hac sacrosancta Synodus statuit, & decreuit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post sequentem Dominicam in Albis, qua erit vigesima prima mensis Aprilis, praesentis anni.

M. D. XLVII.

BVL-

BVLLA FACVLTATIS ⁴⁹

TRANSFERENDI CONCILII.

PAVLVS Episcopus, seruus seruorū Dei,
venerabili fratri, Ioanni Mariae, Episcopo
Prænestino, & dilectis filiis, Marcello tit.
S. Crucis in Ierusalem Presbytero, ac Re-
ginaldo S. Marie in Cosmedin Diacono,
Cardinalibus, nostris, & Apostolica Se-
dis Legatis de latere, salutem, & Apostolicā benedictionem.

REGIMINI vniuersalis Ecclesiæ, meritis licet impa-
ribus, disponente Domino, præsidentes, nostri officij partes
esse putamus, vt, si quid grauius causa Reipublica Christia-
na constituendū sit, id non modò tempore opportuno, verū
etiam loco commodo & idoneo perficiatur. Cū itaque nos
nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri æcumeni-
ci & vniuersalis Concilij, aliās per nos in ciuitate Tridenti-
næ, ex causis tunc expressis, de venerabilium fratrum no-
strorum, S. R. E. Cardinalium consilio & assensu indicti, ex
certis aliis etiam tunc expressis causis, vsque ad aliud oppor-
tuni & commodius tempus per nos declarandum, de simi-
li consilio & assensu factam, audita pace inter carissimos in
Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperatorem, semper
Augustum, & Franciscum Francorum Regem Christianis-
simum conciliata, pari consilio & assensu sustuleramus &
amoueramus: neque untes ipsi, tunc legitime impediti, ad di-
ctam ciuitatem personaliter accedere, & eidem Concilio in-
teresse, vos nostros, & Apostolica Sedis Legatos de latere, in
eodem Concilio de simili consilio constituerimus & deputa-
uerimus, vósque ad eandem ciuitatem, tanquam pacis an-
gelos, destinauerimus, prout in diuersis nostris de super cōse-
ctis litteris plenius continetur: Nos ne tam sanctum cele-
brationis

brationis Concilij huiusmodi opus ex incōmoditate loci, aut
 aliis quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, op-
 portune providere volētes, Motu proprio, & ex certa scien-
 tia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, pariq; consilio &
 assensu, vobis insimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo
 impedimento detento, seu inde forē absente, quancūq;
 vobis videbitur, Cōcilium prædictum de eadem ciuitate Tri-
 dentina ad quamcūq; aliam commodiorem, & opportu-
 norem, seu tutiorem ciuitatem, de qua vobis etiam videbi-
 tur, transferēdi, & mutandi; ac illud in ipsa ciuitate Triden-
 tina supprimendi, & dissoluendi; nec non Prelatis, & aliis
 personis Concilij huiusmodi, ne in eo ad vltiora in dicta ci-
 uitate Tridentina procedant, etiam sub censuris & penis
 Ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate
 huiusmodi, ad quam illud transferri & mutari contigerit,
 continuandi, tenendi, & celebrandi, & ad illud Prelatos, &
 alias personas Concilij Tridentini huiusmodi etiam sub per-
 iurijs, & alijs in litteris indictionis Cōcilij huiusmodi expres-
 sis penis, euocandi, eidemq; sic translato & mutato Conci-
 lio, nomine & auctoritate prædictis præsidendi, ac in eo pro-
 cedendi, ceteraq; in præmissis, & circa ea necessaria & op-
 portuna, alijs iuxta priorum vobis directarum litterarum
 continentiam & tenorem, faciendi, statuendi, ordinandi, &
 exequendi, plenam & liberam Apostolica auctoritate tenore
 præsentium cōcedimus potestatem & facultatem, ratum
 & gratum habituri, quidquid per vos in præmissis factū, sta-
 tutum, ordinatum, executūve fuerit, idq; facturi, auctore
 Domino, inuolabiliter obseruari. Non obstantibus constitu-
 tionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisq; contrariis
 quibuscūq;. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pa-
 ginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario
 contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indi-
 gnationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli,
 Apo-

SESSIO OCTAVA.

51

Apostolorum eius, se nouerit incursum. Datum Romæ,
apud S. Petrum, anno incarnationis Dominice, M. D.
XLIIII. VIII. Kal. Mart. Pōificatus nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol.

B. Motta.

SESSIO OCTAVA,
CELEBRATA DIE XI. MEN-
SIS MARTII, M. D. XLVII.

Decretum de translatione Concilij.

PLACET ne vobis decernere, & declarare, de
huiusmodi morbo ex præmissis, & aliis allega-
tis ita manifeste, & notorie constare, ut Præ-
lati in hac ciuitate sine vitæ discrimine com-
morari, & in eademcirco inuiti minimè retineri possint, & de-
beant? itemq; attento recessu multorum Prælatorum post
proximè præteritam Sessionem, & attentis protestationibus
aliorum complurium Prælatorum, in Congregationibus gene-
ralibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire volen-
tium, qui iuste detineri non possunt, & ex quorum discessu
Concilium vel dissolueretur, vel ex paucitate Prælatorum, bo-
nus eius progressus impediretur; & attento etiam imminenti
periculo vitæ, & aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis
Cōgregationibus allegatis, vipote notorie veris, & legitimis;
placuit ne vobis similiter decernere, & declarare, pro conser-
uatione, & prosecutione ipsius Concilij, securitate vitæ ipso-
rum Prælatorum, Concilium ipsum ad ciuitatem Bononiæ,
veluti ad locum magis paratum, salubrem, & idoneum, pro
tempore trāsferendum esse, & ex nunc trāsferri, & ibidem
Sessionem indictam, statuta die, vigesima prima Aprilis,

D 2

cele-

celebrandum esse, & celebrari; & successinè ad vltiora procedendum, donec sanctissimo Domino nostro, & sacro Concilio expedire videbitur, vt ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum inuictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & alijs Regibus ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit, & debeat? Responderunt, PLACET.

S E S S I O N O N A, B O N O N I Æ C E L E B R A T A

DIE XXI. MENSIS APRILIS,

M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Ecce sacrosancta œcumenica & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononia in Spiritu sancto legitimè cōgregata, presidentibus in ea nomine sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ 111. eiusdem Reuerendissimis Dominis D. Io. Maria, Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello, III. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, S. R. E. Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, considerans quod die vndecima mensis Martij, præsentis anni, in generali publica Sessione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco consueto celebrata, omnibusq; agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, & legitimis, interueniente etiã auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ, eiusdem Reuerendissimis presidentibus etiam specialiter cōcessa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum esse, sicuti translulit; itemq; Sessionem pro præsentis die vigesima prima Aprilis illic indictam, vt de Sacramentorum, & reformationis materijs, de quibus tractandum proposuerat,

rat, canones sanciretur, & promulgar entur, in hac ipsa ciuitate Bononiæ celebrari debere; consideransq; nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueuerunt, his superioribus, maioris hebdomada, & solennitatis Paschalis, diebus, in propriis Ecclesiis occupatos, aliquos etiam abis impeditis detentos, huc nondū accessisse, quos tamen brevi assuturos sperandum est; ac propterea factum esse, vt non ea, quam sancta Synodus desiderabat, Pralatorum frequentia potuerint materie ipsæ Sacramentorum, & reformationis examinari, & discuti: vt omnia maturo consilio, cum dignitate & grauitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens censuit, censetq;, Sessionem prædictam, qua hoc ipso die, vt præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra Octauam Pentecostes proximè futuram, quo ad ipsas materias expediendas differendam, & prorogandā esse, quemadmodum differt ac prorogat; quam diem & rei gerendæ maximè opportunam, & Patribus præsertim absentibus perconmodam, iudicauit, & iudicat; hoc tamen adiecto, quod terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio & voluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiā in priuata Congregatione, restringere & imminuere possit, & valeat.

SESSIO DECIMA,
BONONIÆ CELEBRATA DIE II.
MENSIS IUNII, M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

QVAMVIS hac sacrosancta æcumenica & generalis Synodus Sessionem, qua die vigesima prima mensis Aprilis proximè præteriti, super Sacramentorum, & reformationis materiis in hac inlyta ciuitate Bononiæ, ex decreto, in vrbē Tridentinæ,

in publica Sessione, die vndecima n^ovis Marij promulgato, celebranda erat, propter aliquas causas, ac praesertim propter absentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos sperabat, ad hunc praesentem diem differendam, & prorogandam esse decreuerit: volens tamen cum iis, qui nō venerunt, etiam adhuc benignè agere, eadem sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, praesidentibus in ea eisdem sancta Romana Ecclesia Cardinalibus, & Apostolica Sedis Legatis, statuit, & decernit, Sessionem ipsam, quam hac die secunda mensis Iunij, praesentis anni millesimi quingentesimi quadragesimi septimi, celebrare decreuerat, ad diem Iouis post festum Natiuitatis beatae Mariae virginis, quae erit decima quinta mensis Septembris proximè futurum, quo ad praedictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, & prorogat; ita tamen, quod prosecutio discussionis, & examinationis eorum, quae iam ad dogmata, quam ad reformationem pertinent, interim non omittatur; & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libito, & voluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreviare, & prorogare liberè p^ossit, & valeat.

DIE XIII. Septemb. M. D. XLVII. in Congregatione generali, Bononiae, prorogata fuit Sessio, quae futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilij.

BVLLA

BVLLA RESVPTIONIS⁵⁵

CONCILII TRIDENTINI,
SVB IVLIO III. PONT. MAX.

VLIVS EPISCOPVS, seruus
seruorum Dei, ad futuram rei me-
moriā.

CVM ad tollenda religionis nostrae
lēsidia, quae in Germania longo tempore,
non sine totius Christiani orbis perturba-

tione, & scandalo, vigerunt; bonum, opportunum, & expe-
diens esse videtur, sicuti etiam carissimus in Christo filius
noster, Carolus Romanorum Imperator, semper Augustus,
nobis per suas litteras, & nuncios significari fecit, vt sacrum
ecumenicum generale Conciliū per sel. rec. Paulū Papam

III. praedecessorem nostrū, indictum, & per nos, tunc Car-
dinalatus honore fungētes, atq. ipsius praedecessoris nomine,
vnā cum duobus aliis sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus
ipsi Concilio praesidentes, inceptum, ordinatum, & cōtinua-
tum, in quo plures publica, & solennes habita fuerūt Ses-
siones, pluraq. tam in causa fidei, quā reformationis pro-
mulgata decreta, multa q. etiam ad vtramq. causam perti-
nētia examinata, & discussa, ad ciuitatē Tridentinā re-

ducatur: Nos, ad quos, vt summos pro tempore Pontifices,
spectat generalia Concilia indicere, & dirigere, vt Ecclesiae
pacem, & Christianae fidei atq. orthodoxae religionis incre-
mentum ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procure-
mus, & quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germa-
niae, quae sanē prouincia retro actis temporibus in vera reli-
gione, ac sacrorum Conciliorum, & sanctorum Patrum do-
ctrina excolenda, exhibendaq. maximis Pontificibus, Chri-
sti Redemptoris nostri in terra Vicariis, debita obedientia, &

a. Telle Mar-
cel. i. in epist.
r. ad Episc.
prou. An-
tho. & Pe-
lag. 2. in epist.
Cia dert. &
Bonifacio e-
pisc. ad Za-
chariam Pap.
scrib. & syno-
do Chalcedo.
act. 1. & 2. Ni-
cœna, to. 1.
act. 6. & Ni-
colao 1. in e-
pist. ad Mi-
chacl. Imp.

reuerentia, nulli Christianorum provincia fuit umquam secunda, paternè consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam & benignitatem futurum, ut Reges omnes ac Principes Christiani iussu piusq; nostris in hac re votis annuant, faueant, atque assistant: Venerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesq; alios & singulos, qui de iure, vel consuetudine, vel privilegio Concilii generalibus interesse debent, quosque idem predecessor noster in suis indictionis, & aliis quibuscumque desuper confectis & publicatis litteris, Concilio interesse voluit, per viscera misericordie Domini nostri Iesu Christi hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuriis Calend. Maij, quem diem ad ipsum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, statu resumendum & proseguendam, prout maturae deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de Apostolica auctoritatis plenitudine, ac venerabilium fratrum nostrorum eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa ciuitate Tridenti, legitimo cessante impedimento, conuenire, & se congregare, ac ipsius Concilij continuationi, & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere velint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore, in eadem ciuitate, nostri omnino adsint Legati, per quos, si per aetatem nostram, valetudinemq;, & Sedis Apostolicae necessitates, personaliter adesse nequuerimus, Spiritu sancto duce, ipsi Concilio praesidebimus: quacumq; ipsius Concilij translatione, & suspensione, ceterusq; contrariis non obstantibus quibuscumque, ac praesertim illis, quae idem predecessor noster in suis litteris praedictis, quas cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis & decretis in suo robore permanere volumus, atque decernimus, & quatenus opus sit, innouamus, voluit non obstare: irritum nihilominus decernentes, & inane, si secus super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel

vel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innovationis, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorū Petri & Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ M. D. LXVIII. Kal. Dec. Pontificatus nostri Anno I.

M. Cardinalis Crescen.

Rom. Amaseus.

SACROSANCTI OECUMENICI
ET GENERALIS CONCILII

TRIDENTINI

SESSIO XI.

QUÆ EST PRIMA

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA KAL. MAII, M. D. LI.

Decretum de resumendo Concilio.

PLACET ne vobis ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri, resumī debere, & procedendum esse ad vltiora? Respondērunt, P LACET.

D. S.

Indi-

Indictio futuræ Sessionis.

PLACET ne vobis, proximā futuram Sessionem, habendam, & celebrandam esse in futuris Kalendis Septembris? Responderunt, PLACET.

SESSIO XII.

QVÆ EST SECUNDA
SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE PRIMA

SEPTEMB. M. D. LI.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA acumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, presidentibus in ea eisdē sanctæ Sedis Apostolica Legato, & Nunciis, quæ in proximè præterita Sessione sequentiē hāc hodie habendā, & ad vltiora procedendum esse, decreuerat, cum ob inclitæ Germanicæ nationis, cuius præcipuè causa agitur, absentiam, ac non magnam ceterorum Patrum frequentiam procedere hætenus distulerit; de Venerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum, Maguntini, & Treuerensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperij Principum Electorum, & complurium ipsius, aliarumq; prouinciarū Episcoporum, sub hanc ipsam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmamq; spem concipiēs, quamplurimos alios, tam ipsius Germanicæ, quàm aliarum nationum Prælatos, & sui officij debito, & hoc exemplo commotos, propediem esse venturos; futuram Sessionem ad quadragesimā diem, quæ erit vndecima mēsis Octobris, proximè sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, cum in præteritis Sessionibus

nibus de septem Sacramentis nouæ legis in genere, & in specie de Baptismate, & Confirmatione definitum fuerit; statuit & decernit, de sanctissima Eucharistia Sacramēto, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum residentiā pertinent, agi & tractari debere; ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim, Domini nostri, Iesu Christi, exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiuniis, & orationibus vacet; ut tandem placatus, qui in secula sit benedictus, Deus, corda hominum ad veram suæ fidei agnitionē, & sanctæ matris Ecclesiæ unitatem, ac rectè viuendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.

QUÆ EST TERTIA

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XI. OCT. M. D. LI.

Decretum de sanctissimo Eucharistiæ
Sacramento.

SACROSANCTA œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, presidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolica Legato, & Nunciis, etsi in eum finem, non absq; peculiari Spiritus sancti ductu, & gubernatione conuenerit, ut veram, & antiquam de fide & Sacramētis doctrinam exponeret, & ut hæresibus omnibus, & aliis grauissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia miserè nunc exagitatur, & in multas, & varias partes scinditur, remedium afferret; hoc præsertim iā inde à principio in votis habuit, ut stirpitus conuelleret Xizania execrabilium errorum, a Matth. 17. & schismatū, quæ inimicus homo his nostris calamitosis temporib. in doctrina fidei, vsu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ super-

a Lucæ 22.
c. 1. vers. ego
pro te. 11. dist.
& infra Sess.
22. cap. 1. &
supra Sess. 5.
Ioan. 16.

superfeminavit: quam alioqui Saluator noster in Ecclesia sua tanquam symbolum reliquit eius unitatis, & caritatis, qua Christianos omnes inter se cōiunctos & copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam & sinceram illā de venerabili hoc & diuino Eucharistia Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo, Domino nostro, & eius Apostolis erudita, atq. a Spiritu sancto, illi^a omnem veritatem in dies suggerente, elocta, retinuit, & ad finem vsque seculi conseruabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut predicare audāt, quam vt est hoc præsenti decreto explicatū atq. definitum.

De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi in
sanctissimo Eucharistia Sacramento.

C A P V T I.

b Ioan. 1.

c c. 1. de sum.
Trin. supra
Sess. 1. in sym.
bolo. Ephes. 1.
Mar. 16. in fin.

d Matth. 19.
Lucæ 18.

PRINCIPIO docet sancta Synodus, & apertè ac simpliciter profitetur, in almo sancto Eucharistia Sacramento, post panis & vini consecrationem, Dominū nostrum, Iesum Christum, verum Deum atq. hominem, verè, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilem contineri. nec enim hæc inter se pugnant, vt ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in calis asideat, iuxta modum existendi naturalem; & vt multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissimè credere debemus: ita enim maiores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc Sacramento differuerūt, apertissimè professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in vltima cena Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis viniq. benedictionem, se suum ipsius corpus illis

illis præbere, ac suum sanguinem, disertis ac perspicuis verbis
 restatus est. ^a quæ verba à sanctis Euangelistis commemorata,
^b & à diuo Paulo postea repetita, cum propriam illum &
 apertissimam significationem præferant, secundum quam
 à Patribus intellecta sunt; indignissimum sanè flagitium est,
 ea à quibusdam contentiosis & prauis hominibus ad ficti-
 tios & imaginarios tropos, quibus veritas carnis & sangui-
 nis Christi negatur, contra vniuersum Ecclesiæ sensum de-
 torqueri: quæ tamquam ^c columna & firmamentum verita-
 tis, hæc ab impiis hominibus excogitata commēta, velut Sa-
 tanica, detestata est, grato semper & memore animo præ-
 stantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

a Math. 26.

Marci 14.

Lucæ 22.

b 1. Cor. 11.

c 1. Timot. 5.

Deratione institutionis sanctissimi hu-
 ius Sacramenti.

C A P V T I I.

ERGO Saluator noster, discessurus ex hoc mūdo ad Pa-
 trem, Sacramētum hoc instituit, in quo diuitias diuini
 sui erga homines amoris velut effudit, ^a memoriam faciens
 mirabilem suorum; ^b & in illius sumptione colere nos sui
 memoriam præcepit, suamq; ^c annunciare mortem, donec
 ipse ad iudicandum mundum veniat. Sumi autē voluit Sa-
 cramentum hoc, tamquam spirituales animarum cibum,
 quo alantur & confortentur viuentes vita illius qui dixit:
^d Qui manducat me, & ipse viuet propter me. & tamquam
 antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis
 mortalibus præseruemur. Pignus præterea id esse voluit su-
 turæ nostræ gloriæ; & perpetuæ felicitatis: adeoq; ^e symbolum
 vnius illius corporis, ^f cuius ipse caput existit, cuiq; nos, tan-
 quam membra, ætissima fidei, spēs, & caritatis connexio-
 ne adstrictos esse voluit, ut id ipsum omnes diceremus, ^h nec
 essent in nobis schismata.

d psalm. 118.

e 1. Cor. 11.

f lucæ 22.

g 1. Cor. 11.

h iteratur. de

conf. dist. 2.

f Ioan. 6.

g 1. Cor. 12.

Ephes. 5.

Roman. 12.

1. Cor. 5.

h 1. Cor. 12.

De ex-

De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta.

CAPVT III.

a c. sacrificiū.
de cons. dist. 2.b c. multi. 7.
q. 1.c Matth. 26.
Marc. 14.

d infra can. 1.

e Rom. 6.
c. semel Christi.
f. iteratur.
c. linguli.
& c. qui manducant.
de cons. dist. 2.
infra can. 3.
f. Sess. 11. c. 1.
Vide homil. 5.
de pascha.
in ter eas quæ
Euf. f. m. s. s. eno
ascribuntur.
& de cons.
dist. 1. ubi pars
est. &c.g Lucæ 22.
Ioan. 6.
1. Corinth. 11.
h c. panis. de
cons. dist. 2.
c. cum Mat-
thæ. de celeb.
Miss. infra
can. 1. in 2.
Later. conc.

COMMUNE hoc quidem est sanctissimæ^a Eucharistiæ cum ceteris Sacramentis, symbolum esse rei sacræ, & inuisibilis gratiæ formam visibilem: verum illud in ea excellens, & singulare reperitur,^b quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis vitur: at in Eucharistia ipse sanctificatoris auctor aucto vsus est. nondum enim Eucharistiam^c de manu Domini Apostoli susceperunt, cum verè tamen ipse affirmaret corpus suum esse, quod præbebat; & semper hac fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem^d verum Domini nostri corpus, verumq; eius sanguinem sub panis & vini specie vnâ cum ipsius anima & diuinitate existere; sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub vini specie, ex vi verborum, ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamq; sub vtriusque, vi naturalis illius connexionis, & concomitantie, qua partes Christi Domini,^e qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur: Diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam vniionem. Quapropter verissimum est, tantundem sub alterutra specie, atque sub vtriusque contineri. totus enim, & integer Christus, sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, & sub eius partibus existit.

De Transsubstantiatione.

CAPVT IIII.

QVONIAM autem Christus redemptor noster, corpus suum id,^f quod sub specie panis offerebat, verè esse dixit; ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idq; nunc denno sancta hac Synodus declarat, per consecrationem panis & vini conuersionem fieri totius substantiæ^g panis in substantiam

stantiam corporis Christi, Domini nostri, & totius substantia vini in substantiam sanguinis eius. quæ conuersio conuenienter & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transsubstantiatio est appellata.

De cultu, & veneratione, huic sanctissimo Sacramento exhibenda.

CAPVT V.

NVLLEVS itaq; dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto latræ cultum, qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. neq. enim idominus est adorandum, quod fuerit à Christo Domino, ut sumatur, institutum. nam illum eundem Deum presentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: ^b Et adorent eum omnes Angeli Dei. quem Magi procidentes adorauerunt; quem deniq; in Galilæa ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, piè & religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, & festo die præcelsum hoc & venerabile Sacramentum singulari veneratione ac solennitate celebraretur, utq; in processionibus reuerenter & honorificè illud per vias & loca publica circumferretur. acquisitum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari ac rara quadam significatione gratos & memores testentur animos erga communem Dominum, & Redemptorem pro tam ineffabili, & planè diuino beneficio, quo mortis eius victoria & triumphus representatur. atq. sic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio & heresi triumphum agere, ut eius aduersarij in conspectu tanti splendoris, & in tanta vniuersæ Ecclesiæ laetitia positi, vel debilitati & fracti tæbescant, vel pudore affecti & confusi aliquando resipiscant.

De

a infrà can. 6.

b Psal. 96.

Heb. 1.

Matth. 1.

Matth. 28.

c Luc. 24.

d Urbanus

Papa, citatur

Clementina-

rum lib. 3. de

reliq. & vene.

sanct.

e infrà can. 6.

f 1. Cor. 15.

Hebr. 2.

De asseruando sacrae Eucharistiae Sacramen-
to, & ad infirmos deferendo.

CAPVT VI.

a infra can.
7. c. san. de
celeb. Mis.
c. 1. de cult.
Euchar. c.
Presbyter de
conf. dist. 2.
b 1. Niceni
font. c. 14.
c Cong. Rhe-
men. cap. 2.
Conc. Late-
ran. sub ton.
3. cap. 26 c.
præfente. 93.
dist.
d Ancyran.
c. 6. 1. Niceni
c. 11. Carth. 4.
c. 77. 78. Aga-
then. c. 15. &c.

CONSVETUDO ^a asseruandi in sacrario sanctam
Eucharistiam, adeò antiqua est, vt eam sæculū etiam
^b Niceni Concilij agnouerit. Porro deferri ipsam sacram Eu-
charistiam ad infirmos, & hunc vsum diligenter in Ecclesiis
conseruari, præterquam quòd cum summa æquitate & ra-
tione coniunctum est, tum multis in ^c Concilijs præceptum in-
uenitur, & vetustissimo Catholica ^d Ecclesie more est obser-
uatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino sa-
lutarem hunc & necessariū morem statuit.

De præparatione quæ adhibenda est, vt dignè
quis sacram Eucharistiam percipiat.

CAPVT VII.

e 1. Cor. 11.
c. quid ergo.
c. 1. acti. c.
sicut iudas. &
eximorem.
de cõf. dist. 2.
f 1. Cor. 11.
c. qui scelerate.
re. de cõf.
dist. 2. c. 2.
quotidie. & c.
panem de
conf. dist. 2. c.
omnis qui. cū
seq. de pœn.
dist. 1.
g & infra
canonem.
h infra can. 11.

SI non decet ad sacras vllas functiones quempiam acce-
dere, nisi sanctè; certè, quo magis sanctitas & diuinitas
celestis huius Sacramenti viro Christiano cõperta est, eo di-
ligentiùs cauere ille debet, ne absq. magna reuerentia & san-
ctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cū illa plena
formidinis verba apud ^a Apostolum legamus: Qui mandu-
cat & bibit indignè, iudiciū sibi manducat & bibit, nō diui-
dicans corpus Domini. Quare communicare volēti reuocā-
dum est in memoriā eius præceptum: ^e Probet seipsum ho-
mo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probatio-
nem necessariam esse, vt nullus sibi cõscius mortalis peccati,
quantumvis sibi ^f contritus videatur, absq. præmissa Sacra-
mentalī confessione ad sacram Eucharistiam accedere de-
beat, quod à Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus,
quib. ex officio incumbit celebrare, hæc sancta Synodus per-
petuò seruandum esse decreuit, modo non desi-^h illis copia con-
fessoris. quod si, necessitate urgente, sacerdos absque præuia
confessione celebrauerit; quamprimum confiteatur.

De vsu

DECIMA TERTIA.
De usu admirabilis huius Sacramenti.

65

CAPVT VIII.

QUOAD vsu autem, rectè & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. quosdam enim docuerunt sacramentaliter duntaxat id sumere, vt peccatores: alios tantum spiritaliter, illos nimirum, qui voto proposuissent illum caelestem panem edentes, fide viuâ, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & utilitatem sentiunt: tertios porro sacramentaliter simul & spiritaliter, hi autem sunt, qui ita se prius probant, & instruunt, vt vestem nuptialem induiti ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, vt laici à sacerdotibus communionem acciperent; sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent: qui mos, tamquam ex traditione Apostolica descendens, in re ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per viscera misericordie Dei nostri, vt omnes & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc vinculo caritatis, in hoc concordie symbolo iam tandem aliquando conueniant & concordent, memoresq; tanta maiestatis, & tam eximij amoris Iesu Christi, Domini nostri, qui dilectam animam suam in nostra salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum; hæc sacra mysteria corporis & sanguinis eius ea fidei constantia & firmitate, ea animi deuotione, ac pietate, & cultu credant, & venerentur, vt panem illum super substantialē frequenter suscipere possint; & is verè eis sit anima vita, & perpetua sanitas mentis; cuius vigore confortati, ex huius misere peregrinationis itinere ad caelestem patriam peruenire valeant, eundem panem Angelorum, quem modò sub sacris velaminibus edunt, absque vlllo velamine manducaturi.

QUONIAM autem non est satis veritatem dicere,
E nisi

ac. quid est.
cū seq. c. dupli-
citer & c.
in illo. de
conf. dist. 2.
Augustinus
cōtra Donat.
sc̃pe. Prosper
in lib. sentēt.
b Gal. 5.

c infracan. 8.
Matth. 23.

de. relatum.
de cōf. dist. 2.
infracan. 13.
c Hebr. 5. & 7.

f Ioan. 6. c.
primā. de cōf.
dist. 2.

g Psal. 77.
c. reuera. & c.
omnis. de cōf.
dist. 2.

nisi detegantur & resellantur errores; placuit sancta Synodo, hos canones subiungere: ut omnes, iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, qua ab illis haereses caneri vitariq; debeant.

DE SACROSANCTO Eucharistiae Sacramento.

CANON I.

a sup. cap. 3.
Concil. Constantinense.

SI quis negauerit, ^a in sanctissima Eucharistiae Sacramento contineri verè, realiter, & substantialiter corpus & sanguinem vna cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodo esse in eo ut in signo, vel figura, aut virtute; anathema sit.

CANON II.

b Concil. idè
damnans articulos Ioan.
Wiclef.

SI quis dixerit, ^b in sacrosancto Eucharistiae Sacramento remanere substantiam panis & vini, vna cum corpore & sanguine Domini nostri Iesu Christi; negaueritq; mirabilem illam & singularem conuersionem totius substantie panis in corpus, & totius substantia vini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis & vini; quam quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptissime ^c Transsubstantiationem appellat; anathema sit.

CANON III.

d Concil. Florent. in decretis
Eugenij ad Armenos.
supra cap. 1.
& infra Sess.
21 cap. 1 de commun.

SI quis negauerit, ^d in venerabili Sacramento Eucharistiae sub vnaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiae Sacramento non esse corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, sed tantum in usu, dum sumitur, non autem

autem ante, vel post, ^a & in hostiis, seu particulis consecratis, ^a ^{suprà cap. 23}
 quæ post communionem reſeruantur, vel ſuperſunt, non re-
 manere verum corpus Domini; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, ^b vel præcipuum fructum ſanctiſſima Eu- ^b vide Conc.
 chariſtia eſſe remiſſionem peccatorum, vel ex ea non alios ^{Florent. ibid.}
 effectus provenire; anathema ſit. ^{ſuprà cap. 3.}

CANON VI.

Si quis dixerit, in ſancto Eucharistiæ Sacramēto Chri-
 ſtum vnigenitum Dei Filium nō eſſe ^c cultu latriæ, etiam ex- ^c ſuprà c. 3.
 terno, adorandum; atque ideo nec feſtina peculiari celebri-
 tate venerandum, neque in Proceſſionibus, ſecundum lauda-
 bilem & vniuerſalem Eccleſiæ ſanctæ ritum & conſuetu-
 dinem, ſolemniter circumgeſtandū, vel non publicè, vt ado-
 retur, populo proponendū, & eius adoratores eſſe idololatrias;
 anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licere, ſacram Eucharistiā ^a in ſa- ^a ſuprà c. 6.
 crario reſeruari, ſed ſtatim poſt conſecrationem adſtantibus
 neceſſario diſtribuendam, aut non licere, vt illa ad infirmos
 honorificè deſeratur; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Chriſtum in Eucharistiā exhibitum,
 ſpiritu. aliter tantum manducari, & non etiam ſacramenta- ^c ſuprà c. 8.
 liter ac realiter; anathema ſit.

CANON IX.

Si quis negauerit, ^t omnes & ſingulos Chriſti fideles
 vtriuſq. ſexus, cum ad annos diſcretionis peruenerint, teneri
 ſingulis annis, ſaltem in Paſchate, ad cōmunicādum, ^{iuxta}
 præceptum ſanctæ matris Eccleſiæ; anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, ⁿ non licere ſacerdoti celebranti ſeipſum
 communicare; anathema ſit. ^h ſuprà c. 8.

a suprac 17.

b suprac 7.

Si quis dixerit, ^asolam fidem esse sufficientem preparationem ad sumendum sanctissima Eucharistia Sacramentum; anathema sit. Et, ne tantum Sacramentum indignè, atque ideo in mortem & condemnationem sumatur; statuit atq; declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis grauat, ^bquantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessariò pramittendam esse Confessionem Sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, predicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

EADem sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sancta Sedis Apostolica Legato & Nunciis, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinet Episcoporum, vt, iuxta proxima Sessionis decretum, illi in commissis sibi ecclesiis eo libentiùs resideant, quo faciliùs & cõmodiùs sibi subiectos regere, & in vita ac morum honestate continere potuerint: illud primum eos admonèdos censet; vt se pastores, non percussores, esse meminerint, atq; ita præsese sibi subditis oportere, vt non in eis dominentur, sed illos, tamquàm filios, & fratres, diligant: elaborèntque, vt hortàdo & monèdo ab illicitis deterreant; ne, vbi deliquerint, debitis eos pœnis cõercere cogantur. quos tamè, si quid per humanam fragilitatē peccare contigerit, illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio; vt illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate & patientia: cum sape plus erga corrigendos agat beneuolentia, quàm austeritas; plus exhortatio, quàm comminatio; plus charitas, quàm potestas. Sin autē ob delicti grauitatem virga opus fuerit; tunc cum māsuetudine riger, cum misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est;

a Tit. 7.
1. Timoth. 3.
1. Petr. 5.
dist. 43. in
prin. dist. 84.
cap. vit. dist.
95. c. esto sub-
iectus.

b 2. Tim. 4.

da est; vt sine asperitate disciplina populus salutaris ac necessaria cōseruetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut, si resipiscere noluerint, ceteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, à vitii deterreantur; cū sit diligētis & p̄ij simul pastoris officium, morbis ouium leuia primū adhibere fomenta; pōst, vbi morbi grauitas ita pōstulet, ad acriora & grauiora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, ceteras saltem oues à contagionis periculo liberare. Cū igitur rei criminum plerumque ad emendandas penas, & Episcoporum subterfugieda iudicia, querelas, & grauamina simulent; & appellationis diffugio iudicij processum impediunt, ne remedio, ad innocentia p̄sidiū instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque vt huiusmodi eorum calliditati & tergiversationi occurratur; ita statuit, & decreuit: In causis visitationis, & correctionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, nec non criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuā sententiā, ab interlocutoria, vel alio quocūq. grauamine, non appelletur: nec Episcopus, seu vicarius appellationi huiusmodi, tanquā frivola, deferre teneatur; sed, ea, ac quacumque inhibitione ab appellationis Iudice emanata, nec non omni stylo & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstare, ad vltiora valeat procedere; nisi grauamē huiusmodi per definitiuam sententiā reparari, vel ab ipsa definitiuā appellari non possit: quibus casibus, sacrorum & antiquorum canonum statuta illibata persistant.

a c. refect. ad.
& c. corripitur. 14. q. 3.

b c. cum special. §. porro. de elec.

c infrā sess. 22. c. 1. & 24. c. 29. de reformat.

d c. vt debitis, de appell. cum sim.

CAPVT II.

ASENTENTIA Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, vbi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali; aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel vltra duas legales diatas distet, seu

ab ipso appellatum fuerit, vni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum vicariis, non autem inferioribus iudicibus, committatur.

CAPVT III.

REVs, ab Episcopo, aut eius vicario in spiritualibus generali, in criminali causa appellans, coram iudice, ad quem appellavit, acta primæ instantiæ omnino producat: & index, nisi illis visis, ad eius absolutionem minime procedat. Is autem, à quo appellatum fuerit, intra xx. dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat, alioquin absque illis causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaserit, terminetur.

CAPVT IIII.

a Carth. 10.
Vide 3. q. 8.
fug. 10. & 15.
q. 7. Felix E.
piscopus.
b2. Hispalen.
c 6.
cc. 6. quis. cū
sq. 14. q. 7.
c. degradatio.
de poen. in 6.

CVM verò tam graua nonnumquā sint delicta^a ab ecclesiasticis commissi personis, vt ob eorū atrocitatē è sacris Ordinibus deponenda, & curia sint tradenda seculari: in quo secundum sacros canones certus Episcoporum numerus requiritur: quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur: si quādo autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur: propterea statuit & decreuit: Episcopo per se, seu illius vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericam, in sacris etiam presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, nec non verbalem depositionem; & per seipsum etiam ad actualem atque solennem degradationem ab ipsis Ordinibus & gradibus ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorū Episcoporum presentia, in numero à canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamē & in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, rsum mitre & baculi ex privilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate aut diocesi reperiri, & cōmodē interesse possint; alioquin alius personis in ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.

CAPVT V.

ET quoniam per fictas causas, quæ tamē satis probabiles videntur, interdum accidit, vt nonnulli etiammodi gratias extorqueant, per quas pœna illis Episcoporum iusta severitate infligēte aut remittuntur omnino, aut minuuntur; cūm non ferendum sit, vt mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum impunitum sit, verū etiam alterius delicti veniam impetret mentienti: iccirco, vt sequitur, statuit & decreuit: Episcopus apud Ecclesiam suam residēs, de streptione & obreptione gratia, quæ super absolutione alicuius publici criminis vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminiosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per se ipsum, tãquam Sedis Apostolica delegatus, etiam summarie cognoscat, ipsamq; gratiam, postquam per falsi narrationē, aut veritatem citurnita:em obtinēt esse, legitime constituerit, non admittat.

a Exod. 23.
Leuit. 19.
Proverb. 6. 2.
10. 11. & 19.
c. si quis dixerit cum seq.
& c. ne no peccatorum. 11.
q. 3.

h. c. super litteris, & c. cū dilecta. ac refer.

CAPVT VI.

QUONIAM verò subditi Episcopo, etiam si iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tamquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obicere solent; vt, quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda & punienda eorum delicta segniorem reddit: iccirco, ne is magno suo & Ecclesie incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit & decreuit: Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus siue priuandus veniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, vel accusationem, siue alio quouis modo procedatur, vt personaliter compareat, nequaquam cietur, vel moneatur.

e. c. sunt nonnulli. 2. q. 7.

d. videsett. 21. c. 5.

CAPVT VII.

TESTES in causa criminali ad informationem, vel iudicia, seu aliā in causa principali, contra Episcopum, nisi

ec. accusatio quoque c. accusatio Episcoporum. c. testes. 2. q. 7.

&c. ult. 2. q.
5. Cōc. Rom.
sub siluest. 1.
iuxta Anacleci
Papæ epist. 2.
& Carthag. 2.
c. 6. & Car-
thag. 4. c. 96.
& Sixt. 3.
epist. 3. c. 2.

nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & sa-
mæ fuerint, non recipiantur; & si odio, temeritate, aut cupi-
ditate aliquid deposuerint, grauib. pœnis multentur.

CAPVT VIII.

CAUSÆ Episcoporum, cū pro criminis obiecti qua-
litate comparere debeant, coram Pontifice Max. re-
ferantur, ac per ipsum terminentur.

Decretum prorogationis definitionis quatuor ar-
ticulorum de Sacramento Eucharistiæ, & salui
conductus Protestantibus dandi.

EADEM sancta Synodus errores omnes, qui super hoc
sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquā repress-
ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospici-
cere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotentī piē ob-
latis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos
diligentissima veritatis Catholica inquisitione tractatos, plu-
rimis accuratissimisq; pro rerum grauitate disputationibus
habitis, cognitis quoq; præstantissimorum Theologorum sen-
tentis, hos etiam tractabat: An necessarium sit ad salutem,
& diuino iure præceptū, vt singuli Christi fideles sub vtraq;
specie ipsum venerabile Sacramentum accipiant. Et: Num-
minus sumat, qui sub altera, quā qui sub vtraq; cōmunicat.
Et: An errauerit sancta mater Ecclesia, laicos, & non cele-
brantes sacerdotes, sub panis specie dumtaxat cōmunicando.
Et: An paruuli etiam communicandi sint. Sed quoniam ex
nobilissima Germania provincia ij qui se Protestantes nomi-
nant, super his ipsis articulis, antequam desiniantur, audiri
à sancta Synodo cupiunt, & eam ob causam fidem publicam
ab illa postularunt, vt ipsis tūc huc venire, & in hac vrbe
commorari, ac liberè coram Synodo dicere, atque proponere
quæ senserint, & postea, cū libuerit, recedere liceat: sancta
ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum aduēum multos
antea

antea menses expectarit, tamen, ut pia mater, quæ ingemiscit, & parturit, summopere id desiderans, ac laborans, ut in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant, considerens Dei misericordia, & sperans fore, ut illi in sanctissimam & salutarem viam fidei, spei, caritatisq; concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem, & fidem, ut petierunt, publicam, quam saluum conductum vocant, quo ad se pertinet, eius, qui inscriptus erit, tenoris, dedit, atque concessit: & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit; quam, ut illi commodè interesse possent, in diem festum conuersionis D. Pauli, quæ erit vigesima quinta die mensis Ianuarij, anni sequentis, indixit. Illudque præterea statuit, ut in eadem Sessione de Sacrificio Missæ agatur, propter magnam vtriusque rei connexionem, interea Sessione proxima de Pœnitentiæ & extrema Vnctionis Sacramentis tractandum. illam autem diem festo D. Catharinæ virginis & martyris, qui erit vigesima quinta Nouembris, habendam esse decreuit, simulque vs in vtraque materiam reformationis prosequatur.

SALVVS CONDVCTVS datus Protestantibus.

 ACROSANCTA generalis Tridēna Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, presidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolica Legato & Nunciis, omnibus, & singulis, siue ecclesiasticis, siue secularibus personis vniuersa Germaniæ, cuiuscumque gradus, status, conditionis, qualitatis sint, quæ ad œcumenicam hoc & generale Concilium accedere voluerint, ut de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent,

omni liberalitate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipsam
 sum æcumenicū Conciliū liberè & ruitū venire, & in eo ma-
 nere, & commorari, ac articulos, quos illis videbitur, tam
 scripto, quā verbo, offerre, proponere, & cum Patribus,
 siue iis qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre,
 & absque ullis conuiciis & contumeliis disputare, necnon,
 quando illis placuerit, recedere possint & valeant, publicam
 fidem, & plenam securitatem, quam saluum conductum
 appellant, cum omnibus & singulis clausulis & decretis ne-
 cessariis & oportunis, etiam si specialiter, & non per ver-
 ba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi vo-
 luit, quantum ad ipsam sanctam Synodum spectat, cōcedit.
 Placuit præterea sancta Synodo, vt, si pro maiori libertate
 ac securitate eorum, certos tam pro commissis, quā pro
 committendis per eos delictis, iudices eis deputari cupiant, il-
 los sibi beneuolos nominent, etiam si delicta ipsa quantum-
 cumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

S E S S I O XIII.

QVÆ EST QVARTA

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV. NOV.

M. D. LI.

Doctrina de sanctissimis Pœnitentiæ & extremæ
 Vnctionis Sacramentis.

ACROSANCTA æcumenica & generalis
 Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè
 congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ
 Sedis Apostolica Legato & Nunciis, quamuis

supra Sess.
 6. cap. 14.

in decreto de Iustificacione multis fuerit de Pœnitentiæ Sa-
 cramento, propter locorum cognationē, necessaria quædam
 ratione

ratione sermo interpositus : tanta nihilominus circa illud no-
stra hac etate diuersorum errorum est multitudo, ut non pa-
rū publica uisus aris retulerit, de eo exactiorē & pleniorē
definitionem tradidisse; in qua demonstratis & conuulsis,
Spiritus sancti praesidio, vniuersis erroribus, Catholica veritas
perspicua & illustris fieret; quam nunc sancta hac Synodus
Christianis omnibus perpetuo seruandam proponit.

De necessitate & institutione Sa-
cramenti Pœnitentiæ.

CAPVT I.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deū esset, ut
Sustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio & gratia, susce-
ptam, cōstanter tuerentur; non fuisset opus, aliud ab ipso Ba-
ptismo Sacramentum ad peccatorum remissionē esse insti-
tutum. Quoniam autem Deus, diues in misericordia, co-
gnouit figmentum nostrum; illis etiam vitæ remedium con-
tulit, qui sese postea in peccati seruitutem, & Daemonis po-
testatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ; quo
lapsi post Baptismum, beneficium mortis Christi applica-
tur. Fuit quidem Pœnitentia vniuersis hominibus, qui se
mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gra-
tiam & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui
Baptismi Sacramento ablui petuissent, ut, peruersitate ab-
iecta & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati
odio, & pio animi dolore detestarentur. unde Propheta ait:
Conuertimini, & agite pœnitentiā ab omnibus iniquitati-
bus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus
etiam dixit: Nisi pœnitentiam egeritis, omnes similiter
peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Ba-
ptismo iniiciendis pœnitentiam commendans, dicebat: Pœ-
nitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum.
Porro nec ante aduentum Christi Pœnitentiæ erat Sacra-
mentum,

a infid. can. 2.

1. Gal. 102.

Ephel. 2.

Sic Innoc. 1.

epist. 91. inter

epist. Aug.

Nā quamuis

redemisset,

&c. & Cypria-

nus ab Aug.

citatus lib. 2.

contra Iulian.

c. 8. Quāti be-

nigna, quam

necessaria.

b. suprà 1. Sess.

6. cap. 14. de

iustif. c. onc.

Cablon. c. 8.

c. Ezech. 12.

d. Luc. 13.

e. Act. 2.

c. agunt. &c.

proprie. de

conf. dist. 1.

a Ioan. 20.
 Matth. 26. c. vi
 cōtineatur.
 30. dist. & in
 frā cap. 8. in
 fi. & can. 3.

mentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autē Sacramentū Pœnitentiæ tunc præcipuè instituit, cum à mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos, dicens: *Accipite Spiritum sanctū: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt.* Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestatē remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensu semper intellexit. Et Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica tamquam hæreticos explosit, atque condemnauit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commenticiis interpretationes, qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Euangelium annuntiandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falsò detorquent.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ,
 & Baptismi.

C A P V T II.

a Suprà sess.
 6. de iustif.
 cap. 14 & in
 frā can. 2.

b 1. Cor. 5. in
 fi. c. multi 1.
 q. 1. c. gaude-
 mus. de diuor.
 c. 1. Cor. 11. b.
 c. verbum. de
 pœnit. dist.

CETERVM hoc Sacramentum multis rationibus à Baptismo differre dignoscitur. nam præterquam quòd materia & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè distat: constat certè, Baptismi ministrū iudicem esse non oportere, cum Ecclesiæ in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. *Quid enim mihi, inquit Apostolus, de iis, qui foris sunt, iudicare? Secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus lauacro Baptismi sui corporis membra semel effecit. nam hos, si se postea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptismo ablui, cū id in Ecclesia Catholica nulla*

nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tamquam reos, sisti voluit: ut per sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsam pœnitētes cōfugerint, possent liberari. Alius est præterea Baptismi, & alius Pœnitentia fructus. per Baptismum enim Christum ^a induentes, ^{a Galat. 3.} noua prorsus in illo efficiamur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen nouitatem & integritatem per sacramentum Pœnitentiae, sine magnis nostris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iustitia, peruenire nequaquam possumus: ut merito Pœnitentia laboriosus quidam Baptismus à sanctis Patribus dictus fuerit. Est autē hoc Sacramentum Pœnitentiae lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

De partibus & fructu huius Sacramenti. CAP. III.

DO CET præterea sancta Synodus, Sacramenti Pœnitentiae formam, in qua præcipuè ipsius res sita est, in illius ministri verbus positam esse: Ego te absoluo, &c. quibus quidem de Ecclesie sanctae more preces quadam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formae essentiam nequaquam spectant, neq. ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariae. Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pœnitentis actus, nempe Contritio, Confessio, & Satisfaction. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiae partes dicuntur. Sanè verò res & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris piis, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, cōscientia pax ac serenitas cum vehemēti spiritus cōsolatione cōsequi solet.

Hac

Hæc de partibus & effectu huius Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui Pœnitentie partes, incussos conscientie terrores, & fidem esse contendunt.

De contritione. CAP. IIII.

a suprà Seff.
c. de iustif.
cap. 6. & 14.

b infra can. 1.

c Ezech. 18.

d Psal. 50. c.
de venit. de
pœn. dist. 1.
c. totam de
pœn. dist. 3.
e Psal. 6.
f Esai. 38.

CONTRITIO, ^a qua primum locū inter dictos pœnitentis actus habet, animi dolor ac detestatio est de peccato commissio, cum proposito nō peccandi de cetero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapsio ita demū praparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinæ misericordie, & voto præstandi reliqua, cōiunctus sit, quæ ad ritē suscipiendū hoc Sacramentū requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus, hanc Contritionē, non solū ^b cessationē à peccato, & vita noua propositū & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, iuxta illud: ^c Proicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus prauaricati estis; & facite vobis cor nouum, & spiritū nouū. Et certē, qui illos sanctorū clamores consideraue-
^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz} ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz} ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc}

candi excludat, cum spe venie; declarat, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsu, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis, quo penitens adiutus, viam sibi ad iustitiam parat. Et quamvis sine Sacramento Penitentia per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Penitentia impetrandum disponit. Hoc enim timore vitiliter concussi Niuinita, ad Iona predicationem, plenam terroribus, penitentiam egerunt, & misericordiam à Domino impetrarunt. Quamobrem falsò quidem calumniatur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Penitentia, absque bono motu susipientium, gratiam conferre: quod numquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit. sed & falsò docent; Contritionem esse extortam, & coactam, non liberam, & voluntariam.

a Iou 1.
Matth. 11.
Luc 11.
c. quamobrem
de penit.
dist. 1.

De confessione. CAP. V.

EX^b institutione Sacramenti Penitentia, iam explicata, vniuersa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse à Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariam existere: quia Dominus noster Iesus Christus, è terris adscensurus ad celos, sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tamquam praefides & indices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quae Christi fideles ceciderint; quo, pro potestate Clauium remissionis aut retentionis peccatorum, sententiam pronuncient. constat enim, sacerdotes indicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque aequitatem quidem illos in penam iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere à penitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem

b Luc 9. &
17. Iac. 5.
1. Iou 1.
infra can. 61

c Iou 10.
Matth. 16. c.
verbum de
penit. dist. 2
& c. adhuc.
de penit.
dist. 1.

d infra can. 6.

can-

a Deuter. 5.

b supra Sess.

c. can. 23.

e. adhuc. & c.

de quotidiana.

nis. de poenit.

dist. 3.

e Ephes. 3.

conscientiam habent, in Confessione recenferi; etiam si oscultissima illa sint, & tantum aduersus duo vltima^a Decalogi precepta commissa, qua nonnumquam animum grauius sauciant, & periculosiora sunt iis qua in manifesto admittuntur. nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, & in qua frequētius labimur, quamquam rectè & vtiliter, citraque omnem presumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum vsus demonstrat; taceri tamen citra culpam, multuq; aliis remediis expiari possunt. Verum, cum vniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, homines irae filios, & Dei inimicos reddant, necessum est, omniam etiam veniam, cum aperta & verecunda Confessione, à Deo quaerere. Itaque dum omnia, qua memoria occurrunt, peccata Christi fideles confiteri student, proculdubio omnia diuinae misericordia agnoscenda exponunt. qui verò secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinae bonitati per sacerdotem remittendum proponunt. si enim erubescat agrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. Colligitur praeterea, etiam eas circumstantias in Confessione explicandas esse, qua speciem peccati mutant: quod sine illis peccata ipsa neque à poenitentibus integrè exponantur, nec iudiciis innotescant; & fieri nequeat, vt de grauitate criminum rectè censere possint, & poenam, quam oportet, pro illis poenitentibus imponere. vnde alienum à ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut vnam tantum circumstantiam consistendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, qua hac ratione fieri praecipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare. constat enim, nihil aliud in Ecclesia à poenitentibus exigi, quam vt, postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientiae suae sinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortali-

mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in vniuersum, eadē Confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: ^a Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa ^a Psal. 19. verò huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia grauis quidē videri posset, nisi tot tantisq; commodis, & consolationibus leuaretur, quæ omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per absolutionem certissimè conferuntur. Caterum, quo ad modum confitendi secretò apud solum sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesia offensæ edificationem, delicta sua publicè confiteri possit: non est tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec satis consultè humana aliqua lege præciperetur, vt delicta, præsertim secreta, publica essent cōfessione aperienda. vnde cum à sanctissimis, & antiquissimis Patribus, magno, vnanimiq; consensu, secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta vsa est, & modò etiam vititur, fuerit semper commendata; manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam, & inuentum humanum esse, atq; à Patribus, in Concilio Lateranensi congregatis, initium habuisse docere non verentur. neq. enim per Lateranense Concilium Ecclesia ^a statuit, vt Christifideles confiterentur, quod iure diuino necessarium, & institutum esse intellexerat; sed vt præceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur. vnde iam in vniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ: quæ morem hæc sancta Synodus maximè probat, & amplectitur, tanquam pium, & meritò retinendum.

b Conc. Cabilonen. c. 33.

c infra can. 8. & 14.

d Conc. Lateran. sub Inn. 3. cap. 21. c. omnis vtriusque de pœn. & c. remiss.

De ministro huius Sacramenti & Absolutione.

CAPVT VI.

CIRCA ministrum autem huius Sacramenti, declaratur sancta Synodus, falsas esse, & à veritate Euangelij penitus alienas doctrinas omnes, quæ ad alios quosvis homines præter Episcopos, & Sacerdotes, Clauum ministerium perniciosè extendunt; putantes verba illa Domini: ^b Quacumque alligaueritis super terram, erunt alligata & in calo; & quacumque solueritis super terram, erunt soluta & in calo; ^c & Quorum remisistis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christiani fideles indifferenter, & promiscuè, contra institutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, ut quibus potestatem habeat remittendi peccata publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit; secreta verò per spontaneam Confessionem, cuiuscumque factam. Docet quoque, etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus sancti, in ordinatione collatam, tamquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere, eosque prauè sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. ^e Quamuis autem Absolutio sacerdotis alieni beneficii sit dispensatio; tamen non est solum nudum ministerium, vel annunciandi Euangelium, vel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicialis; quo ab ipso, velut à iudice, sententia pronuntiatur. atque ideo non debet penitens adeò sibi de sua ipsius fide blandiri, ut, etiam si nulla illi adsit contritio, aut sacerdoti animus seriò agendi, & verè absoluenti desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, verè, & coram Deo esse absolutum. nec enim fides sine Pœnitentia remissionem ullam peccatorum præstaret: nec uis esset, nisi salutis sua negligenterissimus, qui sacerdotem ioco se absoluentem cognosceret; & non alium, seriò agentem, sedulo requireret.

De

a infr. can. 10.

b Matth. 16.
& 18.

c Ioan. 20.

d suprâ Sess.
7. de sacram.
can. 10.e e. secundū
ecclesiæ. 19.
dist. & c. non
nocet. 1. q. 1.

f infrâ can. 9.

Vide post finem
huius libri.

DECIMA QVARTA.
De casuum reservatione.

83

CAPVT VII.

QVONIAM igitur natura, & ratio iudicij illud ex-
poscit, vt sententia in subditos dūtaxat seratur; ^a per-
suasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimū esse Syno-
dus hac confirmat, nullius momenti Absolutionem eā esse de-
bere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariā, aut
subdelegatam non habet iurisdictionem. Magnoperē verō ad
Christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus
nostris visum est, vt atrociora quēdam & grauiora crimina
non à quibusuis, sed à summis dūtaxat sacerdotibus, absol-
uerentur. ^b vnde merito Pontifices Max. pro suprema pote-
state, sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas crimi-
num grauiores suo potuerūt peculiari iudicio reservare. Neg-
dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata
sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diocesi,
in adificationem tamen, nō in destructionem, liceat, pro illis
in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes au-
thoritate, præsertim quo ad illa, quib. excommunicationis cen-
sura annexa est. Hanc autem delictorum reservationē, com-
sonum est diuina auctoritati, non tantum in externa politia,
sed etiam corā Deo vim habere. verumtamen piē admodum,
ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei
custoditum semper fuit, ^a vt nulla sit reservatio in articulo
mortis: atq; ideo omnes sacerdotes quoslibet pœnitescentes à
quibusuis peccatis, & censuris absolvere possunt: extra
quē articulū sacerdotes cum nihil possint in casibus reserva-
ris, id vñ pœnitentibus persuadere nitantur, vt ad Superio-
res, & legitimis iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

De satisfactionis necessitate, & fructu.

CAPVT VIII.

DE MVM, ^a quo ad Satisfactionem, quæ ex omnibus
Pœnitentie partibus, quemadmodum à Patribus
nostris

a. c. si episco-
pus. de pœnit.
in 6.

b. c. si quis
suzdente 17.
q. 4. c. ita quod
rundam. de
iud. c. con-
quest. de sent.
excomm. c.
quicumque.
eo. tit. in 6. &
c. 1. cod. tit.
in Clement.
c. & si domi-
niū, de pœni-
in extrauag.
comm. cum
sim. Rom. 13.
c. Vide Sess. 14.
c. 6. post Ma-
trimonium.

d. c. felicitis. de
pœn. in 6. c.
pastoralis. da
ost. ord. c. cu-
pientes. de
pœn. in Clem.
c. inter cun-
ctas. §. duos.
de priu. in ex-
trau. comm.
Cælest. epist.
2. c. 1. & 4.
Carthag. c. 76.
& 11. Tole-
tan. c. 12.
e. de pœnit.
dist. 3. circa
prin.

nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commen-
data, ita vna maxime nostra etate, summo pietatis prae-
textu, impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtu-
tem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum
omnino esse, & à verbo Dei alienum, culpam à Domino
nunquam remitti, quin vniuersa etiam poena condonetur.
perspicua enim, & illustra in sacris litteris exempla repe-
riuntur, quibus, praeter diuinam traditionem, hic error quam
manifestissimè reuincitur. Sanè & diuina iustitia ratio exi-
gere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante
Baptismum per ignorantiā deliquerint; aliter verò, qui se-
mel à peccati & Daemonis seruitute liberati, & accepti
Spiritus sancti dono, scientes templum^b Dei violare, & Spi-
ritum sanctum contristare non formidauerint. Et diuinam
clementiam decet, ne ita nobis absq. vlla satisfactione pecca-
ta dimittantur, vt occasione accepta, peccata leuiora putan-
tes, velut iniurijs, & cōtumeliosis Spiritui sancto, in grauiora
labamur, thesaurizantes nobis iram in die ira. proculdubio
enim magnoperè à peccato reuocāt, & quasi freno quodam
coercent hae satisfactoriae poena, cautioreſq. & vigilantiores
in futurum poenitentes efficiunt; medentur quoque peccato-
rum reliquijs, & vitiosos habitus, male viuendo comparatos,
contrarijs virtutum actionibus tollunt. ^aNeq. verò securus
vlla via in Ecclesia Dei vñquam existimata fuit ad amo-
uendam imminentem à Domino poenam, quam vt hac poe-
nitentiae opera homines cum vero animi dolore frequentius.
Accedit ad hac, quòd dum satisfaciendo parimur pro peccatis,
Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis
nostra sufficientia est, conformes efficiamur, certissimè quoque
inde arham habentes, quòd si comparimur, & cōglorificamur.
bimur. Neq. verò ita nostra est satisfactio hac, quā pro pec-
catis nostris exsoluimus, vt non sit per Christum Iesum. nam
qui ex nobis, tamquam ex nobis nihil possumus, eo coopera-
ntes

a infracan.

12.

Gen. 3.

2. Reg. 12.

Num. 11. & 20.

Sessio 6. can.

30. & cap. 14.

b 1. Cor. 3.

Ephes. 4.

c Heb. 10.

Rom. 2.

d Ezech. 33.

Ionas 3. Hier.

3. 18. & 25.

e Esa. 10.

Eccl. 17. Mat.

3. 4. 11. & 18.

cum fin.

f Rom. 5. 1.

Ioan. 2. in

princ. 1. Cor. 3.

Rom. 8.

g 1. Cor. 3.

Philip 4.

1. Cor. 1. in fi.

rante qui nos confortat, omnia possumus, ita non habet ho-
mo vnde gloriatur: sed omnis gloriatio nostra in Christo est:
in quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, sa-
cientes fructus dignos patientie; qui ex illo vim habent; ab
illo offeruntur Patri; & per illum acceptantur à Patre. De-
bent ergo sacerdotes Domini, quantum Spiritus, & prudentia
suggererit, pro qualitate criminum, & penitentium facul-
tate, salutare, & conuenientes satisfactiones iniungere: ne,
si forte peccatis conuineant, & indulgentius cum penitenti-
bus agant, leuissima quedam opera pro grauissimis delictis
iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur.
Habeant autem præ oculis, vt Satisfactio, quam imponunt,
non sit tantum ad noua vitæ custodiam, & infirmitatis me-
dicamentum, sed etiam ad prætorum peccatorum vindic-
tam, & castigationem: nam Clauēs sacerdotum non ad
soluendum duntaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam an-
tiqui Patres & credunt, & docent; nec propterea existima-
runt, Sacramentum Penitentiae esse formam, vel penarum,
sicut nemo vnquam Catholicus sensit ex huiusmodi nostris
satisfactionibus vim meriti, & satisfactionis Domini nostri
Iesu Christi, vel obscurari, vel aliqua ex parte imminui:
quod dum Nouatores intelligere nolunt, ita optimam Pen-
itentiam nouam vitam esse docent, vt omnem Satisfactio-
nis vim, & usum tollant.

De operibus Satisfactionis.

CAPVT IX.

DOCEt præterea, tantam esse diuinæ munificentiae
largitatem, vt non solum poenæ, sponte à nobis pro vin-
dicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensu-
ra delicti impostis, sed etiam, quod maximum amoris ar-
gumentum est, temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à
nobis patienter toleratis, apud Deum patrem per Christum
Iesum satisfacere valeamus.

21. Cor. 10. in
fi. Galat. 6.

Act. 17.

b Mat. 3. & 4.

Luc. 1. 16. 17.

c. tempora

cum multis

seq. 26. q. 7. c.

de penitenti-

abus, de cons.

dist. 4. Conc.

Carthagin. 35

cap. 37. &

Conc. Car-

thagin. 4. cap.

74. Conc. Ca-

bilonen cap.

34. & 38. Conc.

Afric. cap. 9.

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

VISVM est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrina de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis: quod non modo Pœnitentia, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua Pœnitentia esse debet, consummatum existimatum est à Patribus. Primum itaque, circa illius institutionem, declarat, & docet, quod clementissimus Redemptor noster, qui servis suis quoniam tempore voluit de salutaribus remediis aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparauit, quibus Christiani spiritum seruare se integros, dum viuerent, ab omni grauiore spiritu incommodo possint; ita extremæ Vnctionis Sacramentum finem vitæ, tamquam firmissimo quodam præsidio, munivit. nam cisi aduersarius noster occasiones per omnem vitam quærat, & capiet, ut deuorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes suæ versutia nervos intendat ad perdendos nos penitus, & à fiducia etiam, si possit, diuina misericordia deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ perspicit.

De institutione Sacramenti extremæ Vnctionis.

C A P V T I.

e Mar. 6.

f lac. 5. c.
presbyteros.
v. dist. c. 1.
de sacra Vn-
ctione. Conc.
Cabilon. cap.
48. Inno. 1. c.
pist. 1. cap. 8.

INSTITUTA est autem sacra hæc Vnctio infirmorum, itaquam verè, & proprie Sacramentum noui Testamenti, à Christo, Domino nostro, apud Marcum quidè insinuat, per Iacobum autè Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmitur, inquit, quis in vobis: inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orati super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini: & oratio dei saluabit infirmum: & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, ut ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesiæ didicit, docet materiam,

tiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutari Sacramenti. intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum, ab Episcopo benedictum. nam Vnctio aptissime Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima egrotantis inungitur, repræsentat; formam deinde esse illa verba, Per istam unctionem, &c.

De effectu huius Sacramenti.

CAPVT II.

Res porro, & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et oratio fidei saluabit infirmum: & alleuiabit eum Dominus: & si in peccatis sit, dimittentur ei: ^{a Tac. 4. Ibidem.} res etenim hæc gratia est Spiritus sancti: cuius Vnctio delicta, si ^{b infra can. 2. de Sacram. extremæ Vnct.} quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; & egroti animam alleuiat, & confirmat, magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciā excitando: quæ infirmus subleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fere; & temptationibus ^{c Gen. 3.} Dæmonis, calcaneo insidiantis, facilius resistit: & sanitatem corporis interdum, vbi salutis anima expeditur, consequitur.

De ministro huius Sacramenti, & tempore, quo dari debeat.

CAP. III.

IAM verò, quod attinet ad præscriptionem eorum qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in verbis prædictis traditum. nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros esse ecclesiæ Presbyteros. quo nomine, eo loco, non etate seniores, aut primores in populo intelligendi veniunt, sed ^{d. c. illud sit perfluui. or. dist. & infra can. ult. c. 1. Tim. 4.} aut Episcopi, aut sacerdotes, ab ipsis ritè ordinati, per impositionem manuum presbyterij. Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis verò præsertim, qui tã periculose decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videantur: vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi

alac. 5.

b infrà can. 3.
de Sacramento
extre. Vnct.e c. nō lic. 11.
dist. c. 2. in fi.
de sum trin.
& c. fi. de fo.
compet.

post susceptam hanc vñctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterant, cum in aliud simile vitia discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, & dilucidam Apostoli^a Iacobi sententiam docent, hanc vñctionem vel signum esse humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionē gratiæ habentem: & qui illam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationis dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt, ritum, & vsum quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacramenti administratione obseruat, Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandum esse: & denique, qui hanc extremam vñctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. hæc enim omnia manifestissime pugnant cum perspicuis tantis Apostoli verbis. Nec profectò Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud in hac administranda vñctione, quantum ad ea, que huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quam quod beatus Iacobus præscripsit. Nec verò tantum Sacramenti contemptus absq. ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset.

Hæc sunt, que de Pœnitentiæ, & extremæ vñctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuò damnat, & anathematizat.

DE SANCTISSIMO

Pœnitentiæ Sacramento.

CANON I.

d suprà cap. 1.
de pœnit.

SI quis dixerit in Catholica Ecclesia^a Pœnitentiā non esse verē, & propriū Sacramentum, pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, Christo,

Christo, Domino nostro, institutum; anathema sit.

CANON II.

SI quis Sacramenta confundens, ipsum Baptismum, Penitentia Sacramentum esse dixerit, quasi haec duo Sacramenta distincta non sint, atque ideo Penitentiam non recte secundam post naufragium tabulam appellari; anathema sit.

b.c. secunda
post naufra-
gium, de poe-
nit. dist. 1.
c. Ioan. 10.
Matth. 16.
supra c. 1. &
seff. 6. de in-
stit. cap. 14.

CANON III.

SI quis dixerit, verba illa Domini Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum: quorum remisistis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Penitentiae, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorsit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem predicandi Euangelium; anathema sit.

CANON IIII.

SI quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in poenitentia, quasi materiam Sacramenti Penitentiae, videlicet, Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, qua tres Penitentiae partes dicuntur, aut dixerit, duas tantum esse Penitentiae partes, terrores scilicet incussos conscientiae, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

d supra c. 1.
de poenit.

CANON V.

SI quis dixerit, eam Contritionem, qua paratur per confessionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animae suae, ponderando peccatorum suorum gravitatem, multitudinem, seditionem, amissionem aeternae beatitudinis, & aeternae damnationis incursum, cum proposito melioris vitae, non esse verum & vilem dolorem, nec preparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum illum esse dolorem coactum, & non liberum, ac voluntarium; anathema sit.

e supra c. 4.
de poenit.

Fe. 12. 10.

a *suprà* c. 5.
de pen. Cle-
mens. i. in e-
pist. i. ad Iaco-
bum, Conc.
Cabilon. c. 8.

SI quis negauerit, Cōfessionem Sacramentalem vel in-
stitutam, vel ad salutē necessariam esse iure diuino; aut di-
xerit, modum secretē confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia
Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum
esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse
humanum; anathema sit.

CANON VII.

b *suprà* c. 5.

c Deuteron. 5.

SI quis dixerit, in Sacramento Pœnitentiae ad remissio-
nem peccatorum necessarium non esse iure diuino, confiteri
omnia & singula peccata mortalia, quorum memoria cum
debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occul-
ta, & quæ sunt contra^e duo vltima Decalogi præcepta, &
circumstantias, quæ peccati speciem mutant; sed eam Con-
fessionem tantum esse vtilem ad erudiendum, & consolan-
dum pœnitentem, & olim obseruatam fuisse tantum ad sa-
tisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui
omnia peccata cōfiteri student, nihil relinquere velle diuinæ
misericordiae ignoscendum; aut demum, non licere confiteri
peccata venialia; anathema sit.

CANON VIII.

d *suprà* c. 5.

e Conc. La-
ter. sub Inn-
oc. 3. ca. 21. &
c. omnis v-
triusque, de
penit. & re-
miss.
f *suprà* c. 6. in
5. de iustif.

SI quis dixerit, Confessionem omnium peccatorū, qua-
lem Ecclesia seruat, esse impossibilem, & traditionē huma-
nam, à pijs abolendam; aut ad eam nō teneri omnes, & sin-
gulos, vtriusque sexus, Christi fideles, iuxta magni Concilij
Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id sua-
dendum esse Christi fidelibus, vt non confiteantur tempore
Quadragesimæ; anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit, Absolutionem sacramentalem sacerdo-
tis non esse actum iudiciale, sed nudum ministerium pro-
nunciandi, & declarandi remissa esse peccata cōfiterenti; mo-
do tantum credat, se esse absolutum; aut sacerdos non seruo,
sed

sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem pœnitentis, ut sacerdos eum absolueret possit; anathema sit.

CANON X.

SI quis dixerit, sacerdotes, qui in^a peccato mortali sunt, a suprà ca. 7.
potestatem ligandi, & soluendi nō habere; aut non solos sa- a cap. 6. de
cerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis pœnit.
Christifidelibus^b esse dictum: Quaecumque ligaueritis super b Math. 16.
terram, erunt ligata & in calo; & quaecumque solueritis su- & 18.
per terram, erunt soluta & in calo, & Quorum remiseritis c Ioan. 20.
peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta
sunt: quorum verborū virtute quilibet absolueret possit pec-
cata; publica quidem per correptionem dumtaxat, si corre-
ptus acquieuerit; secreta verò per spontaneam confessionem;
anathema sit.

CANON XI.

SI quis dixerit, Episcopos non habere ius^d reseruandi sibi d suprà cap. 7.
casus, nisi quo ad externam politiam, atque ideo casuum re- c. si episcop.
seruationem non prohibere, quo minùs sacerdos à reseruatis de pœnit. in 6.
verè absoluat, anathema sit. c. de cetero. &
c. de moniali-
bus. de sent.
excom. cum
hinc.

CANON XII.

SI quis dixerit, totam pœnam simul cum^e culpa remis- e suprà cap. 8.
si semper à Deo, satisfactionemq; pœnitentiū nō esse aliam de pœnit.
quā fidem, qua apprehendūt Christum pro eis satisfecisse;
anathema sit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, pro^f peccatis, quo ad pœnā temporalem, f suprà cap. 8.
minime Deo per Christi merita satisfieri pœnis, ab eo insti- & 9.
tutis, & patienter toleratis, vel à sacerdote inunctis, sed neq;
sponte susceptis, ut ieiuniis, orationibus, elemosynis, vel aliis
etiam pietatis operibus, atq; ideo optimam pœnitentiam esse
tantum nouam vitam; anathema sit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, ^g satisfactiones, quibus pœnitentes per ^g sup. cap. 9.
Christ-

Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

CANON XV.

a suprà cap. 1.
& cap. 8. tit. 11.
de poenit.

SI quis dixerit, Claves Ecclesie esse^a datas tantum ad soluendum, non etiam ad ligandum; & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauum, & cōtra institutionem Christi; & fictionem esse, quod, virtute Clauum, sublata pœna aeterna, pœna temporalis plerumque exsoluenda remaneat; anathema sit.

DE SACRAMENTO

extremæ Vnctionis.

CANON I.

b sup. de hoc
sacramēto in
prin. & cap. 1.
c Marc. 6.
lac. 5.

SI quis dixerit, extremam Vnctionem non esse verè, & propriè Sacramentum, à^b Christo Domino nostro institutum, & à beato Iacobo Apostolo promulgatum; sed ritum, tantum acceptum à patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

CANON II.

d sup. c. 1. de
hoc facer.

SI quis dixerit, sacram infirmorū^d Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleviare infirmos; sed iam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curatio-
num; anathema sit.

CANON III.

e sup. cap.
vlt. Conc. Ca-
hilon. cap. 48.
f lac. 5.

SI quis dixerit, extremæ Vnctionis ritū, & vsum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ beati Iacobi Apostoli, ideoq; eum mutandum, posseq; à Christianis absq; peccato contemni; anathema sit.

CANON IIII.

g d. cap. vlt.
lac. 5.

SI quis dixerit, Presbyteros Ecclesia, quos beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendam hortatur, non esse

esse sacerdotes, ab Episcopo ordinatos; sed aetate seniores in quavis communitate; ob idq; proprium extrema Vnctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.

Decretum de reformatione.

Prooemium.

CV M proprie Episcoporum munus sit, ^a subditorū om-
nium vitia redarguere; hoc illis precipue cauendū erit, ne Clerici, praesertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neve inhonestam vitam, ipsis conuiuentibus, ducāt. nam si eos prauis, & corruptis moribus esse permittant; quo pacto laicos de ipsorum^b vitiis redarguent, qui vno ab eis sermone conuinci possent, quid Clericos ipsis pariantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; cum tacite sibi ipsi respondeant, eadē se admisisse, quae corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos clericos, in quocumq; ordine^d fuerint, vt conuersatione, sermone, & scientia commisso sibi Dei populo praeant; memores eius quod scriptum est: Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli vocem: Nemini dent vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei; ne illud propheta dictū impleatur in eis: Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobat legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prae-textu de super impediri nequeāt, eadem sacrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, praesidentibus in ea eisdem Apostolica Sedis Legato, & Nunciis, hos, qui sequuntur, canones statuendos, & decernendos duxit.

CAPVT I.

CV M honestius, ac tutius sit subiecto, debitam Praepositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quā cum Praepositorum scādalo, graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascēsus ad sacros Ordines a suo

^a Sic praefatur ferē Cōc. p. Toletanib. supra sess. 6. de refor. c. 3.

^b 1. Corinth. 9. c. quid autem. 8. q. 1.

^c c. vlt. 25. dist. c. vna tā-
tum. 16. dist. c. sicuti 1 5. necesse 47. dist. c. in sacerdotibus 61. dist. Leuit. 11. r. Petr. 1. & c. propo-
suisi 81 dist. d. sess. 21. c. 7. e lla. 52. f 1. Corinth. 6. in prin. g Ezech. 21. Sophon. 3.

suo Prelato, ex quacumq. causa, etiā ob occultū crimē quo-
modolibet, etiā extraiudicialiter, fuerit interdictus; aut qui
à suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus ecclesiasticis
fuerit suspensus, nulla contra ipsius Prelati voluntatē cōces-
sa licentia de se promoueri faciendo, aut ad priores Ordines,
gradus, & dignitates, siue honores, restitutio suffragetur.

CAPVT II.

a infrā cap. 8.
suprà Sess. 6.
c. 1.

ET, quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in par-
tibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo
Christiano, cum ferē vagabundi sint, & permanentē sedem
non habeant, non quæ Iesu Christi, sed alienas oves, in scio
proprio Pastore, quarētes, dum per hanc sanctam Synodum
se Pontificalia officia in alterius diocesi, nisi de loci Ordina-
rij expressa licentia, & in personas eidē Ordinario subiectas
tantum exercere prohibitos vidēt, in legis fraudem, & con-
temptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœ-
cesis sua temeritate eligunt; & quoscumq. ad se venientes,
etiam si suorū Episcoporum, seu Pralatorum litteras com-
mendaticias non habeant, clericali charactere insignire, &
ad sacros etiam presbyteratus Ordines promouere prasu-
mūt: quo plerūq. fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, &
qui à suo Episcopo tamquā inhabiles, & indigni reiecti fue-
rūt, ordinati nec diuina officia peragere, nec ecclesiastica Sa-
cramēta rectē valeāt ministrare: Nemo Episcoporū, qui Ti-

b Sessio 9. c. 1.
& Sess. 13. c. 8.
Conc. Nicæn.
c. 17. Conc.
Aurelianen. 3.
cap. 15. Conc.
Maguntie, ca.
14. c. 1. 13. q.
2. 9. q. 1. per
totā. c. 1. cum
seq. de temp.
ord. in 6. &
infrā sess. 24.
de reform. c.
3. 8. & 10.

tulares vocātur, etiam si in loco nullius diocesis, etiam exem-
pto, aut aliquo monasterio cuiusvis Ordinis resederint, aut
morā traxerint, vigore cuiusvis priuilegiū sibi de promouēdo
quoscumque ad se venientes pro tempore cōcessi, alterius sub-
ditum, etiam prætextu familiaritatis continua commensali-
tatis sue, absque sui propriū Prelati expresso consensu, aut
litterarū dimissoris ad aliquos sacros, aut minores Ordines,
vel primam Tōturam promouere, seu ordinare valeat. Con-
trafaciens ab exercitio Pōtificalium per annum; taliter verō
promo-

Promotus ab executione Ordinū sic susceptorum, donec suo Pralato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

CAPVT III.

EPISCOPVS quoscumq. suos Clericos, praesertim in sacris constitutos, absque suo praecedenti examine, & commendaticijs litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit; à susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrarent, interdicare possit.

CAPVT IIII.

OMNES ecclesiarum Pralati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, & quib. nullus Clericus per huius sanctae Synodi statuta, cuiusvis priuilegijs praeextu, tutus censetur, quo minus iuxta canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit; si in ecclesijs suis resederint, quoscumque seculares Clericos, qualitercumque exemptos, qui alias suae iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, tamquā ad hoc Apostolicae Sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeant: quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quae tantum suos obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorum consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuscumque, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime suffragantibus.

CAPVT V.

INSUPER, cum nonnulli, qui sub praetextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersis iniuria, ac molestia inseratur, certos iudices per litteras Cōseruatorias deputa-

a sup. ca. pro-
xi. & infra.
Sess. 23. de re-
fo. c. 2. §. 3.

b sup. c. 1. &
Sess. 6. de re-
form. ca. 1. c.
irrefragabili.
in prin. de off.
ordin.

c sup. Sess.
6. c. 4. de re-
for. & infra
Sess. 24. de re-
form. cap. 3.

d c. 1. & c. 11.
de off. deleg.

deputari obtinent, qui illos à molestiis, & iniuriis huiusmodi tueantur, ac defendāt, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manu teneant, & conseruent, nec super illis eos molestari permittant; eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: iccirco nemini omnino, cuiuscumq. dignitatis, & cōdicionis sit, etiam si Capitulum fuerit, Conservatoria littera, cum quibuscumq. clausulis, aut decretis, quorumcumq. iudicum deputatione, quocumq. etiā alio pretextu, aut colore concessa, suffragentur ad hoc, vt coram suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac cōtra eū inquiri, & procedi non possit: aut quo minus, si quaiura ei ex cessione competierint, super illis liberè valeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam causis, si ipse actor exstiterit, aliquem ei apud suos Cōseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod si in iis causis, in quibus ipse reus fuerit, contingerit, vt electus ab eo Conservator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos iudices, Conservatorem, & Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit: nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis cōpetentia fuerit iudicatum, Familiaribus verd eius, qui huiusmodi litteris Conservatoris tueri se solent, nihil illa profint, praterquam duobus dumtaxat; si tamē illi propriis eius sumptibus vixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio ultra quiennium gaudere possit. Non liceat quoque Conservatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum. In causis verd mercedum, aut miserabilium personarū, huius sancta Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales, ac Collegia Doctorum, seu scholarium, & regularia loca, nec non hospitalia, actus hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, & hospi-

& hospitaliū huiusmodi persona in presenti canone minimē comprehensa, sed exempta omnino sint, & esse intelligātur.

CAPVT VI.

QVIA verò, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre; vt per decentiam habitus extrinseci, morum honestatem intrinsecam ostendant. tanta autem hodie aliorum inoleuit temeritas, religionisq; contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus. propterea omnes ecclesiasticae personae, quantumcumq; exemptae, quae aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque ecclesiastica obtinuerint, si, postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, nec non, si semel correpti, de nouo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum & beneficiorum huiusmodi coerceri possunt, & debeant: secundum Constitutionē Clementis Quinti, in Concilio Viennensi editam, quae incipit, Quoniam, innouando, & ampliando.

CAPVT VII.

CVM etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat, qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiam si crimen id nec ordine iudicario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoueri possit; nec illi aliqua ecclesiastica beneficia, etiam si curā non habeant animarum, conferri liceat; sed omni Ordine, ac beneficio, & officio ecclesiastico perpetuo careat: si verò homici-

a r. Matificonen. cap. 5.

b c. porrectū.
& c. ex parte.
de regul. c.
vlt. q. i. dist. 1
c. 21. q. 4. per
totam. Cont.
Matificonen.
1. cap. 5. Cōc.
Constantien.
Sess. 14. de vi.
& hon. cleri.

d lib. 3. Cle-
ment. de vita
& honest. cle-
ric. cap. 1.
e exod. 11.
Ex c. 1. de ho-
mic.
sc. inquisi-
tionis. de ac-
cus. & c. cum
non abho-
mine. de iud.

a. c. Rudeat.
50. dist. & c.
significasti in
2. de homi.

dium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut quis se à morte defenderet, fuisse commissam^a narretur; quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinū, & altaris ministerium, & beneficia quacumque, ac dignitates, iure quodammodo dispensatio debeatur; committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniore Episcopo; qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratu, nec aliter, dispensare possit.

CAPVT VIII.

b. suprà cap.
2. & Sess. 6. c.
vit.

c. Conc. Ma-
guntien. sub
Arnulpho
Imperatore
Cap. 14. & 15.

PRÆTEREA, quia nonnulli, quorū etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus praeesse quarunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant; quicumque, etiā Episcopali praeuius dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos^c sibi nō subditos, praesertim in sacris constitutos, quorumcumque etiā atrocium criminum reos, nisi cum proprij ipsorum Clericorum Episcopi, si apud ecclesiam resederit, aut persona ab ipso Episcopo depurande interuentu nequaquam procedere debeat: aliās processus, & inde secuta quaecumque viribus omnino cureant.

CAPVT IX.

d. A Diony-
sio Papa. vide
1. Constanti-
no. c. primis.
e. Ecclesias
14 q. 1. c. pa-
rochialis de
his quae sunt
à par. & infr.
Sess. 24. de re-
for. cap. 13 in
fin. & cap. 17.

ET, quia^d iure optimo distinctae fuerunt dioeceses, & parochiae, ac unicuique gregi proprij attributi Pastores, & inferiorum ecclesiarū Rectores, qui, suarum quisque ouium, curam habeant, ut ordo ecclesiasticus non confundatur, aut una & eadem ecclesia duarum quodammodo diocesum fiat, nō sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: beneficij vnius dioecesis, etiam si parochiales ecclesiae, vicaria perpetuae, aut simplicia beneficia, seu praestimonialia, aut praestimonialia portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius dioecesis beneficio, aut monasterio, seu colle-
gio.

gio, vel loco etiam pio perpetuo non^a vniantur: decretū huius sanctæ Synodi super huiusmodi vnionibus in hoc declarando.

CAPVT X.

REGVLARIA^b beneficia, in titulum Regularibus professis prouideri consueta, cum per obitum, aut re-signationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, religiosi tantum illius ordinis, vel iis qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non aliis, ne vestem lino lanæque contextam induant, conferantur.

CAPVT XI.

QVIA verò Regulares, de vno ad alium ordinem translati, facile à suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo, cuiuscumq. ordinis Prelatus, vel Superior, vigore cuiusvis facultatis, aliquem ad habitum & professionem admittere possit, nisi vt in ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui Superioris obedientia in claustro perpetuò maneat; ac taliter translatus, etiam si Canonico-rum Regularium fuerit, ad beneficia secularia, etiam curata, omnino incapax existat.

CAPVT XII.

NEMO, etiam cuiusvis^a dignitatis ecclesiastica, vel secularis, quacumq. ratione, nisi ecclesiam, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, & construxerit; seu iam erectam, que tamen sine sufficiente dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit; ius patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reseruetur.

CAPVT XIII.

NON liceat praterea^a patrono cuiusvis priuilegijs pra-textu aliquem ad beneficia sui iuris patronatus, nisi

a sup. Sess. 7. cap. 6. & 7. & infra Sess. 24. de reform. c. 23. & 25.

b c. cum de beneficio de preb. in 6. & infra Sess. ult. c. 21. circa med. de reg. & mon. Deut. 21. c. cum causa de elect. & c. quidam, de apo.

c Additio ad c. 27. Concilij Agathensis.

d Sessio 25. c. 5. & c. pia mentis cum seq. 16 q. 7. & c. nobis de iu. patro. & infra Sess. ult. c. 9. in princ. f. Vide Sess. 25. c. 9. c. illud & c. relatum de iu. patro. l. 6c. Magistre vien. tempo Arnulphi. cap. 4. Cone. Saleghiad. 8. cap. 13. & infra cap. 9.

Episcopo loci ordinario, ad quem promissio seu institutio ipsius beneficij, cessante privilegio, iure pertineret, quoquo modo presentare: aliàs presentatio, ac institutio, forsan secutà, nullæ sint, & esse intelligantur.

CAPVT XIII.

DECLARAT præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quam ad xxv. diem Ian. subsequentis anni M. D. LII. habendam esse iam decreuit, vna cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendâ esse materiâ reformationis.

S E S S I O XV.

QVÆ EST QVINTA

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV.

IANVAR. M. D. LII.

Decretum prorogationis Sessionis.

VM ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc & vniuersalis Synodus per hos dies accuratissimè diligētissimèq; tractauerit ea quæ ad sanctissimū Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, vt hodiernæ Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, & quatuor præterea articulos ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentū pertinentes, in hanc tandem Sessionem dilatos publicaret; atque interim assuturos esse putauerit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui Protestantes se vocant; quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat; & vt liberè, ac sine cunctatione vlla huc venirent, fidem eis publicam, siue saluum conductum concesserat: tamē, cum illi nondum venerint; & eorum nomine

suppli-

supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, ut publicatio, quæ hodierno die faciendâ fuerat, in sequentem Sessionem differatur, certa spe allata, assuturos eos esse omnino multo ante illam Sessionem, saluo conductu amplioris formæ interim accepto; eadem sancta Synodus, in Spiritu sancto legitimè cōgregata, iisdem Legato & Nunciis presidentibus, nihil magis optans, quàm ex præstâtissima natione Germanica omnes de religione dissensiones & schismata tollere, ac eius quieti, paci, otioq; consulere; parata, ipsos, si venerint, & humaniter excipere, & benigne audire; confidensq; eos non fidei Catholica pertinaciter oppugnanda, sed veritatis cognoscenda studio esse venturos, & ut Evangelica veritatis studiosos decet, sanctæ matris Ecclesiæ decretis ac discipline ad extremū esse acquieturos; sequentem Sessionem ad eandem & publicanda ea quæ suprâ commemorata sunt, in diem festum sancti Iosephi, qui erit die XIX. mensis Martij, distulit; ut satius illi temporis & spatij habeant, non solum ad veniendum, verumetiam ad ea quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda. Quibus ut omnem cunctandi diutius causam adimat, fidem publicam, siue saluum conductum, eius, qui recitabitur, tenoris & sententiæ, libenter dat, & concedit. Interea verò de Matrimonij Sacramento agendum, & de eo, præter superiorum decretorum publicationem, definiendum esse, eadem Sessione statuit, & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

SALVVS CONDVCTVS

DATVS PROTESTANTIBVS

ACROSANCTA œcumenica & generalis Tridēтина Synodus, in Spiritu sancto legitimè cōgregata, præsidentib. in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, inharēdo saluo cōductui, in panultima Sessione dato, & illū iuxta tenorem infra scriptum ampliando, Vniuersis fidē facit, quod omnib. & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscūq. viris, cuiuscumq. status, & cōdicionis, aut qualitatē existāt, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatib. & aliis locis eiusdē, & omnibus aliis ecclesiasticis, & sēcularibus, præsertim Augustanę cōfessionis, personis, qui, aut quę vnā cū ipsis ad hoc generale Tridentinum Conciliū venient, aut mittētur, ac profecturi sunt, aut hucusq. venerunt, quocumq. nomine censētur, aut valeāt nūcupari, tenore præsentiū publicam fidē, & plenissimam verissimamq. securitatem, quam saluum conductū appellāt, liberē ad hāc ciuitatem Tridentinā veniendi, ibidemq. manēdi, stādī, morādī, proponēdi, loquēdi, vnā cum ipsa Synodo de quibuscūq. negotiis tractandi, examinādī, discutiēdi, & omnia, quęcumq. ipsis libuerit, ac articulos propalandi, eosq; Scripturis sacris, & beatorum Patrum verbis, sentētiis, & rationib. declarādī, adstruēdi, & persuadēdi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respōdendi, & cū iis, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi Christianē, aut caritatiuē,

ratiuè, absq. omni impedimento conferendi, oppro-
 briis, cōuiciis, ac contumeliis penit⁹ emotis: & signā- Note.
 ter, quòd causæ controuertæ, secundū sacram Scri-
 pturam, & Apostolorū traditiones, probata Cōcilia,
 Catholicæ Ecclesiæ cōsensum, & sanctorū Patrum
 auctoritates in prædicto Cōcilio Tridentino tracten-
 tur: illo etiā addito, vt religionis prætextu aut deli-
 ctorū circa eam commissōrū aut committendorum
 minimè puniātur, impartitur, ac omnino cōcedit: sic
 etiam, vt propter illorum præsentia, neq. in itinere,
 aut quocumq. locorum eundo, manendo, aut re-
 deūdo, nec in ipsa ciuitate Tridētina diuinis officiis
 quouis modo cessetur. Et vt, his peractis, vel non
 peractis, quandocūq. ipsis libuerit, aut maiorū suo-
 rum mādato & assensu ad propria reuerti optabūt,
 aut aliquis eorum optabit; mox absq. vlla renitētia,
 & occasione, aut mora, saluis rebus eorū, & suorum
 pariter honore, & personis vice versa, possint iuxta
 beneplacitū liberè & securè redire, de sciētia tamen
 ab eadem Synodo deputandorū; vt tunc opportunè
 eorum securitati, absq. dolo & fraude provideatur.
 Vult etiā sancta Synodus in hac publica fide, saluo-
 que conductu, omnes quascumq. clausulas includi,
 ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena,
 efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, &
 redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud
 etiam, ad maiorem securitatem, & pacis ac cōcilia-
 tionis bonum, exprimēs, quòd, si quispiam, aut illo-
 rum aliqui, siue in itinere, Trider-tū veniendo, siue
 ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme,
 quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset hu-
 ius fidei publicæ, & assurationis beneficium, eis
 cōcessum, annullari, aut cassari: vult, & cōcedit, vt in
 huius-

huiusmodi facinore deprehēsi, ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduersione, cum emēda sufficiēti, per partē ipsius Synodi meritō approbāda, & laudāda, mox puniātur; illorū assēcurationis forma, condicionibus & modis omnino manētibus illibatis. Pariformiter etiam vult, ut si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquid enorme, quod absit, egerint, aut cōmiserint, quo posset huius fidei publicā & assēcurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli, in huiusmodi facinore deprehēsi, ab ipsa Synodo dūtaxat, & nō ab aliis, cōdigna animaduersione, & emēda sufficiēti, per partē Dominorū Germanorū Augustanā cōfessionis, tunc hīc prēsentiū, meritō laudāda, & approbāda, mox puniantur, prēsenti assēcurationis forma, cōdicionibus & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, & singulis, toties quotiescumq. opportunū fuerit, seu necessariū, ad aurā capiendā exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandē, necnon nunciū, vel nuncios suos ad quācumq. loca pro suis necessariis negotiis ordinādis liberē mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinātū suscipere toties, quoties eis videbitur expedire; ita quod aliqui, vel aliquis per deputādos Cōcilij locientur, qui eorū securitati prouideant, vel prouideat. Qui quidē saluus cōductus, & securitas stare ac durare debeat, à tēpore, & per tēpus, quo in ipsius Synodi, & suarū tuitionis curā ipsos suscipi cōtigerit, & vsq. ad Tridentū perducī, ac toto tēpore mansionis eorū ibidē, & rursum, post sufficientē audientiā habitam spatio viginti dierū premissō cū ipsi petierint; aut Cōciliū, habita

habita huiusmodi audiētia, ipsis recessum indixerit, à Tridēto vsq. in quem quisq. elegerit sibi locū tum, Deo fauente, restituet, dolo & fraude prorsus exclusis. Quæ quidē omnia pro vniuersis & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam ecclesiasticis, quàm secularibus quibuscumque, atque omnibus aliis ecclesiasticis & secularib. personis, cuiuscumq. status & conditionis existant, aut quocumq. nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

IN SVPER, omni fraude & dolo exclusis, vera & bona fide promittit, ipsam Synodū nullā vel manifestē, vel occultē occasionē quęsituram; aut aliqua auctoritate, potētia, iure, vel statuto, privilegio legū, vel canonū, aut quorumcumq. Conciliorū, præferri. Constantiēsis, & Senēsis, quacumq. forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientię, ipsis per ipsam Synodum cōcessā, præiudiciū quouis modo vsurā, aut quemquā vti permittiturā: quib. in hac parte pro hac vice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscūq. cōditionis, vel status, aut præeminētiæ existēs, præscriptæ assecurationis, & salui conductus formā & modum in quocumq. puncto vel clausula violauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emēda nō fuerit mox subsequuta, & ipsorum arbitrio meritō approbāda, & laudanda; habeāt ipsam Synodū, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut cōsuetudine, huiusmodi saluorum conductuum violatores incutere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Conc. Constantien. Sess. 19. in cap. quod non obstantibus saluis conductibus.

SESSIO XVI.

QVÆ EST SEXTA, ET VLTIMA
SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVIII.

APRILIS M. D. LII.

Decretum Suspensionis Concilij.

ACROSANCTA œcumenica & generalis
Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè
congregata, presidentibus in ea Reuerendissimi
Dominus, Sebastiano, Archiepiscopo Sipontino,
& Aloysio, Episcopo Veronensi, Apostolicis Nunciis, tam eo-
rum proprio, quam Reuerendissimi & Illustrissimi Domini
Marcelli, tit. S. Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardina-
lis, Crescentij, Legati, ob aduersam eius grauissimam valeru-
dinem absentis, nomine, non dubitat Christianis omnib. pa-
tere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primò à Pau-
lo sel. rec. conuocatum & collectum fuisse; deinde à sanctis-
simo Domino nostro, Iulio III. efflagitante Carolo Quinto,
Augustissimo Imperatore, ea præcipuè de causa fuisse resti-
tutum, vt religionem in multis orbis partibus, & præsertim in
Germania, in diuersas opiniones miserabiliter distractam, in
statum pristinum reuocaret; abusus & mores Christianorum
corruptissimos emendaret: cumq; ad hoc agendum quamplu-
rimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumq; habita-
tione, è diuersis regionib. alacriter cõfluxissent; resq; stre-
nuè, magno fidelium concursu, feliciterq. procederet, ac si es-
set non leuis, illos Germanos, quicquid nouitates excitaret,
in Conciliũ venturos sic animatos, vt veris Ecclesiæ rationi-
bus vnanimiter acquiescerent; lux deniq; quedam rebus af-
fuisse videretur; caputq; attollere inciperet prostrata an-
tea, & afflictæ Respublica Christiana: q̃ repente tumultus,
ca

ea bella hostis generis humani versutiâ exarserunt, ut Concilium velut herere, ac suum cursum interrumpere satis incommodè cogeretur, spesq; omnis ulterioris progressus hoc in tēpore tolleretur: tantūq; aberat ut sancta Synodus Christianorum malis & incommodis mederetur, ut multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius quàm placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus, omnia, & præcipuè Germaniâ armis ardere, & discordiis videret, omnes ferè Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultiū ecclesiis, è Concilio abuisse; decrevit tanta necessitati non reluctari, & ad meliora tēpora reticere; ut Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ouibus prospectum ad suas ecclesias regredi valerent; ne diutius utrobq; inutili otio contendantur. Atque ita, quoniam sic temporis conditio tulit, huius æcumenici Concilij Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsentis decreto suspēdit, eam tamen lege, ut, si citius pacata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo sors spatium futurum, ipsius Concilij progressus eodemmet tempore suam vim, firmitatem, vigoremq; habere censeatur. sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota; cum primū cessauerint, talis suspēso eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus vigor, & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua Concilij conuocatione, accedente ad hoc decretum cōsensu & auctoritate Sanctitatis suæ, & sanctæ Sedis apostolicæ.

INTEREA tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos, ut obseruent, & respectiue, quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominiis, & ecclesiis omnia, & singula, quæ per hoc sacrum æcumenicum Concilium fuerunt hætenus statuta, & decreta.

BVLLA

BVLLA CELEBRATIONIS
CONCILII TRIDENTINI,
SVB PIO. IIII. PONT. MAX.

IVS EPISCOPVS, seruus seruorum
Dei, ad futuram rei memoriam.

AD Ecclesia regimen, licet tanto oneri im-
pares, sola Dei dignatione vocati, statim cir-
cumferentes mentis oculos per omnes Reipublica Christiana
partes, cernentesq; non sine magno horrore, quàm longè la-
tèq. pestis haeresum & schismatis peruassisset. & quanta Chri-
stiani populi mores correctione indigerent; in eam curam &
cogitationē, pro suscepti muneris officio, incumbere cepimus.
quemadmodum ipsas haereses exstirpare, tantumq; & tam
perniciosum schisma tollere, moresq; aded corruptos, & de-
prauatos emendare possemus. Cū autem intelligeremus, ad
hac sananda mala aptissimum esse remediū, quod sancta hac
Sedes adhibere consueuisset, œcumenici generalisq; Concilij,
eius congregandi, & Deo iuuante, celebrandi consilium ce-
pinus. Indictum illud quidē antea fuit à sel. rec. Paulo III.
& eius successore Iulio, prædecessoribus nostris; sed variis de
causis sepius impeditum, & interpellatum, persui nō potuit.
siquidem Paulus, cū id primò in urbem Mantuam, deinde
Vincentiam indixisset; quasdam ob causas, in litteris eius ex-
pressas, id primò suspendit, postea Tridentum transtulit: de-
inde cū in quibusdam de causis ibi quoq. eius celebrandi tem-
pus dilatum fuisset, tandem suspensione sublata, in eadem ci-
uitate Tridentina inchoatum fuit, verū Sessionibus aliquot
habitis, & nōnullis decretis factis, ipsum se postea Conciliū,
aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolica aucto-
ritate, Bononiam transtulit. Iulius autem, qui ei successit, in
eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit. quo quidē tem-
pore facta alia quadam decreta sunt; sed cū non in pro-
pinquis

a Fol. 5 b.

b suprà in
prima Bulla.

c suprà Sess. 8.

d Sess. 11. cum
seq.

pinquis Germania locis tumultus excitati fuissent; & bellum
in Italia & Gallia grauissimum exarsisset; rursus Concilium
suspensum, & dilatum fuit, adnente nimirum humani ge-
neris hoste, aliasq; ex aliis difficultates, & impedimenta ob-
iciente, ut tantum Ecclesiæ commodū, quod prorsus aufer-
re non poterat, saltem quā diutissime retardaret. Quanto-
perè verò interea aucta fuerint, & multiplicata, ac propa-
gata hæreses, quāto perè schisma creuerit, sine maximo ani-
mi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem
pius & misericors Dominus, qui nunquam ita irascitur, ut
misericordia obliuiscatur, Regibus & Principibus Christia-
nis pacē & vnanimitatem donare dignatus est. Qua nos oc-
casione oblata, maximā in spem venimus, ipsius misericordia
freti, fore, ut his tantis quoq; Ecclesiæ malis eadem Concilij
via finis imponatur. Nos itaq; ad schisma, hæresq; tollen-
das, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacem inter
Christianos Principes conseruandā, celebrationem eius non
esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum vene-
rabilibus fratrib. nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardina-
libus, deliberatione matura, factis etiam cōsilijs nostri certio-
ribus carissimis in Christo filiis nostris, Ferdinādo Romano-
rum Imperatore electo, & aliis Regibus, atque Principibus;
quos quidē, sicut de eorum summa pietate & sapientia nobis
pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilij celebrationem
adiuandā inuenimus, ad Dei omnipotentis laudē, honorem,
& gloriam, atq; vniuersalis Ecclesiæ vtilitatē, de eorundem
fratrum nostrorū consilio & assensu sacrum æcumenicum
& generale Concilium, ex auctoritate eiusdem Dei, & bea-
torum Petri & Pauli Apostolorum, quā quoq; in ter-
ris fungimur, freti & subnixi, in ciuitate Tridentina, ad sa-
cratissimū diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum
indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacum-
que statuimus, atq; decernimus. Quocirca venerabiles fra-

a Matth. 16 c.
quanto, de
transl. Episc.
c. vii. v. eccl.
benef. c. ad
apostolicā s.
pōn. de re
iud. in 6. c. r.
de hom. eo.
alb. Pelagius
2. in. i. epist.
circapit.

a Conc. Car-
thag. 1. cap.
41. infr. Scilicet.
24. cap. 2. in fi.
de rector.

tres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, ceterosq;, quib. in Concilio generali sedere, & sententiā dicere, iure communi, vel ex privilegio, vel ex antiqua consuetudine, licet; vehementer in Domino hortamur, & monemus, atq. etiā districte precipiendo mādamus, in virtutē sanctæ obediētiæ, in vi quoq. iuramenti quod præsiterūt, & sub pœnis, quas in eos qui ad Concilia generalia convenire neglexerint, sacris sciunt esse canonib. constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandū conveniāt intra eam diem; nisi forte impedimento fuerint legitimo prepediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest, interesseve poterit, ut in Concilio adesse ne negligant. Carissimos verò in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electū, ceterosq; Reges, & Principes, quos optandum sanè esset Concilio interesse posse, hortamur, & rogamus, ut, si ipsi Concilio interesse non poterint, at Oratores suos, prudentes, graves, & pios viros, utiq. mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentq; diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis atq. dominiis Prelati sine recusatione ac mora, tam necessario tempore, Deo & Ecclesiæ officiū suum præstent: eosdem etiam curaturos esse minimè dubitantes, ut per ipsorum regna & dominia tutum ac liberum iter Prelatis, eorumq; familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat, benigneq; ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur; sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decrevimus, quod ad tēpium & salutare opus perficiendū, à nobis in hoc loco constitutis, præstari possit; nihil, ut Deus sit, quærentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum oviū reductionem, ac salutem, & perpetuam Christiana Reipublica tranquillita-

tem ac quietem. Ut verò hæc littera, & quæ in eis continetur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perveniant, nec quisquam ea excusatione uti possit, quòd illa ignoraverit, præsertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus; volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut Missarum solennibus intersit, congregari solet, palam clara voce à Curia nostra cursoribus, seu notariis aliquibus publicis recitentur; & postquam recitata fuerint, ad valuas earum ecclesiarum, itemq; Cancellaria Apostolica, & in loco solito Campi Floræ affigatur; ibiq; quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur: cum autem inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem, omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses à die publicationis & affixionis earum, volumus perinde adstrictos & obligatos esse, ac si ipsimet illa coram edita & lecta fuissent Transsumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius notarii scripta, subscripta, & sigillo, & subscriptione alicuius personæ, in dignitate ecclesiastica constituta, munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atq; decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hæc paginam nostram indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis & adhortationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Dat. Roma, apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ, M. D. LX. 111. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

Antonius Florebellus

Barengus.

SACRO-

SACROSANCTI OECUMENICI
ET GENERALIS CONCILII
TRIDENTINI

SESSIO XVII.

QUÆ EST PRIMA
SVB PIO IIII. PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XVIII.
IANVAR. M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET ne vobis ad laudem & gloriã sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinũ, in Spiritu sancto legitimè congregatũ, ab hodierno die, qui est xviii. mensis Ian. anni à Natiuitate Domini M. D. LXII. Cathedra Romanæ B. Petri, Apostolorum Principis, cõsecrato, sublata quacumq. suspensione, iuxta formam & tenorem litterarũ sanctissimi Domini nostri Pijs IIII. Pont. Max. celebrari, & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporũ leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, cõercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram atque Christianam pacem cõciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur? Responderunt, PLACET.

a infra Sess.
24. 35. c. 21.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACET ne vobis, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse feria quinta post secundam Dominicam Quadragesimæ, quæ erit die xxvi. m̃sis Februarij? Responderunt, PLACET.

SES-

SESSIO XVIII.

QVÆ EST SECUNDA,
SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVI.

FEBR. M. D. LXII.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad
Concilium fide publica inuitandis.

SACROSANCTA æcumenica, & genera-
lis Tridētinā Synodus, in Spiritu sancto legiti-
mè congregata, presidentibus in ea eisdē Apo-
stolica Sedis Legatis, non humanis quidē viri-
bus confisa, sed Domini nostri, Iesu Christi, qui os, & sapiē-
tiā Ecclesiæ suæ daturū se promisit, ope & auxilio freta, il-
lud præcipuè cogitat, ut Catholica fidei doctrinā, multorum
inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam, &
obscuratam, in suā puritatem, & splendorem aliquando re-
struat, & mores, qui à veteri instituto deflexerunt, ad me-
liorem vitæ rationē reuocet; corq; patrū ad filios, & cor fi-
liorum ad patres conuertat. Cū itaq; omnium primū
animaduertit, hoc tempore suspectorum, ac perniciosorum
librorum, quibus doctrina impura continetur, & lōgè lateq;
diffunditur, numerum nimis excreuisse; quod quidē in cau-
sa fuit, ut multa cōsura in variis prouinciis, & præsertim in
alma vrbe Rōma, pio quodā zelo, edita fuerint; neq. tamen
huic tam magno, ac pernicioso morbo salutarem vllam pro-
fuisse medicinam; censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem
Patres de censuris, librisq;, quid factū opus esset, diligenter
considerarent, atq. etiam ad eandem sanctam Synodum suo
tempore referret; quo facilius ipsa posset varias & peregrinas
doctrinas tanquam^a Tizania, à Christianæ veritatis tritico
separare, deq; his commodius deliberare, & statuere, quæ ad
scrupulum ex complurium animis eximendū, & tollendas mul-

^a Luc. 11.

^b Luc. 11.
c. infra Sed.
vlt. c. 11. b.

^d Matth. 13.
c. 11. nos. 15.
q. 2.

H

tarum

114 SESSIO DECIMA OCTAVA.

tarum querelarum causas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumq. deducta esse vult, prout etiã præseni decreto deducit: vt, si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quæ vel de hoc libro rû & cësura rû negotio, vel de alijs, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet à sancta Synodo se benigne audiri.

a Na. 19.

b Rom. 15.

c Coloss. 1.

d Psalm. 59.
& Heb. 3.
e Ephel. 4.
f Rom. 15. a.

QVONIAM verò eadē sancta Synodus ex corde optat, Deumq; enixè rogat, quæ ad pacē sunt Ecclesiæ, vt vniversi communē matrem in terris agnoscantes, quæ, quos pæperit, obliuisci non potest, vnanimis, vno ore, glorificamus Deum, & Patrē Domini nostri Iesu Christi, per viscera misericordiæ eiusdē Dei & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionē non habent, ad concordia & reconciliationem, & vt ad hanc sanctam Synodum veniant, inuitat atq. hortatur; vtq; caritatem, quod est vinculum perfectionis, amplectantur; pacemq; Christi, exultantem in cordib. suis, præ se ferant, in quam vocati sunt, in vno corpore. Hæc ergo non humanam, sed Spiritus sancti vocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neq. sibi placentes, ad tam piam & salutarem matris suæ admonitionem exiitentur, & conuertantur. omnibus enim caritatis officijs sancta Synodus eos vt inuitat, ira complectitur.

INSUPER eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eandem vim habituram, eiusdemq; roboris & momenti futuram, ac si in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futuræ Sessionis.

EADDEM sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eiusdē Apostolica Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximā futuram sessionem habendam & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quæ erit die XIII. Mensis Maij.

SAL-

SALVVS CONDVCTVS
CONCESSVS GERMANI-
CÆ NATIONI,

In Congregatione generali, die IIII.

Martij, M. D. LXII.

ACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsentibus in ea eisdem Sedis Apostolicæ Legatis, Vniuersis fidē facit, quòd omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducib⁹, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumq. viris, cuiuscumq. status, & cōdicionis, aut qualitatis existāt, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac aliis locis eiusdem, & omnibus aliis ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis, personis, qui, aut quæ vnà cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusq. venerunt, quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidē, & plenissimam verissimamq. securitatem, quam saluum conductū appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidemq. manēdi, standi, morandi, proponendi, loquendi, vnà cum ipsa Synodo de quibuscumq. negotiis tractandi, examinādi, discutiendi, & omnia, quæcumq. ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto quàm verbo liberè offerendi, propalandi, eosq; Scripturis sacris, & beatorum Patrum verbis, sentētiis, & rationibus declarandi, adstruēdi, & persuadendi,

suadēdi, & si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respōdendi, & cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi, aut caritatiuē absq. omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis: & signāter, quōd causā controuersā, secundū sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Cōcilia, Catholica Ecclesiā consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prēdicto Cōcilio Tridentino tractentur: illo etiā addito, vt religionis pretextu, aut delictorum circa eam commissorum aut committendorum, minimē puniatur, impartitur, ac omnino concedit: sic etiam, vt propter illorum præsentiā, neq. in itinere, aut quocumq. locorum eundo, manendo, aut redeūdo, nec in ipsa ciuitate Tridētina à diuinis officiis quouis modo cessetur. Et vt, his peractis, vel non peractis, quandoq. ipsis libuerit, aut maiorū suorum mandato & assensu ad propria reuerſi optabunt, aut aliquis eorum optabit; mox absq. vlla renitētia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorū, & suorū pariter honore, & personis vice versa, possint iuxta beneplacitum liberē & securē redire, de sciētia tamen ab eadem Synodo deputandorum; vt tunc opportunē eorum securitati absq. dolo & fraude provideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide, saluoq. conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessaria & opportuna fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum, exprimēs, quōd, si quispiam, aut illorum aliqui, siue in itinere, Tridentum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod

aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assécurationis beneficiû, eis concessum, annullari, aut cassari; vult, & concedit, vt in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dûtaxat, & non ab aliis, cõdigna animaduersione, cum emêda sufficiêti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda, & laudanda, mox puniâtur; illorum assécurationis forma, cõdicionibus, & modis omnino manentib. illibatis. Pariformiter etiam vult, vt, si quisquam, vel aliquis ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manêdo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assécurationis beneficiû violari, aut quoquomodo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo duntaxat, & nō ab aliis, cõdigna animaduersione, & emenda sufficiêti, per partem Dominorum Germanorû Augustanæ confessionis, tunc hîc præsentium, meritò laudanda, & approbanda, mox puniâtur; præsentis assécurationis forma, cõdicionibus, & modis omnino manêtib. illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quòd liceat ipsis Ambasciatoribus, omnib. & singulis, toties quotiescumq. opportunum fuerit, seu necessariû, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandē, necnon nuncium, vel nuncios suos ad quæcumq. loca pro suis necessariis negotiis ordinâdis liberè mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatû suscipere toties, quoties eis videbitur expedire; ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Cõcilij socientur, qui eorum securitati prouideant, vel prouideat. Qui quidē saluus conductus, & securitas stare ac durare debeat à tẽpore, & per tẽpus, quo in ipsius Synodi,

& suorum tuitionis curam ipsos suscipi cōtigerit, & vsq. ad Tridentum perducti, ac toto tēpore mansionis eorum ibidē: & rursū, post sufficientem audientiam, habitam spatio viginū dierum prēmīssō cū ipsi petierint; aut Cōcilium habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, à Tridento vsq. in quem quisq. elegerit sibi locum tutum, Deo fauēte, restituet, dolo & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro vniuersis & singulis Christi fidelibus, pro omnib. Principibus, tam ecclesiasticis, quā sēcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis ecclesiasticis ac sēcularibus personis, cuiuscūque status & condicionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet. Insuper, omni fraude & dolo exclusis, vera & bona fide promittit, ipsam Synodū nullā vel manifestē, vel occultē occasionē quæsturam; aut aliqua auctoritate, potētia, iure, vel statuto, priuilegio legum, vel canonum, aut quorumcumq. Conciliorū, præsertim Cōstantiensis, & Senēsis, quacumq. forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assècurationis, ac publicæ & libere audientię, ipsis per ipsam Synodum cōcessæ, præiudiciū quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumq. conditionis, vel status, aut præeminētiæ existēs, præscriptæ assècurationis, & salui conductus formā & modum in quocumq. puncto vel clausula violauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio meritō approbanda, & laudanda; habeant

a Conc. Constantien. Sess. 19. in cap. quodd non obstantibus saluis conductibus.

119
beant ipsam Synodū, & habere poterunt, incidisse
in omnes pœnas, quas iure diuino, & humano, aut
consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum
violatores incurrere possunt, absq. omni excusatio-
ne, aut quauis in hac parte contradictione.

Extentio ad alias nationes.

E A D E M sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto
legitimè congregata, præsentibus in ea eisdē Apo-
stolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis
aliis, qui nobiscum in iis quæ sunt fidei, cōmunio-
nem nō habent, ex quibuscumq. regnis, nationibus,
prouinciis, ciuitatibus ac locis, in quibus publicè, &
impunè prædicatur, vel docetur, siue creditur con-
trarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia,
dat fidem publicam, siue saluum cōductum sub ea-
dem forma, & eisdem verbis, quib. datur Germanis.

SESSIO XIX.

QVÆ EST TERTIA,
SVB PIO IIIII. PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XIIII.

MALI, M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA æcumenica, & genera-
lis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legi-
timè congregata, præsentibus in ea eisdem
Apostolicæ Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie
in præsentì Sessione statuenda, ac sancienda erant, iustis non-
nullis, ac honestis causis, in feriam quintam, post proximam
solemnitatem Corporis Christi, quæ erit pridie nonas Iunii,

proroganda esse censuit, ac prorogat; dictaq; die Sessionem habendam esse, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & Pater Domini nostri, Iesu Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omnium; quo adiuuante, sancta Synodus & nunc & semper meditari atque peragere valeat, quæ ad eius laudem & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

QUÆ EST QUARTA
SVB PIO IIII. PONT. MAX.
CELEBRATA DIE IIII.

IVN. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

ACROSANCTA œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, presidentibus in ea eisdem Apostolica Sedis Legatis, propter varias difficultates, ex diuersis causis exortas, atq. etiam ut congruentius, maioriq; cum deliberatione omnia procedant, nempe ut dogmata cum iis, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur, & sanciantur; ea, quæ statuenda videbuntur tam de reformatione, quam de dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam decimam subsequētis mensis Iulij, definienda esse decreuit: Hoc tamē adiecto, quòd dictum terminum ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & valeat.

SES

SESSIO XXI.

121

QVÆ EST QVINTA,
SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVI.

IVLII, M. D. LXII.

Doctrina de Communionem sub vtraque
specie, & paruulorum.

SACROSANCTA æcumenica, & genera-
lis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legi-
timè congregata, presidentibus in ea eisdem
Apostolica Sedis Legatis, cū de tremendo, &
sanctissimo Eucharistia Sacramento varia diuersis in locis
errorum monstr. nequissimi Damonis artibus circumferan-
tur, ob quæ in nonnullis prouinciis multi à Catholica Ecclesia
fide, atq. obedientia videantur discessisse; censuit ea, quæ ad
communionem sub vtraque specie, & paruulorum perinēt,
hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christifideli-
bus interdicit, ne posthac de iis aliter vel credere, vel docere,
vel prædicare audeāt, quàm est his decretis explicatum, at-
que definitum.

Laicos, & clericos nō conficiētes, non adstringi iure
diuino ad Communionem sub vtraque specie.

CAPVT I.

ITAQVE sancta ipsa Synodus, à Spiritu sancto, qui spi-
ritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilij, & pie-
tatis, edocta, atq. ipsius Ecclesiæ iudiciū, & consuetudinem
secuta, declarat, ac docet, nullo diuino præcepto Laicos, &
Clericos non conficiētes, obligari ad Eucharistia Sacramen-
tum sub vtraq. specie sumendum; neq. vllō pacto, salua fide,
dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salu-

a Esaiæ 11.

b Cone. Cō-
stantiens.
Sessio 13. infra
can. 2.

a Matth. 26.
Mat. 14.
Lucæ 22.
1. Cor. 11.

b Ioan. 6.

c Ibidem.

d Ibidem.

e Ibidem.

f Ibidem.

g Ibidem.

tem sufficiat. nam, ^aetsi Christus Dominus in vltima cœnâ venerabile hoc Sacramentum in panis & vini speciebus instituit, & Apostolis tradidit: nō tamē illa instructio, & traditio eō tendunt, ut omnes Christi fideles statuto Domini ad vtramq. speciem accipiendā adstringantur. Sed neq. ex sermone illo, apud Ioannem sexto, rectē colligitur, vtriusq. speciei Communionem à Domino præceptā esse, vtrumq. iuxta varias sanctorum Patrum & doctorū interpretationes intelligatur. namq. qui dixit, ^bNisi manducaueritis carnē filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit, ^dQui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: dixit etiam: ^ePanis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et deniq. qui dixit, ^fQui manducat meam carnē, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: ^gQui manducat hunc panem, viuet in æternum.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ. C A P. I I.

PRÆTEREA declarat, hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium vtilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi, pro rerū, temporum, & locorum varietate, magis expedire iudicaret. id autem Apostolus non obscure visus est innuisse, ^hcū ait: Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. atq. ipsum quidē hac potestate vsum esse, satis constat, cū in multis aliis, tum in hoc ipso Sacramento, cū, ordinatis nonnullis circa eius vsum, ⁱCetera, inquit, cū venero, disponam. Quare agnoscēs sancta mater Ecclesia hāc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christiana religio non infre-

h 1. Cor. 4.
1. Corinth. 6.

i 1. Cor. 11.

infrequens vtriusque speciei vsus fuisset, tamen progressu temporis, latissime iam mutata illa consuetudine, grauius & iustus causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi^a approbavit, & pro lege habendam decreuit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

^a Cōc. Constantin. Sess. 13.

Totum & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

CAPVT III.

IN SVPER declarat, quamuis Redemptor noster, ut antea dictum est, ^b in suprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit; tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie totum ^c atque integrum Christum, verumq; Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, necessaria ad salutem, eos defraudari, qui vnā speciem solam accipiunt.

^b Math. 16.
^c Mar. 14.
Inpræ cap. 1.
1. Cor. 11.
c. c. qui manducant. c. qui inuitat. c. singuli. de conf. dist. 2. supra Sess. 13. cap. 3. & can. 3. de Sacra. Euch.

Paruos non obligari ad Communionem sacramentalem.

CAP. IIII.

DENIQUE eadem sancta Synodus docet, ^d paruos, ^e infu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistia communionē: siquidem, per^a Baptismi lauacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt, neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit, ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt: ita certè, eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.

^d infra can. 4.

^a Ba. c. Tit. 3.

DE COMMVNIONE SVB

vtraque specie, & paruulorum.

CANON I.

SI quis dixerit, ex Dei precepto, vel necessitate salutis, ^f omnes,

^f Conc. Constantin. Sess. 13.

omnes, & singulos Christifideles vramq. speciem sanctissimi Eucharistia Sacramenti sumere debere; anathema sit.

C A N O N I I.

a suprà e. 1.
& Cœ. Con-
stant. de com-
lucō.

S I quis dixerit, sanctam Ecclesiam^a Catholicam non iustis causis, & rationibus adductam fuisse, vt laicos, atque etiam Clericos non conscientis, sub panis tantummodo specie communicaret; aus in eo errasse; anathema sit.

C A N O N I I I.

b suprà e. 3.
& Sess. 13.
cap. 3. & can.
3. Cœ. Con-
stant. Sess. 13.

S I quis negauerit, totum, & integrum Christum, omnium gratiarum fontem, & auctorem, sub vna panis specie sumi, quia, vt quidem falsò asserunt, non secundum ipsius Christi constitutionem sub vtraque specie sumatur; anathema sit.

C A N O N I I I I.

c suprà in
prin. & cap. 4.

S I quis dixerit, paruulis, antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistia communionem; anathema sit.

d Sessio. 23.
in decreto.

D VOS verò articulos, aliàs propositos, nondum tamen excussos, videlicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub vna tantum panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus; &, An, si honestis, & Christiana caritati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus condicionibus concedendus sit, & quanam sint illæ: Eadem sancta Synodus, in aliud tempus, oblata sibi quamprimum occasione, examinandos, atque desiniendos reseruat.

e infra Sess.
in li.

Decretum de reformatione.

E A D E M sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime cōgregata, presentibus in ea eisdē Apostolica Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis

potentis laudē, & sanctæ Ecclesiæ ornamentū, ea, quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsentī statuenda esse cēsuit.

CAPVT I.

QVONIAM^a ab ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorumcumque Ordinū, etiam clericali Tonsuræ, nec pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, & alij Ordinum collatores, aut eorum ministri quouis pretextu accipiant. Notarij verò in iis tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantum vnius aurei partem accipere possunt; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex notarij commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè provenire possit. tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam inmemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ simoniacæ prauitati fauēt, nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicens: & qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, vltra diuinam vltionem, poenas à iure inflictas ipso facto incurrant.

^a Vider. [a]teran. c. 63.
Conc. Chalcedon. actio-
ne 15. cap. 2.
Conc. Braccaten. 2. cap. 1.
Conc. Aurelian. 2. cap. 3.
Conc. Tolet. 3. can. 3. c. si-
cut Episcopū.
1. q. & c. 1. de
sumo. de qui.
Mileuitani
Concil. c. 14.

^b Braccaten. cap. 1.

CAPVT II.

CVM non deceat eos, qui diuino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstū exercere; compertumque sit, complures ple-
^c c. diaconi
sunt circa
med. 93. dist.
risque in locis ad sacros Ordines nullo ferè delectu admitti;
qui variis artibus, ac fallaciis consingunt, se beneficium eccle-
siasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit san-
cta Synodus, ne quis deinceps Clericus secularis, quāuis aliis
sit idoneus moribus, sciētia, & ætate, ad sacros Ordines pro-
moueat, nisi prius legitimè constet, eum beneficium eccle-
siasti-

siasticum, quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacificè possidere. Id verò beneficium resignare non possit, nisi facta mentione, quòd ad illius beneficij titulum sit promotus; neque ea resignatio admittatur, nisi constitio, quòd aliunde vivere còmodè possit: & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium verò, vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possunt, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, vel commoditate ecclesiarij suarum; eo quoq. prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem verè ab eis obtinere, taliq. esse, qua eis ad vitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extinguì, vel remitti nullatenus possint; donec beneficium ecclesiasticum sufficiens sint adepti, vel aliunde habeant, "vnde vivere possint: ^b antiquorum canonum pœnas super his innouando.

CAPVT III.

a c. neminem.
b & c. sancto-
rum 79. dist.
c. cum secun-
dam de prob.
& c. si Episco-
pus de prob.
in d. c. si de
re for. in 6.
e. Vide con-
stitutionem
Alexandri in
Conc. Later.
par. 1. c. 5.
d. in 1. a. sess.
22. de re for.
cap. 3.

CVM beneficia ad diuinum cultum, atq. ecclesiastica munia obeunda sint còstituta, ne qua in parte minuat^r diuinus cultus, sed ei debitum omnib. in rebus obsequium præstetur: statuit sancta Synodus, in ecclesijs, iù cathedra- libus, quàm collegiatis, ^a in quibus nulle sunt distributiones quotidiana, vel ita tenues, vt verisimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, & quorumcumq. prouentuum, & obventionum, tam dignitatum, quàm canonicatum, personatum, portionum, & officiorum, separari debere, & in distributiones quotidianas còuerti, quæ inter dignitates obtinentes, & ceteros diuinis interessentes, proportionaliter iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolica Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, diuidantur: saluis tamen consuetudinibus earum ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil vel minus tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, ac alijs còsuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscumque. Crescenteq. non seruientium

COMI-

contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, ^a ac sacrorum canonum dispositionem.

a infra Sess.
21. de refor.
cap. 8.

CAPVT IIII.

EPISCOPI, etiam tamquam Apostolica Sedis delegati, in omnibus ecclesiis parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, vt vnus rector non possit sufficere ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In iis vero, in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt, nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri 11. quae incipit, Ad audiendam, constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt ecclesiis nouiter erectis praeficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus: & si necesse fuerit, compellere possit populum ea subministrare, quae sufficiant ad vitam dictorum sacerdotum sustentandam: quacumque refectione generali, vel speciali, vel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscunque prohibitionibus, etiam vigere resignationis, aut quibuscunque alius derogationibus, vel suspensionibus.

he. & temporis. 16. q. 1. & c. fin. de eccl. xlii.

cc. ad audiendam. de eccl. xlii. in decretal. lib. 3. tit. 48. Vide post finem huius libri.

CAPVT V.

VT etiam ecclesiarum status, vbi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur; possint Episcopi, etiam tamquam Apostolica Sedis delegati, iuxta formam iuris, sine tamen prauidicio obtinentium, facere vniuersas perpetuas, quorumcumque ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, vel non curatorum,

dc. sicut vniuersae, de excess. praelator. Conc. Later. sub Leo. 10. Sess. 9. de reformatione. c. 13. infra Sess. 21. cap. 13. Vide Sess. 14. cap. 9.

cum

cum curatis, propter earum paupertatem, & in ceteris casibus à iure permissis, etiam si dicta ecclesia, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reservata, aut qualitercumq. affecta. Quæ vñones etiam non possint reuocari, nec quoquo modo infringi vigore cuiuscumq. prouisionis; etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

CAPVT VI.

bc. illiteratos. 16. dist. c. nificum pridem de renun. c. 1. 18. dist. c. cum ex eo de elec. in 6 Conc. Toletan. 8. can. 8.

cc quia fm. ter. 7. q. 1.

dc. innotum. 16 q. 1. c. felices. de pœn. in 4. & Clem. multorum. 16 pœn.

cc. 1. & c. pœn. de eccl. 2. dist. vel re. par. inf. c. 3. & supra Sess. 7. cap. 2. de re. fos.

QUIA illiterati, & imperiti parochialium ecclesiarum Rectores sacris minùs apti sunt officiis; & alij propter eorum vitæ turpitudinem potius destruunt, quàm edificant; Episcopi etiam, tamquam Apostolica Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si alias honesta vitæ sint, Coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemq. fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter prouidere possint; quacumque appellatione, & exemptione remota. Eos verò, qui turpuer, & scandalosè viuunt, postquam pramoniti fuerint, coërceant, ac castigent; & si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficiis, iuxta sacrorum canonum constitutiones, exemptione & appellatione quacumq. remota, priuandi facultatem habeant.

CAPVT VII.

CVM illud quoq. valde curandum sit, ne ea, quæ sacris Ministeriis dedicata sunt, temporū iniuria obsolescāt, & ex hominū memoria excidant; Episcopi, etiam tamquam Apostolica Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex ecclesiis, quæ vetustate, vel aliàs collapsæ sint, & ob eorum inopiam nequeāt instaurari, vocatis iis, quorum interest, in matrices, aut alias ecclesias locorum eorundem, seu viciniorū, arbitrio suo; atq. in eisdem ecclesiis erigant altaria, vel capellas sub eisdem innocationibus; vel in iam erecta altaria, vel capellas transferant cum omnib. emolumentis, & oneribus, prioribus ecclesiis impositis. Parochiales verò ecclesias, etiam si iuris patronatus sint,

tra collapsas refici & instaurari procurent ex fructibus & prouentibus quibuscumque, ad easdem ecclesias quomodo- cumq. pertinentibus: qui si non fuerint sufficientes; omnes pa- tronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis ecclesiis proue- nientes percipiunt, aut, in illorum defectu, parochianos om- nibus remediis opportunis ad praedicta cogant; quacumq. ap- pellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent; ad matrices seu viciniores ecclesias transferantur, cum facultate tam dictas parochia- les, quam alias ecclesias dirutas, in profanos vsus, non sordi- dos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

CAPVT VIII.

QVAECUMQUE in diocesi ad Dei cultum spectat, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, vbi oportet, prouideri aequum est. propterea commendata monasteria, etiam Abbatia, Prioratus, & Praepositura nuncupata, in quibus non viget regularis obseruantia; nec non beneficia tam cu- rata, quam non curata, secularia, & Regularia, qualiter- cumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tamquam Apostolica Sedis delegatis, annis singulis visiten- tur; curatq. idem Episcopi congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructuum, vt, qua renouatione indiget, aut restoratione, reficiantur: & cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat, aliq. debita obsequia recte exer- ceantur; appellationibus quibuscumque, priuilegiis, consuetu- dinibus, etiam immemorabili tempore praescriptis, conserua- toriis, iuratum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus, & si in eis vigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regula- rium Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam viuendi rationem obseruet, & obseruari faciat, & sibi sub- ditos in officio contineant, ac moderentur. Quod si admoniti, intra sex menses eos non visitauerint, vel correxerint; tunc

a supr. Sess. 7.
de reformat.
cap. 8. & infra
Sess. 24. cap. 9.
& Sess. vii. de
regul. cap. 20.
Conc. Tarra-
con. cap. 8. &
Conc. Bracca-
ren. 3. cap. 1.

idem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostolicae, eos visita-
re possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta
eorum instituta, quibuscumq. appellationibus, privilegiis, &
exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

CAPVT IX.

a Conc. La-
teran. c. 6a.
sub Inn. 3. c.
cum ex eo. de
pœnit. & re-
miss. Clemen.
abusionibus.
eo. tit. & In-
fra Sess. vii. in
decreto de
Indulg. & fu-
pra Sess. 5. c. 1.

CVM multa à diuersis antea^a Conciliis, tam Latera-
nensi, ac Lugdunensi, quàm Viennensi, aduersus prauos
eleëmofynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita,
posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; porius q. eo-
rum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scādalo, &
querela excrescere deprehēdatur, ut de eorum emendatione
nulla spes amplius relicta videatur: statuit, ut posthac, in qui-
buscumq. Christianæ religionis locis, eorum nomen atq. v. sus
penitus aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendū vl-
latenus admittantur, nō obstantibus privilegiis, ecclesiis, mo-
nasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibuscumq. cuiuscumque
gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetu-
dinibus etiam inmemorabilibus. Indulgentias verò, aut alias
spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet pri-
uari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de
Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit.
quibus etiam eleëmofynas, atq. oblata sibi caritatis subsidia,
nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas
datur: ut tandem caelestes hos Ecclesie thesauros nō ad qua-
stum: sed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

Indictio futuræ Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica & generalis Triden-
tina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsi-
dentibus in ea eisdem Apostolica Sedis Legatis, statuit, &
decreuit, proximam futuram Sessionem habendam & cele-
brandam esse feria quinta post octauam festi Natiuitatis
beata Maria virginis, quæ erit xv. mensis Septembris,
proximè

proximè futuri: Hoc tamē adiecto, quod dictum terminum, ac vnicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio & voluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Cōgregatione, restringere & prorogare liberè possit, & valeat.

SESSIO XXII.

QVÆ EST SEXTA

SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVII.

SEPT. M. D. LXII.

Doctrina de sacrificio Missæ.

ACROSANCTA æcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, presidentibus in ea eisdem Apostolica Sedis Legatis, vt vetus absoluta, atq. omni ex parte perfecta de magno Eucharistia mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides atq. doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atq. hæresibus, conseruetur; de ea, quatenus verū & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequitur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

CAPVT I.

QVONIAM sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter Leuitici sacerdotij imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedec surgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quosquos sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus & Dominus noster, etsi semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri

Heb. 7. b.

Heb. 7. d.

oblaturus erat, ut aeternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem sacerdotum eius extinguendū non erat; in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponse suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominū natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentū illud, semel in Cruce peragendum, repræsenteretur; eiuſq; memoria in finem vsque sæculi permaneret, atq; illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutū declarans, corpus & sanguinē suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc noui Testamenti sacerdotes constituebat, ut sumeret, tradidit; & eisdem, eorumq; in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba, ^b Hoc facite in meam commemorationē. vti semper Catholica Ecclesiā intellexit, & docuit, nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriam ^c exitus de Aegypto militatæ filiorum Israël immolabat, nouū instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesiā per sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriā transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionē nos redemit, ^d eripuitq; de potestate tenebrarum, & in regnum suum tranſtulit. Et hæc quidē illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate aut malitiā offerentium inquinari potest: quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quā non obscure innuit Apostolus Paulus, ^e Corinthiis scribens, cū dicit, non posse eos, qui participatione mensæ demoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare vtrūq; intelligens. Hæc deniq; illa est, quæ per varias sacrificiorum, naturæ & legis tempore, similitudines figurabatur; utpote quæ bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio, completitur.

a 1. Cor. 11.

b Matth. 26.
Lucæ 22.

c Exodi 13.

d Col. 3.

e Malach. 1.

f 1. Cor. 10. d.

CAPVT II.

ET quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis semel seipsum cruentè obtulit; docet sancta Synodus, sacrificium istud verè propitiatorium esse, per ipsumq; fieri, vt, si cū vero corde, & recta fide, cum metu & reuerentia, contriti ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiā inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe oblatione placatus Dominus, gratiam & donum pœnitentiæ concedens, crimina & peccata, etiam ingentia, dimittit. vna enim eademq; est hostia, idem nunc offerens sacerdotū ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruenta, inquam, fructus per hanc vberimè percipiuntur: tantū abest, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare nō solum pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis, itē, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

a August. 10.
de ciuit. Dei.
cap. 20.

b Infrā sess.
25. in prin.

CAPVT III.

ET quamuis in honorem & memoriā Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit, non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit; vnde nec sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule; sed Deo de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; vt ipsi pro nobis intercedere dignentur in calis, quorum memoriam facimus in terris.

c August. de
ciuit. Dei lib.
9. c. 27.

CAPVT IIII.

ET cū sancta sanctè administrari conueniat, sitq; hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, vt dignè reuerenterq; offerretur, ac perciperetur, sacrum canonem multis ante seculis instituit, ita ab omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maximè sanctita-

tem ac pietatem quandam redoleat, mentesq; offerentium in Deum erigat, is enim constat cum ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

CAPVT V.

a Aug. lib. 3.
de lib. arbit.
cap. 10. Huma-
na autem ani-
ma.

CVMQVE^a natura hominū ea sit, vt non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinā meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, vt scilicet quādam summissa voce, alia verò elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Carimonias item adhibuit, vt mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliāque id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis & pietatis signa ad verum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

CAPVT VI.

b Alioqui nec
Fabianus de
consec. dist. 1.
1. Et si nō nec
Conc. Eliber-
ti. de conf.
dist. 2. Omnis
homo nec t.
Toletan. c. 13.
probasset cer-
as tantū tem-
poribus com-
municantes.

OPTARET quidem sacrosancta Synodus, vt in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistia perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius sacrificij fructus vberior proueniret: nec tamē, si id non semper fiat, ^bpropterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, vt priuata, & illicitas, damnat, sed probat, atque ad eō commendat. siquidem illa quoque Missa verē communes censerī debent; partim, quod in eis populus spiritualiter communicet; partim verò, quod à publico Ecclesia ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

CAPVT VII.

c 3 Carthag.
c. 24. & Brac.
car. 3. c. 1. ex
Cypriano lib.
3. epist. 3.

MONET deinde sancta Synodus, præceptum esse^c ab Ecclesia sacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miscerent; tum quod Christum Dominum ita secisse creda-

credatur, tum etiam quia è latere eius aqua simul cum sanguine exierit. quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum^a aqua in Apocalypsi beati Ioannis populi dicantur; ^a Apoc 17. ipsius populi fidelis cum capite Christo vnio representatur.

CAPVT VIII.

ETSI Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamē expedire visum est Patribus, vt vulgari passim lingua celebraretur. Quamobrē, retento vbiq. cuiusque ecclesie antiquo, & à sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum matre & magistra, probato ritu, ne oues Christi esuriant; nèue paruuli panem petant, & non sit qui fran- ^b Thren. 4. gat eis; mandat sancta Synodus Pastoribus, & singulis curam animarum gerentibus, vt frequenter inter Missarū celebrationem vel per se, vel per alios, ex iis qua in Missa leguntur, aliquid exponant; atq. inter cetera sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicus, & festis.

CAPVT IX.

QVIA verò aduersus veterem hanc in sacrosancto Euangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumq. Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaq. à multis docentur atq. disputantur; sacrosancta Synodus, post multos grauesq. his de rebus maturè habitos tractatus, vnanimi Patrum omnium consensu, qua huic purissima fidei, sacraque doctrina aduersantur, damnare, & à sancta Ecclesia eliminare, per subiectos hos canones, constituit.

DE SACRIFICIO MISSÆ.

CANON I.

SI quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum & proprium sacrificium, aut quod offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

C A N O N I I.

21. Cor. 11.

b Lucæ 22.

SI quis dixerit, illis verbis, ^a Hoc facite in meam commemorationem, ^b Christum non instituisse Apostolos sacerdotes; aut non ordinasse, ut ipsi, aliq̃, sacerdotes offerrent corpus & sanguinem suum; anathema sit.

C A N O N I I I.

SI quis dixerit, Missæ sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificij in Cruce peracti, non autem propitiatorium; vel soli prodesse sumenti; neque pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus offerri debere; anathema sit.

C A N O N I I I I.

SI quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missæ sacrificium, aut illi per hoc derogari; anathema sit.

C A N O N V.

SI quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorū intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

C A N O N V I.

SI quis dixerit, canonem Missæ errores continere, ideòque abrogandum esse; anathema sit,

C A N O N V I I.

SI quis dixerit, cerimonias, vestes, & externa signa, quib. in Missarū celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse magis, quàm officia pietatis; anathema sit.

C A N O N V I I I.

SI quis dixerit, Missas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideòque abrogandas; anathema sit.

C A N O N I X.

SI quis dixerit, Ecclesia Romana ritum, quo submissa
voce

voce pars Canonis, & verba consecrationis proferuntur, dam-
nandum esse; aut lingua tantum vulgari Missam celebrari
debere; aut aquam non miscendam esse vino in calice offe-
rendo, eo quod sit contra Christi institutionem; anathema sit.

Decretum de obseruandis & euitandis
in celebratione Missæ.

QVANTA cura adhibenda sit, ut sacrosanctū Mis-
sa sacrificiū omni religionis cultu ac veneratione ce-
lebretrur, cuius facile existimare poterit, qui cogitarit, male-
dictum in sacris litteris eū vocari, ^a qui facit opus Dei negli-
genter. Quod si necessariò fatemur, nullum aliud opus adeo
sanctum ac diuinum à Christi fidelibus tractari posse, quàm
hoc ipsum tremendum mysterium, quo viuifica illa hostia,
qua Deo Patri reconciliari sumus, in altari per sacerdotes
quotidie immolatur, satis etiam apparet, omnem operam &
diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri po-
test interiori cordis munditia & puritate, atq. exteriori de-
uotionis ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multi iam
siue temporum vitio, siue hominum incuria, & improbitate
irrepisse videantur, quæ à tanti sacrificij dignitate aliena
sunt, ut ei debitus honor & cultus ad Dei gloriam, & fidelis
populi adificationem restituatur, decernit sancta Synodus, ut
Ordinarij locorū Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio
tollere sedulo curent, ac teneantur, quæ vel auaritia, ^b idolo-
rum seruitus, vel irreuerentia, quæ ab impietate vix seiuncta
esse potest, vel superstitio, vera pietatis falsa imitatrix, indu-
xit. Atq. ut multi paucis comprehendantur, in primis, quod
ad auaritiam pertinet, cuius generis mercedum condicio-
nes, pacta, & quidquid pro Missis nouis celebrandis datur;
necnon importunas atq. illiberales eleëmōsynarum exactio-
nes, potius, quàm postulationes, aliæq. huiusmodi quæ à Si-
moniacæ labe, vel certè à turpi quaestu non longè absunt,

omnino prohibeant. Deinde, ut irreuerentia vitetur, singuli in suis diocesis interdicant, ne cui vago & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè & notoriè criminofus fit, aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; nè patiantur^a priuatis in domibus, atque omnino extra ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda & visitanda, sanctum hoc sacrificiū à secularibus aut regularibus quibuscumq. peragi: ac nisi prius, qui intersint, deceter composito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, nō solum corpore, adesse. Ab ecclesiis verò musicas eas, vbi siue organo, siue cantu lasciuum aut impurum aliquid miscetur, item seculares omnes actiones, vana, atq. aded profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant; ut domus^b Dei verè domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremò, ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & penis propositis caueant, ne sacerdotes alijs, quàm debitis horis celebrent; nè ritus alios, aut alias carimonias, & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas quæ ab Ecclesia probata, ac frequenti & laudabili vsu receptæ fuerint. Quarūdam verò Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis à superstitioso cultu, quàm à vera religione, inuentus est, omnino ab ecclesia remoueant: doceantq. populum, quis sit, & à quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij tam pretiosus ac celestis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas^c parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinarijs ita proponuntur, ut non solum ea ipsa, sed quacumq. alia huc pertinere visa fuerint; ipsi pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuunt; atq. ad ea inuolatè seruanda censuris ecclesiasticis,

^a Conc. Iao-
dico. can. 8.
Conc. Carth.
2. can. 9. c. si-
ent. cum seq.
c. hic ergo. c.
nullus pres-
byter. & c.
clericos. de
conf. dist. 1.
iuxta Concil.
Laodic. c. 58.
& Felic. Papæ
in epist. ad
omnes Epi-
scopos. & an-
te hos Ana-
cleus epist. 1.
^b Matth. 11.

c. c. 2. de par.
Vide Conc.
Agath. 21.
& c.

cis, alijsq; pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus privilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

Decretum de reformatione.

EADem sacrosancta œcumenica^a & generalis Tridē-
tina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, presidentibus in ea eisdem Apostolica Sedis Legatis, vi reformationis negotium prosequatur, hæc, in presenti Sessione, statuenda censuit.

CAPVT I.

NIHIL est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita & exēplum, qui se diuino ministerio dedicarunt. cum enim à rebus sæculi in altiore sublati locū conspiciantur; in eos, tamquam speculum, reliqui oculos conuertunt, ex ijsq; sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos in sortem Domini vocatos, vitam, moresq; suos omnes componere, ut habitū, gestū, incessū, sermonē alijsq; omnib. rebus nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenū, præ se ferant; leuia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiāt; ut eorum altiores cunctis afferant venerationem. Cum igitur, quo maiore in Ecclesia Dei & vilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiā diligentius sint obseruanda; statuit sancta Synodus, ut, quæ alias a summis Pontificibus, & à sacris Concilijs de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaq; retinenda, ac simul de luxu, comestationibus, choreis, aleis, lufibus, ac quibuscumque criminibus, nec non secularib. negotijs fugiendus copiose ac salubriter sancita fuerunt, eadē in posterum usdem pœnis, vel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obseruentur; nec appellatio executionem hāc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si quæ vero ex his in desuetudinē abiisse compererint; ea quamprimum in vsum reuocari,

^a infra sess.
vlt. de relor.
cap. 8.

b Matth. 5.
Tit. 2. c. quali-
ter. in 2. ac-
cus. c. clericos.
21. dist.
c. Sessio 14.
in pioemio.

d devi. & hō.
cler. extra in
6 & Cle. c. nō
oportet. in 2.
de cont. dist. 5.
c. canonum.

14. q. 3. c. ere-
do. 11. q. 3.

Conc. Car-
thag. 1. can. 6.

& Conc. Car-
thag. 3. c. 15.

Conc. Chal-
ced. can. 3.

Conc. Arelat.
2. cap. 14. cum
sim. & infra

Sess. 24. de re-
form. cap. 11.

e Vide 1. Con-
cil. Matifro-

nen. c. 5. & 1.

Nicæ. c. 16 &
4. Carth. c. 44.
& seq.

& ab

Et ab omnibus accuratè custodiri, studeant; non obstantibus cōsuetudinibus quibuscumque, ne subditorum neglecta emendationis ipsi condignas, Deo vindice, pœnas persoluant.

CAPVT II.

QUICVMQVE posthac ad ecclesias cathedrales Erat assumendus, is non solū natalibus, etate, moribus, Et vita, ac aliis, quæ à sacris canonibus requirūtur, plenè sit præditus, verū etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus. quarum rerum instructio, si eius notitia nulla aut recens in Curia fuerit, à Sedis Apostolica Legatis, seu Nunciis prouinciariū, aut eius Ordinario, eoq; deficiente, à vicinioribus Ordinariis sumatur. Scientia verò præter hæc eiusmodi polleat, vt muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere. ideoq; antea in Vniuersitate Studiorum Magister, siue Doctor, aut Licētiatus in sacra Theologia, vel iure Canonico, meritò sit promotus, aut publico aliquius Academia testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quòd si Regularis fuerit, à Superioribus suæ religionis similem fidē habeat. Prædicti autem omnes, vnde instructio seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter Et gratis referre teneantur: alioquin eorū conscientias grauiter oneratas esse scient; ac Deum, Et Superiores suos habebunt vltiores.

CAPVT III.

EPISCOPI, etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus Et prouentibus quibuscumq; omnium dignitatum, personatum, Et officiorum, in ecclesiis cathedralibus vel collegiatis existentium, tertiam partem in distributiones, eorū arbitrio assignandas, diuidere possint, vt scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competēs ibi seruiuium, iuxta formam ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleuerint; illius diei distributionem amittāt, nec eius quoquo modo dominium acquirant, sed fabricæ ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarij

a. cum in
eundis, &c.
cum à nobis.
de elec. c. gra-
ue nimis, de
præb. & infra
Sess. 24. c. 1.
de reform.
Conc. Sard.
can. c. 15.
Conc. Rom.
sub Nic. 1.
vers. vn nullus
laicus. Conc.
Braccaren. s. c.
38. c. de Syra-
cusanæ. 28.
dist. & 61.
dist. per totā.
Sessio 7. c. 1.
de eodem. sed
minus plenè.
1. Carthag. c. 1.

b Sessio 21.
cap. 3.

c supra Sess.
21. de refor.
cap. 3.

appli-

applicetur. Crescente verò contumacia, contra eos iuxta sacrorum canonum constitutiones procedant. Quòd si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesiis cathedralibus vel collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra ciuitatem in diœcesi cura animarum imminet, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata ecclesia resederit, ac ministrauerit, tamquam præsens sit, ac diuinis intersit, in ecclesiis cathedralibus ac collegiatis habeatur. Hac in iis tantum ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, ut dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum adscendat: non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

CAPVT IIII.

QUICVMQVE in cathedrali, vel collegiata, seculari, vel regulari ecclesia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit; vocem in huiusmodi ecclesiis in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab aliis libere fuerit cõcessum. Ij verò qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac qualibet alia beneficia in dictis ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, ut alij Missas, alij Euangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent; quocumq. ij priuilegio, exemptione, prerogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, infra annum Ordines suscipere requisitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta constitutionem Concilij Viennensis, ^a quæ incipit, Ut ij qui; quam præsentis decreto innouat. cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per seipsos ^b exercere, ac cetera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præstare, sub eisdem, & alijs, etiam grauioribus, pœnis, arbitrio eorum imponen-

a. vt ij. de
2ta. & qual.
in Clem. lib.
i. c. 2. tit. 6.
b. Sessio. 24.
cap. 17.
Vide post finem
huius libri.

ponendis. Nec aliis in posterum fiat prouisio, nisi iis, qui iam aetatem, & ceteras habilitates integrè habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

CAPVT V.

DISPENSATIONES, quacumq. auctoritate concedenda, si extra Romanā curiā committenda erunt, committantur Ordinariis illorum qui eas impetrauerint. ea uero, quae gratiose concedentur, suū non sortiuntur effectum, nisi prius ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces surreptionis vel obreptionis rui non subiaccere.

CAPVT VI.

infrā Sess.
vlt. de re-
form. cap. 4.

IN commutationibus ultimarum voluntatum, quae non nisi ex iusta & necessaria causa fieri debet, Episcopi, tamquam delegati Sedis Apostolicae, summarie & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita ueritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes praedictae executioni demandentur.

CAPVT VII.

in Concil.
Eugdun.
cc. Romana.
de appell. in d.
h. 2.
Vide post finem
huius libri.

LEGATI, & Nuncij Apostolici, Patriarchae, Primates, & Metropolitani, in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem seruare teneantur formam & tenorem sacrarum constitutionum, & praesertim Innocentij III. quae incipit, Romana: quacumq. consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel privilegio, in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones & processus, & inde secuta quacumque, sint ipso iure nulla.

CAPVT VIII.

de Clem. quia
contingit de
releg. dom.

EPISCOPI, etiam tamquam Sedis Apostolicae delegati, in casibus à iure concessis omnium piarum dispositionum, tam in ultima uoluntate, quam inter uiuos, sint executores; habeant ius uisendi hospitalia, collegia quacumq., ac consi-

confraternitates laicorum, etiam quas scholas, siue quocumque alio nomine vocant, non tamen que sub Regum immediate protectione sunt, sine eorū licentia, eleemosynas Montis Pietatis, siue Caritatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiā si predictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio sint munita; ac omnia, que ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo iuxta sacrorum canonū statuta cognoscant, & exsequantur: non obstantibus, quacumque consuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut statuto.

a. c. tua. & c.
Ioannes. de
testam.

CAPVT IX.

AD MINISTRATORES, tā ecclesiastici, quā laici, fabrica cuiusvis ecclesie, etiam cathedralis, hospitalis, confraternitatis, eleemosynæ Montis Pietatis, & quorumcumque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario: consuetudinibus & priuilegiis quibuscumque in contrarium sublati: nisi secus forte in institutione & ordinatione talis ecclesie seu fabricæ expresse cautum esset. Quid si ex consuetudine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset, tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

b Clem. quia
contingit §. vii
autē præmissa
de reli. do-
nib.
c suprā Sess. 7.
cap. vii. & in-
frā Sess. 25. c.
8. de reform.

CAPVT X.

CVM ex notariorū imperitiis plurima damna, & multarū occasio litium oritur; posui Episcopus quoscumque notarios, etiā si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquā delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari; illisq; non idoneis repertis, aut quandocumq; in officio delinquentibus, officij eius in negotiis, litibus, & causis ecclesiasticis ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus pro-

prohibere. neque eorum appellatio interdictionem Ordinarij suspendat.

CAPVT XI.

a 7. Aurelia-
nen. 10.

b 1. Timot. 6.
Conc. Tribu-
rien. cap. 7.
Cōc. Aurelia.
3. ca. 22. Conc.
Parliē. 1. cap.
2. Conc. Turo-
nen. 3. cap. 15.
Cōc. Aurelia.
5. ca. 15. Conc.
Magantien.
cap. 6. & 11.
Conc. Vor-
matien. cap.
75. Concil.
Aquisgranen.
cap. 88. Conc.
Lateran. sub
Leone 10. Ses-
sio. 9. & 10. c.
prædia. cum
seq. 12. q. 2.

Sⁱ quem Clericorum, vel laicorum, quacumq, is digni-
tate, etiam imperiali, aut regali, præfulgeat, in tantum
malorum omnium radix cupiditas occupauerit, ut ali. ius
ecclesia, seu cuiusvis secularis vel regularis beneficij, Mon-
tium Pietatis, aliorumq, piorum locorum iurisdictiones, bo-
na, census, ac iura, etiam feudalia, & emphyteutica, fructus,
emolumenta, seu quascumque obventiones, quæ in ministri-
um & pauperum necessitates conuertere debent, per se, vel alios
vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Cle-
ricorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumq,
quæsito colore in proprios vsus conuertere, illosq, usurpare
præsumserit, seu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent,
percipiantur; is anathemati tamdiu subiaceat, quamdiu iu-
risdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupa-
uerit, vel qui ad eum quomodocumq, etiam ex donatione sup-
positæ personæ, peruenierint, ecclesia, eiusq, administratori,
sive beneficiato integrè restituerit; ac deinde à Romano
Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si eiusdem ecclesie
patronus fuerit; etiam iure patronatus ultra prædictas pœ-
nas eo ipso priuatus existat. Clericus verò, qui nefanda frau-
dis & usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fue-
rit, eisdem pœnis subiaceat; nec non quibuscumq, beneficii pri-
uatus sit, & ad quacumq, alia beneficia inhabilis efficiatur;
& à suorum Ordinum executione, etiam post integrā satisfac-
tionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspèdatur.

DECRETVM SVPER PETI- tione concessionis Calicis.

4 sess 21. ca-
non 4.

IN SVPER, cū eadem sacrosancta Synodus superiori
Sessione duos articulos, alias propositos, & tum nondum
discussos, videlicet: An rationes, quibus S. Catholica Ecclesia
adducta

adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub vna panis specie, ita sint retinenda, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus: & An, si honestus, & Christiana caritati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus condicionibus concedendus sit, & quanquam illa sint, in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque desiniendos reseruauerit; nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optimè consultum volens, decreuit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendū, prout presenti decreto refert; qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod vrile Reip. Christiana, & salutare petentibus vsus Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Sessionis.

INSUPER eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futuræ Sessionis ad feriam quintam post octauam festiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII. mensis Nouemb. indicit; & in ea decerneretur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit Sessio vsque ad diem xv.

Iulij. M. D. LXIII.

SESSIO XXIII.

QUÆ EST SEPTIMA

SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XV.

IVLII. M. D. LXIII.

Vera & Catholica doctrina de Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores nostri temporis, à sancta Synodo Tridentina decreta, & publicata Sessione septima.

SACRIFICIUM & sacerdotium ita Dei ordinatio-
 Sine coniuncta sunt, vt vtrumque in omni lege exstiterit.
 Cum igitur in nouo Testamento sanctum Eucharistia sacri-
 ficiū visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia ac-
 ceperit; fateri etiā oportet, in ea nouum esse visibile & ex-
 ternum sacerdotium, in quod vetus translātum est. hoc au-
 tem ab eodem Domino Salvatore nostro institutū esse, atq;
 Apostolis, eorumq; successoribus in sacerdotio, potestatem
 traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus &
 sanguinem eius, nec non & peccata dimittendi & reinmen-
 di, sacra littera ostendunt, & Catholica Ecclesia traditū
 semper docuit.

CAPVT II.

CVM autem diuina res sit tam sancti sacerdotij mini-
 sterium; consentaneū fuit, quo dignius & maiori cum
 veneratione exerceri posset, vt in Ecclesia ordinatissima dis-
 positione plures & diuersi essent ministrorum Ordines, qui
 sacerdotio ex officio deseruirent; ita distributi, vt, qui iā cle-
 ricali Tōsura insigniri essent, per minores ad maiores adscen-
 derent nā non solum de sacerdotibus, sed & de Diaconis sa-
 cra littera apertam mentionem faciunt; & quæ maxime in
 illorum ordinatione attendenda sunt, grauius verbis do-
 cent; & ab ipso Ecclesia initio sequentium Ordinū nomina,
 atq; vniuscuiusq; eorum propria ministeria, Subdiaconi sci-
 licet, Acolyti, Exorcista, Lectoris, & Ostiarij in vsu fuisse co-
 gnoscuntur, quamuis nō pari gradu. nam Subdiaconatus ad
 maiores ordines à Patribus, & sacris Concilijs refertur, in
 quibus & de alijs inferioribus frequentissime legimus.

CAPVT III.

CVM Scriptura testimonio, Apostolica traditione, &
 Patrum vnanimi consensu perspicuum sit, per sacram
 ordinationem, quæ verbis, & signis exterioribus perficitur,
 gratiam

2 Matth. 10.
 Matth. 18.
 Ioan. 20.

1. Tim. 1.
 2. Tim. 1.

c. Nullus
 U. 1. 60. dist.

1. Tim. 4.

gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem esse verè & propriè vnum ex septem sanctæ Ecclesiæ sacramentis. inquit enim Apostolus: ^a Admoneo te, vt resuscites gratiam ^{a 2. Tim. 1. b.} Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum. non ^{1. Tim. 4 d.} enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & di- ^{b 2. Tim. 1. b.} lectionis, & sobrietatis.

CAPVT IIII.

QUONIAM verò in Sacramento Ordinis, sicut & ^{c Sess. 7. de} in Baptismo, & Confirmatione, character imprimi- ^{Sacram. in ge-} tur, qui nec deleri, nec auferri potest; meritiò sancta Synodus ^{nere can. 9.} damnat eorum sententiam, qui asserunt noui Testamenti sacer-
dotes temporariam tantummodo potestatem habere; & ^{d Cantic. 6.} semel ritè ordinatos, iterùm laicos effici posse, si verbi Dei mi- ^{e 1. Cor. 12.} nisterium non exerceant. Quid si quis omnes Christianos ^{f Ephes. 4.} promiscuè noui Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari ^{g Act. 16.} inter se potestate spiritali præditos affirmet; nihil aliud fa-
cere videtur, quàm ^{h Cælest. 1.} ecclesiasticam hierarchiam, quæ est vt ^{epist. ad Epist.} castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si contra ^{Galliz. c. 1.} beati Pauli doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetae, om- ^{1 Sessio 7. de} nes Euangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proin- ^{confir. can.} de sacrosancta Synodus declarat, præter ceteros ecclesiasticos ^{1 Hippalen. 2.} gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad ^{c. 5. 7. & alib.} hunc hierarchicum ordinem præcipuè pertinere; & positos, ^{k Laodicenf} sicut idem Apostolus ait, à Spiritu sancto, regere ecclesiam ^{Concil. c. 17.} Dei; ^l eosq; Presbyteris superiores esse; ac Sacramentum Con-
firmationis conferre; ministros Ecclesiæ ordinare; atque alia ^m pleraque peragere ipsos posse: quarum functionum potesta-
tem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet in super
sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdo-
rum, & ceterorum Ordinum, ⁿ nec populi, nec cuiusvis sacu-
laris potestatis, & magistratus consensum, siue vocatio-
nem, siue auctoritatem ita requiri, vt sine ea irrita sit ordi-
natio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo à populo,

a Ioan. 10.

aut seculari potestate, ac magistratu vocati & instituti, ad hæc ministeria exercenda adscendunt, & qui ea propria te-
meritate sibi sumunt, omnes non Ecclesia ministros, sed fu-
res, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc
sunt, quæ generatim sacra Synodo visum est Christi fideles
de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis
& propriis canonibus in hunc, qui sequitur, modum damna-
re constituit, ut omnes, adiuuante Christo, fidei regula vien-
tes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem facilius
agnoscere, & tenere possint.

De Sacramento Ordinis.

C A N O N I.

SI quis dixerit, non esse in nouo Testamento sacerdo-
tium visibile & externum; vel non esse potestatem aliquam
consecrandi & offerendi verum corpus & sanguinem Domi-
ni, & peccata remittendi, & retinendi, sed officium tantum,
& nudum ministerium predicandi Euangelium; vel eos, qui
non predicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

C A N O N II.

SI quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia
Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos,
velut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; ana-
thema sit.

C A N O N III.

SI quis dixerit, Ordinem, siue sacram ordinationem non
esse verè & propriè Sacramentum, à Christo Domino insti-
tutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogita-
tum à viris rerum ecclesiasticarum imperitiis; aut esse tan-
tùm ritum quendam eligendi ministros verbi Dei, & Sacra-
mentorum; anathema sit.

C A N O N IIII.

SI quis dixerit, per sacram ordinationem non dari Spi-
ritum

ritum sanctum; ac proinde frustra Episcopos dicere, Accipe Spiritum sanctum; aut per eam non imprimi characterem; vel eum, qui sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse; anathema sit. *as. Tolet. c. 7.*

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Vnctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione vititur, non tantum non requiri, sed contemnendam & perniciosam esse; similiter & alias Ordinis carimonias; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam diuinæ ordinatione institutam, qua constat ex Episcopo, Presbyteris, & ministris; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi & ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem; vel Ordines ab ipsis collatos sine populi vel potestatis secularis consensu, aut vocatione, irritos esse; aut eos, qui nec ab ecclesiastica & canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi & Sacramentorum ministros; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos & veros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

Decretum de reformatione.

EADEM sacrosancta Tridentina Synodus, reformationis materiam prosequens, hac, qua sequuntur, in praesenti decernenda esse statuit & decernit.

CAPVT I.

CVM precepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animatum cura commissæ est, oues suas agnoscere, pro

*b. Ioan. 11.
Act. 20. c.
Ephes. 43. dist.
c. sicut. 7. q. 1.
c. qui Episcopatum. 8. q. 1.
c. præcipue. ij.
q. 3. c. gloria
Episcopi. 18.
q. 2.*

bus sacrificium offerre; verbiq³ diuini prädicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operū exemplo pascere, pauperum, aliarumq³ miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cetera munia pastoralia incumbere; qua omnia nequaquā ab iis prastari & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet & hortatur, vt diuinorū praeceptorum memores, fideiq³ forma gregis, in iudicio & veritate pascant & regant. Ne verò ea qua de residentia sanctè & vtiliter iam antea sub fel. rec. Paulo 111. sancita fuerunt, in sensu à sacrosancta Synodi mente alienos trahantur, ac si rigore illius decreti quinq³ mensibus continuis abesse liceat, illis inhaerendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedralibus ecclesiis quibuscumq³, quocumq³, nomine & titulo praefectos, etiā si sancta Romana Ecclesia Cardinales sint, obligari ad personalem in sua ecclesia vel diocesi residentiam, vbi iuncto sibi officio desungi teneantur; neq³ abesse posse, nisi ex causis & modis infra scriptis. Nam cum Christiana caritas, vrgens necessitas, debita obedientia, ac euident Ecclesia vel Reip. vtilitas aliquos nonnumquam abesse postulent & exigant; decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimas absentiae causas à Beatissimo Romano Pontifice, aut à Metropolitano, vel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquior residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debet, in scriptis esse approbandas; nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium, Episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causa sunt notoria, & interdū repentina, nec eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentiis à se, vel à Suffraganeo datis; & videre, ne quis eo iure abutatur; & vt pœnis canonice errantes puniantur. Interea memento

a Ioan. 10.

b 1. Petr. 5. 2.

c sup. Sess. 6.
de reor. c. 1.d infr. in Bulla
Sanctissimi
D. N. Pij 4. su-
per residentia.e deceter.
inter qua-
suor. c. tunc.
& c. relatum.
de clerico non
residen. c. ad
supplicationem.
de renunc. c.
quorundam.
74. dist.f c. cum ex
eo. de elec. in

rit

vint discessuri, ita quibus suis providendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem, qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum canonum sententia non videntur debere, quia statim reuersi sunt: sacrosancta Synodus vult, illud absentia spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum, extra predictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, ut id aqua ex causa fiat, & absque vlllo gregis detrimento, quod an ita sit, abscedentium conscientia relinquit, quam sperat religiosam & timoratam fore, cum Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere, suo periculo tenetur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis spatium, Dominici Aduentus, Quadragesima, Natiuitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Pastoris presentia oues debeant, ipsi ab ecclesia sua cathedrali vlllo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua diocesi eos aliò vocent.

d. e. beneficii.
derogul. eo.
lib. & c. 2. in
fi. supr. Sess. 6.
Sardien. Cō-
cil. c. 14. Flie-
bertini. c. 21.

a. c. præsen-
tium 7. q. 1.
& infra Sess.
29. de refor-
cap. 11.

b. Vide Aga-
thon. Concil.
cap. 64. c. si
quis in clerico,
7. q. 1.

c. supra Sess.
6. de reform.
c. 1. & infra
in Bulla S.
D. N. Pij 4.
super residen-
tia. c. 2. c. con-
querente. &
ferè per totum
de cler. non
residen.

SI quis autem, quod vtinam numquam eueniat, contra huius decreti dispositionem absuerit; statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas aduersus non residentes, sub Paulo III. impostas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit, eum pro rata temporis absentia fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse; sed teneri aut ipso cessante, per Superiorem ecclesiasticum illos fabrica ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare: prohibita quacumque conuentione, vel compositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur; ex qua etiam predicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: nõ obstantibus quibuscumque privilegii cuiusq. collegio, aut fabricæ concessis.

EADDEM omnino, etiam quo ad culpam, amissionem fru-
Etuum,

Etuum, & penas de curatis inferioribus, & aliis quibuscumque, qui beneficium aliquod ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat & decernit; ita tamen, ut, quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquunt. Discendendi autem licentiam in scriptis gratisque, concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant. Quod si, per edictum citati etiam non personaliter, contumaces fuerint; liberum esse vult Ordinarius, per censuras ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, etiam usque ad priuationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet cuiuscumque beneficii, pactione, statuto, etiam ratione quacumque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, qua potius corruptela censenda est, siue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel vigore ^a Eugeniana constitutionis suspendi posse. Postremo, tam decretum illud sub ^b Paulo III. quam hoc ipsum in Concilio Prouincialibus, & Episcopalibus publicari sancta Synodus precipit: cupit enim, quae adeo ex Pastorum munere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus mentibusque insigi, ut in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine aboleantur.

CAPVT II.

a. Sess. 7. c. 9.
Conc. Chal.
actio. 16. c. 23.
Conc. Vorma-
matien. c. 76.
c. quonia 75.
dist. c. quo-
niam. 100.
dist. & supra
Sess. 7. c. 9.

ECCLESIIIS cathedralibus, seu superioribus, quacumque nomine ac titulo praefecti, etiam si sancta Romana Ecclesia Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur. si intra totidem menses postea id facere neglexerint, ecclesiis ipso iure sint priuati. Consecratio vero si extra Curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint,

fuerint, aut in prouincia, si cōmodè fieri poterit, celebretur.

CAPVT III.

EPISCOPI per semetipsos Ordines conferant. quòd si aegritudine fuerint impediti; ^a subditos suos non aliter, ^{a infrà c. 9. & 10. Conc. Carthag. 3. c. 12.} quàm iam probatos, & examinatos, ad alium Episcopū ordinandos dimittant.

CAPVT IIII.

PRIMA ^b Tonsura non initientur, qui Sacramentum ^{bc. fin. de temp. ordin. in 6.} Confirmationis non susceperint, & fidei rudimēta edocti non fuerint; quicq; legere & scribere nesciant; & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non secularis iudicii fugiendi fraude, sed vt Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse.

CAPVT V.

AD minores Ordines promouendi, bonum à Parocho, & à magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi verò, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, cōmittat, vt nominibus, ac desiderio eorum, qui volent promoueri, publicè in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum ^c natalibus, ^{e c. quando. 12. dist.} ætate, moribus, & vitæ à fide dignis diligenter inquirat; ^d & ^{d Vide 3 Carthag. c. 21. & 4 Carthag. 22.} litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat.

CAPVT VI.

NVLIVS prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium ecclesiasticum habeat; aut clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui ecclesiæ ex mādato Episcopi inseruiat, vel in Seminario Clericorū, aut in aliqua schola, vel vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos verſetur. In Clericis

a c. 1. de cler.
conjug. in 6.
lib. 1.
Vide post finem
huius libri.

verò coniugatis seruetur constitutio Bonifacij ix. que incipit, Clerici, qui cum vnici: modò hi Clerici, alicuius ecclesie seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem ecclesie seruiant vel ministrent; & clericali habitu & Tòsura vtantur, nemini, quo ad hoc, priuilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

CAPVT VII.

de quando.
24. dist.

SANCTA Synodus, antiquorum canonum vestigiis inherendo, decernit, vt quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad ciuitatem euocetur. Episcopus autem sacerdotibus, & alijs prudētibus viris, peritis diuina legis, ac in ecclesiasticis sanctionib. exercitatis, sibi adscitis, ordinandorum genus, personam, etatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget & examinet.

CAPVT VIII.

e Gelasius 1.
in epist. 1. c. 1.
13. c. ult. 75.
dist. c. 1. cum
seq. de temp.
ordin.

d Conc. Car.
thag. 1. ca. 21.
e supra Sess.
24. de reform.
cap. 1. & 3.

f Hic supra c.
3. Conc. Car.
thag. 3. ca. 21.
Conc. Aurel.
3. cap. 15. c. 1.
21. q. 2. 9. q. 3.
per totam. c.
1. cum seq. de
sep. ordin. 6.

ORINATIONES sacrorum Ordinum, statutis præsentibusq; ad id Ecclesie Canonicis, publicè celebrentur. si autem in alio diocesis loco, presente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, ecclesia semper adeatur. Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur. Quòd si quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusvis generalis aut specialis rescripti vel priuilegij prætextu, etiam statuti temporibus permittatur; nisi eius probitas ac mores Ordinarij sui testimonio commendentur. si secus fiat; ordinans à collatione Ordinum per annum, & ordinatus à susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

CAPVT IX.

EPISCOPVS familiarem suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commo-

atus; & beneficium, quacumque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat: consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

CAPVT X.

ABBATIBVS, ac alijs quibuscumque, quantumuis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius diocesis consistentibus, etiam si nullius diocesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre: nec ipsi Abbates, & alij exempti, aut collegia, vel Capitula quacumq;, etiam ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis secularibus, vt ab alijs ordinentur, concedā: ^a sed horum ^a supra cap. 5. cum seq. & infra cap. 11. cum seq. omnium ordinatio, seruatis omnibus quæ in huius sanctæ Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorū diocesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibusvis privilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam iis qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo ^b 111. decretum à Capitulo Episcopali, Sede vacante, litteras dimissorias impetrant; ad illos, qui easdem litteras non à Capitulo, sed ab alijs quibusvis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

CAPVT XI.

MINORES Ordines iis, qui saltem 'Latinā linguam ^c c. in singulis 77. dist. & infra c. 13. intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur; vt eo accuratius, quantum sit huius discipline pondus, possint edoceri, ^d ac ^d infra c. 17. & cap. 1. 25. dist. in vnoquoque tenere, iuxta præscriptum Episcopi, se exerceant; idq; in ea, cui adscripti erunt, ^e ecclesia; nisi forte ex causa studiorum absint; atque ita de gradu in gradum ascendant; vt in eū cum ætate vita meritum, & doctrina ^e 1. Braccaren. c. 38. vide 1. Nic. c. 1. Sardic. c. 13. & Causā Papam.

maior

maior accrescat. quod & bonorum morum exemplum, & assiduum in ecclesia ministerium, atque maior erga Presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Christi Communio maximè comprobabunt. Cumq; hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus; nemo iis initietur, quem non scientia spes maiori-
bus Ordinibus dignum ostendat. Hi verò non nisi post annum à susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros Ordines promoueantur: nisi necessitas, aut Ecclesia utilitas, iudicio Episcopi, aliud exposcat.

CAPVT XII.

a. Toletan.
c. 1. & 3. Car-
thag. c. 4. &
Agathen. c. 16.
annum 25.
requirerant.
b. Annum 30.
requirit Pa-
bianus dist.
78. Siquis, &
Bonifacius
primus, &
Cone. Neo-
cesar. c. 11. &
Concil. 4. To-
letan. c. 13.
c. generalem.
de xia. &
qual in clem.
c. 1. Timoth. 3.
d. 4. Tolet. 19.

NVLIVS in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante vigesimū secundū, ad Diaconatus ante vigesimum tertium, ad Presbyteratus ante vigesimum quintum atatis sue annū promoueatur. Sciant tamen Episcopi, nō singulos, in ea atate constitutos, debere ad hos Ordines assumi; sed dignos dumtaxat, & quorum probata vita senectus sit. Regulares quoq; nec in minori atate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinētur: priuilegiis quibuscumq; quo ad hoc, penitus exclusis.

CAPVT XIII.

e hic supra
c. 11.

SUBDIACONI, & Diaconi ordinentur; vt habentes bonum testimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac litteris, & iis, quæ ad ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse; ecclesijs, quibus adscribētur, inseruiant; sciantq; maximè decere, si saltem diebus Dominicis & solennibus, cum altari ministrauerint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, si per annum saltem in eo non sint versati, ad altiorē gradum, nisi aliud Episcopo videatur, adscendere non permittantur. Duo sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: priuilegiis, ac indultis quibuscumq; concessis, non obstantibus quibuscumque.

CAPVT XIII.

QVI piè & fideliter in ministeriis antè actis se gesserint, & ad Presbyteratus Ordinem assumantur, bonum habeant testimonium: & hi sint, qui non modò in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob Ecclesia utilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministrauerint; sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examine precedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, & vita monita ab eis possint expectari. Curet Episcopus, ut in saltem diebus Dominicis, & festis solennibus; si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. Cum promoti per sahum, si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

CAPVT. XV.

QUAMVIS Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluedi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, nullum^a etiam Regularem, posse consecrari^a secularium, etiam sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: privilegium, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.

CAPVT XVI.

CUM^a nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi^b non sit utilis aut necessarius suis ecclesiis; sancta Synodus, vestigiis sexti canonis Concilij^c Chalcedonensis inherendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, qui illi ecclesie, aut pio loco, pro cuius necessitate aut utilitate assumitur, non adscribatur, ubi suis fungatur muneribus, nec incertis^d vigeat.

^a Clem. dudum, s. ac deinde, de sepult.

^b c. neminem 70. dist.

^c & canonum citatorum. Self. 14 c. 17.

a Conc. Nicænum c. 15.
 & 16. c. fan-
 dori. 70. dist.
 c. tuz. de cle.
 pereg. Conc.
 Antioch. c. 7.
 Conc. Chal-
 ced. cap. 13.
 Conc. Aquif-
 gran. cap. 59.
 & 61. Conc.
 Epaunen. c. 6.
 Conc. Aue-
 lian. 3. c. 15.
 b 1. Cart. c. 5.
 Laodiceen. 41.
 3. Carthag.
 c. 28.
 c. c. 1. 25. dist.
 c. acolytus.
 c. exorcista. c.
 lector. c.
 ostiarius. & c.
 Psalmista 23.
 dist. supra
 cap. 11.
 Innocent in
 epist. 4. c. 5.

vagetur sedibus. * Quod si locum inconsulto Episcopo defuerit, ei sacrorum exercitium interdicitur. Nullus praterea Clericus peregrinus sine commendaticis sui Ordinarij litteris ab vlllo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.

CAPVT XVII.

VT sanctorum Ordinū à Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquamdiu intermissæ, in vsum iuxta sacros, canones reuocentur, nec ab hereticis, tamquam otiose, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, decernit, vt in posterum huiusmodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus exerceantur; omnesq; & singulos Prelatos ecclesiarū in Domino hortatur, & illis præcipit, vt, quantum fieri cōmodè poterit, in ecclesiis cathedralibus, collegiatis, & parochialibus sue diocesis, si populus frequens, & ecclesia prouentus id ferre queant, huiusmodi functiones curēt restituendas, & ex aliqua parte reddituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ ecclesiæ, si prouentus suppetant, aut vtriusq; illorū, eas functiones exercentib; stipendia assignent; quibus, si negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte malitæ, aut in totum priuari possint. Quod si ministeriū quatuor minorum Ordinum exercēdis Clerici calibes præstō non erunt; suffici possint etiam coniugati, vitæ probata, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui tonsuram, & habitum Clericalem in ecclesia gestent.

CAPVT XVIII.

d 4. Tolet. c.
 25. in eundem
 finē constituit.
 Gen. 8. conc.
 Aquigran.
 cap. 135. Cōc.
 Lateran. sub
 Leone 10. Ses-
 sio 9. de refor-
 matione cu-
 rar; & aliorū.

CVM adolescentinæ ætas, nisi rectè instituat, pronā sit ad mundi voluptates sequēdas, & nisi à teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam virtorum habitus totos homines possideat, namquam perfectè, ac sine maximo ac singulari propemodū Dei omnipotētis auxi-
 liō

lio in disciplina ecclesiastica perseveret: sancta Synodus statuit, ut singula cathedrales, Metropolitana, atq. his maiores ecclesia, pro modo facultatum, & diocesis amplitudine certum puerorū ipsius civitatis, & diocesis, vel eius provinciae, sibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas ecclesias, vel alio in loco convenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiosè educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc verò collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere & scribere competenter noverint; & quorum indoles & voluntas spem afferat, eos ecclesiasticis ministeriis perpetuò inseruiuros. Pauperum autem filios præcipuè eligi vult; nec tamen ditiorū excludit, modo suo sumptu alantur, & studiū præ se ferant Deo & ecclesie inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot Classes, quot ei videbitur, diuisos, iuxta eorū numerū, et aetatem, ac in disciplina ecclesiastica progressum, partim cū ei opportunū videbitur, ecclesiarū ministerio addicet; partim in collegio erudiendos retinebit; aliosq. in locū eductorum sufficiet: ita ut hoc collegiū Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Ut verò in eadem disciplina ecclesiastica commodius instituantur, Tonsura statim atque habitu Clericali semper utentur: grammatices, cantus, computi ecclesiastici, aliarumq. bonarum artium disciplinam discunt: sacrā Scripturam, libros ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atq. Sacramentorum tradendorum, maxime quæ ad confessiones audiendas videbuntur opportuna, & rituum ac ceremoniarū formas ediscunt. Curet Episcopus, ut singulis diebus Missa sacrificio intersint, ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata; & iuxta confessoris iudicium sumant corpus Domini nostri Iesu Christi; cathedrally, & aliis loci ecclesie diebus festis inseruiant. Quæ omnia, atque alia, ad hanc rem opportuna & necessaria, Episcopi singuli cum cōsilio duorum Canoniorum Seniorum, & graviorum,

a Constitut.
Alexandri t.
part. i. c. 18.
& in 2. Lateran. c. 11.

b c. quia de
mag. cum al-
leg in meo
trac. de priu.
sch. priu. 22.

quos

quos ipsi elegerint, prout Spiritus sanctus suggererit, constituent; eaq; ut semper obseruentur, sapius visitando operam dabunt. Dyscolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient; eos etiam, si opus fuerit, expellendo: omniaq; impedimenta auferentes, quaecumq; ad conseruandum, & augendum tam pium & sanctum institutum pertinere ut debuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegij fabricam instituendam, & ad mercedem praeceptoribus & ministris soluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus certi redditus erunt necessarij; ultra ea quae ad instituendos vel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesijs & locis destinata, quae eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur, itemq; duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius uero ad Clerum pertineat; ex fructibus integris mensae Episcopalis, & Capituli, & quarumcumq; dignitatum, personatum, officiorum, praebendarum, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuscumq; Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatibus vel conditionis fuerint, & hospitalium, quae dantur in titulum, vel administrationem, iuxta constitutionem Concilij Viennensis, quae incipit, ^a Quia contingit: & beneficiorum quorumcumq;, etiam Regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscumq; fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius diocesis, vel alius ecclesiae, monasterijs, & hospitalibus, & alijs quibusvis locis pijs, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis ecclesiasticis, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumq; alijs ecclesiasticis redditibus seu prouentibus, etiam aliorum collegiorum; in quibus tamen Seminaria discipulorum, vel docentium ad commune Ecclesiae bonum promouendum actum non habetur: haec enim exempta esse uoluit: praeterquam ratione reddituum, qui superflui essent ultra conuenientem ipsorum Semi-

ac. quia con-
tingit, de re-
lig. dom. in
Clem. lib. 3.
tit. 1. c. 2.
Supr. sess. 7.
c. 13. de refor.

b c. for. de
mag. & c. cum
ex co. de elec.
in a.

Semi-

Seminariorum sustentationē, seu corporum, vel confraternitatum, quæ in nonnullis locis schola appellantur, & omnium monasteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militia, aut ordinis, pertinentibus, fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, vel portionē detrahent: & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia, cuiuscumque qualitatē & dignitatis fuerint, & etiam præstemonia, vel præstemoniales portiones, nuncupatas etiam ante vocationem, sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt, quod locum habeat, etiam si beneficia sint reseruatæ, vel affecta; nec per resignationem ipsorum beneficiorum, vniones & applicationes suspendi, vel villo modo impediri possint; sed omnino quacumque vacatione, etiam si in Curia effectum suum sortiatur, & quacumque constitutione non obstante. Ad hæc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possessores, non modò pro se, sed pro pensionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per censuras ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur; etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachij secularis: quibusuis, quoad omnia & singula supradicta, priuilegiis, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine, etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quæ executionē impediatur, non obstantibus. Succedente verò casu, quo per vniones effectum suum sortientes, vel aliter Seminarium ipsum in totum, vel in partem donatum reperiat, tunc portio ex singulis beneficiis, ut supra, detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa

exegerit, in totum vel pro parte remittatur. Quod si cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum Praelati in hac Seminarij erectione, eiusq; conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint; Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosq; ad omnia supradicta cogere debeat; & ut quam primum hoc sanctum & pium opus, ubicumque fieri poterit, promoueatur, studiosè curabit. Rationes autem reddituum huius Seminarij Episcopus annis singulis accipiat, praesentibus duobus à Capitulo, & totidem à Clero ciuitatis deputatis.

DEINDE, ut cum minori impensa huiusmodi scholis instituendū provideatur; statuit sancta Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis vel doctrinae munus innexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per seipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint, alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota. quod si neglexerint; Episcopus ipse deputet. Docebunt autem praedicti, quae videbuntur Episcopo expedire. De cetero verò officia, vel dignitates illae, quae scholasteria dicuntur, non nisi Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in iure canonico, & aliis personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere possint, conferantur: & aliter facta prouiso nulla sit, & inualida; non obstantibus quibusuis priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si verò in aliqua prouincia ecclesia tanta paupertate laboret, ut collegiū in aliquibus erigi non possit; Synodus prouincialis, vel Metropolitanus cū duobus antiquioribus Suffraganeis in ecclesia Metropolitana, vel alia prouincia eccle-

si commodiori vnum, aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum aut plurium ecclesiarum, in quibus singulis collegium commodè institui non potest, erigenda curabit, vbi pueri illarum ecclesiarum educuntur.

IN ecclesiis autem, amplas dioceses habentibus, possit Episcopus vnum, vel plura in diocesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria: quæ tamen ab illo vno, quod in ciuitate erectum & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

POSTREMO, si vel pro vnionibus, seu pro portionum taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarij institutio vel conseruatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum supra deputatis, vel Synodus prouincialis, pro regionis more, pro ecclesiarum & beneficiorum qualitate, etiam supra scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem huius Seminarij profectum necessaria & opportuna videbuntur, decernere, ac prouidere valeat.

Indictio futuræ Sessionis.

INSUPER, eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramēto Matrimonij, & de alijs, si quæ erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de prouisionibus Episcopatum, dignitatum, aliorumq; beneficiorum ecclesiasticorum, ac de diuersis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem xi. Nou.

M. D. LXIII.

SESSIO XXIIII.

QVÆ EST OCTAVA,
SVB PIO IIIII. PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XI.
NOV. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

ATRIMONII perpetuum indissolubilem-
que nexum primus humani generis parens di-
uini Spiritus instinctu pronūciavit, cum dixit
Hoc² nunc os ex ossibus meis, & caro de carne

mea: quāobrem^b relinquet homo patrem suum & matrem,
& adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne vna.

Hoc autem vinculo duos tantummodo copulari, &
coniungi, Christus Dominus apertius docuit, cum postrema
illa verba, tamquam à Deo prolata, referens dixit: Itaque
iam non sunt duo, sed vna caro: statimq; eiusdem nexum
firmitatem, ab Adamo tanto ante pronūciatam, his verbis
confirmavit: Quod ergo Deus coniūxit, homo non separet.

GRATIAM verò, quæ naturalem illum amorem per-
ficeret, & indissolubilem vnitatem confirmaret, coniugesq;
sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum
institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit,
quod Paulus Apostolus innuit, dicens: Viri, diligite uxores
vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradi-
dit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnam
est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia.

Cum igitur Matrimonium in lege^a Evangelica veteribus
connubiis per Christum gratia præstet; merito inter noua
legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri,
Concilia, & vniuersalis ecclesia traditio semper docuerunt:
aduersus quam impij homines huius sæculi insanientes, non
solum

a Gen. 2, 3.
Matth. 19.
Ephel. 5.
1. Cor. 6.
c. fraternita-
tis. 35. q. 10.
c. debitum. de
biga. c. 1. in
prin. de con-
su. lepr.
b Matth. 19.
c Matth. 19.
Mat. 10.
1. Corinth. 6.
Ephel. 5.
c. sunt qui.
27. q. 2. c. 6.
20. q. 2. c. de
inidelibus.
de consan. &
affin. c. Mar-
tinus. de co-
gnat. spiri-
t. ibidem.
c. nemo. in
fin. 22. q. 4.
Ephel. 5. in fi.
c. debitum de
biga.
f. ibidem.
g. Ephel. 5.

h Conc. Flo-
rentinum sub
Eugenio 4. c.
ad abolendā
dehæret.

solùm perperam de hoc venerabili Sacramento senserunt, sed de more suo, pretextu Euangelij, libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesia catholica sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto & verbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritati sancta & vniuersalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hareses, & errores, ne plures ad se trahat perniciofa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathematismos.

De Sacramento Matrimonij.

CANON I.

SI quis dixerit, Matrimonium non esse verè & propriè vnum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inuentum; neque gratiam conferre; anathema sit.

a Math. 19.
Mar. 10.
Ephes 5.
c. ad abolendâ, dehæret.

CANON II.

SI quis dixerit, licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum; anathema sit.

b Matth. 19. e.
si quis. 12. q. 7.
toto tit. 5. de
sponsa duorû.
e. gaudeamus.
de diuor.

CANON III.

SI quis dixerit, eos tantùm consanguinitatis & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractû; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, & dirimant; anathema sit.

c. Leuit. 18. e.
pystacium. 30.
q. 3. Cõc. To-
let. 2 ca. 5. 15.
q. 1. & 3. per
totam. c. non
debet de con-
san. & affin.

CANON IIII.

SI quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonij dirimentia, vel in ius constituendis errasse; anathema sit.

d c. de illa. cû
seq. de diuor.
c. de inideli-
de coniang.
& affin.

CANON V.

SI quis dixerit, propter hæresim, aut molestã cohabitacionem,

tionem, aut affectatam absentiam à coniuge, dissolui posse matrimonij vinculum; anathema sit.

C A N O N V I.

a. e. commilsum, de spons.

S I quis dixerit, ^amatrimonium ratum, non consummatum, per solennem religionis professionem alterius coniugum non dirimi, anathema sit.

C A N O N V I I.

b Matth. 19.
Luc. 16.
1. Cor. 7.
c. placuit cum multis (eq. 32.
q. 7. c. gaude-
mus de di-
uor. C. 6c. Mi-
leuitanum,
cap. 17. Conc.
Africanum,
ca. 69.

S I quis dixerit, ^bEcclesiam errare, cum docuit, & docet, iuxta Euangelicam & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij vinculum non posse dissolui, & vtrumque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero coniuge viuente, aliud matrimonium contrahere; mœchariq; eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ, dimisso adultero, alij nupserit, anathema sit.

C A N O N V I I I.

S I quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationem inter coniuges, quoad iborum, seu quoad cohabitationem, ad certum incertumve tempus fieri posse decernit; anathema sit.

C A N O N I X.

e dist. 27. c.
presbyteris. &
per totam. 17.
q. 1. per totam.
extra quicler.
vel vouen. per
totum Conc.
Carthag. 4.
cap. 104. C. 6c.
Matifcon. ca.
4. cum sim.

S I quis dixerit, ^cClericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares, castitatem sollemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumq; validum esse, non obstat lege ecclesiastica, vel voto; & oppositum nil aliud esse, quam damnare matrimonium, posseq; omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiam si eam vouerint, habere donum; anathema sit: cum Deus id recte per tentibus non denegat, nec ^dpatiatur nos supra id, quod possumus, tentari.

d 1. Cor. 10.
e Matth. 19.
1. Cor. 7. in 6.
c. nuptiar. 32.
q. 2. c. qui sunt.
33. q. 5. c. com-
missum, de
sponsal.

C A N O N X.

S I quis dixerit, ^estatum coniugalem anteponendum esse statui virginatis, vel calibatus, & non esse melius, ac bea-

rius manere in virginitate, aut calibatu, quam iungi matrimonio; anathema sit.

a. i. Cor. 7.

CANON XI.

SI quis dixerit, prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab Ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias carimonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnauerit; anathema sit.

CANON XII.

SI quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad iudices ecclesiasticos; anathema sit.

b. e. multorū.
35. q. 6. c. in fi.
de consang.
& aff. c. accedentibus de
exce. p. i. l. a. t.

Decretum de reformatione Matrimonij.

CAPVT I.

TAMETSI dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata & vera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea vera ac rata esse negant; quique falso affirmant, matrimonia, à filiis familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper detestata est, atq; prohibuit, verum, cum sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse; & grauius peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugiis ortum habent; præsertim verò eorū qui in statu damnationis permanent, dum, priore vxore, cum qua clām contraxerāt, relictā, cum alia palām contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. cui malo cum ab Ecclesia, quæ de oculis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: ideo sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio III. celebrati, vestigiis inherendo præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter à

cc. non omnis. c. honoratur. & c. fi. 32.
q. 2. c. aliter
& c. nostrates.
30. q. 5. c. videtur qui matr.
acc. p. l. c. c. c.
Toletanum 30.
cap. 10.

d. Cōc. Later.
2. in ca. 11. &
in. cū inhibi-
tio de cland.
q. sp.

proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus sollemnius in ecclesia inter Missarum sollemnia publice denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie ecclesie procedatur; ubi Parochus, viro & muliere interrogatus, & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat, Ego vos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: vel alius utatur verbis, iuxta receptum vniuscuiusque prouincia ritum. Quod si aliquando probabile fuerit suspicio, matrimonium malitiose impediri posse, si tot precefferint denunciationes, tunc vel vna tantum denuntiatio fiat; vel saltem Parocho, & duobus vel tribus testibus presentibus matrimonium celebretur, deinde ante illius consummationem denunciationes in ecclesia fiant; ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur: nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, ut predicta denunciationes remittantur: quod illius prudentia & iudicio sancta Synodus relinquit. Quia aliter, quam presente Parocho, vel alio sacerdote, de ipsius Parochi seu Ordinarij licentia, & duobus vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt; eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit: & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos presenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper parochum, vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel sacerdote, huiusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarij puniri precipit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; * statuitque benedictionem à proprio Parocho fieri; neque à quoquam, nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario, licentiâ ad predictam benedictionem faciendam, alij sacerdoti concedi posse; quacumque

3 c. 1. cū mul-
tis seq. 30. q.
5 & c. nulli
33. q. 2.

cumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, vel priuilegio, nõ obstante. Quòd si quis Parochus, vel alius sacerdos siue regularis, siue secularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiæ sponfos sine illorum Parochi licentia matrimonio coniungere, aut benedicere^a ausus fuerit: ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluat. Habeat Parochus librum, in quo coniugũ & testium nomina, diẽg, & locũ contracti matrimoniĩ describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremò sancta Synodus coniuges hortatur, vt antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimoniũ consummationem suæ peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum piè accedant. Si quæ prouincia aliis, vitra prædictas, laudabilibus consuetudinibus & caerimoniis hac in re vrũtur, eas omnino retineri sancta Synodus vehemẽter optat. Ne verò hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinarius omnibus præcipit, vt, cum primum poterint, curent hoc decretum populo publicari ac explicari in singulis suarũ diocesium parochialibus ecclesiis, idq; in primo anno quàm sepius fieri; deinde verò quoties expedire viderint. Decernit insuper, vt huiusmodi decretum in vnaquaque parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, à die primæ publicationis, in eadem parochia factæ, numerandos.

^a Grati benedictio de tur. Alexan. 3. Constit. sua. part. 1. c. 7. & Inno. 3. in 1. Conc. Lateran. cap. 66.

CAPVT II.

DOCEt experientia, propter multitudinem prohibitionũ, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato persequeratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo prouidere, & à cognationis spiritualis impedimẽto incipiens, statuit vt vnus

se. non pstr.
res. de conf.
dist. 4. & c.
quinnis. de
cognat. spirit.
in 6.

bc. superqui-
bus. c. pyta-
cium. de c. fi.
30. q. 3. c. 1. c.
super eo. &
seie per totit.
de cogn. spirit.
c. a. cotit. in 6.

e. c. quamvis.
de cogn. spir.
in 6.
d. Conc. Ma.
guntiacum.
c. 55. c. 2. 30.
q. 1. c. 1. de
cogn. spirit.
in 6.

ee. quardam.
eam multis
seq. 32. q. 7. &
oro tit. de
eo qui cogn.
conf. vxo. iux.

tantum siue vir, siue mulier, iuxta sacrorum canonum in-
stituta, vel ad summum vnus & vna baptizatum de Ba-
ptismo suscipiant; inter quos ac baptizatum ipsum, & illius
patrem & matrem, nec non inter baptizantem & bap-
tizatum, baptizatiq; patrem ac matrem tantum spiritualis
cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad baptismum
conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit,
sciscitetur, quem, vel quos elegerint, vt baptizatum de sa-
cro fonte suscipiant; & eum, vel eos tantum ad illum susci-
piendum admittant; & in libro eorum nomina describat; do-
ceatq; eos quam cognationem contraxerint; ne ignorantia
vlla excusari valeant. Quod si alij, vltra designatos, bap-
tizatum tetigerint; cognationem spirituales nullo pacto con-
trahant: constitutionibus, in contrarium facientibus, non
obstantibus. Si Parochi culpa vel negligentia secus factam
fuerit arbitrio Ordinarij puniatur. ^a Ea quoque cognatio,
quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem & con-
firmatum, illiusq; patrem, & matrem, ac tenentem non egre-
diatur: omnibus inter alias personas huius spiritualis cogna-
tionis impedimentis omnino sublati.

CAPVT III.

INSTITUTÆ publicæ honestatis impedimentum, vbi
responsalia quacumq; ratione valida non erunt, sancta Sy-
nodus prorsus tollit; vbi autem valida fuerint, primum gra-
dum non excedant: quoniam in vltioribus gradibus iam non
potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.

CAPVT IIII.

PRÆTEREA sancta Synodus, eisdem, & aliis gra-
uissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter
affinitatem ex fornicatione contractâ inducitur, & matri-
monij postea factum dirimit, ad eos tantum, qui in primo
& secundo gradu coniunguntur, restringit: in vltioribus
verò gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium
postea contractum non dirimere.

CA-

CAPVT V.

SI quis intra² gradus prohibitos scienter matrimonium^{a c. fi. §. pen. de clā. disp. Clem. v. n. de conl. & ad.} contrahere præsumpserit, separetur, & spe dispensationis consequenda careat; idq; in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solennitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subiiciatur pœnis: nō enim dignus est, qui Ecclesia benignitatē faciliē experiatur; ^{b c. fi. de immu. eccl. e. quia frustra. de vi.} cuius salubria præcepta temere contempsit. Si verò solennitatibus adhibitis, impedimentū aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cū eo, & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis vel nulla omnino detur dispensatio, vel rariò: idq; ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispēsetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

CAPVT VI.

DECERNIT sancta Synodus, inter raptore & raptā, quamdiu ipsa in potestate raptoris māserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si raptā a raptore separata, & in loco tuto & libero constituta, illū in virum habere consenserit, eam raptor in vxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumq; dignitatum incapaces, & si Clerici fuerint, de proprio gradu decedant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, siue eam vxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

CAPVT VII.

MULTI sunt, ^{d De iis & c. 25. c. onel. Agathen.} qui vagantur, & incertas habent sedes, & ut improbi sumi ingemj, prima vxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa viuentē, diuersis in locis ducunt, cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos

ad quos spectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimoniū facile recipiant; magistratus etiam saculares hortatur, ut eos seuerè coërceant: Parochis autem precipit, ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

CAPVT VIII.

GR A V E peccatum est, homines solutos concubinas habere; grauiſſimum verd, & in huius magni Sacramenti singularem cōtemptum admiſſum, ^a vxoratos quoque in hoc damnationis statu viuere, ac audere eas quandoque domi etiam cum vxoribus alere & retinere. quare, ut huius tanto malo sancta Synodus opportunis remediſ provideat, statuit huiusmodi concubinariorum, tam solutos, quā vxoratos, cuiuscumque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ^b seq; ab earum consuetudine non seiunxerint, ^c excommunicacione feriendos esse; a qua non absoluantur, donec re ipsa admonitioni factę paruerint. Quod si in cōcubinato per annū, censuris neglectū, permanserint; contra eos ab Ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, siue coniugate, siue solute, quę cum adulteris, seu concubinariis publicè viuunt, si ter admonitę non paruerint, ab Ordinario locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauius pro modo culpa puniantur; & extra oppidum, vel diocesim, si id eisdem Ordinariis videbitur, inuocato, si opus fuerit, brachio seculari, eiiciantur: alii pœnis contra adulteros & concubinariorum inflictis, in suo robore permanentibus.

CAPVT IX.

IT A plerumque temporalium dominorum ac magistratuum mentis oculos terreni affectus atq; cupiditates excacant, ut viros, & mulieres, sub eorum iurisdictione de-

gentes,

^a Inf. Sess. 25.
c. 14. de reſor.
c. Cōc Rom.
ſub Nic. 1 in
ſi. Cōc. Late-
ran. ſub Leone
20. Sess. 9. de
reſor. curiæ
& aliorū verſ.
Concubinarij.

^b Cōc. Tolet.
2. c. 17. c. 15
qu. 34. diſt.

^c Conc. Arelaten. 2. c. 1. c. fraternitatis.
34. diſt. c. ſi concubinæ.
de ſenten. ex-
em c. 1. in
ſi. de cohabit.
elect. & inuol.

gentes, maximè diuites, vel spem magna hereditatis habentes, minis & pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi domini vel magistratus illis prescripserint.^a Quare cum maximè nefarium sit, matrimonij libertatem violare, & ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur, precipit sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis, & conditionis existant, sub anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directè vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios cogant, quominus liberè matrimonium contrahant.

a. cùm loci
c. requisit.
& c. Gemma
de spons.

b Conc. Parisien.
c. nullus 30.
q. 1.

CAPVT X.

Ad aduentu Domini nostri Iesu Christi vsq. in diem Epiphania, & à feria quarta Cinerum vsq. in octauam Paschatis inclusiue, antiquas solennium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obseruari sancta Synodus precipit; in aliis verd temporibus nuptiæ solenniter celebrari permittit: quas Episcopi, vt ea, qua decet, modestia, & honestate fiant, curabunt. sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractandum.

c Conc. Laodiceen. can. 32.
Conc. S. legi-
stadien. cap. 1.
c. nō oportet.
c. 1 tribus seq.
33. q. 4. c. Capellanus de
fec.

Decretum de reformatione.

EADDEM sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in presenti Sessione statuenda decernit.

CAPVT I.

SI in quibuscumque Ecclesia gradibus prouidenter sciendū, curandum est, vt in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilq. præposterum; multo magis elaborandum est, vt in electione eius qui supra omnes gradus constituitur, non erretur. nam totius familie domini status & ordo nuntabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. vnde, etsi alias sancta Synodus de promouendis ad cathedralibus & superiores ecclesias nonnullis rutiliter decreuit, hoc tamen munus huiusmodi esse censet, vt, si pro rei magnitudine

d supra de re-
for sess. 6 cap.
1. sess. 7. cap.
1. & 1. & sess.
22. cap. 1.

gnitudine expendatur, numquam satis cautum de eo videri
 possit. Itaque statuit, vt, cum primum ecclesia vacauerit,
 supplicationes, ac preces publicæ, priuatimq; habeantur; at-
 que à Capitulo per ciuitatem & diocesim indicantur; qui-
 bus Clerus, populusq; bonum à Deo pastorem valeat im-
 petrare. Omnes verò, & singulos, qui ad promotionem
 præficiendorum, quodcumq; ius, quacumque ratione, à Se-
 de Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, ni-
 hil in iis pro præsentis temporum ratione in nouando, hortatur,
 & monet, vt in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam,
 & populorum salutem vtilius posse facere, quam si bonos Pa-
 stores, & ecclesia gubernanda idoneos promoueri studeant;
 eosq; alienus peccatis communicantes mortaliter peccare, ni-
 si, quos digniores, & ecclesia magis viles ipsi iudicauerint,
 non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium
 suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, præfici di-
 ligenter curauerint; & quos ex legitimo matrimonio natos,
 & vita, atate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus
 præditos sciant, * quæ iuxta sacros canones, & Tridentina
 huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in su-
 mendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoq; bo-
 norum & doctorum virorum testimonio, non vniformis ratio ubi-
 que ex nationum, populorum, ac morum varietate potest adhibe-
 ri; prædat sancta Synodus, vt in prouinciali Synodo, per Me-
 tropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & pro-
 uinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis
 faciendæ forma. Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio appro-
 banda, quæ magis eisdem locis vtilis atq; opportuna esse vide-
 bitur; ita tamē, vt cum deinde hoc examen, seu inquisitio de
 persona promouenda perfecta fuerit; ^b ea in instrumentum pu-
 blicum redacta, cum toto testimonio ac professione fidei ab
 eo facta, quamprimum ad Sanctissimum Romanum Ponti-
 ficem omnino transmittatur: vt ipse summus Pontifex
 plena

ac. cū in cū-
 tis. &c. cū
 nobis olim. de
 elec. Cōc. La-
 tera. sub Leo-
 ne 10. de re-
 form. Curie.
 in prin. Sess. 9.
 cū alleg. sup.
 Sess. 12. de re-
 form. cap. 2.

SS. D. N.

Pius VIII.
 in Bulla super
 forma iura-
 menti profes-
 sionis fidei.

plena totius negotij, ac personarum notitia habita, progredi Dominici commodò de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, ecclesiis possit vtilius providere. Omnes verò inquisitiones, informationes, testimoniis, ac probationes, quacumque de promouendi qualitatibus, & ecclesiæ statui, a quibuscumque, etiam in Romana Curia, habita, per Cardinalem, qui relationem facturum erit in consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur, ac relatio ipsa Cardinalis relatoris, & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirmant, se, adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus à iure, & ab hac ^{a in dictis} sancta ^{locis.} Synodo requisitis, prædixos; ac certò existimare sub periculo salutis aeternæ idoneos esse, qui ecclesiis præficiantur: ita ut relatione in vno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expedire. Ea verò omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus alias in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremò, eadem sancta Synodus, tot gravissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quàm ut Beatissimus Romanus Pontifex, quam sollicitudinem vniuersæ Ecclesiæ ex muneri sui officio debet, eam hæc potissimum impendat, ut lectissimos tantum sibi Cardinales adscribat; & bonos maxime atque idoneos Pastores singulis ecclesiis præficiat; idque eo magis, quòd omnium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum Pastorum

regimi-

■ 1. Reg. 1. c. 2.
 18. Act. 20. c.
 Ephel. 4.3. dist.
 supra. v. 6.
 de reform.
 cap. 7.

b c propter
 ecclesiast. cas.
 cū leg. 12. dist.
 & sicut olim
 de accusat.
 Conc. Aure-
 lian. 3. c. 1.
 c Conc. Late-
 ran. sub Leo-
 ne 10. sess. 10.
 in 2. Lateran.
 sub Innoc. 3.
 exigebatur vt
 singulis annis
 Metropolita-
 nas visitaret.
 cap. 6.

d Conc. Tar-
 racon. cap. 8.

e Hist. 18. se-
 rē per totam.
 Conc. Aure-
 lian. 5. cap. 18.
 Conc. Tara-
 con. cap. 7.
 f Conc. Tolet.
 4. cap. 15.

^a regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de mani-
 bus eius sit requisiturus.

CAP. II.

PROVINCIALIA Concilia, sicubi omissa sunt,
 pro moderandis moribus, corrigendis excessibus, contro-
 uersis componendis, ^b aliq³ ex sacris canonibus permissis
 renouentur. Quare Metropolitani per se ipsos, seu, illi legi-
 timē impeditis, Cōepiscopus antiquior intra annum ad mi-
 nus à fine presentis Concilij, & deinde quolibet saltem tri-
 ennio post octauā Pasche Resurrectionis Domini nostri Iesu
 Christi, seu alio commodiori tēpore pro more prouincia non
 pratermittat Synodū in prouincia sua cogere: quo Episcopi
 omnes, & alij, qui de iure vel consuetudine interesse de-
 bent, exceptis iis, quibus cum imminente periculo transire
 tandum esset, conuenire omnino teneantur. Nec Episcopi
 comprouinciales prætēxtu cuiuslibet consuetudinis ad Me-
 tropolitanam ecclesiam in posterum accedere inuiri compel-
 lantur. Idem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur,
 aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant; in cuius
 Synodo prouinciali cum aliis interesse debeant; & quæ ibi or-
 dinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant. In reliquis
 omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua atque inte-
 gra maneant. ^a Synodi quoque diocesana quorūnis celebren-
 tur: ad quas exempti etiam omnes, qui aliās, cessante ex-
 emptione, interesse deberent, nec capitulis generalibus sub-
 duntur, ac cedere teneantur, ratione tamen parochialium,
 aut aliarum seculariū ecclesiarum, etiam annexarum, de-
 beant ij, qui illarum curam gerunt, quicumq. illi sint, Syno-
 do interesse. Quod si in his tam Metropolitani, quàm Epi-
 scopi, & alij suprascripti negligentes fuerint; pœnas, sacris
 canonibus sancitas, incurrant.

CAPVT III.

PATRIARCHÆ, ^a Primates, Metropolitani, &
 Episcopi propriam diocesim per se ipsos, aut, si legitimē
 impediti

impediti fuerint, per suum generalem Vicariū, Visitatorem, si quot annis totam, propter eius latitudinem, visitare nō poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamē, vt tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non praetermittant. A Metropolitanis verō, etiā post plenē visitatam propriam diocesim, non visitentur Cathedrales ecclesia, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita & probata in Concilio prouinciali: Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in iis ecclesiis, vbi haftenus visitationem exercere legitime consueuerunt, debeant quidem, assumpto notario, de cōsensu Episcopi deinceps per seipso tantum ibidem visitare. Visitatores etiā, à Capitulo deputandi, vbi Capitulum ius visitandi habet, prius ab Episcopo approbentur: sed non ideo Episcopus, vel, eo impedito, eius Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur; cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores, visitationis facta infra mēsem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacumque consuetudine etiam immemorabili, atq. exemptionibus & priuilegiis quibuscumq. Visitacionum autem omnium istarum ^{ac. r. s. sanē.} praecipuus sit scopus, sanam orthodoxamq. doctrinam, expulsis ^{de censi. 118.} haeresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere; populum cohortationibus & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamq. accendere; cetera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex visitantium imprudentia ad fidelium fructum constituere. Qua vt facilius feliciusq. succedant; monentur praedicti omnes & singuli, ad quos visitatio spectat, vt paterna caritate, Christianoq. zelo omnes amplectantur; ideoq. modesto contenti equitatu famulatuq. studeant quam celerrimē, debita tamen cum diligentia, visitationem ipsam absoluere. Interimq. caueāt, ne in utilib. sumptibus cuiquā graues onerosius sint; nēue ipsi, aut quisquam suorum quidquā procuracionis causa, oro visitacione, etiam

M

testa-

ac. r. s. sanē.
de censi. 118.
Cone. Florēt.
ss. diit.

b. Cōc. Braccaren. 1. cap. 1.
Cōc. Ticinen. vbi statuitur etiam ne Episcopi. c. cauendum. & c. inter cetera. 10. q. 3. & c. cum Apostolus. de celsi.

testamentorum ad pios vsus, præter id quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniâ, nec munus, quodcumq. sit, etiam qualitercumq. offeratur, accipiendū: non obstante quacumq. consuetudine, etiam immemorabili: exceptis tantum victualibus, quæ sibi, ac suis frugaliter moderateq. pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum qui visitantur, si malint solvere id quod erat ab ipsis ante solut, certa pecunia taxata, consuetum; an verò prædicta victualia subministrare: saluo item iure conventionum antiquarum cum monasteriis, alijsve pijs locis, aut ecclesijs non parochialibus imo, quoad illesum permaneat. In iis verò locis seu provinciis, ubi consuetudo est, ut nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Visitatoribus accipiantur, sed omnia gratis fiant: ibi id obseruetur. Quod si quisquā, quod absit, aliquid amplius in prædictis omnibus casibus accipere præsumperit; is præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, alijs etiam penis iuxta Constitutionē Concilij generalis Lugdunensis, quæ incipit, ^a Exigit; nec non & alijs penis in Synodo provinciali arbitrio Synodi, absque vlla spe veniæ, mul-
 tetur. Patroni verò in iis quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere; neque visitationi ornamentorum ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant; nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat: sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in vsus ecclesiæ necessarios & utiles, prout sibi expedire magis visum fuerit, expendi curent.

CAPVT IIII.

PRÆDICATIONIS munus, ^b quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, canones alias super hoc editos, sub sel. rec. ^c Paulo III. aptius præsentium temporum
 vsu

^a Sextide.
 cretal. lib. 3. de
 censib. tit. 20.
 c. 2.
 Vide post finem
 huius libri.

^b Conc. Car-
 thag. 4. c. 20.
 Conc. Rhemē.
 c. 14. c. Episco-
 pus nullā rei.
 22. dist.
 c. sup. Sess. 5.
 de refor. ca. 2.
 Conc. Arela-
 ten. 4. c. 10.
 Conc. Latera-
 nen. sub Inn.
 3. ca. 10. c. in-
 ter cetera. de
 off. ord. Conc.
 Maguntiacū
 cap. 25.

vsui accommodando, mand. ut, vi in ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos quos ad prædicationis munus assumunt, in aliis autem ecclesiis per Parochos, siue, iis impeditis, per alios ab Episcopo impensis eorum qui eas præstare vel tenentur, vel solent, deputandos in ciuitate, aut in quacunque parte diocesis, censebunt expedire, saltem omnibus Dominicis, & solennibus diebus festis; tempore autem leuiorum, Quadragesima, & Aduentus Domini quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, sacras Scripturas, diuinamq; legem annuncient; & alias, quotiescumque id opportune fieri posse iudicauerint. Moneatq; Episcopus populum diligenter, teneri vnuquemque parochia sua interesse, vbi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei. Nullus autem secularis, siue regularis, etiam in ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat. Idem etiam salis Dominicis, & aliis festiuis diebus pæros in singulis parochiis fidei rudimenta; & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, & si opus sit, etiam per censuras ecclesiasticas compellent; non obstantibus priuilegiis & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerint, suum robur obtineant.

CAPVT V.

CAUSÆ criminales grauiores contra Episcopos, etiam hæresis, quod absit, quæ depositione aut priuatione dignæ sunt; ab ipso tantum summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quid si eiusmodi sit causæ, quæ necessario extra Romanam curiam sit committenda, nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis à Beatissimo Papa eligendis. Hæc verò commissio & specialis sit, & manus ipsius Sanctiss. Pontificis signata, nec vniquam plus huius tribuat, quàm vt solam facti instructionem sumat, processumq;

b Vile Conc.
Sardien. c. 3.
c. ad abolendam. & c. excommunicamus s. dam. nati vero de hæret. & c. quo iure, s. diff.

a. *suprà* sess.
v. de refut. c.
d. 7. & 2 ext.
de accus.

b. *Lateran.*
c. 8. & decre-
tal. lib. 5. tit. 1.
c. 24.
Vide post finem
huius libri.

cessumq; consicant: quem statim ad Romanum Pontificem
transmittant; reservata eidem Sanctissimo sententia defini-
tiua. Cetera aliàs sub sel. rec. Iulio III. super his decreta: nec-
non & constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali,
qua incipit, Qualiter & quando; quam sancta Synodus in
præsenti innouat; ab omnibus obseruetur. Minores verò cri-
minales cause Episcoporum in Concilio tantum prouinciali
cognoscantur, & terminentur, vel à deputandis per Conci-
lium prouinciale.

CAPVT VI.

c. *Vide* sess.
24. c. 7. c. mi-
nor, & c. Con-
firmacio 50.
d. 11. c. eiga. 1.
q. c. at si cleri-
ci. de iud. & c.
nuper de sent.
excom.
d. De quibus
sub Alexan-
dro in Conc.
Lateran. parte.
24. constitut.
eius.

LICEAT Episcopis in irregularitatibus omnibus, &
suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, exce-
pta ea qua oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis
deductis ad forum contentiosum, dispensare; & in quibus-
cumq; casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, de-
linquentes quoscumq; sibi subditos, in diocesi sua per seipsum
aut Vicarium, ad id specialiter deputandū, in foro consien-
tiæ gratis absolueret, imposita pœnitentia salutari. Idem & in
hæresis crimine in eodem foro conscientia eius tantum, non
eorum Vicariis, sit permissum.

CAPVT VII.

UT fidelis populus ad suscipienda sacramenta maiori
cum reuerentia, atq. animi deuotione accedat; præci-
pit sancta Synodus Episcopis omnibus, vt nō solum, cum hæc
per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim
& usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem
à singulis Parochis piè prudenterq; etiam lingua vernacula,
si opus sit, & commodè fieri poterit, seruari studeant, iuxta
formam, à sancta Synodo in Catechesi singulis Sacramenti
præscribendam; quæ Episcopi in vulgarem linguam fide-
liter verti, atq. à Parochis omnibus populo exponi curabunt:
necnon vt inter Missarum solennia, aut diuinorum cele-
brationem, sacra eloquia, & salutis monita eandē vernacula
lingua

a. *suprà* sess.
22. de sacri-
cio Missæ.
cap. 8.

lingua singulis diebus festis vel sollemnibus explanet; eademq; in omnium cordibus, postpositis inutilibus questionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

CAPVT VIII.

APOSTOLVS monet, publicè peccantes palàm esse corrigendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, vnde alios scandaloso offensus, cōmotosq; fuisse nō sit dubitandū; huic conditioni pro modo culpæ pœnitentiā publicè iniungi oportet; ut quos exēplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emēdationis testimonio ad rectā reuocet vitā. Episcopus tamē publica hoc pœnitentiæ genus in aliud secretū poterit cōmutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiā cathedralibus ecclesiis, vbi id cōmodè fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum ratione prabende, proximè vacatura, ab Episcopo instituitur, qui Magister sit, vel Doctor, aut Licētiatus in Theologia, vel iure canonico, & annorum quadraginta, seu aliās qui aptioris loci qualitate reperitur; qui dum confessiones in ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

CAPVT IX.

QUÆ aliās sub fel. rec. Paulo III, & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IIII. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, visitatione constituta sunt; eadē etiā in iis ecclesiis secularibus obseruentur, quæ in nullius diocesi esse dicuntur; vt ab Episcopo, cuius Cathedralis ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo qui semel in Concilio prouinciali à Prælo loci illius electus fuerit, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, visitetur: non obstantib. priuilegiis & consuetudinibus quibuscumq; etiam immemorabilibus.

CAPVT X.

EPISCOPI, vt aptius, quem regunt, populū possint, in officio atq. obedientia continere, in omnibus iis qua

a. 1. Timoth. 5.
c. sed illud.
45. dist. c. si
peccauerit.
verf. ergo. 2.
q. 1.

b. c. pœnitentes & c. in capite, cum seq.
30. dist.

c. suprā Sess.
6. de reform.
cap. 4. & Sess.
7. de reform.
cap. 8. & Sess.
21. de refor.
cap. 8.

ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam tanquam Apostolica Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exsequendi, iuxta canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diocesis suæ utilitate necessaria videbuntur. Nec in his, ubi de visitatione aut morum correctione agitur, exemptio, aut vlla inhibito, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam, interposita, executione eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediatur, aut suspendatur.

supra Sess.
22. decret.
cap. 1. & Sess.
23. de reform.
cap. 1.

h sup. Sess. 6.
cap. 3.

CAPVT XI.

QUONIAM priuilegia^b & exemptiones, quæ variis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vite præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, ut si quando iustis, grauib^{us}, & serè necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Accolytus, Comiti Palatini, Cappellani Regij, aut aliis huiusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit; necnon alios, cuiusvis monasterio oblatos, vel quomodocumq. addictos, aut sub nomine seruientium militum, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, aut quocumq. alto titulo assumi, nihil ex iis priuilegiis detractum esse Ordinarius intelligatur, quo minus iis, quibus ea iam concessa sunt, vel in posterum concedi cogerent, ipsis Ordinarius tamquam Apostolica Sedis delegatus, plene in omnibus, & quo ad Capellanos Regios, iuxta constitutionem Innocentij III. quæ incipit: "Cum Capella, subiecti existant: exceptis tamen iis qui prædicti loci aut militum actu seruiunt, & intra eorum septu ad domos resident, subq^{ue} eorum obedientia viuunt, siue iis qui legumine, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: nec obstantibus priuilegiis quibuscumq^{ue}, etiam religionis sancti

c e. cum capel-
la. extra de
priuileg.
Decretal. lib. 5.
tit. 14. c. 16.
Vide post finem
huius libri.

Ioannis Hierosolymitani, & aliarū militariū. Quæ verò pri-
uilegia residētibz in Curia Romana vigore^a Eugētiā Cō- ac. diuina de
stitutionis, aut familiaritatis Cardinaliū competere solent; pr. uil. in ex-
ea in iis qui beneficiis ecclesiastica obtinent, ratione prædi- traug. cont.
ctorum beneficiorum minime intelligantur: sed Ordinarij iu-
risdictioni subiecti permancant: non obstantibus quibus-
cumque inhibitionibus.

CAPVT XII.

CV M dignitates, in ecclesijs præsertim cathedralibus, ad
conseruandā augendamq; ecclesiasticā disciplinā sue-
rint institutæ, vt, qui eas obtinerēt, pietate præcellerēt, alijsq;
exēplo essent, atq; Episcopos opera & officio iuuarent: meri-
tū, qui ad eas vocantur, tales esse debēt, qui suo muneri respo-
dere possint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quasq; b scilicet. 12. c. 2.
quibus animarū cura subest, promoueatur, nisi qui saltē xxv.
sua ætatis annum attigerit; & in Clericali Ordine versatus,
doctrina ad suū munus exsequendū necessaria, ac morū inte-
gritate commendetur; iuxta Constitutionē Alexandri Tertiij
in Concilio Lateranensi promulgatā, quæ incipit, Cū in cun- c. c. cū in cun-
ctis. Archidiaconi etiā, qui^d oculi dicuntur Episcopi, sint in ctis. de elect.
omnibus ecclesijs, vbi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Clem. 1. epist.
Doctores aut Licentiati in iure canonico. Ad ceteras autem 1. ad Iacobū.
dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla sub- Anacletus e-
est, Clerici alioquin idonei, & xxii. annis non minores, pist. 1. c. 122.
adsciscantur. Prouisi etiā de beneficiis quibuscumque, con- 1. c. 91. dist.
ram animarum habentibus, teneantur à die adceptæ posses- & c. ad hęc.
sionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Epi- d de off. Ar-
scopi, vel, eo impedito, corā generali eius Vicario, seu Officia- chid. lib. 1. de-
li, orthodoxa sua fidei publicā facere professionē, & in Ro- cret. tit. 6. cap.
mana Ecclesia obedientia se permansuros spondeāt, ac iurēt. 7. ab Innoc. 3.
Prouisi autem de canonicatibus, & dignitatibus, in ecclesijs in 1. decretal.
cathedralibus, non solū coram Episcopo, seu eius Officiali, sed tit. 23. cap. Ad-
etiā in Capitulo idē facere teneantur: alioquin prædicti omnes hac nos. &
alii. c. 4. Tol. c. 15.
prohi- & 16. etiā sic
prouidebatur,
infra in bulla
S. D. N. PII
IIII. super for-
ma iuramentā
professionis
idei.

a c. licet ean.
& c. cū ex eo.
de elec. in 6.
supra Sess. 7.
de reform.
cap. 12.

prouisi, vt suprà. fractus non faciat suos; nec illis possessio suffragetur. ^a Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo Ordine sacro aut sit initiatus, quem illa dignitas, prabenda, aut portio requirit; aut in tali aetate, vt infra tempus a iure, & ab hac sancta Synodo statutum, initiari valeat. In omnibus verò ecclesiis cathedralibus omnes canonicatus ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterij, Diaconatus, vel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuatur, prout viderit expedire, quibus quisq. Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; ita tamen, vt dimidia saltem pars Presbyteri sint, ceteri verò Diaconi, aut Subdiaconi: ubi verò consuetudo laudabilior habet, vt plures vel omnes sint Presbyteri, omnino obseruetur. Hortatur etiā sancta Synodus, vt in prouinciis, vbi id commode fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars canonicatum, in cathedralibus ecclesiis, & collegiatis insignibus conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure canonico. Præterea obtinentibus in eisdem cathedralibus aut collegiatis dignitates, canonicatus, prabendas, aut portiones, non ^b liceat vigore cuiuslibet statuti aut consuetudinis, vltra tres menses, ab eisdem ecclesiis quolibet anno abesse: saluis nihilominus earum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruij tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur vnusquisq. dimidia parte fructuum, quos ratione etiam prabenda ac residentia fecit suos, quod si iterum eadem fuerit vsus negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. crescēte verò contumacia, contra eos, iuxta sacrorum canonū constitutiones, procedatur. ^c Distributiones verò, qui statim horum intersuerint, recipiant: reliqui, quavis collusionē aut remissione exclusa, his careant, iuxta Bonifacij VIII. decretū, quod incipit, Consuetudinem: quod sancta Synodus in vsum reuocat: non obstantibus

b suprà. Sess.
23. de reform.
cap. 1.

e Sexti decretal.
lib. 3. de
elec. non res.
c. 1. sexti decret.
lib. 1. de
consuet. c. 1.
Vide post finem
huius libri.

stantibus quibuscumq; statutis & consuetudinibus. ^a Omnes verò diuina per se. & non per substitutos, compellantur obire officia; & Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exerceri, assistere, & inferuire, atq; in choro, ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, distinctè, deuotèq; laudare: Vestitu in super deceri tam in Ecclesia, quam extra, assidue vtantur; ^b ab illicitisq; venationibus, aucupis, choreis, tabernis, lusuq; abstineant; atq; ea morum integritate polleant, vt merito Ecclesie Senatus dici possit. Cetera, quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant, deq; congrua in his canendi seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulq; de omnibus ecclesie ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi; Synodus prouincialis, pro cuiusq; prouincia utilitate, & moribus, certam cuiq; formulam præscribet. Interea verò Episcopus non minus quàm cum duobus Canonicis, quorum vnus ab Episcopo, alter à Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur, poterit prouidere.

CAPVT XIII.

QUONIAM ^c pleraque cathedrales ecclesie rã tenuis redditus sunt, & angusta, vt Episcopali dignitati inul- to modo respondeant, neq; ecclesiarum necessitati sufficient; examinet Concilium prouinciale, vocatis iis quorum inter- est, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemq; inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat; ^d confectaq; de præmissis instrumenta ad summū Romanum Pontificem mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem vniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim verò donec prædicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopi, qui fructuū subuentione pro diœcesis suæ tenuitate indigent; poterit de beneficiis aliquibus, dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu canonicatus, & præbende, nec

a Sess. 11. & c. licet. & c. i. extirpandæ. qui verò, de præb. c. quia non nulli de cler. non reser.

b Conc. Turen. 3. cap. 8. Conc. Agathæ. can. 55. qui incipit. Episcopis. c. Episcopum. 14. dist. 1. c. de vis. & hon. cler. extra. in 6. & in Clem.

c Suprà Sess. 7. de refor. cap. 6. & 7. & Sess. 14. de refor. cap. 9. & infra cap. 15.

d de vno. 10. q. 1. c. & ten. p. 10. cum seq. 16. q. 1.

monasteria, in quibus viget Regularis obseruantia, vel qua Capitulis generalibus, & certis visitatoribus subduntur, à summo Romano Pontifice prouideri. In parochialibus etiam ecclesijs, quarum fructus aequè adeò exigui sunt, vt debitu nequeant oneribus satisfacere; curabit Episcopus, si per beneficiorum vnionem, non tamen regularium, id fieri non possit, vt primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per parochianorum symbula, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris aut parochiae necessitate decenter sufficiat. In vnionibus verò quibustbet, seu ex supradictis, seu alijs causis faciendis, ecclesia parochiales monasterijs quibuscumque, aut abbatijs, seu dignitatibus, siue prabendis ecclesia cathedralis, vel collegiata, siue alijs beneficijs simplicibus, aut hospitalibus, militijsve non vniantur; & qua vnita sunt, reuidentur ab Ordinarijs, iuxta alias decretum in eadem Synodo sub sel. rec. Paulo III. quod etiam in vnitis ab eo tempore citrà aequè obseruetur: non obstantibus in ijs quibuscumq; verborum formis, qua hic pro sufficienter expressis habeantur. Ad hac in posterum, omnes haec cathedrales ecclesiae, quarum redditus summam ducatorum mille, & parochiales, qua summam ducatorum centum, secundam verum annum valorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum grauentur. In ijs quoq; ciuitatibus, ac locis, vbi parochiales ecclesiae certos non habet fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant; mandauit Sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eius commissarum salute, vt, distincto populo in certas propriasq; parochias, unicuiq; suum perpetuum peculiaremq; Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & à quo solo licitè Sacramenta suscipiant, aut alio vtiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemq; in ijs ciuitatibus, ac locis, vbi nulla sunt parochiales, quamprimum fieri curent: non

a Sess. 7. c. 6.

b Suprà Sess.
7. de reform.
c. 6.

cc. 1. 13. q. 1.
c. plures 16. q.
1. c. 1. de pa-
roch. & infra
Sess. 14. de re-
form. cap. 9.

non
obstan-

obstantibus quibuscumque priuilegiis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

CAPVT XIII.

IN pluribus ecclesiis, tam cathedralibus, quàm collegiatis, & parochialibus, ex earum constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligitur, vt in electione, presentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione vel alia prouisione, siue admissione ad possessionem aliquius cathedralis ecclesie, vel beneficii, canonicatum, aut prebendam, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certe conditionis, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationes (seu illicita, aut etiam, quæ in aliquibus ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum sancta Synodus detestetur, nãdat Episcopis, vt, quæcumq; huiusmodi in vsus pios non conuertuntur, atq; ingressus eos, qui simoniaca labis, aut sordida auaritia suspicionem habent, fieri non permittant; ipsiq; diligenter de eorum constitutionibus siue consuetudinibus super prædictis cognoscant; & illis tantum, quas vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas ac scãdalosas, reiciant & aboleant. Eos verò, qui aduersus hæc, in præsentì decreto comprehensa, quauis ratione commiserint, pœnis, contra simoniacos editis, sacris canonibus, & variis summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innouat, teneri deceat: non obstantibus quibuscumq; statutis, constitutionibus, consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum surreptione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, tamquam Apostolica Sedis delegatus, cognoscere possit.

CAPVT XV.

IN ecclesiis cathedralibus, & collegiatis insignibus, vbi frequenter, adeoq; tenues sunt præbende simul cum distributionibus quotidianis, vt sustinendo decenti Canonicoꝝ gradui

at q. t. ferè
per totam.
Conc. Toler.
a can. 3. c. cū
semper, de
confil. toto
ferètur de si-
mon. extra.

b suprà. 17.

gradui pro loci & personarum qualitate non sufficiant; liceat Episcopis cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, iis vnire; vel, si hac ratione prouideri non possit, aliqui' us ex iis suppressis, cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarum fructus & prouentus reliquarum prabendarum distributionib. quotidianis applicentur, eos ad pauciores numerum reducere; ita tamen, vt tot supersint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati ecclesiæ commodè valeant respondere: non obstantibus quibuscumq. constitutionibus & priuilegiis, aut quacumq. reservatione generali, vel speciali, aut affectione: neq. predictæ vniones, aut suppressiones tolli, seu impedire possint ex quibuscumq. prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusuis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

CAPVT XVI.

a Concil.
Chalcedon.
actione 16.
c. 25, in fi.
Cong. Vorms
sign. cap. 76.

b e. non li-
ceat, in 2. 12.
q. 1. & c. fi. de
suppl. negl.
pzel. in d.

CAPITVLVM, ^a Sede vacante, vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum vnū, vel plures fideles ac diligentes decernat, qui rerū ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerāt, quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. Item Officialē, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi cōstituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, qui saltem in iure canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel aliās, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, ^b ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. Et, si ecclesiā ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumq. vt praesertur, negligens fuerit, tūc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta Oeconomus & Vicarius idoneos possit constituere. Episcopus verò ad eandem ecclesiā vacantem promotus ex iis quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomus, Vicario, & aliis quibuscumq. officialibus & administratoribus, qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo, vel ab aliis in eius locum constituti, etiam si fuerint

runt ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscunque eorum muneris; posuq; eos punire, qui in eorum officio seu administratione deliquerint: etiam si prædicti officiales, redditus rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, absolutione aut liberatione obtinuerint. Eidem quoq; Episcopo teneatur Capitulum de scripturis ad ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenierunt, rationem reddere.

С А Р В Т XVII.

Cum ecclesiasticus ordo peruertatur, quando vnus plu-
rium officia occupat Clericorum; sancte sacri cano-
nibus cautū sunt, neminem oportere in duabus ecclesiis con-
scribi. verū quoniam multi improba cupiditatis affectu se
ipso, non Deum, decipientes, ea, quae bene constituta sunt,
varijs artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non
erubescunt; sancta Synodus debuit regendis ecclesijs disci-
plinam restituere cupiens, praesenti decreto, quod in quibus-
cumq. personis, quocumq. titulo, etiam si Cardinalatus ho-
nore fulgeant, mandat obseruari; statuit vt in posterū vnū
tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur. quod
quidem si ad vitam eius, cui cōferitur, honeste sustentandam
non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dum-
modo vtrumq. personalem residentiam non requirat, eidem
conferri. Hacq. non modo ad cathedrales ecclesias, sed etiam
ad alia omnia beneficia, tā secularia, quam regularia, qua-
cumq. etiam commendata, pertineant, cuiuscumq. tituli ac
qualitatis existat. Illi verò, qui in praesenti plures parochia-
les ecclesias, aut vnam cathedralem, & aliam parochialem
obtinēt, cogantur omnino, quibuscumq. dispensationibus
ac vniōibus ad vitam non obstantibus, vna tantum paro-
chiali, vel sola cathedrali retēta, alias parochiales infra spa-
tium sex mensū dimittere; alioquin tam parochiales, quam
beneficia omnia, quae obtinent, ipso iure vacare censeantur.

AC 1211-

ac tamquam vacantia liberè alius idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta cōsciētia, fructus post dictum tēpus retineant. Optat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici videbitur, provideatur.

CAPVT XVIII.

EXPEdit maximè animarum saluti, à dignis atque idoneis parochis gubernari, id ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, ut, cum parochialis ecclesie vacatio, etiā si cura Ecclesie vel Episcopo incumbere debeat, & per vnū, vel plures administretur, etiam in ecclesiis parimonialibus, seu receptis nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus vni vel pluribus curam animarū dare, quos omnes ad infra scriptum examen teneri mandat; per obitum, vel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocumque contigerit, etiam si ipsa parochialis ecclesia reseruata, vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti seu priuilegij in fauorem S. Romanæ Ecclesie Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum: debeat Episcopus statim, habita notitia vacationis ecclesie, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua eius arburio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesie sustineat, donec ei de Rectore provideatur. Porro Episcopus, & qui ius patronatus habet, intra decē dies, vel aliud tempus ab Episcopo prescribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam coram deputandis examinadoribus nominet. Liberū sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cuiuslibet aetate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo aut Synodo prouinciādi pro regionis more videbitur magis expedire, per edictū etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito, ab

eius Vicario generali, atq. ab aliis examinatoreb. non paucioribus quàm tribus; quorum votis, si pares aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem singulis annis in diocesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario, ad minus sex proponantur; qui Synodo sitisfaciant, & ab ea probentur. Aduenienteq. vacatione cuiuslibet ecclesie, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indeq. succedente alia vacatione aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis, sex eligat. Sint verò hi examinatores, Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure canonico, vel alij Clerici, seu Regulares, etiã ex ordine medicantiũ, aut etiam saculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iurentq. omnes ad sancta Dei Evangelia, se, quacumq. humana affectione postposita, fideliter munus exsecuturos. ^{a c. quando. 24. dist.} Cautentq. ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec ante, nec post accipiant; alioquin simonia vitii tam ipsi quàm alij dantes incurrant; à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumq. etiam antea obtinebant; & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur, à qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauius eius arbitrio puniri possint. Peracto deinde examine renuncientur, quocumq. ab his idonei iudicati fuerint etate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem ecclesiam gubernandam opportunis. ^{ex b sess. 23. c. 2.} huius Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum indicauerit; atque illi, & non alteri, collatio ecclesie ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si verò iuris patronatus ecclesiasticus erit; ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat; is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoreb. indicabit, Episcopo presentare teneatur, vt ab eo instituantur. Cum verò institutio ab alio, quàm

ab Episcopo, erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei presentet, ad quem institutio spectat. Quod si ius patronatus laicorum fuerit; debeat qui a patrono presentatus erit, ab eisdem deputatus, ut supra, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusq; supradictis casibus non cuiquam alteri, quam vni ex predictis examinatis & ab examinatore approbatus, iuxta supradictam regulam, de ecclesia provideatur, nec predictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, vlla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita, impediat, aut suspēdat; alioquin Vniuersus, quē ecclesia vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, vel forsitan postea deputabit, ab eius ecclesia custodia & administratione nō amoueat, donec aut eidē, aut alteri, qui probatus & electus fuerit, ut supra, sit prouisum: alias prouisiones omnes, seu institutiones, prater supradictam formam facte, surrepticia esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indulgiis, priuilegiis, prauentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indulgiis concessis quibuscumq; Vniuersitatibus, etiam ad certū summam, & aliis impedimentis quibuscumq; Si tamē adeo exigui redditus dictae parochiales fuerint, ut totius huius examinationis operam non serant; aut nemo sit, qui se examinaret subicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quae in aliquibus locis reperiuntur, faciliē grauiore rixa actumultus possint excitari: poterit Ordinarius, si pro sua consciētia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatū aliud examen, ceteris tamen, ut supra, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendāve esse censuerit, prouidere.

CAPVT XIX.

DECERNIT sancta Synodus, Mandata de prouidendo; & gratias, quæ Expectatiua dicuntur, nemini amplius, etiã Collegiis, Vniuersitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam; vel alio quouis colore concedi; nec hactenus concessis cuiquam vti licere. ^a Sed nec reservationes inentiles, nec aliæ quacumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur; & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

^a Vide sess.
23. c. 9.

bc. 1. de con-
cel. p. 1. b. & c.
de celand.
ou tit. in 6.

CAPVT XX.

CAUSÆ omnes, ad forum ecclesiasticum quomodo-
libet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima
instantia totam Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur,
atque omnino, saltem infra biennium à die mōra litis,
terminentur: alioquin post id spatium liberum sit partibus,
vel alteri illarum, iudices Superiores, alias tamen competen-
tes, adire; qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, &
quamprimum terminari curent; nec antea aliis committan-
tur, nec auocentur: neq. appellationes ab eisdem interpositæ,
per Superiores quoscumq. recipiantur; eorūve cōmissio, aut
inhibitio fiat nisi à definitiua, vel à definitiua vim habēte, &
cuius grauamen per appellationem à definitiua reparari ne-
queat. Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta canonicas san-
ctiones apud Sedem Apostolicā sunt tractandæ; vel quas ex
urgenti, rationabiliq. causa iudicauerit summus Romanus
Pontifex per speciale rescriptum Signatura Sanctitatis suæ,
manu propria subscribendum, committere; aut auocare.
Ad hæc, causæ matrimoniales & criminales, non Decani,
Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam visi-
tando, sed Episcopi tantum examini & iurisdictioni relin-
quantur; etiam si in presenti inter Episcopum & Decanum;

c. infra sess.
vlt. de rector.
cap. 10. in 6.

dc. nec licet.
in. dist. c. ma-
iores. de bapt.
Vigilius Papa
in Epist. ad Eu-
therū in fi. &
Pelagius 2. in
1. epist. circa
fi. cum lib.

seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacunque instantia pendeat: coram quo, si pars vere paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & alimenta & expensas litis velit subministrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncij, Gubernatores ecclesiastici, aut alij, quarumcumque facultatum vigore, non solum Episcopos in praedictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem eis praeripere aut turbare non praesumant; sed nec etiam contra Clericos, aliasve personas ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoq; negligente, procedant: alias eorum processus ordinationesve nullius momenti sint: atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. Praeterea, si quis in casibus à iure permixtis appellauerit, aut de aliquo grauamine conquestus fuerit; seu alias ob lapsum biennij, de quo supra, ad alium iudicem recurrerit; teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expensis suis transferre, eodem Episcopo prius admonito, ut, si quid ei pro causa instructione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quidam si appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quae translata sunt, expensas, pro portione sua, si illis vii voluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, ut scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quantum citius, & ad minus intra mensem, exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspendatur; & ad dupli poenam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex vero, si & ipse impedimenti huius conscius participauerit, aliterve obstituerit ne appellanti integre acta intra tempus traderentur;

ad eandem dupli pœnam, prout supra, teneatur: non obstantibus, quo ad omnia superscripta, privilegia, indultis, concordatis, quæ suos tantum teneant auctores, & aliis quibuscumque consuetudinibus.

CAPVT XXI.

CVPIENS sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla umquã futuris tēporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa, posita in decreto, publicato Sessione prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio Quarto, ^{asupra sess 17a} videlicet: Quæ proponentibus Legatis ac Presidentibus, ad horum temporum levandas calamitates, sedandis de religione controuersias, cœercendas linguas doctas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram & Christianam pacem conciliandam, apta & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur: explicando declarat, mentis suæ non fuisse, ut ex predictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis vlla ex parte immutaretur; neq. nouiquidquam, præter id quod à sacris canonibus, vel generalium Synodorum forma hætenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraberetur.

Indictio futura Sessionis.

INSUPER, eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem feria quinta post Conceptionem beate Mariæ virginis, quæ erit dies nona mensis Decembris proxime venturi, habendam esse statuit & decernit, cum potestate etiam abbreviandi. in qua Sessione tractabitur de sexio unnc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitulis iam exhibitis, deq. aliis ad eam pertinentibus. Si verd. opportunum videbitur, & tempus putietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreviata est dies Sessionis.

QVA EST NONA, ET VLTIMA
SVB PIO IIII. PONT. MAX.

COEPTA DIE III. ABSOLVTA DIE

IIII. DECEMB. M. D. LXIII.

Decretum de purgatorio.

a Sess. 6. can.
30. supra Sess.
21. cap. 1. &
can. 3.

VM Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edo-
cta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum tradi-
tione, in sacris Conciliis, & nouissimè in hac
oecumenica Synodo docuerit, Purgatorium es-
se; animasq; ibi detentas, fidelium suffragiis, potissimum ve-
rò acceptabili altaris sacrificio iuari; præcipit sancta Syn-
odus Episcopis, vt sanctam de purgatorio doctrinam, à sanctis Pa-
tribus & sacris Conciliis traditam, à Christi fidelibus cre-
di, teneri, doceri, & vbique predicari, diligenter studeant.
Apud rudem verò plebem difficiliore ac subtiliores quæstio-
nes, quæq; ad adificationem non faciunt, & ex quibus ple-
rumque nulla sit pietatis accessio, à popularibus concionibus
secludantur. Incerta item, vel quæ specie falsi laborant, euul-
gari ac tractari non permittant. Ea verò quæ ad curiosita-
tem quandam aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum
sapiunt, tamquam scandala & fidelium offendicula prohi-
beant. Curent autem Episcopi, vt fidelium viuorum suffra-
gia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleëmofynæ, aliæ-
que pietatis opera, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus defunctis
fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ instituta pie & de-
uotè fiant; & quæ pro illis ex testatorum fundationibus, vel
alia ratione debentur, non persuntoriè, sed à sacerdotibus,
& Ecclesiæ ministris, & aliis, qui hoc prestare tenentur, di-
ligenter & accuratè persoluantur.

De

De inuocatione, veneratione, & Reliquiis San-
ctorum, & sacris imaginibus.

MANDAT sancta Synodus omnibus Episcopis, & ceteris docendi munus curamque sustinentibus, ut iuxta Catholica & Apostolica ecclesie usum, à primauis Christiana religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta, in primis de Sanctorum intercessione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum usu, fideles diligenter instruat, docetes eos, Sanctos, vnà cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre, bonum atque utile esse suppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetranda à Deo per filium eius Iesum Christum, Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor & Saluator est, ad eorum orationes, opem, auxiliūque confugere: illos verò qui negant, sanctos, aeterna felicitate in calofuentes, inuocandos esse; aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare; vel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idololatriam; vel pugnare cum verbo Dei, aduersariq; honori vnus mediatoris Dei & hominum Iesu Christi; vel stultum esse, in calo regnantibus voce vel mente supplicare; impie sentire. Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Christo viuentium sancta Corpora, qua viua membra fuerunt Christi, & templum Spiritus sancti, ab ipso ad 1. Cor. 3. aeternam vitam suscitanda & glorificanda à fidelibus veneranda esse: per qua multa beneficia à Deo hominibus praeantur: ita ut affirmantes, Sanctorum reliquiis venerationem atque honorem non deberi; vel eas, aliāque sacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari; atq; eorum opis impetranda causa Sanctorum memorias frustra frequentari; omnino damnandos esse, prout iam pridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porro Christi, Deiparae virginis, & aliorum Sanctorum, in templis

b Conc. Ni-
ceni. 2.

præsertim habendas & retinendas, eūq; debitum honorem
& venerationem imperticendam; non quòd credatur inesse
aliqua in iis diuinitas, vel virtus, propter quam sint colendæ;
vel quòd ab eis sit aliquid petendū; vel quòd fiducia in ima-
ginibus sit figenda; veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in
idolis spem suam collocabāt; sed quoniam honos, qui eis ex-
hibetur, refertur ad^o prototypa, quæ illa representant; ita vt
per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperi-
mus, & procumbimus, Christum adoremus; & Sanctos,
quorum illa similitudinem gerunt, veneremur. id quod Con-
ciliorum, præsertim verò secunda Nicæna Synodi, decretis
contra imaginum opugnatores est sancitum.

ILLUD verò diligenter doceant Episcopi, per histo-
riæ mysteriorum nostræ redemptionis, picturis, vel aliis si-
militudinibus expressis, erudiri & confirmari populum in
articulis fidei commemorandis, & assidue recolendis: tum
verò ex omnibus sacris imaginibus magnū fructum percipi;
non solum quia admonetur populus beneficiorum & munere-
rum quæ à Christo sibi collata sunt; sed etiam quia Dei per
Sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium sub-
iiciuntur: vt pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorumq;
imitationem vitam moresq; suos componant; excitentur-
que ad adorandum ac diligendum Deum, & ad pietatem
colendam. Si quis autem his decretis contraria decernerit, aut
senferit; anathema sit. In has autem sanctas & saluantes
obseruationes si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri
sancta Synodus vehementer cupit; ita vt nulla falsi dogma-
tis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præ-
bentes, statuuntur. Quòd si aliquando historias & narra-
tiones sacra scriptura, cum id indocta plebi expediet, expri-
mi & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea
diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel colo-
ribus aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in
San-

psal. 134. d.
b Conc. Ni-
cæn. 2. actio. 3.

Sanctorum inuocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum sacro vsu tollatur; omnis turpis quaestus eliminetur; omnis deniq. lasciuia vitetur; ita vt procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur: & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum visitatione homines ad comessationes atque ebrietates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum ac lasciuiam agantur. Postremò, tanta circa hac diligentia & cura ab Episcopis adhibeatur, vt nihil inordinatum, aut prapostere & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilq. inhonestum appareat; cum domū Dei deceat sanctitudo. Hac vt fidelius obseruentur, statuit sancta Synodus, nemini licere vllò in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, vllam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit; nulla etiam admittenda esse noua miracula, nec nouas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscen-^{a Psal. 92. ac} te & approbante Episcopo. qui simulatque de iis ali-^{c. Decret. de} quid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, ^{synodu. eccl.} & alijs pijs viris, ea faciat, quæ veritati & pietati consensanea iudicauerit. Quòd si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus; vel omnino aliqua de iis rebus grauior quaestio incidat: Episcopus, antequam controuersiam dirimat, Metropolitan, & comprouincialium Episcoporum in Concilio prouinciali sententiam expectet; ita tamen, vt nihil, inconsulto Sanctissimo Rom. no Pontifice, nouum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

De Regularibus & Monialibus.

E ADEM sacrosancta Synodus, reformationem prosequens, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit.

CAPVT I.

Q VONIAM non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasterijs piè institutis, & rectè administratis,

a Clem. exi-
uit. s. cum igitur
in primis.
de ver. sig.

bc. est ad mo-
nasteriū. in h.
de sta. mona.
cc cum Pau-
lus. 1. 9. 10.

in Ecclesia Dei splendoris atque utilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo facilius ac maturius, ubi collapsa est, vetus & Regularis disciplina instauretur, & constantius, ubi conseruata est, perseueret, precipere, prout hoc decreto precipit, ut omnes Regulares, tam viri quam mulieres, ad Regula, quam professi sunt, prescriptam vitam instituant & componant; atque in primis, quæ ad suam professionis perfectionem, ^a ut obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regula & Ordinis peculiaria vota & præcepta, ad eorum respectu essentiam, nec non ad communem vitam, victum, & vestitum conseruanda continentia fideliter obseruent. Omnisque cura & diligentia à Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus & provincialibus, quam in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non pratermittant, ut ab illis non recedatur: ^b cum compertum sit, ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari. si enim illa, quæ bases sunt & fundamenta totius Regularis disciplina, exacte non fuerint conseruata; totum corruat adificium necesse est.

CAPVT II.

dc. 2. & c. cū
ad monasteriū
de sta. regul.

NEMINI igitur Regularium, tam virorum quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine conuentus, possidere, vel tenere; sed statim ea superiori tradantur, conuentuique incorporentur. Nec deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructuum vel usum, administrationem aut commendam. Administratio autem bonorum, monasteriorum, seu conuentuum ad solos officiales eorundem, ad nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium verò usum ita Superiores permittant, ut eorum suppellex statui paupertatis, quam pro-

festi sunt, conueniant; nihilq; superflui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus aut conuictus fuerit; is biennio actiua & passiuu voce priuatus sit; atque etiam iuxta suas Regule & Ordinis constitutiones puniatur.

CAPVT III.

CONCEDIT sancta Synodus omnibus monasteriis & domibus, tam virorum quam mulierum, & mendicantium, exceptis domibus fratrum sancti Francisci, Capucinorum, & eorum, qui Minorum de obseruantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobiliu eis possidere liceat. Quod si aliqua loca ex predictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint; eadem omnia illis restituenda esse decernit. ^a In predictis autem monasteriis, & domibus, tam virorum quam mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus propriis monasteriorum, vel ex consuetis elemosynis commodè possit sustentari: nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diocesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

^a c. exiit qui
seminat. s.
potro. de var.
lig. in 6.

^b C. 6. cil. Are-
lar 4. cap. 8.
C. 6. c. Magun-
tiacum. cap.
19. c. 1. & c.
auctoritate.
de instit. c.
quoniam. ve
ait de vi. &
hon. cleric. v.
ni. s. sine ve
hoc. de sta.
regul. in 6.

CAPVT IIII.

PROHIBET sancta Synodus, ne quis regularis, sine sui Superioris licentia, predicationis, vel lectionis, aut cuiusvis pi operis pretextu, ^f subiiciat se obsequio alicuius Prelati, Principis, vel Vniuersitatis, vel Communitatis, aut alterius cuiuscumque persone, seu loci; neque ei aliquod privilegium, aut facultas, ab aliis super iis obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit; tamquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat regularibus a suis conuentibus recedere, etiam pretextu ad Superiores suos accedere, nisi ab

^c c. quanto. de
off. or. Clem.
ne in agro. s.
quia vero. de
sta. mon.

eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine predicto nō dato, in scriptis obrento, reperiunt fuerit; ab Ordinariis locorum tamquā desertor sui instituti puniatur. Illi autē qui studium rū causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

CAPVT V.

ac. periculo-
so. de sta. mo.
in 6. l. eccl. et.
lib. 6. de statu
regularium.
c. 1.
Vnde post finem
huius libri.

Conc. Ca-
bilo 16. 2. ca.
37. 62. & 63.

c. 66. Matif-
co. 1. cap. 2.
Conc. Arela-
ten. cap. 7.

de. defini-
mus. 18. q. 2.
c. periculo-
so. de sta. mon.
in 6.

BONIFACII * Octauæ constitutionem, qua incipit Periculofo, renouans sancta Synodus, vniuersis Episcopis, sub obtestatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis aterna, precipit, vt in omnibus monasteriis, sibi subiectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apostolica auctoritate clausuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui; & vbi inuiolata est, conseruari maxime procurer: inobedientes atque contradictores per censuras ecclesiasticas, aliasq; pœnas quacumque appellatione postpositas, compestentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Quod auxilium vt prabeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus secularibus intūgit. ^b Nemini autē Sanctimonialium liceat post professionē exire à monasterio etiā ad breue tempus, quocumq; pretextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda: inultis quibuscumq; & Priuilegiis non obstantibus. ^c Ingredi autē intra septa monasterij nemini liceat, cuiuscumq; generis, aut cōditionis, sexus, vel aetatis fuerint, sine Episcopi vel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. ^d Dare autem tantum Episcopus vel Superior licentiā debet in casibus necessariis; neq; alius vllō modo possit, etiam rigore cuiuscumque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Et quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia vrbs vel oppidi constituta, malorum hominum prada, & aliis facinoribus sine vlla sepe custodiuntur

sunt expofita; curent Epifcopi, & alij Superiores, fi ita videbitur expedire, vt Sanâimoniales ex iis ad noua, vel antiqua monafteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, fi opus fuerit, brachij fecularis. Impedientes verd, vel non obediētes, per cenfuras ecclefiafticas parere compellant.

CAPVT VI.

IN electione Superiorum quorumcumque, Abbatū temporaliū, & aliorum Officialium, ac Generaliū, & Abbatiffarum, atque aliarum Prapofitarum, quo omnia recte, & fine vlla fraude fiant, in primis sancta Synodus diftincte precipit, omnes fupradictos eligi debere per vota fecreta; ita vt fingulorum eligentium nomina numquam publicentur. Nec in pofterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quofcumque Titulares ad effectum electionis faciendae conftituere; aut voces & fuffragia abfentium fupplere. Si verd contra huius decreti conftitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita fit; & is, qui ad hunc effectum fe in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiferit, deinceps ad omnia officia, in religione obtinenda, inhabilis exiftat; facultatesq; fuper his concefse, eo ipfo abrogata cenfeantur; & fi in pofterum alia concedantur, tamquam furrepticia habeantur.

CAPVT VII.

ABBATISSA, ^a & Prioriffa, & quocumque alio nomine Prefecta vel Prepoſita appellatur, eligatur non minor annis quadraginta, & quae octo annis poſt expreffam profefſionem laudabiliter vixerit. Quid ſi his qualitatibus non reperiatur in eodem monaſterio, ex alio eiufdem Ordinis eligi poſſit. Si hoc etiam incommodū Superiori, qui electioni praefit, videatur; ex iis ^b quae in eodem monaſterio annu trigefimum exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profefſionem recte vixerint, Epifcopo, vel alio Superiore conſen-

a Conc. Carth. 3. Conc. Agath. cap. 10. c. ſanctimoniales. 20. q. 1.

b c. indemnitatibus. de elect. in 6.

a Cōc. Agath.
cap. 57. Conc.
Epaun. cap. 9.
c. vlt. 30. q. 9. 11.
c. vnū. 11. q. 3.
cōnc. Cabi
ronen. cap. 12.

consentiente, eligatur. Duobus verò monasteriis nulla praeficiatur. Et, si qua duo, vel plura quocumque modo obrinet, cogatur, vno excepto, intra sex menses cetera resignare. Post id verò tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure vacent. Is verò qui electioni praestet, Episcopus, siue alius Superior, claustra monasterij non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam vota singularum audiat, vel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum vel monasteriorum constitutiones.

CAPVT VIII.

b c. in singu-
lis. de sta. mo.
decretal. lib. 2.
Vide post finem
huius libri.

MONASTERIA omnia, quae generalibus capitulis, aut Episcopis non subsumuntur, nec suos habent ordinarios regulares visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolica protectione ac directione regi consueuerunt, teneantur infra annum à fine praesentis Concilij, & deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, iuxta formam Constitutionis Innocentij 111. in Concilio generali, quae incipit, In singulis; ibique certas regulares personas deputare, quae de modo & ordine, de praedictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exsequendis deliberent & statuunt. Quod si in his negligentes fuerint; liceat Metropolitano, in cuius prouincia praedicta monasteria sunt, tamquam sedis Apostolicae delegato, eos pro praedictis causis conuocare. Quod si infra limites vnius prouinciae non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem, possint duarum vel trium prouinciarum monasteria vnā facere congregationem. Ipsius autem congregationibus constitutis, illarum generalia capitula, & ab illis electi Praesides, vel Visitatores eandem habeant auctoritatem in sua congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Praesides, ac Visitatores in ceteris habent Ordinibus; teneanturque suae congregationis monasteria frequenter visitare, & illorum reformationi incumbere; & ea obseruare, quae in sacris

sacris canonicis, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, predicta exsequi non curauerint; Episcopis, in quorum diocesibus loca predicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicae delegatis, subdantur.

CAPVT IX.

MONASTERIA Sanctimonialium, sanctæ Sedis Apostolicae immediate subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, vel sancti Ioannis, vel alijs quomodocumque nuncupentur, ab Episcopis, tamquam dictæ Sedis delegatis, gubernentur, non obstantibus quibuscumque. a. c. cognouimus. l. 2. q. 2. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, vel ab alijs Regularibus, reguntur; sub eorum cura & custodia relinquuntur.

CAPVT X.

ATTENDANT diligenter Episcopi, & ceteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, vt in constitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, ^b vt saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant; & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; vt eo se saluari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Daemonis fortiter superandas. Præter ordinarium autem confessorum alius extraordinarius ab Episcopo, & alijs Superioribus his, aut ter in anno offeratur, qui omnium confessiones audire debeat. Quod verò sanctissimum Christi corpus intra chorum vel septa monasterij, & non in publica ecclesia conseruetur; prohibet sancta Synodus: non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.

b Clem. ne in agro. s. sanctæ de lta. mon.

CAPVT XI.

IN monasterijs seu domibus virorum seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium, præter eas quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, persone, tam regulares quam seculares, huiusmodi curam exercentes, subsint immediate in iis quæ ad dictam

curam

a qui religio.
fo. 12. q. 2.

curā, & Sacramentorū administrationē pertinent, iurisdic-
tioni, visitationi, & correctioni Episcopi in cuius diocesi sunt
sitā. ^a Nec ibi aliqui, etiā ad nutum amouibiles, deputentur,
nisi de eiusdē cōsensu, ac prauio examine, per eū, aut eius Vi-
carium faciendo; excepto monasterio Cluniacensi cū suis limi-
tibus, & exceptis etiam iis monasteriis seu locis in quibus Ab-
bates, Generales, aut Capita Ordinū sedē ordinariam prin-
cipalem habent, atq; aliis monasteriis seu domibus in quibus
Abbatē, aut alij Regularium Superiores iurisdictionem
Episcopālē & temporalem in Parochos & parochianos ex-
ercens: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem
in prædicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

CAPVT XII.

h. c. de iis. 13.
d. ii.

CENSURÆ, & interdicta, nedum à Sede Apostoli-
ca emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata,
mandate Episcopo, à Regularibus in eorū ecclesiis publicen-
tur, atque seruentur. ^b Dies etiam festi, quos in diocesi sua
seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus,
etiam Regularibus, seruentur.

CAPVT XIII.

CONTROVERSIAS omnes de præcedentiā, quæ
per sepe cum scandalo oriuntur inter ecclesiasticas per-
sonas, tam saculares quàm regulares, cū in Processionibus
publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumultu desuñctioñ cor-
poribus, & in deferenda vimbella, & aliis similibus, Episco-
pus, amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscū-
que, componat. Exempti autem omnes, tam clerici sa-
culares quàm regulares, quicumque, etiam monachi, ad pu-
blicas Processiones vocati, accedere compellantur; iis tantum
exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò viuunt.

CAPVT XIII.

REGULARIS, nō subditus Episcopo, qui intra clau-
stra monasterij degit, & extra ea ita notoriè deliquit,

rit, ut populo scilicet sit; Episcopo in statu, à suo Superiore intra tēpus, ab Episcopo presigendū, seu erē puniatur, ac de punitione Episcopū certiore faciat: sin minus, à suo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.

a c. fi. s. si ver-
tō. de sta. mo.

CAPVT XV.

IN quacumq; religione, tam virorum, quàm mulierum professio non fiat ante decimum sextum annū expletum; nec qui minore tempore, quàm per annū, post susceptū habitū in probatione steterit, ad professionē admittatur. Professio autem antea facta, sit nulla; nullamq; inducat obligationem ad alicuius Regule, vel religionis, vel ordinis observationem, aut ad alios quoscumque effectus.

bc. Gofaldus
17. q. 2. c. ad
Apostolicam.
de regul. & c.
nō solum. co.
tit. in 6.
cc. ad nostram
c. cum virum.
& c. postula.
tit. eo. tit. &
c. i. eo. tit.
in 6.

CAPVT XVI.

NULLA quoque renunciatio aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorē cuiuscumque cause pie, valeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij fiat, intra duos menses proximos ante professionem; ac non aliās intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione aliter verò facta, etiam si cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata; sit irrita, & nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, Superiores, nouitios, quos habiles iudicauerint, ad profutendum admittant, aut è monasterio eos eiciant. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid in nouitio, aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum, à sancta Sede Apostolica approbatum; Domino, & eius Ecclesie inseruire possint: sed neque ante professionem, excepto victu, & vestitu, nouitijs, vel nouitijs illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur, ne hac occasione discedere nequeat, quod totū, vel maiorem partem substantia sue monasterium possideat, nec facile, si discesserit, id recuperare possit. quin potius præcipit sancta

dc. cū causam.
in fi. de elec.

sancta Synodus sub anathematis poena dantibus & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quae sua erant. quod ut recte fiat, Episcopus etiam per censuras ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

CAPVT XVII.

LIBERTATI professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit atque decernit, ut, si puella, quae habitum regularem suscipere voluerit, maior duodecim annis sit, non ante eum suscipiat, nec postea ipsa vel alia professione emittat, quam explorauerit Episcopus; vel eo absente, vel impedito, eius vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat quid agat. & si voluntas eius pia ac libera cognita fuerit; habueritque, condiciones requisitas iuxta monasterij illius & Ordinis regulam, nec non monasterium fuerit idoneum; liberè ei profiteri liceat. cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret, teneatur Praefecta monasterio eum ante mensem certiores facere. quod si Praefecta certiores Episcopum non fecerit; quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

CAPVT XVIII.

ANATHEMATI sancta Synodus subicit omnes & singulas personas; cuiuscumque qualitatibus vel conditionibus fuerint, tam Clericos quam laicos, seculares vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, praeterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, vel ad emittendam professionem; quicque consilium, auxilium, vel fauorem dederint; quicque scientes eam non spontè ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere; quoquo modo eidem actui vel praesentiam, vel consensum, vel

vel auctoritatem interposuerint. ^a Simili quoque anathema-
 ti subicit eos, qui sanctam virginum vel aliarum mulierum
 voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquo mo-
 do sine iusta causa impederint. Ea^q omnia, & singula, quae
 ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, seruen-
 tur non solum in monasteriis subiectis Episcopo, sed & in aliis
 quibuscumque. ^b Ab his tamen excipiuntur mulieres, quae
 Pœnitentes aut Conuerſitiae appellantur: in quibus constitu-
 tiones earum seruentur.

^a Conc. To-
 let. 3. can. 10.
 cap. puella. 20.
 q. 2. c. ult. 32.
 q. 2.

^b Conc. To-
 let. 4. cap. 54.
 in fine.

CAPVT XIX.

QVICVMQVE Regularis prætendat, se per vim
 & metum ingressum esse Religionem; aut etiam dicat,
 ante ætatem debitam professum fuisse; aut quid simile; relitq³
 habitum dimittere quacumq³ de causa, aut etiam cum ha-
 bitu discedere sine licentia Superiorum; non audiatur, nisi
 intra quinquennium tantum à die professionis, & tunc non
 aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Supe-
 riore suo, & Ordinario. ^a Quid si antea habitum sponte di-
 miserit; nullatenus ad allegandum quamcumq³ causam ad-
 mittatur; sed ad monasterium redire cogatur, & tamquam
 apostata puniatur: interim verò nullo privilegio suae religio-
 nis inuuetur. Nemo etiã Regularis cuiuscumq³ facultatis vi-
 gore transferatur ad laxiorem religionem; nec detur licentia
 cuiquam Regulari occultè serendi habitum suae religionis.

cc. puellæ.
 20. q. 1. c. cum
 virum. de re-
 gul.

^d Conc. Arelat.
 lat. 1. c. ult.
 Conc. Arelat.
 2. c. 25.

CAPVT XX.

AB BATES, qui sunt Ordinũ Capita, ac ceteri præ-
 dictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subie-
 cti, quibus est in alia inferiora monasteria Prioratũsve legi-
 tima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prio-
 ratus, suo quisq³ loco atq³ ordine, ex officio visitent, etiam si
 commendata existant. Quia cum Ordinum suorum Capituli-
 bus subsint, declarat sancta Synodus, in iis quae aliàs de visi-
 tatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non
 esse

^e Suprà sess.
 21. de testor.
 cap. 9.

esse comprehensa: teneanturq; quicumq; predictorum Ordinum monasteria præsunt, predictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exsequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & eiusq; Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabit huiusmodi commenda, Priores claustrales, aut in Prioratibus conventum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & spirituale regimen exercet, à Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitoribus instituuntur. In ceteris omnibus prefatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personarum, loca, & iura concernunt, firma sint, & illasæ.

CAPVT XXI.

a Conc. Lateranen. sub Leone 10. Sess. 9. in Bulla de reformatione Curie.

b suprà Sess. 84. c. 10.

CUM pleraq; monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositura, ex mala eorum, quibus commissæ fuerint, administratione non leuia passa fuerint tam in spiritualibus quam in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplinam reuocare. verum ad id dura difficiliq; est præsentium temporum condicio, ut nec statim omnibus, nec commune vbiq; quod optaret, remedium possit adhiberi: ut tamen nihil præsermittat, unde predictis salubriter aliquando prouideri possit; primum quidem confidit, Sanctiss. Romanum Pontificem pro sua pietate & prudètia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, ut iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conventus habent, regulares personæ, eiusdem Ordinis expressè professæ, & quæ gregi præte & præesse possunt, præficiantur. Quæ verò in posterum vacabunt, non nisi regularibus spectata virtutis & sanctitatis conferantur. Quo ad ea verò monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatiæ, siue Prioratus, filia illorum Capitum nuncupantur, teneantur illi, qui in præsentia ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam

priam sollemniter profiteri, aut iis cedere: alias commenda
prædicta ipso iure vacare censeantur. Ne autem in prædictis
omnibus & singulis fraus aliqua adhiberi possit; prædat sancta
Synodus, ut in prouisionibus dictorum monasteriorum
qualitas singulorum nominatim exprimatur: aliterq; facta
prouisio surrepticia esse censeatur: nullaq; subsequenti pos-
sessione, etiam triennali, adinuetur.

CAPVT XXII.

HÆc omnia & singula in superioribus decretis con-
tenta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus
cœnobis, ac monasteriis, collegiis, ac domibus quorumcumq;
monachorum, ac regularium, nec nō quarumcumq; Sancti-
monialium virginum, ac viduarum, etiam si illæ sub guber-
nio militiarum, etiam Hierosolymitana, viuāt, & quocum-
que nomine appellentur, sub quacumque regula, vel consti-
tutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quauis sub-
iectione, aut annexione, vel dependentia cuiuscumq; Ordini-
nis, mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum re-
gularium monachorum, aut canonicorum quorumcumque;
non obstantibus eorum omnium & singulorum priuilegiis
sub quibuscumque formulis verborum conceptis; ac Mare
magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, nec non
constitutionibus & regulis, etiam iuratis, atque etiam con-
suetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabili-
bus. Si qui verò regulares tam viri quàm mulieres sunt,
qui sub ætiori regula, vel statutis viuunt, excepta facul-
tate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum insti-
tuto, & obseruantia sancta Synodus antouere non inten-
dit. Et quia sancta Synodus desiderat, ut omnia & sin-
gula supradicta quamprimum executioni demandetur; præ-
cipit omnibus Episcopis, in monasteriis sibi subiectis, & in
omnibus aliis, ipsis in superioribus decretis specialiter com-
missis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis
Superio-

Superioribus Ordinū supradictorū, ut statim predicta exsecuantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentia Concilia provincialia suppleant, & coörecteant. Regularium verò Capitula provincialia & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia provincialia, per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis provideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Respublicas, & magistratus, & in virtute sanctæ obedientie præcipit, ut velint predictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & ceteris Praefectis in superius contenta reformationis executione suum auxilium & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti, ut sine ullo impedimento præmissa rectè exsequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de reformatione.

C A P V T I.

OPTANDUM est, ut ij qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad divitias, aut luxum, sed ad labores & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant. nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem innocentiamque facilius inflammandos, si præpositos suos viderint non ea quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac celestem patriam cogitantes. Hac cum ad restituendam ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animadvertat; admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpè meditantur, factis etiam ipsis, ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam predicandi genus, se muneri suo committentes ostendant: in primis verò ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, sanctæ humilitatis exempla petere possint. Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi, non solum iubet, ut Episcopi

a c. magnæ de voto. c. qualiter, & quando. de accens. supra sess. 12. de reformatione. cap. 2. in prin.

b Psalm. 101. Eccles. 3. 35. & 66. Mat. 10. & 18. cū sim. Conc. Carthag. 4. cap. 15. Conc. Tolet. 3. cap. 7. c. Episcopos. 41. dist. c. pro reverentia. 44. dist. supra sess. 3.

scopi modesta supellectili & mensa, ac frugali victu cōte nti sint; verū etiam in reliquo vita genere, ac tota eius domo caueāt ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum; quodq; non simplicitatem, Dei Zelum, ac vanitatum contemptum praeferat. ^a Omnino verò eis interdicit, ne ex ^a Conc. Antio. cap. 15. c. quifquis. c. hnt manifest. c. Episcopus. & c. res Ecclesiæ. cum seg. 12. q. 2. b Canō Apost. 59. & 75. redditibus ecclesiæ consanguineos, familiarēve suos augere studeant: cū & Apostolorum ^b canones prohibeant, ne res ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donēt; sed, si pauperes sint, iis vt pauperibus distribuunt; eas autem nō distra- hant nec dissipent illorum causa: immo, quā maximè po- test, eos sancta Synodus monet, vt omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosq; carnis affectū, vnde mul- torum malorū in Ecclesia seminarium exstat, penitus depo- nant. Quæ vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solū in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, tam secularia quā regularia, obtinentibus, pro gradus sui conditione obseruari, sed & ad sancta Romana Ecclesiæ Cardinales pertinere ^c Conc. Late- ran. sub Leo- ne 10. Sess. 9. de reform. curiæ, decernit: quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cū vniuersalis ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non iis etiam virtutum insignibus, ac viuendi disciplina eos fulgere, qua meritò omnium in se ocu- los conuertant.

CAPVT II.

COGIT temporum calamitas, & inualeſcentium ha- resum malitia, vt nihil sit pratermittendum, quod ad populorum adificationem, & Catholica fidei praesidium vi- deatur posse pertinere. Praecipit igitur sancta Synodus Pa- triarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus aliis, qui de iure vel consuetudine in Concilio prouinciali in- tereſſe debēt, vt in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem praesentis Concilij habenda, ea omnia & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita & statuta sunt, palā recipiant; nec- non veram obedientiam summo Romano Pontifici spondeāt.

a c. sicut. & c.
excomunica-
mus. in a. de
haeret. c. 2. in
fi. de sum. tri-
nit. cum sim.

b Vide sess.
3. c. 1. de re-
form.

cc. dilecto.
de sentent.
excom. in 6.
c. multi. in
princ. 2. q. 1.
c. visis. in fi.
26 q. 2. c. cor-
ripiantur. 14.
q. 3.

& profiteantur; simulq; hereses omnes, à sacris canonibus, & generalibus Conciliis, praesertimq; ab hac eadem Synodo damnatas, publice detestentur, & anathematizent. Idemque in posterum quicumq; in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposque promouendi, in prima Synodo provinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub poena diuina indignationis teneantur; interimq; ab eiusdem communione abstineant. Ceteri verò omnes, siue in praesenti, siue in futurum beneficia ecclesiastica habuerint, & qui in Synodo dioecessana cōuenire debent, idem vi supra, in ea Synodo, qua primo quoq; tēpore celebrabitur, faciant & obseruent: alias secundum formam sacrorum canonum puniantur. Ad hac omnes ij, ad quos Vniuersitatū, & Studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eisdem Vniuersitatibus capones & decreta huius sanctae Synodi integrè recipiantur, ad eorumq; normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quae Catholica fidei sunt, doceant, & interpretentur; seq; ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemni iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in praedictis Vniuersitatibus correctione & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinae ecclesiasticae augmento emendentur, & statuuntur. Quae verò Vniuersitates immediatè summi Romani Pontificis protectioni & visitationi sunt subiectae, has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua supra, ratione, & prout ei iustus visum fuerit, salubriter visitari & reformari curabit.

CAPVT III.

QVAMVIS excommunicationis gladius nervus sit ecclesiastica disciplina, & ad continendos in officio pa-
pulos

pulos valde salutaris: sobriè tamē, magnāq; circumspectione exercendus est: cū experientia doceat, si ten erē, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni quā formidari; & perniciem potiùs parere, quā salutē. Quapropter excommunicationes illa, quæ monitionibus præmissis, ad finem reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis seu subtractis rebus ferri solent, à nemine prorsus, præterquam ab Episcopo, decernantur; & tunc non aliàs, quā ex re non vulgari, causāque diligenter^a ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiusvis secularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur, sed totum hoc in eius arbitrio & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. In causis verò iudicialibus mandatur omnibus iudicibus ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, vt quandocumque exsecutio realis vel personalis in qualibet parte iudicij propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo quā definiendo, à censuris ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis civilibus, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, cōtra quoscumque, etiam laicos, per multas pecuniarias, qua locis pijs, ibi existentibus, eo ipsa, quod exacta fuerint, assignentur; seu per captionem pignorum, personarūque distractionem, per suos proprios aut alienos exsecutores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliāq; iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si exsecutio realis vel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit; siq; erga iudicem contumacia, tunc eos etiam anathematiz muerone, arbitrio suo, præter alias penas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, vbi exsecutio realis vel personalis, vt suprā, fieri poterit; erit à censuris abstinentum: sed si dicta exsecutioni facile locus esse non possit; licebit iudici hoc

a. c. Episcopi,
c. nemo Epi-
scoporum, &c.
c. nullus facer-
dotum, 11. q.
3. c. sacra, de
sent. excom.
Conc. Aure-
lian. 5. cap. 2.

b. c. si quis de-
inceps. in 6.
27. q. 1.

spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen delicti qualitas, precedente bina saltem monitione, etiam per editum, id postulet. Nefas autem sit seculari cuilibet magistratus prohibere ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet; aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, sub prae-textu, quoddam contenta in praesenti decreto non sint observata; cum non ad saculares, sed ad ecclesiasticos hac cognitio pertineat.^a Excommunicatus vero quicumque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: sed, si obdurato animo, censuris annexus, in illis per annum inforduerit, etiam contra eum, tamquam de haeresi suspectum, procedi possit.

a c. rogo. cum
seq. 11. q. 3. c.
nulli. c. seq.
c. cum deside-
res & c. si con-
cubinæ. de
sens. excom.

CAPVT IIII.

CONTINGIT sæpè in quibusdam ecclesiis vel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus, à testatoribus praescriptis, nequeat satisfieri; vel elemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facile inueniatur, qui veli huic se muneri subicere; unde depereunt pie testantium voluntates; & eorum conscientias, ad quos praedicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens hac ad pios vsus relictis, quo plenius & utilius potest, impleri, facultatem dat Episcopis, ut in Synodo dioecesana, itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in praedictis ecclesiis, quas hac prouisione indigere cognouerint, statuere circa hac, quidquid magis ad Dei honorem & cultum, atque ecclesiarum utilitatem viderint expedire; ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios vsus reliquerunt.

b supra sess.
22 derefor.
cap. 6.

CAPVT V.

RATIO postulat, vt illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur. quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione seu fundatione, aut aliis constitutionibus, qualitates aliqua requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta; in beneficiorum collatione, seu in quacumq; alia dispositione, eis non derogetur. Idē in præbendis Theologalibus, Magistratibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, obseruetur, vt eorum qualitatibus vel Ordinibus nihil in vlla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio surrepticia censeatur.

CAPVT VI.

STATVIT sancta Synodus, vt in omnibus ecclesiis cathedralibus & collegiatis decretum sub sel. rec. Paulo III. ^{a suprâ Sess. 6. de ref. c. 4.} quod incipit, Capitula cathedralium, obseruetur, non solum quando Episcopus visitauerit, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, vt, cum extra visitationem processerit, infra scripta omnia locum habeant: videlicet, vt Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de quorum consilio & assensu Episcopus, vel eius Vicarius, tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus vsque ad finem causæ inclusiue, corā notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum sit vtriusq; votum, possitq; alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiua sententia fuerint, tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant. & si in electione tertij etiam discordent, ad vicinorem Episcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: alias processus, & inde secuta nulla sint,

a Inf. c. 14.
de Supra Sess.
24. de matri-
monio, cap. 8.

b c. qualiter
in 2. de accus.
de c. tuæ. de
pœn.

a Conc. Car-
thagen. 4. cap.
35. c. Episco-
pus in Ecce-
lis. 95. dist.

d c. nouit. cū
seq. de his que
sunt a prelat.
sine conf. cap.

etior. allez. in
meo tract. de
priuilegiis
scholarum in-
ximè priu. 64.
cum seq.

sint, nullosq; producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinario, & in atrocioribus delictis, depositionem aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione, post in initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis ordine premissis. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes ipsi in loco detenti custodiantur. Episcopi præterea ubiq; is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eiq; in choro & in Capitulo, in Processionibus, & aliis actibus publicis sit prima Sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui si aliquid Canonice ad deliberandum proponant; nec de re ad suum vel suorum commodum spectante agatur, Episcopi ipsi Capitulum conuocent, vota exquirant, & iuxta ea concludant. Absente uero Episcopo omnino hoc ab eis de Capitulo, ad quos hoc de iure vel consuetudine spectat, perficiatur, nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Ceteris autem in rebus Capituli iurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salua & intacta omnino relinquatur. Qui uero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, ij omnes in causis ecclesiasticis Episcopo subiiciantur: non obstantibus, quo ad supradicta, priuilegiis, etiam ex fundatione competentibus, nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententiis, iuramentis, concordis, quæ tantum suos obligent auctores: saluis tamen in omnibus, priuilegiis, quæ in uersitatibus Studiorum generalium, seu earum personis, sunt concessa. Hæc autem omnia & singula in iis ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij, ex consuetudine, vel priuilegiis, aut consuetudinibus, siue concordis, seu quocumq; alio iure maiorem habent potestatem, aucto-
ritate sent,

ritatem, ac iurisdictionem, quam presenti decreto sit comprehensum. quibus sancta Synodus derogare non intendit.

CAPVT VII.

CV^m in beneficiis ecclesiasticis ea, qua hereditaria successione imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria; nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium ecclesiasticum cuiuscumque qualitatibus concedatur: nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretum in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutorio quoque cum futura successione idem posthac obseruetur, ut nemini in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis permittatur. Quod si quando ecclesie cathedralis, aut monasterij virgens necessitas, aut euidentis utilitas postulet Prelato dari Coadiutorem; is non alias cum futura successione detur, quam hac causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, que à iure, & decretis huius Synodi in Episcopis & Prelatis requiruntur: alias concessionem super his facta, surrepticia esse censeantur.

CAPVT VIII.

AD MONET sancta Synodus quoscumque ecclesiastica beneficia, secularia, seu regularia, obrintes, ut hospitalitatis officium, à sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè benigneque exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis verò, quæ hospitalia vulganuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumve usum præcipuè instituta, in commendam, administratione, aut quemcumque titulum, aut etiam ecclesiis suis vnita, obtinent; vel si ecclesie

ac. ad Apostolica. 8. q. 1. c. extranmissa. &c. ad extirpandas successiones. de fil. presb. c. consuluit. de iur. patr. c. ad hæc. de dec. Conc. Roma. tempore Hilarij. cap. 6.

b. supra sess. 21. de reform. cap. 6. c. scriptis. & c. quatuor. 7. q. 22.

c. supra sess. 22. de reform. cap. 2. & sess. 7. de reform. cap. 1. & 3.

d. 5. 1. & c. quicquam. q. 2. dist. c. Archidiaconum. 25. dist. c. volumus. 29. dist. c. quia ad fil. & c. mos. 12. q. 2. c. quoniam. 16. q. 1. e. Math. 25.

paro -

a Clem quia
contingit. de
relig. dom.
& supra Sess.
9. cap. vii.

parochiales, hospitalibus sortè vnita, aut in hospitalia erecta, earumq; patronus in administrationem concessa sint; præcipit omninò, vt impositū illis onus officiūve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Constitutionem Concilij Vniuersalis, aliàs in hac eadem Synodo sub sel. rec. Paulo III. innouatam, qua incipit, Quia contingit. Quòd si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, vbi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpauca reperiuntur; mandat adhuc, vt fructus illorum in aliū pium vsum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco & tempore utilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum vsum peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit, obseruari curet Episcopus, aut, si id non possit, ipse, prout supra, vtiliter provideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cuiuscumq; Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subiecti, vbi viget regularis obseruantia, ab Ordinario moniti hospitali atus munus adhibitis omnibus, ad qua tenentur, necessariis, re ipsa obire cessauerint; non solum per ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id compelli possint; sed etiam hospitalis ipsius administratione curæve perpetuò priuari possint; aliq; eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiā ad fructuum restitutionē, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, qua nulla eis remissione aut compositione indulgeatur, in foro conscientia teneantur: nec administratio seu gubernatio huiusmodi locorum vni & eidem persona ultra triennium deinceps committatur, nisi aliter in fundatio-
ne

ne cautum reperiatur: non obstante, quo ad omnia supradicta, quacumq. vnione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegiis aut indultis quibuscumque.

CAPVT IX.

SICVTI legitima patronatum iura tollere, piasq. fidelium voluntates in eorum institutione violare, aequum non est: sic etiam, vt hoc colore beneficia ecclesiastica in seruitutem, quod à multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur, decernit sancta Synodus, vt titulus iuris patronatus sit ex^a fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, ^a Suprà sess. 14. de reform. cap. 12. c. piam mentis. cum seq. 16. q. 1. de c. nobis de iur. & aliis iure requisitis ostendatur; siue etiam ex multiplicatione presentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliásve secundum iuris dispositionem. In iis verd personis, seu Communitatibus, vel vniuersitatibus, in quibus id ius plerumq. ex usurpatione potiùs quesitum præsumi solet, plenior & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quàm si præter reliqua ad eam necessaria, presentationes, etià continuatae, non minori saltē, quàm quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortita sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam secularibus quàm regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis, in cathedrali vel collegiata ecclesia; seu facultates, & priuilegia concessa tam in vim patronatus, quàm alio quocumq. iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum vacant, exceptis patronatibus, super cathedralibus ecclesiis, competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, aliosq. sublimes ac supremos Principes, iura Imperij in dominis suis habentes, pertinet; & ^b quæ in fauorem Studiorū generalium concessa

^b Notæ præc. 19. Sess. 14.

a supra Sess.
24. de reform.
cap. 12. & Sess.
14. de reform.
cap. 13.

concessa sunt, in totū prorsus abrogata & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaq; huiusmodi, tamquam libera, a suis collatoribus conferantur; ac prouisionēs huiusmodi plenum effectum consequantur. Ad hac liceat Episcopo, presentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat; ab Episcopo tamen iuxta alias statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta, irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscumq; Ordinis & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, Collegia quaecumq; Clericorum, vel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum, etiam si verē de iure patronatus ipsorum ex fundatione & dotatione essent, nullatenus, nullāve causa vel occasione se ingerant; sed illos liberē Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum ius patronatus venditionis; aut alio quocumq; titulo in alios contra canonicas sanctiones transferre presumant: si secus fecerint, excommunicationis & interdicti pœnis subiiciantur; & dicto iure patronatus, ipso iure priuati existant. Insuper accessiones, per viam vniōis facta de beneficiis liberis, ad ecclesias iuris patronatui, etiam laicorum, subiectas, tam ad parochiales, quā ad alia quaecumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita vt predicta beneficia libera eiusdem naturae cum iis, quibuscum vniuntur, efficiantur, atq; subiure patronatus constituantur; hæc si nondū plenarium sortita sunt effectum, vel deinceps ad cuiusvis instantiam fient; quacumq; auctoritate, etiam Apostolica, concessa fuerint, simul cum vniōibus ipsis per surreptionem obtenta intelligantur: non obstante quacumque in iis verborum forma, seu derogatione, quae habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa vnita, cum vacauerint, liberē, vt antea,

tea conferantur. ^a Quæ verò à quadraginta annis citrà fa- ^a ^{suprà cef. 7.}
 cta, effectum & plenam incorporationem sunt consecuta; ^{de reform.} ^{hæc ap. 6.}
 nihilominus ab Ordinariis, tamquã à Sede Apostolica dele-
 gatis, reuidentur, & examinentur: ac quæ per surreptionem,
 vel obreptionem obtenta fuerint, simul cum vniõibus
 irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & aliis con-
 ferantur. Similiter quoq; patronatus quicumque in ecclesiis,
 quibuscumq; aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea libe-
 ris, acquisiti à quadraginta annis citrà, & in futurum ac-
 quirendi, seu ex argumento dotis, seu ex noua constructio-
 ne, vel alia simili causa, etiã auctoritate Sedis Apostolicæ, ab
 iisdem Ordinariis, vni delegatis, vt suprà, qui nullius in his
 facultatibus aut priuilegiis impediuntur, diligenter cogno-
 scantur: & quos non reppererint ob maximè euidentem ec-
 clesiæ, vel beneficij, seu dignitatis necessitatem legitime con-
 stitutos esse, in totum reuocent; atq; beneficia huiusmodi si-
 ne damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod
 ab eis iccirco datum est, in pristinum libertatis statum redu-
 cant: non obstantibus priuilegiis, constitutionibus, & consue-
 tudinibus, etiam immemorabilibus.

CAPVT X.

QUONIAM ob malitiosam petitiũ suggestionem,
 & quandoque ob locorum longinquitatem, persona-
 rum notitia, quibus cause mandantur, vsq; adeo haberi non
 potest; hincq; interdum iudicibus, non vndequeque idoneis,
 causa in paritibus delegantur: statuit sancta Synodus, in sin-
 gulis Concilijs prouincialibus, aut diocesanis aliquot perso-
 nas, quæ qualitates habeant, ^b iuxta Constitutionem Boni- ^b ^{c. Statutum,}
 faciũ ^c ^{de reſcr. in 6.}
 designari, vt præter Ordinarios locorũ iis etiam post hæc cau- ^{Uide post finem B}
 se ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forũ ecclesiasticum per- ^{huius libri.}
 tinentes, in paritibus deleganda committantur. Et, si aliquẽ in-
 terim ex designatis mori cõtingerit, substituat Ordinarius loci
 cum

cum consilio Capituli alium in eius locum vsque ad futuram prouincialem aut diocesanam Synodum: ita vt habeat quaque diocesis quatuor saltem aut etiam plures probatas personas, ac vt supra qualificatas; quibus huiusmodi causa à quolibet Legato, vel nuncio, atque etiam à Sede Apostolica committantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quacumq. aliorum iudicum aliis, quam his facta, surrepticia censeantur. Admonet dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoscumq. iudices, vt terminandis causis, quanta fieri poterit breuitate, studeant, ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicij differenda, modis omnibus, aut termini praefixione, aut competenti alia ratione occurrant.

a Vide Sess.
24. c. 20. c. fi-
nem litibus.
& c. fi. de do.
& contu. c. 2.
de re iud. &
c. constitutus.
de procur.

CAPVT XI.

MAGNAM ecclesiarum perniciem asferre solet, cum earum bona, representata pecunia, in successorum praerudicium aliis locantur, omnes igitur hae locationes, si anticipatus solutionibus fient, nullatenus in praerudicium successorum valida intelligantur: quocumque indulto aut privilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confermentur. Non liceat etiam, iurisdictiones ecclesiasticas, seu facultates nominandi aut deputandi vicarios in spiritualibus locare; nec conductoribus per se aut alios ea exercere: aliterq. concessionem, etiam à Sede Apostolica factam, surrepticia censeantur. Locationes vero rerum ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas à triginta annis citrà, ad longum tempus, seu, vt in nonnullis partibus, ad viginti nouem, seu bis viginti nouem, annos, vocant factas: Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiae, et contra canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

b c. de prece-
ratis. 11. q. 2. &
c. 2. de prec.

CAPVT XII.

NON sunt ferendi, qui variis artibus decimas, ecclesiis obuenientes, subtrahere moliantur; aut qui ab aliis soluendas temerè occupant, & in rem suam vertūt: cū decimarum solutio debita sit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in posterum cathedrali, aut quibuscumque aliis ecclesiis, vel personis, quibus legitimè debentur, integrè persoluant.^b Qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicantur; nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absoluantur. Hortatur dehinc omnes & singulos, pro Christiana caritate, debitoq; erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi à Deo collatis, Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsent ecclesiis, largè subuenire ad Dei laudem, atque ad pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

CAPVT XIII.

DECERNIT sancta Synodus, quibuscumque in locum iam ante annos quadraginta, Quarta, qua funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali ecclesie solita esset persolui, ac postea fuerint ex quocumque privilegio, aliis monasteriis, hospitibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem posthac integro iure, & eadem portione, qua antea solebat, cathedrali, seu parochiali ecclesie persoluantur: non obstantibus concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam, Marti magno nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

CAPVT XIII.

QUAM turpe, ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitie sordibus, immundoq; concubinato versari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militie

Conc. Maficon. c. 5.
Conc. Ticin. vers. in sacris.
Exod. 22. 23.
Leuit. 27.
Numer. 18.
Tob. 1.
Malach. 3. c.
decimas. 16. q.
1. c. decimas.
cunctiq. 16. q.
7. c. Parochia-
nos. c. extir-
missa. & c.
tua de deci.
b. c. omnes
decimas. 16. q.
7. c. peruenit.
c. non est. c.
tua. & c. in
quibusdam
de deci. Clem.
1. eo. tit.

c. desepult.
extra in 6. &
in Clem.

a supra sess.
21. cap. 8. re-
form. Conc.
Cathag. 3.
cap. 18. Conc.
Nicaenum ca.
3. Conc. Ma-
hiseon. 1. cap.
1. Conc. Ara-
laten. 1. cap. 3.
Conc. Toler.
2. cap. 3. Conc.
Bracear. 1.
cap. 15. Conc.
Turon. 2. cap.
10. 11. & 12.
Coc. Magun-
tiacum c. 49. e.
interdixit. 32.
dist. c. cum
omnibus. c.
volumus. & c.
feminas. 81.
dist. c. 1. cum
multis seq. de
cohab. cler. &
mulier.

b. c. 2. cūeq.
de cohab. cler.
denul. c. si
concupiscit. de
sent. ex. om.
Conc. Aure-
lian. 1. cap. 4.

militia dedecore, restatur. Virgitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vita integritate ministri ecclesie reuocentur; populusq; hinc eos magis discat reuereri, quo illos vitahonestiores cognouerit: prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres de quib. possit haberi suspicio, in domo, vel extra detinere, aut cū iis vllam consuetudinem habere audeant: alioquin pœnis, à sacris canonibus, vel statutis ecclesiarum impositis, puniantur. Quod si, à Superioribus moniti, ab iis se non abstinnerint; tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quoruncumq;, & pœsonum ipso facto sint priuati: qua fabrica ecclesie, aut alieno pio loco, arbitrio Episcopi applicetur. Sin vero in delicto eodem cum eadē, vel alia femina, perseverantes, secunda monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicantur; sed etiam à beneficiorum ipsorum administratione, quo ad Ordinarius, etiam vti Sedis Apostolica delegatus, arbitrabitur, suspendantur; & si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur; tunc beneficiorum portionibus, ac officiis, & pensionibus quibuscumque ecclesiasticis perpetuo priuentur, atq; inhabiles, ac indigni quibuscumq; honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in posterum reddantur, donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, interimissimum consortium repetere, aut alias huiusmodi scādaloſas mulieres sibi adiungere ausi fuerint; præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectuntur. Nec quauis appellatio, aut exemptio prædictā executionem impediat, aut suspendat: supradictorumq; omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura iudicij, & sola facti veritate inspe-

inspecta, procedere possint. Clerici verd beneficia ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta^a delicti, & contumacia perseverantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisve modis, iuxta sacros canones, puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinerint; & à Synodo provinciali admoniti, se non emendauerint; ^b ipso facto sint suspensi: & si perseverent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpe, etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

afup. cap. 6.
& in alio locis
supra alleg. Conc.
Tolet. 4. c. 41.
Vides. Tolet.
c. 6.

b c. quorū dā.
31. dist. Conc.
Aurelian. 5.
cap. 3.

CAPVT XV.

VT^a paterna incontinentiæ memoria locis Deo consecratis, quos maximè puritas, sanctitasq; decet, longissimè arceatur; nō liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in Ecclesiis, vbi eorum patres beneficium aliquod ecclesiasticū habent, aut habuerunt, quodcumque etiam dissimile, beneficium obtinere, ^a nec in dictis ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. Quod si in presenti pater, & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiam intra trium mensium spatium: aliàs ipso iure eo priuatus existat, & super iis quacumq; dispensatio surreptitia censeatur. Ad hac, reciproca resignationes, si quæ post hac à parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, vt alter alterius beneficium consequatur: in fraudem huius decreti, & canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur: nec collationes secutæ, vigore huiusmodi resignationū, seu aliarum quarumcumq; quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

c Cōc. 9. Toletan. in c. ro. grauius animaduertit. C. propositi, dist. 12.

d Ab Alexād; 3. partis. 19. c. 3. & in Cōc. 2. Lateran. c. 14. c. 2. & per totum, de fili. presby.

STATVIT sancta Synodus, vt ecclesiastica beneficia secularia, quocumque nomine appellentur, qua curam animarum ex prima eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, non convertantur: non obstantibus quibuscumque gratis, que suum plenarium effectum non sunt consecuta. In iis vero, in quibus contra eorum institutionem, seu foundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appellatur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus intra annum à fine presentis Concilij, arbitrio Ordinarij, iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III. assignetur. Quod si id commodè fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum vel decessum Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicaria nomen cesset, & in antiquum statum restituatur.

a supra Sess. 7.
de refor. ca. 7.

CAPVT XVII.

b Vnde Cōc.
Agath. c. 23.
nec Episc. po-
stentorem si-
nit priori pre-
poni, & i.
Braccar. c. 24.
c quanto de
off. ord. & su-
pra Sess. 24.
de regul. ca. 4.
c supra cap. 6.
c. Valentini-
anus 63. dist. c.
Episcopus in
ecclesijs 95.
dist. c. quis
dubitet. c. duo
sunt eumq.
36 dist. & c.
foliæ. de ma-
lo. & obed.

NON potest sancta Synodus non grauius dolere, an-
dres Episcopos aliquos, sui status obliuio, Pontificiam
dignitatem non leuiter debonestare; qui cum Regum mini-
stris, Regulu, & Baronibus in Ecclesia, & extra, indecen-
ti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri
altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam per-
sonaliter illis inserviunt. Quare, hæc, & similia detestans san-
cta Synodus, sacros canones omnes, Conciliaq; generalia,
atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopa-
lis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit,
vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; man-
dans

dans eisdem, vt tam in Ecclesia, quàm foris suum gradum, & Ordinem præ oculis habentes, vbique se Patres, & Pastores esse meminerint; reliquis verò tam Principibus, quàm ceteris omnibus, vt eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

CAPVT XVIII.

SICVTI publicè expedit, legis vinculum quandoq. relaxare, vt plenius, euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi vtilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemptòq. potius, quàm certo personarum, rerumq. delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quàm vnicuique ad leges transgrediendas aduim aperire.^a Quapropter sciât ^{a c. si Romanorum. 19. dist. c. si quis omnem i. q. 7. c. i. de constit.} vniuersi, sacratissimos canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè obseruandos. Quid si vrgens, iustaq. ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum esse; ^{b c. i. de voto.} id causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterq. facta dispensatio, surreptitia censeatur.

CAPVT XIX

DETESTABILIS * duellorum vsus, fabricante ^{c c. v. de test. noamien.} Diabolo, introductus, vt cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine, Domini temporales; qui locum ad ^{d de ea & Nicolaus i. de cretori suo- rum titulo 12.} monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint; eo ipso sint excommunicati; ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur: & si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. Qui verò pugnam commiserint; & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetue in-

a. c. 3. de cler.
pugnari. in
decl. de tor-
nem. per to-
rum. & toto
rit. de homi.

famia poenam incurrant; & ut homicidae, iuxta sacros ca-
nones, puniri debeant. etsi in ipso confictu decesserint; per-
petuò carcant ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui cōsiliū
in causa duelli, tam in iure, quàm sacro dederint; aut alia
quacumq. ratione ad id quēquam suaserint, nec non spe-
ctatores, excommunicationis, ac perpetua maledictionis vin-
culo teneantur: non obstante quocumq. privilegio, seu pra-
ua consuetudine, etiam immemorabili.

CAP V T X X.

CVPIENS sancta Synodus ecclesiasticam disciplinam
in Christiano populo non solum restitui, sed etiam per-
petuò saram rectam à quibuscumque impedimentis confer-
uari; prater ea quae de ecclesiasticis personis constituit, secu-
lares quoq. Principes officij sui admonendos esse censuit, con-
fidens eos, ut Catholicos, quos Deus sancta fidei Ecclesia
protectores esse voluit, ius suum Ecclesia restitui, nō tantum
esse concessuros, sed etiam^b subditos suos omnes ad debitam
erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam
reuocatuos; nec permissuros, ut officiales, aut inferiores ma-
gistratus, Ecclesia & personarum ecclesiasticarum immuni-
tatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitu-
tam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua
violēt; sed vnā cum ipsis Principib. debitam sacris summo-
rū Pontificum, & Concilliorum constitutionibus obseruan-
tiam praesent. Decernit itaq., & precipit, a sacros canones,
& Concilia generalia omnia, nec non alias Apostolicas san-
ctiones, in fauorem ecclesiasticarum personarum, libertatis
ecclesiasticae, & cōtra eius violatores editas, quae omnia praes-
enti etiam decreto innouat, exactē ab omnibus obseruari de-
bere. Proptereaq., admonet Imperatorem, Reges, Resp. Prin-
cipes, & omnes, & singulos, cuiusumq. status, & dignitatis
extiterint, ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios
potestate

b. c. Conc. 5.
hinc 17. dist. 6.
quis dubitet.
c. duo sunt. &
c. si. 96. dist.

c. ij. secundi,
epist. a.
d. c. peruenit.
us. dist. c. si
quis suadete.
17. q. 4. toto
tit. de immuni-
ecclesi. c. quan-
quam de cōsi.
in c. r. felices,
de poe. colib.
Conc. Ticinē.
verf. itacui-
mus, & verf.
sanctimus.
Conc. Aquif-
gran. cap. 9.
4. n. late-
ran. sub Leo-
ne 10. Sess. 9.
& 10.

poteſtate ſunt ornati, eo ſanctius, quæ eccleſiaſtici iuris ſunt, tamquam Dei præcipua, eiusq; patrocinio recta, veneretur; nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliſve dominis temporalibus, ſeu magiſtratibus, maximeq; miniſtris ipſorum Principum ledi patiantur; ſed ſeuere in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iuriſdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipſimet exemplo ad pietatem, religionem, eccleſiarumq; protectionem exiſtanti⁵ imitantes anteriores optimos, religioſiſſimosq; Principes, qui res Eccleſiæ ſuæ in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoq; ex in re quiſq; officium ſuum ſedulo præſtet: quo cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, ceteriq; Clerici in reſidentiis, & officiis ſuis, quicri, & ſine impedimentiſ, cum fructu, & adificatione populi, permanere valeant.

a. c. Valentinianus 63. diſ. c. eccleſiæ in ſi. 17. diſ. c. Conſtanti- nus & c. vii. 96. diſ.

CAPVT XXI.

POSTREMO ſancta Synodus, omnia, & ſingula, ſub quibuſcumq; clauſulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atq; Eccleſiaſtica diſciplina, tam ſub ſel. ret. Paulo III. ac Iulio III. quàm ſub Beatiſſimo Pio IIII. Pontificibus Maximis, in hoc ſacro Concilio ſtatuta ſunt, declarat, ^{b ſuprà ſeſſ. 7. de re-form. in prin.} ita decreta fuiſſe, vt in hiſ ſalua ſemper auctoritas Sedis Apoſtolice & ſit, & eſſe intelligatur.

Decretum de continuanda Seſſione
in diem ſequentem.

CUM ea omnia, quæ in præſenti Seſſione tractanda erant, quia hora tarda eſt, cōmodè expediri non poſſint; propterea iuxta id quod in generali Congregatione à Patribus ſtatutum fuit, ea quæ ſuperſunt, in diem cræſtinam, hanc eandem Seſſionem continuando, diſſeruntur.

CONTINUATIO SESSIO-
NIS DIE IIII. DECEMB.

Decretum de indulgentiis.

a Math. 18.
Ioan. 20. c. au-
diuimus & c.
quodeunque
ligauer 24. q.
1. c. vt consti-
tueretur. 50.
dist. c. adhuc.
de poen. dist.
1. toto. tit. de
poenit. & re-
miss. extra in
c. & in Clem.
b. Ancyran.
per multaca-
pita Neoca-
tar. c. 3. Nicæ-
ni. c. 1 & 11.
Carthag. 4. c.
75. Agathen.
c. 60.
c. c. im ex
eo. de poenit.
& remiss.
d. Clem. abu-
sionibus. de
poenit. & re-
miss.
e. supra sess.
21. de refor.
cap. 9.

CVM ^apotestas conferendi indulgentias à Christo Ec-
clesia concessa sit; atque huiusmodi potestate, diuini-
tus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa vsa fue-
rit: sacrosancta Synodus indulgentiarum vsus, Christiano
populo maximè salutarem, & sacrorum Conciliorum au-
thoritate probatum, in ecclesia retinendum esse docet, &
præcipit; eosq; anathemate damnat, qui aut inuiles esse
asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse ne-
gant. in his tamen concedendis moderationem, iuxta vete-
rem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cu-
pit; ne nimia facilitate, ecclesiastica disciplina eneruetur.
Abusus verò, qui in his irrepserunt, & quorum occasione in-
signe hoc Indulgentiarum nomē ab hæreticis blasphematur,
emendatos, & correctos cupiēs. præsentī decreto generaliter
statuit, ^aprauos quæstus omnes pro his consequendus, unde
plurima in Christiano populo abusuū causa fluxit, omni-
nō abolēdos esse. Ceteros verò, qui ex superstitione, ignorantia,
irreuerentia, aut aliunde quomodocumq; prouenerunt,
cū ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi
committuntur, corruptelas commodè nequeant specialiter
prohiberi; mandat omnibus Episcopis, vt diligenter quisque
huiusmodi abusus ecclesiæ suæ colligat, eosq; in prima Syn-
odo prouinciali referat: vt aliorum quoq; Episcoporum sen-
tentia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem
deserantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod vniuer-
sali Ecclesiæ expediet, statuatur; vt ita sanctarum indul-
gentiarum munus piè, sanctè, & incorruptè omnibus fide-
libus dispensetur.

De

De delectu ciborum, ieiuniis,
& diebus festis.

INSUPER hortatur sancta Synodus, & per sanctis-
simum Domini nostri, atque Saluatoris aduentum Pastores
omnes obtestatur, vt tamquam boni milites illa omnia, quæ
sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum mater, &
magistra, statuit, nec non ea, quæ tam in hoc Concilio, quàm
in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus se-
dulo commendent; omniq; diligentia vtantur, vt illis om-
nibus, & iis præcipuè sint obsequentes, quæ ad mortifican-
dam carnem conducunt, vt ciborum delectus, & ieiunia; vel
etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, vt dierum fe-
storum deuota, & religiosa celebratio; admonentes populos
crebrò, obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum
remuneratorem audient; qui verò contemnunt, Deum ip-
sum ultorem sentient.

a c. nō decret.
12. dist. Vigi-
lius in epist.
ad Eutherum.
in fin. Felix 1.
in epist. 1.

b c. qui suis.
pt. dist. equi-
tater 7. q. 1.
Lucæ 10.

De Indice librorum, & Catechismo,
Breuiario, & Missali.

SACROSANCTA Synodus in Secunda Sessione, e suprà sess.
sub Sanctissimo Domino nostro Pio IIII. celebrata, dele-
ctis quibusdam Patribus commisit, vt de variis censuris, ac
libris, vel suspectis, vel perniciosis, quid facto opus esset, con-
siderarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent: au-
diens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam
esse; nec tamen, ob librorum varietatem, & multitudinem,
posset distimulè, & commodè à sancta Synodo diiudicari; præ-
cipit, vt, quidquid ab illis præsitum est, Sanctissimo Roma-
no Pontifici exhibeatur: vt eius iudicio, atque auctoritate
terminetur, & enulgetur. Idemq; de Catechismo à Patri-
bus, quibus illud mandatum fuerat, & de Missali, & Bre-
uiario fieri niandat.

d vide sess.
14. cap. 7.

De loco Oratorum.

DECLARAT sancta Synodus, ex loco assignato Oratoribus, tam ecclesiasticis, quam secularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumq. aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse praiudicium; sed omnia illorum, & Imperatoris, Regū, Rerum publicarum, ac Principū suorum iura, & prerogatiuas illasas, & saluas esse, in eodemq. statu permanere; prout ante praesens Conciliū reperiébatur.

De recipiendis, & obseruandis
Decretis Concilij.

TANTA fuit horum temporum calamitas, & haereticorum inueterata malitia, ut nihil tam clarū in fide nostra asserenda vnquam fuerit, aut tam certū statutū; quod non, humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminauerint, ea propter sancta Synodus id potissimum curauit, ut praecipuos haereticorum nostri tēporis errores damnaret, & anathematizaret; veramq. & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumq. tamdiu tot Episcopi, ex variis Christiani orbis prouinciis euocati, sine magna gregis sibi commissi iactura, & vniuersali periculo ab ecclesia abesse non possint; nec ulla spes restet, haereticos, tories, fide etiam publica, quam desiderarunt, inuitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoq. tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, ut Principes omnes, quod facit, in Domino moneat, ad operam suam ita praestandam, ut, quae ab ea decreta sunt, ab haereticis deprauari, aut violari non permittant; sed ab his, & omnibus deuotē recipiantur, & fideliter obseruentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quae declarationē, quod non credit, aut definitionem postulant, praeter alia remedia, in hoc Concilio instituta; cōsiliis sancta Synodus Beatissimum

Romā-

Romanum Pontificem curaturum, vt veuocatis ex illis praesertim prouinciis, vnde difficultas orta fuerit, iis, quos eisdem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilij generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, vel com-
modiore quacumq. ratione ei visum fuerit, prouinciarū ne-
cessitatibus pro Dei gloria, & Ecclesia tranquillitate con-
suletur.

De recitandis Decretis Concilij sub Paulo III.

& Iulio III. in Sessione.

QVONIAM ^a diuersis temporibus, tam sub sel. rec. ^a supra sess. 5. 6. 7. 13. & 14. Paulo III. quàm Iulio III. multa in hoc sacro Concilio, quoad dogmata, ac morum reformationem statuta, & definita sunt; vult sancta Synodus, vt illa nunc recitentur, & legantur.

Recitata sunt.

De fine Concilij, & confirmatione petenda à
Sanctissimo Domino nostro.

ILLVSTRISSIMI Domini, Reuerendissimiq. Pa-
tres, Placene vobis, vt ad laudem Dei omnipotentis huic sa-
cræ æcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & sin-
gulorum, quæ tã sub sel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm
sub Sanctissimo Domino nostro Pio III. Romanus Ponti-
ficibus, in ea decreta, & definita sunt, ^b confirmatio nomine
sanctæ huius Synodi per Apostolicæ Sedis legatos, & Presi-
dentes à Beatissimo Romano Pont. petatur?

Responderunt, PLACET.

POSTMODVM Illustrissimus & Reuerendissi-
mus Cardinalis Moronus, primus Legatus & Præ-
sident, benedicens sanctæ Synodo, dixit: POST
GRATIAS DEO ACTAS REVERENDISSI-
MI PATRES ITE IN PACE. Qui responde-
runt, AMEN.

^b Iuxta Gelas.
Pap. super
Concil. Chal-
ced. & Pela-
gium PP. 2.
in epist. decre-
tali, & Marcel.
in epist. decre-
tali, ad Episc.
Antioch. pro-
uin. & Concil.
Chalced. Act.
3. & Nicola. 1.
apud Gratia-
num. d. 19. Si
Romanorū.

ACCLA-

ACCLAMATIONES

PATRVM IN FINE

CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatissimo Pio Papæ, & Domino nostro, sanctæ
Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, &
æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissime
Ecclesiæ tuæ conserua multos annos.

Card. Beatissimorum summorum Pōtificum ani-
mabus, Pauli III. & Iulij III. quorum au-
thoritate hoc sacrum generale Concilium
inchoatum est, pax à Domino, & æterna
gloria, atque felicitas in luce sanctorum.

Resp. Memoria in benedictione sit.

Card. Caroli V. Imperatoris, & Serenissimorum
Regum, qui hoc vniuersale Conciliū pro-
mouerunt, & protexerunt, memoria in be-
nedictione sit.

Resp. Amen, Amen.

Card. Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper
Augusto, Orthodoxo, & pacifico, & omni-
bus Regibus, Rebuspub. & Principibus
nostris, multi anni.

Resp. Pium, & Christianum Imperatorem Domi-
ne conserua: Imperator celestis terrenos
Reges, rectæ fidei conseruatores, custodi.

Card.

Card. Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magnæ gratiæ.

Resp. Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.

Card. Reuerendissimis Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.

Resp. Magnas gratias, multos annos.

Card. Sanctissimis Episcopis vita, & felix ad ecclesias suas reditus.

Resp. Præconib^{us} veritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatui multos annos.

Card. Sacrosancta œcumenica Tridétina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.

Resp. Semper confiteamur, semper seruemus.

Card. Omnes ita credimus: omnes id ipsum sentimus: omnes consentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides beati Petri, & Apostolorum: Hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.

Resp. Ita credimus; ita sentimus; ita subscribimus.

Card. His decretis inhæretes, digni reddamur misericordiis, & gratia primi, & magni superni Sacerdotis, Iesu Christi Dei, intercedente simul inuolata Domina nostra sancta Deipara, & omnibus Sanctis.

Resp. Fiat, fiat. Amen, Amen.

Card. Anathema cunctis hæreticis.

Resp. Anathema, anathema.

Post hæc mandatum fuit à Legatis, & Præsidentibus, sub pœna excommunicationis, omnibus Patribus, vt, antequam discederent è ciuitate Tridentina, subscriberet manu propria decretis Con-

is Concilij; aut ea per publicum instrumentum
approbarent, qui omnes deinde subscripserunt,
& fuerunt numero cclv. videlicet, Legati llll.
Cardinales l l. Patriarchæ l l l. Archiepiscopi
xxv. Episcopi clxv l l l Abbates v l l. Pro-
curatores absentium cū legitimo mādato xxxix.
Generales Ordinum v l l.

L A V S D E O.

*Concordat cum originali: in cuius
fidem subscripsimus.*

Ego Angelus Massirellus, Episcopus Thelesinus,
sacri Concilij Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, eius-
dem Concilij Notarius.

Ego Cynrhius Pamphilus, Clericus Camerinen-
sis diœcesis, eiusdem Concilij Notarius.

CON-

CONFIRMATIO

CONCILII.

Nos Alexander, sancti Laurentij in Damaso
Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S. R. E. Vi-
cecancellarius, fidem facimus, & attestamur,
qualiter hodie, die Mercurij, xxvi. Ianuarij,

M. D. Lxiiii. Pontificatus Sanctissimi D. nostri D.
Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, in Consi-
torio secreto, apud S. Petrum, Reuerendiss. DD. mei, Car-
dinales Moronus, & Simoneta, nuper reuersi à sacro Conci-
lio Tridentino, cui vti Sedis Apostolicæ Legati præerant, pe-
tierunt ab eodem Sanctiss. D. nostro vt infra.

BEATISSIME Pater, in decreto super fine Concilij
Oecumenici Tridentini, pridie nonas Decembris præteriti
publicato, statutum fuit, vt per Sanctitatis vestra, & San-
ctæ Sedis Apostolicæ Legatos, & Præsidentes peteretur no-
mine dicti Concilij à Sanctitate Vestra cõfirmatio omnium,
& singulorum, quæ tam sub sel. rec. Paulo III. & Iulio
III. quàm sub Sanctitate vestra in eo decreta, & defini-
ta sunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, &
Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, & Præ-
sidentes eramus, volentes exsequi quod in dicto decreto sta-
bilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilij Oe-
cumenici Tridentini, vt Sanctitas Vestra dignetur confir-
mare omnia, & singula, quæ tam sub sel. rec. Paulo III.
& Iulio III. quàm sub Sanctitate Vestra in eo decreta, &
definita sunt.

QVIBVS auditis, Sanctitas Sua, viso, & lecto tenore
dicti decreti, & habitis votis Reuerendiss. DD. meorū Car-
dinalium, respondit per hæc verba:

PETI-

PETITIONI, nomine Concilij Oecumenici Tridentini super eius confirmatione per dictos Legatos nobis facta, annuentes, omnia, & singula, quae in dicto Concilio tam sub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. praedecessoribus nostris, quam Pontificatus nostri tempore decreta, & definita sunt, auctoritate Apostolica, etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio, & assensu, maturae cum illis deliberatione praehabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi, & inuiolabiliter observari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen.

Ita est.

A. Cardinalis

Farnesius, Vicecancell.

BVLLA

24^r

B V L L A S. D. N. P I I,
DIVINA PROVIDENTIA
P A P A E Q V A R T I,
S V P E R C O N F I R M A T I O N E

œcumenici generalis Concilij
Tridentini.

*Pius Episcopus, servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.*

BENEDICTVS Deus, & pater Do-
mini nostri IESV CHRISTI, pater
misericordiarum, & Deus totius conso-
lationis: qui, respicere dignatus Ecclesiam
suam sanctam, tot procellis & tempe-
statibus agitatam, atq; vexatam, & gra-
uius in dies laborantem, apto tandē ei subuenit, optatoq; re-
medio. Ad plurimas & perniciosissimas hareses extirpan-
das, ad corrigendos mores, & restituendā ecclesiasticā disci-
plinam, ad pacem, & concordiam Christiani populi procu-
randā indictū iam pridem in ciuitate Tridentina œcume-
nicū & generale Conciliū à pia memoriæ Paulo III. pra-
decessore nostro, & Sessionibus aliquot habitis cœptum fue-
rat, ab eius autem successore Iulio in eandem urbem reuoca-
tum, post alias Sessiones celebratas, variis impedimentis &
difficultatibus obiectis, ne tū quidem peragi potuerat: itaq;
diutius intermissum fuerat, non sine maximo maiore piorū
omniū; cū quotidie magis Ecclesia eiusmodi remediū im-
ploraret. Nos autē post suscep-tū Sedis Apostolicæ regimen, itā
necessariū ac salutare opus, sicut Pastoralis sollicitudo mo-
nebat, diuinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adiuti
pio studio carissimi in Christo filij nostri Ferdinandi, Roma-
norum

Q

norum Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum,
 Rerum publicarum, ac Principum, tandem cōsecuti sumus,
 quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare destitimus,
 quodq; à patre luminum assidue precati sumus. Cum enim
 eam in urbem vndiq; ex Christiani nominis nationibus cō-
 uenisset, nostris cōuocata litteris, & sua etiam ipsorum pieta-
 te excitata, Episcoporum, & aliorum insignium Pralato-
 rum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia,
 præter plurimos alios pios, & sacrarum litterarum scientia,
 diuinique & humani iuris cognitione præstantes viros, præ-
 sidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolica Legatis, nobis ad dō
 Concilij libertatis fauentibus, ut etiam de rebus Sedis Aposto-
 licae propriè reseruatis liberum ipsi Concilio arbitriū per liti-
 teras, ad Legatos nostros scriptas, vtrūq; permiserimus, quæ
 de Sacramentis, & aliis rebus, quæ quidem necessaria visa
 sint, tractanda, definienda, & statuenda restabant, ad con-
 futandas hereses, ad tollendos abusus, & emendandos mo-
 res, à sacrosancta Synodo summa libertate diligentiaque
 tractata, & accuratè ac maturè admodum definita, expli-
 cata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta
 omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut
 consensum eum planè à Domino effectū fuisse cōstiterit: idq;
 in nostris, atque omnium oculis valde mirabile fuerit. Pro
 quo ita singulari Dei munere supplicationes statim in alma
 hac Vrbe indiximus, quæ magna Cleri & populi pietate ce-
 lebrata fuerunt; laudēsque & gratias diuina maiestati me-
 ritiū per soluendas curauimus: cum eiusmodi Concilij exitus
 spem magnam & propè certam attulerit fore, ut maiores in
 dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis cōstitutionibusq;
 perueniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga
 Sedem Apostolicam reuerentia, antiquorum etiam Conci-
 liorum vestigiis inharens, decretorum suorum omnium, quæ
 nostro, & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confir-
 matio-

firmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica Sessione facto: Nos, ex Legatorum litteris prius, deinde post reditum eorū, ex iis quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cū venerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, sanctiq; Spiritus in primis auxilio inuocato, cū ea decreta omnia Catholica, & populo Christiano vtilia ac salutaria esse cognouissemus, ad Dei omnipotentis laudem, decorundem fratrum nostrorū consilio & assensu, in Consistorio nostro secreto illa omnia & singula, auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda ac seruanda esse decreuimus; sicut harum quoque litterarum tenore ad clariorem omnium notitiam cōfirmamus, & suscipi obseruariq; decernimus. Mandamus autem in virtute sanctæ obediētiæ, & sub pœnis à sacris canonibus constitutis, alijsq; grauioribus, etiam priuationis, arbitrio nostro infligendus, vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusuis ecclesiarum Prælati, cuiuscumque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, vt eadem decreta & statuta in ecclesijs suis, ciuitatibus, & diocesis, in iudicio, & extra iudicium diligenter obseruent, & à subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinet, inuiolabiliter faciant obseruari: contradictores quoslibet, & contumaces, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita, compescendo: inuocato etiā, si opus fuerit, brachijs secularis auxilio. Ipsum verd carissimū filium nostrū Imperatorem electū, ceterosq; Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordie Domini nostri Iesu Christi obtestamur, vt, qua pietate Concilio per Oratores suos assuerunt, eadem pietate, ac pari studio, diuini honoris, & populorum

suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolica, & sacra Synodi reuerentia, ad eiusdem Concilij exsequenda & obseruanda decreta, Prælati, cum opus fuerit, auxilio & favore suo adsint, neque aduersantes sana ac salutaris Concilij doctrina opiniones à populi ditionis sue recipi permittant, sed eas penitus interdiciant. Ad vitandum prætereā peruersionem & confusionem, quæ oriri posset, si vnicuique liceret, prout ei libèret, in decreta Concilij commentarios, & interpretationes suas edere; Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam ecclesiasticis personis, cuiuscumque sint ordinis, conditionis, & gradus, quàm laicis, quocumque honore ac potestate præditi; Prælati quidem sub interdicti ingressus ecclesiæ, aliis verò quicumque fuerint, sub excommunicationis lata sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audiat ullos cõmentarios, glossas, annotationes, scholia, vllumve omnino interpretationis genus super ipsius Concilij decretis quocumq; modo edere, aut quidquã quocumque nomine, etiam sub prætextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, aliõve quæsito colore, statvere. Si cui verò in eis aliquid obscurius dictum & statutum fuisse, eamq; ob causam interpretatione aut decisione aliqua egere visum fuerit; ascendat ad locũ, quẽ Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apostolicã, omnium fidelium magistrã, cuius auctoritatem etiã ipsa sancta Synodus tam reuerenter agnouit. Nos enim difficultates, & controuersias, si quæ ex eis decretis orta fuerint, nobis declarandas & decidendas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decreuit, reseruamus, prælati situr ea de nobis merito confisa est, omnium prouidentiarum necessitatibus ea ratione, quæ cõmodior nobis visa fuerit, providere: Decernentes nihilominus irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Vt hac autem ad omnium notitiam perueniant, nève quĩ excusatione ignorationis vis possit:

possit: Volumus, & mandamus, ut haec litterae per aliquos curia nostra Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, tunc, cum in eis populus, ut Missarum solennibus intersit, congregari solet, palam & clara voce recitentur; & postquam recitatae fuerint, ad valuas earum Ecclesiarum, itemque Cancellaria Apostolica, & in loco solito Capiti Florae affigantur; ibique, ut legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amovebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Urbe ad impressionem tradantur, quo commodius per Christiani nominis provincias & regna divulgari possint. Transumptis quoque earum, quae manu alicuius publici Notarii scripta, subscriptae, & sigillo ac subscriptione alicuius personae, in dignitate ecclesiastica constituta, munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrae confirmationis, monitionis, inhibitionis, reservationis, voluntatis, mandatorum, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursurum. Dat. Roma, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Tertio, Septimo Kalend. Februarii, Pontificatus nostri anno quinto.

EGO PIVS, CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPVS.

Ego F. Car. Pisanus, Episcopus Ostiens. Decanus.
Ego Fed. Card. Castus, Episcopus Portuens.
Ego Io. Card. Moronus, Episcopus Tusulan.
Ego A. Card. Farnesius, Vicecan. Episcopus Sab.

Ego R. Card. S. Angeli, Maior Peniten.

Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.

Ego Io. Michael, Card. Saracenus.

Ego Io. B. Cicada, Card. S. Clementis.

Ego Scipio, Cardin. Pisanum.

Ego Io. Cardinalis Romanus.

Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.

Ego Clemens, Card. Avacab.

Ego Ia. Card. Sabellus.

Ego B. Cardinalis Salutaris.

Ego Ph. Card. Aburd.

Ego Lud. Card. Simonetta.

Ego F. Car. Pacieccus y de Ta.

Ego M. A. Card. Amulius.

Ego Io. Franc. Card. de Gambard.

Ego Carolus Curit. Borromeus.

Ego M. S. Card. Const.

Ego Alph. Card. Gesualdus.

Ego Hip. Cardinalis Ferrar.

Ego Franciscus, Card. Gonsaga.

Ego Gus. Asc. Diac. Cardinalis Capr.

Ego Vitellocius, Cardin. Vitellus.

Ant. Florebellus Lacllinus.
H. Cunyn.

247

LEO DECIMVS IN
CONCILIO LATERANENSI.

Sessione 10.

NO s, ne id quod ad Dei gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem salubriter est inuentum, in contrarium conuertatur, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat, super librorum impressione curam nostram habendam fore duximus, ne de cetero cum bonis seminibus spinæ coalescant, vel medicinis venena intermisceantur. Volentes igitur de opportuno super his remedio providere, hoc sacro approbante Concilio, vt negotium impressionis librorum huiusmodi eo prosperetur felicius, quo deinceps indago sollicitior diligentius & cautiùs adhibeatur: statuimus & ordinamus, quòd de cetero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, seu aliam quaucumq. scripturam, tam in Vrbe nostra, quàm aliis quibusuis ciuitatibus & diocesis, imprimere seu imprimi facere præsumat, nisi priùs in Vrbe per Vicarium nostrum, & sacri Palatii Magistrum; in aliis verò ciuitatibus & diocesis per Episcopum, vel alium habentem peritiàm scientiæ, libri seu scripturæ huiusmodi imprimendæ, ab eodem Episcopo ad id deputandum, ac Inquisitorem hæreticæ prauitatis ciuitatis sue diocesis, in quibus librorum impressio huiusmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manu propria subscriptionem, sub excommunicationis sententia, gratis & sine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem læcus præsumpserit, vltra librorum impressorum amissionem, & illorum publicam combustionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apostolorum de Vrbe, sine spe remissionis, solutionem, ac anni continui exercitij impressionis suspensionem, excommunicationis sententia innodatus existat: ac demum ingrauescente contumacia, taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respectiue per omnia iuris remedia castigetur: quòd alij eius exemplo similia minime attentare præsumant.

Q 4

SIXTI

SIXTI QVARTI CONSTITVTIO

prior de festo Conceptionis immaculatae Virginis, ex libro 117.
suo Extrauagantium Communium, tit. de Reliquis & veneratione Sanctorum.

CV M præexcelsa meritorum insignia, quibus Regina cælorum, virgo Dei genitrix gloriola, sedibus prælatæ æthereis, sideribus quasi stella matutina perutilans, deuotæ considerationis indagine perscrutamur, & infra pectoris arcana reuoluimus, quod ipsa, utpote via misericordiae, mater gloriæ, & pietatis amica, humani generis consolatrix, pro laute fidelium, qui delictorum onere grauantur, sedula oratrix, & peruiuil ad Regem, quem genuit, intercedit: dignum, quin potius debitum reputamus, vniuersos Christi fideles, ut omnipotenti Deo (cuius prouidentia eiusdem Virginis humilitatem ab æterno respiciens, pro concilianda suo auctori humana natura, lapsu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Vnigeniti habitaculum sancti Spiritus præparatione constituit, ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, & immaculata virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius immaculatae virginis mira conceptione gratias & laudes referant, & instituta propterea in Ecclesia Dei, Missas & alia diuina Officia dicant, & illis intersint, indulgentiis & peccatorum remissionibus inuitare, ut exinde fiant eiusdem Virginis meritis & intercessionibus diuinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti, eiusdem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, quod omnes & singuli Christi fideles utriusque sexus, qui Missam & Officium Conceptionis eiusdem Virginis gloriolæ, iuxta pramiam, deuotam, & laudabilem ordinationem dilecti filij Magistri Leonardi de Nogarolis, clerici Veronensis, notarij nostri, & quæ desuper à nobis emanauit, Missæ & Officij huiusmodi institutionem, in die festiuitatis Conceptionis eiusdem Virginis Mariæ, & per Octauas eius, deuotè celebrauerint & dixerint, aut illis Horis canonicis interfuerint: quoties id fecerint, eandem prout indulgentiam & peccatorum remissionem consequantur, quam iuxta felicitis recordationis Urbani 4. in Concilio Viennensi approbatæ, ac Martini 5. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum constitutiones consequuntur illi, qui Missam & Horas canonicas in festo Corporis & Sanguinis Domini

mini nostri Iesu Christi à primis Vesperis, & per illius Octauas, iuxta Romanæ Ecclesiæ constitutionem, celebrant, dicunt, aut Missæ, Officio, & Horis huiusmodi inter sunt, præsentibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1476. 3. Kalend. Martij. Pontificatus nostri Anno 6.

Constitutio altera.

GRAVE nimis gerimus & molestum, cùm sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad euangelizandum verbum Dei sunt deputati, excessibus prædicando commissis, eo grauius prouocamur, quo illi periculosius remanent incorrecti: cùm faciliè deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publicè prædicando diffusiis & damnableis imprimuntur errores. Sanè cùm sancta Romana Ecclesia de intemeratæ semperque virginis Mariæ conceptione publicè festum solenniter celebret, & speciale ac proprium super hoc Officium ordinauerit: nonnulli, vt accepimus, diuersorum Ordinum prædicatores, in suis sermonibus ad populum publicè per diuersas ciuitates & terras affirmare hæctenus non erubuerunt, & quotidie prædicare non cessant, omnes illos qui tenent, aut asserunt, eandem gloriosam & immaculatam Dei genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos: eiusdem immaculatæ conceptionis Officium celebrantes, audientesque sermones illorum qui eam sine huiusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare grauius: sed & præfatis prædicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt, ex quorum assertionibus & prædicationibus non leuia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, & maiora meritò exoriri somniantur indies. Nos igitur huiusmodi temerariis ausibus, ac peruersis assertionibus ac scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obuiare volentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione & certa scientia, huiusmodi assertiones prædicatorum eorundem & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos qui crederent aut tenerent, eandem Dei genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præseruatam fuisse, propterea alicuius hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare; aut huiusmodi Officium conceptionis celebrantes, seu huiusmodi sermones audientes, alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falsas & erroneas, & à veritate penitus alie-

nas, editosque desuper libros prædictos id continentes, quo ad hoc, auctoritate Apostolica, tenore præsentium reprobamus & damnamus: ac motu, scientia, & auctoritate prædictis statuimus & ordinamus, quod prædicatores verbi Dei, & quicumque alij, cuiuscumque status, gradus, aut ordinis, ac conditionis fuerint, qui de cetero ausu temerario præsumpserint in eorum sermonibus ad populum, seu aliàs quomodolibet affirmare, huiusmodi sic per nos improbatas & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere, postquam de præsentibus scientiam habuerint; excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, à qua ab alio quàm à Rom. Pontifice (nisi in mortis articulo) nequeant absolutionis beneficium obtinere. Item motu, scientia, & auctoritate similibus, simili poenæ ac censuræ subiicientes eos, qui ausi fuerint asserere, contrariam opinionem tenentes, videlicet gloriosam virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen, vel peccatum incurere mortale; cum nondum sit à Romana Ecclesia & Apostolica Sede decisum: non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, quibus communiter vel diuissim à Sede Apostolica indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam ac expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et ne de præmissis aliquando valeant ignorantiam allegare, volumus, quod locorum Ordinarij requisiti, præsentis litteras in ecclesiis consistentibus in eorum ciuitatibus, & suarum diocesium locis insignibus, dum maior ibi multitudo populi ad diuina conuenerit, sermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Præterea quia difficile foret præsentis litteras ad singula loca, in quibus expediens fuerit, deferre: etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earundem litterarum transumpto, manu publici notarij cōfecto, & authentico alicuius prælati Ecclesiastici sigillo munito, vbique stetur, prout staretur eisdem originalibus litteris, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reprobationis, damnationis, statuti, ordinationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum: Anno incarnationis Dominicæ 1483. pridie Nonas Septembris. Pontificatus nostri anno 13.

CVM sæpe contingat, quòd Episcopi, propter occupaciones multiplices, vel inualerudines corporales, aut hostiles incurtiones, seu occasiones alias (ne dicamus defectum scientiæ, quod in eis est reprobandum omnino, nec de cetero tolerandum) per se ipsos non sufficiunt ministrare populo verbum Dei, maxime per amplas dioceses & diffusas: generali constitutione sancimus, vt Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes in opere & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum, cum per se idem nequeverint, sollicitè visitantes, eas verbo ædificent, & exemplo, quibus ipsi, cum indigerint, necessària ministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incepto. Vnde præcipimus tam in cathedralibus quàm in aliis conuentualibus ecclesiis viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint coadiutores & cooperatores habere, non solum in prædicationis officio, verum etiam in audiendis confessionibus, & pœnitentiis iniungendis, ac ceteris, quæ ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, districtè subiacet ultioni.

Lib. I. Decretalium, tit. de electione, & electi potestate.

CAPITULO 7.

CVM in cunctis sacris ordinibus, & ecclesiasticis ministeriis, sint ætatis maturitas, gravitas morum, & litterarum scientia inquirenda; multo fortius in Episcopo hæc oportet inquiri: qui ad aliorum curam positus, in se ipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conuersari. Ea propter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in exemplum; præsentì decreto statuimus, vt nulus in Episcopum eligatur, nisi qui tam trigessimum annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio sit natus: qui etiam vita & scientia commendabilis demonstretur.

Lib. 3. Decretal. de clericis non residentibus.

CAPITULO 3.

QUIA nonnulli modum auaritiæ non ponentes, dignitates diuersas ecclesiasticas, & plures ecclesias parochiales, contra factorum canonum instituta nituntur accipere; vt cum vnum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum: ne id de cetero fiat, districtius inhibemus. Cum igitur ecclesia

ecclesia vel ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quaratur, quæ residere in loco, & curam eius per seipsam valeat exercere. Quod si aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra sacros canones accepit, amittat: & qui dederit, largiendi potestate priuetur.

In sexto. De electione & electi potestate

CAPVT XIII.

LICET Canon à felicis recordationis Alexandro Papa tertio, prædecessore nostro, editus, inter cetera statuerit, vt nullus regimen Ecclesiæ parochialis suscipiat, nisi vigesimum quintum ætatis annum attigerit, ac scientia & moribus commendandus existat; quodque talis ad regimen assumptus huiusmodi, si monitus non fuerit, præfixo à canonibus tempore in presbyterum ordinatus, à regiminis eiusdem amoveatur officio, & alij conferatur. Quia tamen in obseruatione Canonis memorati se multi exhibent negligentes, nos periculosam illorum negligentiam volentes iuris executione suppleri, præsentis decreto statuimus, vt nullus ad regimen parochialis ecclesiæ assumatur, nisi sit idoneus moribus, scientia, & ætate: Decernentes collationes de parochialibus ecclesiis, qui non attigerint vigesimum quintum annum, de cetero faciendas, viribus omnino carere. Is etiam qui ad huiusmodi regimen assumetur, vt gregis sibi erediti diligentius curam querere possit, in parochiali ecclesia, cuius rector is exstiterit, residere personaliter teneatur. Et intra annum à sibi commissi regiminis tempore numerandum, se faciat ad sacerdotium promoueri. Quod si intra idem tempus promotus non fuerit, ecclesia sibi commissæ (nulla etiam præmissa monitione) sit præsentis constitutionis auctoritate priuatus. Super residentia verò, vt præmittitur, facienda, possit ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.

Lib. 3. Decretal. De præbendis & dignitatibus.

CAPVT XXIX.

GR AVE nimis est & absurdum, quod quidam ecclesiarum prælati, cum possint viros idoneos ad ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos, quibus nec modicum honestas, nec litterarum scientia suffragatur, carnalitate sequen-

sequentes affectum, non iudicium rationis. Vnde quanta Ecclesiis damna proueniant, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, vt prætermisiss indignis, idoneos assumant, qui Deo & Ecclesiis velint & valeant gratum impendere famulatum: fiatque de hoc in prouinciali Concilio diligens inquisitio annuatim; ita vt qui post primam & secundam correptionem fuerit repertus culpabilis, à beneficiis conferendis per ipsum Concilium suspendatur, instituta in eodem Concilio persona prouida & honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipsum circa Capitula, quæ in his deliquerint, obseruetur. Metropolitanis verò delictum, superioris iudicio relinquatur ex parte Concilij nunciandum. Vt autem hæc salubris prouisio pleniorum consequatur effectum, huiusmodi suspensionis sententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprii patriarchæ, minimè relaxetur, vt in hoc quoque quatuor patriarchales sedes specialiter honorentur.

Lib. 3. Decretal. De prabendis & dignitatibus.

C A P V T XXVIII.

DE multa prouidentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, vt nullus diuersas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias parochiales reciperet, contra sacrorum Canonum instituta: alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conferens priuaretur. Quia verò propter præsumptiones, & quorundam cupiditates, nullus hætenus, aut rarus, de prædicto statuto fructus prouenit: nos euidentius & expressius occurrere cupientes, præsentī decreto statuimus, vt qui- cumque receperit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso iure priuatus: & si fortè illud retinere contenderit, etiam alio spoliatur. Is quoque, ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius liberè conferat, cui meritò videtur conferendum: & si vitra sex menses conferre distulerit, non solum ad alios secundum Lateranensis Concilij statutum eius collatio deuoluatur, verum etiam tantum de suis cogatur prouentibus in utilitatem ecclesiæ, cuius est illud beneficium, assignare, quantum à tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hocidem in personatibus esse decernimus obseruandum: addentes, vt in eadem ecclesia nullus plures dignitates aut personatus habere præsumat, etiam si curam non habeant animarum. Circa sublimis ta-

Cap. Quia
non nulli. su-
pra Sess. hu.
ius. c. 6.

Decretal.
de Conc. præ-
ben. c. nulla.

men &

men & litteratas personas, quæ maioribus beneficiis sunt honoranda; cum ratio postulauerit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari.

In Sexto, tit. 16. De officio Ordinarij.

CAPITVLO 3.

ORDINARIJ locorum subditos suos plures dignitates, vel ecclesias, quibus animarum cura imminet, obtinentes, seu personatum aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districtè compellant dispensationes auctoritate, quarum huiusmodi ecclesias, personatus, seu dignitates canonicè tenere se asserunt, intra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum moderandum arbitrio exhibere. Quod si fortè iusto impedimento cessante, nullam dispensationem intra idem tempus contigerit exhiberi, ecclesiæ beneficia, personatus, seu dignitates, quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicitè detineri constabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet, liberè personis idoneis conferantur. Ceterùm si dispensatio exhibita sufficiens euidenter appareat, exhibens nequaquam in beneficiis huiusmodi, quæ canonicè obtinet, molesteretur. Prouideat tamen Ordinarius, qualiter nec animarum cura in eisdem ecclesiis, personatibus, seu dignitatibus negligatur: nec beneficia ipsa debitis obsequiis defraudentur. Si verò de dispensationis exhibitæ sufficientia dubitetur, super hoc erit ad Sedem Apostolicam recurrendum: cuius est æstimare, quem modum sui beneficij esse velit. In conferendis insuper personatibus, &c.

In Sexto. De privilegiis.

VOLENTES libertatem (quam nonnullis Apostolica Sedes privilegio exemptionis indulsit) sic integram obseruari, vt & illam alij non infringant, & ipsi eius limites non excedant, declaratione inrefragabili definimus, quòd quantumcumque sic exempti gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, siue contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur, ritè possunt coram locorum Ordinariis conueniri, & illi quo ad hoc suam in ipsos iurisdictionem (prout ius exigit) exercere.

Numquid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non utique: quia nec coram Ordinariis ipsis, dummodo sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus iuitus, aut

res litigiosa, nec ubi domicilium habent, si alibi delinquant vel contrahant, aut res ipsa consistat, conueniri possunt aliquatenus super istis: nec domiciliorum pretextu, locorum diocesani (si ubi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipsa consistit, illi conueniantur) remittendi eos illuc, vel ipsis, ut illic respondeant, iniungendi habeant aliquam potestatem, saluis nihilominus casibus aliis, in quibus eos Episcoporum iurisdictioni subesse Canonica præcipiunt instituta. Et idipsum decernimus circa illos, quibus, ut non nisi sub vno iudice teneantur de se conuenientibus respondere, Apostolico privilegio est concessum. In eos autem, quibus, ne interdici, suspendi, vel excommunicari à quoquam valeant, à Sede Apostolica est iudicium (sicut sunt religiosi quamplures) in quorum privilegiis continetur, ne quisquam Episcopus vel Archiepiscopus monasteriorum suorum monachos pro vlla causa, vllòque loco interdicare, suspendere, vel excommunicare præsumat: iidem Ordinarii iurisdictionem suam quantum ad ista ubicunque illi fuerint penitus exercere non possint: nisi forsitan ipsi monachi ad monasteriorum suorum prioratus Ordinariis iisdem subiectos fuerint destinati. Tunc enim etsi liberè possint ad eadem monasteria reuocari, ac tam illorum quam ipsorum Prioratum monachi reputentur (cum non sit inconueniens aliquem utrobique locum habere monachicum) vnum alteri subesse monasterio, vel ab ipso noscitur dependere, ratione tamen eorundem Prioratum dicti Ordinarii sua iurisdictione in ipsis etiam quo ad præmissa (quamdiu morantur in iis) licitè uti possunt.

In Clementinis lib. 3. tit. De religiosis domibus.

QVIA contingit interdum, quod xenodochiorum, leprosanarum, eleemosynarum, seu hospitalium rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res, & iura ipsorum interdum ab occupatorum & usurpatorum manibus excutere negligunt: quinimo ea collabi & deperdi, domos & ædificia ruinis deformari permittunt: & non attento quòd loca ipsa ad hoc fundata & fidelium erogationibus dotata fuerunt, ut pauperes, infectique lepra reciperentur inibi, & ex prouentibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, prouentus eisdem in usus suos damnabiliter conuertentes; cum tamen ea quæ ad certum usum largitione sunt destinata fidelium, ad illum decernant, non ad alium (salua quidem Sedis Apostolicæ auctoritate)

tate) conuerti: nos incuriam & abusum huiusmodi detestantes;
 hoc sacro Concilio approbante sancimus, vt ij, ad quos id de iure
 vel statuto in ipsorum fundatione locorum apposito, aut ex
 consuetudine præscripta legitime, vel priuilegio Sedis Aposto-
 licæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter
 reformare: ac occupata, deperdita, & alienata indebitè, in statum
 reduci debitum faciant: & ad ipsarum miserabilium personarum
 receptionem & sustentationem debitam, iuxta facultates & pro-
 uentus locorum ipsorum, rectores prædictos compellere non
 omitant. In quo si fortè commiserint negligentiam vel defectum;
 Ordinarius locorum iniungimus, vt etiam si pia loca prædicta ex-
 emptionis priuilegio munita consistant, per seipsos vel alios im-
 pieant omnia præmissa & singula, & rectores eisdem vtique non
 exemptos, proprios exemptos verò, & alios priuilegiatos, Apostoli-
 ca ad id auctoritate compellant. Contradictorè, cuiuscumq. sta-
 tus aut conditionis existant, aut præbentes eisdem circa præmissa
 consilium, auxilium, vel fauorem, per censuram ecclesiasticam, &
 aliis iuris remediis compescendo: nullum tanten per hoc exem-
 ptionibus seu priuilegiis ipsis quo ad alia præiudicium genera-
 do. Vt autem præmissa promptius obseruentur, nullus ex locis ipsis
 secularibus clericis in beneficium conferatur: etiam si de consue-
 tudine (quam reprobamus penitus) hoc fuerit obseruatum: nisi in
 illorum fundatione secus fuerit constitutum, seu per electionem
 sit de rectore locis huiusmodi prouidendum. Sed eorum guberna-
 tio viris prouidis, idoneis, & boni testimonij committatur, qui
 sciant, velint, & valeant loca ipsa, bona eorum, ac iura vtiliter re-
 gere, & eorum prouentus & redditus in personarum vsum misera-
 bilium fideliter dispensare, & quos in vsus alios bona prædicta
 conuertere præsumptio verisimilis non existat: in quibus sub ob-
 testatione diuini iudicii, illorum, ad quos dictorum locorum com-
 missio pertinet, conscientias oneramus: Illi etiam, quib. dictorum
 locorum gubernatio seu administratio committetur, ad instar tu-
 torum & curatorum iuramentum præstare, ac de locorum ipsorum
 bonis inuentaria conficere, & Ordinarius, seu aliis quibus subsumt
 loca huiusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis de admini-
 stratione sua teneantur reddere rationem. Quod si secus à quo-
 quam fuerit attentatum, collationem, prouisionem, seu ordina-
 tionem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis. Præ-
 missa verò ad hospitalia militarium Ordinum, aut religiosorum
 etiam aliorum, extendi minimè volumus. Quorum tamen ho-
 spitalium rectoribus in sanctæ obedientiæ virtute mandamus,

ut in illis secundum suorum Ordinum instituta & antiquas ob-
seruantias providere pauperibus, & hospitalitatem debitam in
illis tenere procurent: ad quod per superiores eorum arcta distri-
ctione cogatur, statutis aut consuetudinibus quibuslibet non ob-
stantibus in præmissis. Ceterum nostræ intentionis existit, quod
si quæ hospitalia, altare vel altaria, & cœmeterium ab antiquo
habentia, & presbyteros celebrantes & sacramenta ecclesiastica
pauperibus ministrantes, seu si parochiales rectores consueverint
in illis exercere præmissa, antiqua consuetudo seruetur, quo ad ex-
ercenda & ministranda spiritualia supradicta.

*Concilium Lateranen. sub Innoc. 3. cap. 21. De pœn &
remiss. c. Omnis.*

OMNIS utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discre-
tionis peruenierit, omnia sua solus peccata confiteatur fi-
deliter, saltem semel in anno proprio sacerdoti, & iniunctam
sibi pœnitentiam studeat pro vitibus adimplere, suscipiens re-
uerenter ad minus in Pascha Eucharistiæ sacramentum, nisi
fortè de consilio proprii sacerdotis ob aliquam rationabilem cau-
sam ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinendū: alioquin
& viuens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana
careat sepultura. Vnde hoc salutare statutum frequenter in Ecce-
lesiis publicetur, ne quispiam ignorantie cæcitate velamen excusa-
tionis assumat. Si quis autem alieno sacerdoti voluerit iusta de
causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet & obtineat
à proprio sacerdote, cum aliter ille ipsum non possit soluere
vel ligare.

Lib. 3. Clem. De vita & honestate Clericorum.

QUONIAM qui abiectis vestibus proprio congruentibus
Ordini, alias assumere, & in publico portare rationabili causa
cessante præsumit, professorū illius Ordinis prærogatiua se reddit
indignum; præsentī constitutione sancimus, quod quicumque
clericus virgata vel partita veste publicè uteretur (nisi causa rationa-
bilis subsit) si beneficiatus existiterit, per sex menses à perceptio-
ne fructuum beneficiorum quæ obtinet, sit eo ipso suspensus. Si
verò beneficiatus non fuerit, in sacris tamen ordinibus extra sa-
cerdotium constitutus, per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis
ad ecclesiasticum beneficium obtinendum.

Idem quoque censemus de clericis aliis, vestem talem, si-
mul & tonsuram publicè deferentibus clericalem. Dignita-
tem

tem verò, personatum, seu beneficium aliud obtinens, cui cura immincat animarum, nec non ceteri in sacerdotio constituti, ac religiosi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinseci morum intrinsecam honestatem ostendere, si (præterquã ex causa rationabili) publicè vestem ferant huiusmodi, aut insulã seu pileum lineũ publicè portent in capite: sint eo ipso beneficiati, videlicet à perceptione fructuum beneficiorum quæ obtinent, suspensi per annum. Ceteri verò sacerdotes & religiosi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcumque beneficium ecclesiasticum obtinendum. Sed & tales & ceteri quicumque clerici viuentes epitogio seu tabardo foderato vsque ad oram, & ita breui, quod vestis inferior notabiliter videatur; epitogium ipsum sæculares clerici & religiosi, administratione habentes, teneantur intra mensem dare pauperibus. Ceteri verò religiosi administrationem non habentes, intra idem tempus illud teneantur suis superioribus assignare, in pios vsus aliquos conuertendũ. Alioquin beneficiati suspensionis, ceteri verò inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus se nouerint incurrisse.

Huic insuper adiicimus sanctioni, vt clerici, præsertim beneficiati, caligis scacatis, rubeis, aut viridibus publicè nõ vñtur.

Lib. 3. Decretal. De Ecclesiis adificandis. CAPITULO III.

AD audientiam nostram noueris peruenisse, quod villa quæ dicitur H. tantum perhibetur ab Ecclesia parochiali distare, vt tempore hiemali, cum pluuia inundant, non possint parochiani sine magna difficultate ipsam adire: vnde non valent congruo tempore ecclesiasticis interesse officiis. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur redditibus abundare, quod præter illius villæ proventus minister illius conuenienter valeat sustentationem habere, mandamus, quatenus si res ita se habet, Ecclesiam ibi adifices, & in ea sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ maioris cū Canonico fundatoris assensu instituas, ad sustentationem suam eiusdem villæ obventiones ecclesiasticas percipiturum, providenstamen vt competens in ea honor pro facultate loci matrici seruetur: quod quidem fieri posse videtur, cum eiusdem villæ dominus viginti arras terræ frugiferæ velit ad vsus sacerdotis conferre. Si verò persona matriæ Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire; tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virti bonum appellationis cessante diffugio, instituire non omittas.

Lib.

Lib. 1. Clement. De aetate & qualitate & ordine praeficiendorum.

VT ij qui diuinis cathedralibus vel collegiatis, secularibus, vel regularibus Ecclesiis sunt mancipati officiis, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiēdos sacros ordines propensius inducantur: Statuimus, vt nullus de cetero in huiusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat (etiam si hoc sibi ab alijs liberè concedatur) nisi saltem in subdiaconatus ordine fuerit constitutus. Illi verò qui dignitates, personatus, officia, vel praebendas, quibus certi ordines sunt annexi, pacificè nunc obtinent in eisdem ecclesiis, vel obrinuerint in futurum, nisi (iusto impedimento cessante) ad huiusmodi ordines se promoueri fecerint intra annum, ex tunc, donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant eorundem: ipsisque distributionum, quæ dantur iis qui certis horis interfunt, pars dimidia subtrahatur: nō obstantibus quibuslibet consuetudinibus vel statutis. Pœnis alijs, quæ contra tales promoueri ad ordines recusantes statuuntur in iure, nihilominus in suo robore permansuris.

In Sexro lib. 2. tit. De appellationibus.

ROMANA Ecclesia & infra. Cùm suffraganeorum Remensis Ecclesiæ, suorumque officialium (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus, eorum vices supplendo cognoscunt) vnum & idem consistorium siue auditorium sit censendum: ab ipsis officialibus, non ad dictos suffraganeos (ne ab eisdem ad se ipsos interponi appellatio videatur) sed de iure ad Remensem est curiam appellandū. Ab Archidiaconis verò, aliisque inferioribus praelatis suffraganeis subiectis, eisdem & eorum officialibus, ad suffraganeos ipsos debet, & non ad eandem curiā (omissis dictis suffraganeis) appellari: nisi aliud Remensi Ecclesiæ de consuetudine comperat in hac parte. Cùm autem ad præfatam curiam ab eorundem suffraganeorum, vel suorum officialium audientia fuerit appellatum, Remensis Archiepiscopus (qui pro tempore fuerit) vel officialis ipsius nullatenus in appellationis causa interpositæ ante definitiuam sententiam citent partes, nec etiam alijs illam cōmittent, appellationis eiusdem causæ probabili seu legitima non expressa.

Si verò vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam vel definitiuam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid aliud simile, sicque non esse per appellationem ad eundem Archiepiscopum vel eius officialem

R 2

denotatum

deuolutum negotium, proponatur: iidem (nisi prius ipsi constiterit causam ipsam ad eos totaliter fuisse delatam) prohibere, ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiae, non praesumant.

Quod si obiciatur ex iniusta causa, seu minus legitima, ante sententiam appellationem interpositam existisse, & ex eo non esse appellationem huiusmodi admittendam: nequeunt praedicti Archiepiscopus vel eius officialis prohibere, ne procedatur in causa, nisi prius appellatione recepta velut emissae ex causa probabili, cognoscere incipiant de causa huiusmodi, an sit vera. Si autem post sententiam in casibus à iure prohibitis (utpote à sententia super manifesto & notorio crimine, vel de quo quis in iure confessus existit, promulgata) vel consimilibus appellatum fuisse dicatur: possunt, ne sententia executioni mandetur, (postquam cognoscere coeperint, utrum sit recipienda, vel non appellatio ab eo interposita) inhibere. In alium quoque qui circum rem, de qua inter appellantem & appellatum controversia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attentat: non valent occasione huiusmodi iurisdictionem aliquam vendicare. Cum verò is qui ad Remensem curiam super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominus in causis aliis Ordinarii sui iurisdictioni subiiciatur: Remensis Archiepiscopus vel officialis ipsius nequaquam iurisdictionem ipsam in aliis impendant, ut ab eiusdem ordinarii potestate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Episcopis praefatae provinciae super causis, in quibus temporalem iurisdictionem exercent, nisi forte de consuetudine aut privilegio, siue iure alio speciali sit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoque interdicti vel suspensionis seu excommunicationis in appellantem ab eo, à quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus, nisi vocatis partibus & de appellatione legitime cognito, reuocent aut denuncient esse nullas. Cum autem ad Remensem Archiepiscopum ab audientia suffraganei sui super aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum: idem Archiepiscopus (postquam de appellatione cognita constiterit eam minus rationabilem existisse) causam ad eundem suffraganeum remittere non postponat.

Bonifacius 8. in sexto. De clericis coniugatis.

CLERICI qui cum vniciis & virginibus contraxerant, si tonsuram, & vestes deferant clericales, privilegium retineant

retineant Canonis ab Innocentio secundo prædecessore nostro editi in fauorem totius ordinis clericalis. Et cum iuxta Parisiense Concilium, nullus clericus distringi debeat, aut condemnari à iudice seculari; præfenti declaramus edicto, huiusmodi clericos coniugatos pro commissis ab eis excessibus vel delictis trahi non posse criminaliter aut ciuilitur ad iudicium seculare; nec ab ipsis secularibus iudicibus eos debere personaliter vel etiam pecuniariter (ne per vnā viam concedatur eisdem iudicibus, quod per aliam denegatur) vllatenus condemnari. In ceteris autem, vel nisi, vt præmittitur, tonsuram vel vestem deferant, clericales etiam in præmissis eos gaudere nolumus priuilegio clericali.

17. q. 4. Si quis
suadente.

tn 6. De foro.
comp. c. 2.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi in 6.

Decretal. tit. De censibus & exactionibus.

CAPITVLO II.

EXIGIT peruerforum audacia, vt non simus sola delictorum prohibitionem contenti, sed etiam poenam delinquentibus imponamus. Constitutionem itaque felicitis recordationis Innocentij Papæ quarti, prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus, ac super receptionem munerum visitantibus, eorumque familiaribus interdicta, quam multorum fertur temeritas præterire, volentes inuiolabiliter obseruari, eam decernimus poenæ adiectione iuuandam: Statuentes, vt vniuersi & singuli, qui ob procuracionem sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam à volente recipere, vel alias constitutionem ipsam recipiendo munera, siue visitationis officio non impenso procuracionem in victualibus, aut aliquid aliud procuracionis occasione, violare præsumpserint, duplum eius quod receperint Ecclesiæ à qua id receptum fuerit, intra mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, duplum ipsum vltra prædictum tempus restituere differentes, ingressum sibi Ecclesiæ sentiant interdictum. Inferiores verò ab officio & beneficio nouerint se suspensos, quousque de duplo huiusmodi grauatis Ecclesiis plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione liberalitate seu gratia valitura.

Ibidē cap. 1.

Concilium Lateran. sub Innoc. 3. cap. 8. & lib. 5. Decretalium.

De accusationibus & inquisitionibus.

QVALITER & quando * quomodo debeat prælatus * quando
procedere ad inquirendum & puniendum subditorum
R 3 excessus

Lucæ 16.

Genes. 18.

Thren. 3.

excessus, ex auctoritatibus noui & veteris Testamēti colligitur euidenter, ex quibus postea processerunt canonicæ sanctiones, sicut olim apertè distinximus, & nunc sacri approbatione Concilij confirmamus. Legitur enim in Euangelio, quod villicus ille qui diffamatus erat apud dominū suum quasi dissilicasset bona ipsius, audiuit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ, iam enim nō poteris villicare. Et in Genesi Dominus ait: Descendā, & videbo, utrū clamorem, qui venit ad me, opere compleuerunt. Ex quibus auctoritatibus manifestè comprobatur, quod non solum cū subditus, verum etiam cū prælatus excedit, si per clamorē & famam ad aures superioris peruenierit, non quidem à maleuolis & maledicis, sed à prouidis & honestis: nec semel tantū, sed sæpè (quod clamor innuit, & diffamatio manifestat) debet corā Ecclesiæ senioribus veritatē diligentius perscrutari; ut si rei poposcerit qualitas, canonica distinctio culpam feriat delinquentis, non tanquā sit auctor & iudex, sed quasi deferente fama, vel denuntiante clamore, officij sui debitum exsequatur. Licet autem hoc sit obseruandum in subditis, diligentius tamen obseruandū est in prælatis, qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Et quia non possunt omnibus complacere, cū ex officio teneantur non solum arguere, sed etiam increpare; quin etiam interdum suspendere, nonnumquam verò ligare, frequenter odium multorum incurrunt, & insidias pariuntur. Ideo sancti Patres prouidē statuerunt, ut accusatio prælatorū non faciliè admittatur; ne concussis columnis, corruat ædificiū; nisi diligens adhibeatur cautela, per quam non solum falsæ, sed etiam malignæ criminationi tanua præcludatur. Verū ita voluerunt prouidere prælatis, ne criminarentur iniuste, ut tamen cauerent, ne delinquerent insolenter, contra morbum vitiumque inuenientes congruam medicinam, videlicet ut criminalis accusatio, quæ ad diminutionem capitis (id est, degradationem) intenditur, nisi legitima præcedat inscriptio, nullatenus admittatur. Sed cū super excessibus suis quisquam fuerit infamatus, ita ut iam clamor adscendat, qui diutius sine scandalo dissimulari non possit, vel sine periculo tolerari, absque dybbitationis scrupulo, ad inquirendum & puniendum eius excessus, non ex odij fomite, sed charitatis procedatur affectu, quatenus si fuerit grauis excessus, etsi non degradetur ab ordine, ab administratione tamen amoueatur omnino: quod est secundū euāgelicā sententiā à villicatione

villicum amoueri, qui non potest villicationis suæ dignā red-
dere rationem. Debet igitur esse præsens is contra quem fa-
cienda est inquisitio, nisi se per contumaciam absentauerit: &
exponenda sunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendū,
vt facultatem habeat defendendi seipsum. Et non solum di-
cta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei, vt quid, & à quo
sit dictum appareat, publicanda: nec non exceptiones & re-
plicationes legitimæ admittendæ, ne per suppressionem no-
minum infamandi, per exceptionum verò exclusionem, de-
ponendi falsum audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque
subditorum excessus, tanto diligentius debet prælatus assur-
gere, quanto damabilius eorum offensas deleteret incorre-
ctas: cōtra quos, vt de notoriis excessibus taceatur, etsi tribus
modis possit procedi, per accusationem videlicet, denuncia-
tionem, & inquisitionem eorum, vt tamen in omnibus dili-
gens adhibeatur cautela, ne fortè per leue cōpendium ad gra-
ue dispēdium veniatur: sicut accusationem legitima præcedere
debet inscriptio, sic & denunciationem charitativa admonitio,
& inquisitionem clamosa insinuatio præuenire; illo semper
adhibito moderamine, vt iuxta formam iudicij, sententiæ
quoque formadictetur. Hunc tamen ordinem circa regula-
res personas non credimus vsquequaque seruandum, quæ,
cum causa requirit, facilius & liberius à suis possunt admini-
strationibus amoueri.

*Lib. 5. Decretal. De priuilegiis & excess. priuileg. Cap. 16.
Innoc. 3. Episcopo Lingonensi.*

CV M capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur huius-
modi priuilegio, quòd nullus Archiepiscopus vel Epi-
scopus in personas Canonicorum eiusdem capellæ suspen-
sionis, vel excommunicationis, aut interdicti, sententias au-
deat promulgare: quidam capellæ supradictæ Canonici, qui
parochiales ecclesias à te tenent, occasione priuilegij præliba-
ti, in his etiam quarum iurisdic-tio ad te pertinet, in se dicunt
exemptos, vt quantumcumque grauiter interdum excedant,
tuæ correctioni reculant & sententiæ subiacere. Quocirca
mandamus, quatenus in quantum exempti sunt, eiudem
ratione capellæ apostolicis priuilegiis deferas reuerenter, sed
in quantum ratione parochialium Ecclesiarum, vel alias, iu-
risdictionem tuam respicere dignoscuntur, officij tui debi-
tum in eisdem liberè prosequaris.

In sexto tit. De consuetudibus.

Consuetudinem, quam in vestra Ecclesia seruata[m] asseritis tanto tempore, quod in contrarium memoria non existit, videlicet quod ipsius Ecclesiæ canonici duos personatus, aut duas dignitates, vel præposituras, seu administrationes, aut duo officia, vel eorum alterum cum reliquo, in simul & præbendam, possint in ealichè absque dispensatione Sedis Apostolicæ obtinere: corruptelam (cùm sacris sit inimica canonibus, & de ambitionis radice processerit) meritò reputantes, eam auctoritate Apostolica reprobamus: vosque ad ipsius obseruantiam, etiam si iuramento firmata exstiterit (cùm iuramentum iniquitatis vinculum non existat) decernimus non teneri.

Statuentes, vt (cùm vnum officium vix dignè valeat aliquis adimplere) nulli liceat de cetero nisi vnicum personatum, vel dignitatem, aut præposituram, siue administrationem, vel officium perpetuum, quocumque nomine censeantur, cum præbenda in simul absque dispensatione dictæ Sedis in eadem Ecclesia obtinere, vel iam obtenta tenere. Quod si à quoquam secus præsumptum fuerit, irritum sit omnino.

In sexto, tit. De statu regularium.

PERICULOSO & detestabili quarundam monialium statui (quæ honestatis laxatis habentis, & monachali modestia, sexusque verecundia, impudenter abiectis, extra sua monasteria nonnumquam per habitacula secularium personarum discurrunt, & frequenter intra eadem monasteria personas suspectas admittunt, in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea deuouerunt, grauem offensam, religionis opprobrium & scandalum plurimorum) providere salubriter cupientes præsentis constitutione perpetuò irrefragabiliter valitura, sancimus, vniuersas & singulas moniales præsentis atque futuras, cuiuscumque Religionis sint vel Ordinis in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasteriis debere de cetero permanere clausura: ita quod nulli earum religionem tacitè vel expressè professæ, sit vel esse valeat quacumque ratione vel causa (nisi fortè tanto & tali morbo euidenter earum aliquam laborare constaret, quod non posset cum alijs absque graui periculo seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas: nullique quaerens

quatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationalis & manifesta causâ existat, ac de illius, ad quem pertinuerit, speciali licentia) ingressus vel accessus pateat ad easdem : vt sic à publicis & mundanis cōspectibus separata, omnino seruire Deo valeant liberiùs, & (lasciuiendi opportunitate sublata) eidem corda sua & corpora in omni sanctimonia diligentius custodire. Sanè vt hoc salutare statutum commodius valeat obseruari, distri-ctius inhihemus, ne in monasteriis Ordinum non medicantium, aliquæ recipiantur de cetero in fofores, nisi quot poterunt de ipsorum monasteriorum bonis siue prouentibus absque penuria sustentari : si secus actum fuerit, irritum decernentes.

Verùm quando Abbatisa vel Priorissa cuiusuis monasterij, pro feudo quod monasterium ipsum tenet ab aliquo principe seu domino temporali, sibi debet homagium, vel fidelitatis sacramentum præstare (nisi quod per procuratorem illud præstet, possit efficere apud eum) de monasterio cum honesta & decenti societate exire poterit eo casu licenter, homagio facto quamprimum commodè poterit, seu fidelitatis præstito sacramento, ad ipsum monasterium & vestigio reuersura : sic quod in fraudem residentie siue moræ claustralis nihil fiat omnino.

Porrò ne moniales causam seu occasionem habeant euagandi, principes sæculares ac alios dominos temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordie Iesu Christi, eisdem in remissionem peccaminum nihilominus suadeantes, quod Abbatisas ipsas, & Priorissas, ac moniales quascunque, monasteriorum suorum curam, administrationem, negotiæ gerentes, quibuscunque nominibus censeantur, per procuratores in suis tribunalibus seu curiis litigare permittant : ne pro constituendis procuratoribus (qui aornati in aliquibus partibus nuncupantur) seu aliis eiusmodi easdem oporteat euagari. Si qui verò contrà præsumperint, exhortationi huiusmodi rationabili atque sanctæ obtemperare nolentes, cum sit iuri contrarium, quod moniales (præsertim religiosæ) per seipsas litigare cogantur, & à via deuiet honestatis, & periculum animarum inducat, ad hoc per suos Ordinarios ecclesiasticos censura ecclesiastica compellantur. Episcopis autem & aliis prælatis superioribus & inferioribus quibuscunque iniungimus, quod & ipsi causas seu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt agere, coram ipsis, aut in curiis eorundem, siue sint homagia, fidelitatis sacramenta, lites, vel quidquid aliud, ipsa per procuratores earum fieri faciant & tractari.

Et quoniam parum esset condere iura, nisi essent qui ea executioni debite demandarent, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis vniuersis districtè in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione diuini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ præcipiēdo mādamus, quatenus eorum quilibet in ciuitate ac diocesi propria in monasteriis monialium sibi ordinario iure subiectis, sua; in iis verò quæ ad Romanam immediatè spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate; Abbates verò & alij tam exempti quàm non exempti prælati, ecclesiarum, monasteriorum, & Ordinum quorumcumque, in monasteriis huiusmodi sibi subiectis de clausura conuenienti, vbi non est, ipsorū monasteriorū expensis & fidelium eleemosynis, quas ad hoc procurent diligentius faciendā, & de ipsis monialibus includendis, quamprimū commodè poterunt providere, procurent; si diuinæ ac nostræ indignationis voluerint acrimoniam euitare; contradictores atque rebelles per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: inuocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis. Per hoc autem in monasteriis exemptis Ordinarij locorum, quo ad alia, nullam sibi credant iurisdictionem vel potestatem aliquatenus attributam.

Innocentius 3. in Concilio Lateranensi cap. 12. c. lib. 3.

Decretal. de stat. monachorum.

IN singulis regnis siue prouinciis fiat trienniū in triennium, saluo iure diocesanorum Pontificum, commune Capitulum Abbatum atque Priorum, Abbates proprios non habentium, qui non consueuerunt tale Capitulum celebrare: ad quod vniuersi conueniant, præpeditiōem canonicam non habētes, apud vnum de monasteriis ad hoc aptum; hoc adhibito moderamine, vt nullus eorum plus quàm sex euictiones, & octo personas adducat. Aduocent autem charitatiuè in huius nouitatis primordiis duos Cisterciensis Ordinis Abbates vicinos, ad præstandum sibi cōsiliū & auxilium opportunum, cū sint in huiusmodi Capitulis celebrandis ex longa consuetudine plenius informati. Qui absque contradictione duos sibi de ipsis associant, quos viderint expedire. Ac ipsi quatuor præsent Capitulo vniuerso, ita quod ex hoc nullus eorum auctoritatem prælationis assumat: vnde, cū expedierit, prouida possint deliberatione mutari. Huiusmodi verò Capitulum aliquod certis diebus continuè iuxta morem Cisterciensis Ordinis celebretur, in quo diligēs habeatur tractatus

Statu de reformatione Ordinis, & obseruatione regulari: & quod statutum fuerit, illis quatuor approbantibus, ab omnibus inuiolabiliter obseruetur, omni excusatione & contradictione ac appellatione remotis, prouiso nihilominus ubi sequenti termino debeat capitulum celebrari: & qui conuenerint, vitam ducant communē, & faciant proportionabiliter simul omnes communes expensas: ita quod si non omnes potuerint in eisdem, saltem plures simul in diuersis domibus commorentur. Ordinentur etiam in eodem Capitulo religiosæ ac circumscriptæ personæ, quæ singulas abbatias eiusdem regni siue prouinciæ, non solum monachorum, sed etiam monialium, secundum formam sibi præfixam, vice nostra studeant visitare, corrigentes & reformantes, quæ correctionis & reformationis officio uiderint indigere; ita quod si rectorem loci cognouerint ab administratione penitus amouendum, denuncient Episcopo proprio, ut illum amouere procuret: quod si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Apostolicæ Sedis examen. Hoc ipsum regulares canonicos secundum ordinem suum volumus & præcipimus obseruare. Si uero in hac nouitate quicquam difficultatis emeruerit, quod per prædictas personas nequeat expediri, ad Apostolicæ Sedis iudicium absque scandalo referatur; ceteris irrefragabiliter obseruatis, quæ concordj fuerint deliberatione prouisa.

Porro diocesani Episcopi monasteria sibi subiecta ita studeant reformare, ut cum ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inueniant, quod commendatione, quam quod correctione sit dignum; attentissime præcauentes, ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggrauentur. Quia sic volumus superiorum iura seruari, ut inferiorem nolimus iniurias sustinere. Ad hoc districtè præcipimus tam diocesanis Episcopis, quam personis, quæ præerunt Capitulis celebrandis, ut per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, compescant aduocatos, paruos, vicedominos, rectores & consules, magnates & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis ac rebus. Et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant, ut liberius & quietius omnipotenti Deo valeant famulari.

In Sexto. tit. De rescriptis.

STATUTUM quod circa iudices à Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, cum quædam contenta in eo, quæ pro communi utilitate credebantur inducta (sicut expen-

cientia

rientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctione præfenti, quam irrefragabiliter obseruari mandamus, suadente utilitate, in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, vt nullis, nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum cathedralium canonicis, causæ auctoritate litterarum Sedis Apostolicæ, vel legatorum eius, de cetero committantur: nec audiantur alibi quàm in ciuitatibus vel locis insignibus, vbi possit commodè copia peritorum haberi.

INDEX

INDEX RERVM ET VERBORVM IN CONCL lium Tridentinum copiosissimus.

A.

Abbates quomodo eligendi, 203. & qui in monasteriis quæ sunt Ordinum Capita, 210.
Abbatessæ conseruam nec minores ordines iis conferant qui sibi subiecti non sunt, 155.
Abbatum officium in lectore eligendo, 15. in assistendo degradationi loco Episcoporum, 70. in visitando, 209. in exsequendo decreta huius Concilij, 202.
Abbatum monasteria ab Episcoporum iurisdictione exempta, 206. & 209.
Abbatum priuilegia quando cessant, 154. & 190.
Abbatum negligentia quâdo suppleatur, 15. & 16.
Abbatissæ creatio qualis, 203.
Abbatissa duobus monasteriis non præficienda, 204.
Abbatissæ officium in professione monialium, 208.
Abbatissæ commendatæ ab Episcopo visitandæ, 129. quæ sunt ordinum Capita, quibus conferendæ, 210. earum onus in Seminario constituendo, 160.
Abesse Episcopo quâdo & quamdiu liceat, & qua pœna mulctetur absentes, 150. & quando aliis curatis, 152. & quantum Canonici, & similibus, 184.
Abesse non videtur qui aliquantisper abest, 151.
Absentia affectata non dissoluit vinculum matrimonij, 166.
Absentia Episcoporum denuncianda Romano Pontifici, 37. &

quæ sit legitima, & à quib. probanda, 150.
Absens, qui curæ animarum incumbit, præsens iudicatur, 141.
cetera vide in verbo Residentia.
Absolutio sacerdotalis quæ, & quod sit actus iudicialis, 77. 82. & 90.
Absolutionis ministri, 82.
Absolutio delicti quando non admittenda, 71.
Absolutio in quibus casibus fieri possit ab Episcopo, 180. 83. & 91.
Absolutio à summo Pontifice impetrata usurpantibus bona & iura ecclesiastica non aliter proddest, nisi quæ detinent, restituant, 145.
Abusus tollendi, 17. 130. & 199. maximè exorti in indulgentiis, 130. & 132. & in Missarum celebratione, 138. & in concionibus popularibus, 196. & in Sactorum celebratione, 199.
Academiarum testimonium de eius doctrina qui creandus est Episcopus, 140.
Accessiones ad beneficia iuris patronatus quando tollendæ, 222.
Accessus non concedendi, nec concessi extendendi, 219.
Acclamations Patrum in fine Concilij, 236.
Acolyti quando & cur instituti, 146.
Acolytatus, 182.
Acta appellanti gratis exhibenda 70. & infra quantum tempus 194. & quomodo ad iudicem appellationis transferenda, 194.
Ad transgressos, 11. 19. & 23. & quomodo tollatur, 11.
Admi.

INDEX.

Administratio bonorum monasteriorum ad quos spectet, 200.
 Administratores locorum piorum quibus rationem reddant, 143. & de quibus administratores bonorum Episcopatus Sede vacante, 188.
 Adolescentiū ætas prona ad mundi voluptates, 1, 8.
 Adoratio Christi, 63.
 Adoratio Eucharist. 62. 65. & 67.
 Aduentus Christi mysterium, 19.
 Aduertij pœna, 172.
 Adulterium nō dirimit matrimonium, 166.
 Adulterum iustificatio, 16.
 Ætas ad dignitates obtinendas legitima, 183. & 184. ad beneficia, 133. ad ordines, 156. ad Seminarium, 159.
 Affinitas ex fornicatione in 1. & 2. gradu tantum matrimonium dirimit, 170.
 Aleas fugere clerici debent, 139.
 Alexandri 111. cōstitutio, 44. 127.
 Alienare quando clerici non liceat, 116.
 Altare per mensam intelligitur apud Paulum, 132.
 Ambulationes sub Missa tollant Episcopi, 138.
 Animarū cura nō negligenda, 36. 37. 38. 46. 47. 129. 149. & 150.
 Annexa beneficia singulis annis visitare cura est Episcopi, 46.
 Annus ad suscipiendos ordines datus, quos impetratum beneficiū postulat, 141.
 Antiquitas non damnanda, 123.
 Antiquior Episcopus metropolitano impedito habendæ Synodi promouetis ius habeat, 176.
 Antiquiori Episcopo in Metropolitana ecclesia Oeconomum eligere quando licet, 188.
 Apostatarum pœnæ, 209.
 Apostatandi occasio unde, 99.
 Apostoli noui Testamēti sacerdotes, 132. & 136.
 Apostoli eorumque successoribus

remittendi & retinendi peccata potestas communicata, 76.
 Appellatio cur instituta, & quando non impediatur, vel suspendatur, 69. 70. 144. 152. 162. 181. 192. 193. & 206. & quomodo admitenda, 142. & cui committienda, 69.
 Appellare a quibus liceat, 69. 70. 193. & 194.
 Appellans quid agere debeat, 69. 70. & 194.
 Appellatus quid & quando soluat pro actis, 194.
 Aqua naturalis de necessitate Baptismi, 41.
 Aquarum significatio, 135.
 Aqua in calice cur vino miscetur, 134.
 Arbitr de suspitione & iurisdictione cognoscenda inter ordinariū & cōseruatorē iudicis, 96.
 Archidiaconi oculi Episcoporum, 189. qui eligi debent, 189. qui visitandi ius habent, quomodo visitent, 177.
 Archidiacon. causas matrimonij & criminum non iudicant, 193. & 194. neque concubinarum, 227.
 Archiepisc. vide Metropolitanus.
 Archipresbyter, vide Parochus.
 Assumendus ad Cathedralis ecclesias qualis esse debeat, 141.
 Atrictio quid, 78.
 Aueritia idolorum seruitus, 137. omnium malorum radix, 144. ab ecclesiis eis tollenda, 125.
 Auctoritas Sedis Apostolicæ maxima, 37. 52. 83. 107. & 122. in omnibus salua intelligitur, 44. 46. & 175.
 Auecupia clericis vitanda, 185.
 B.
 Baptismus sacramētū fidei, 22. Baptismi virtus, 11. & 12. necessitas, 20. & 41. canonice de eo, 41. 42. & 43. verba requisita, 41. Aqua necessaria, 41. in eo imprimatur character in anima, 41.
 Baptisma

INDEX.

Baptismi & Pœnitentiæ differentia, 76.
 Baptismo suscepto, vota non sunt irrita, 42.
 Baptismus parvulorum, 17. & 43.
 Baptismus Ioannis, 41.
 Baptismus hæreticorum quomodo verus, 42.
 Baptismus ritè collatus non iteratur, 41. 43. & 76.
 Baptismi sola recordatio non tollit neque minuit peccata, 43.
 Baptizantium & baptizatorum cognatio, 170.
 Baptizari licet in omni ætate & tempore, 43.
 Baptizantur parvuli in fide ecclesiæ, ibidem.
 Baptizari Christianæ legis debitor, 42. peccando gratiam amittunt, ibid. ab uno vel duobus suscipiendi de baptismo, 170.
 Benedictio coniugii approbatur, 167. in templo suscipienda, 168. à proprio Parocho sumenda, ibid.
 Beneficia cur constituta sint, 126.
 Beneficia ecclesiastica obtinendum habuit, 153.
 Beneficiandorum ætas, ibidem.
 Beneficiū ecclesiasticū habere debet, qui prima tonsura initiatus est, vt fori priuilegio gaudeat, ibidem.
 Beneficia vnius diocesis cum alterius diocesis beneficio perpetuo non vniuntur, 98. & 99.
 Beneficiorum pluralitas reprobatur, 44. 45. & 189. & quando permittatur, 189.
 Beneficia in seruitutem non redigenda, 221. vnica visitanda, 46. ac etiam exempta, & à quibus, 129. & 187.
 Beneficia curata in simplicia non conuertenda, 228. & quando curam animarū recipiant, 228.
 Beneficia regularia quibus conferenda, 99.
 Beneficia secularia Regularibus non concedenda, 99.

Beneficia hæreditariam successiōnem abhorrent, 219.
 Beneficia iuris patronatus, 99. 128. 192. 221. & 222. cum seq.
 Beneficiis priuare clericos quando liceat, 228. 152. 215. & 226.
 Biblia Latina vulgatiæ editionis probata, 8.
 Biennij spatium litibus finiendis statutum, 193.
 Bigamia prohibita, 165.
 Bigami ad minorum ordinū ministeria non idonei, 258.
 Bona ecclesiastica occupantium poena, 144. eorum fructus in quos vsus conuertendi, 144.
 Bona ante professionē monasterii non danda. aut abeuntibus restituenda, 207. & 208. quomodo Regularibus concessa, 200.
 Bonorum laudes, § 1.
 Bonum exemplum, quare Exemplum.
 Bonifacij viii. constitutio, 154. & 202.
 Brachium sæculare implorari potest pro reuocandis monialibus intra urbem, 203.
 Breuiarium, 132.
 Bulla indictionis Concilij Pauli tertij. initio.
 Bulla facultatis transferendi Concilij sub Paulo tertio, 49.
 Bulla resurrectionis Concilij sub Iulio tertio, 55.
 Bulla celebrationis Concilij sub Pio quarto, 108.
 Bulla confirmationis Concilij sub Pio quarto, 241.

C.

Celibatus nō postponitur statui coniugali, 166.
 Cærimoniarum in celebratione Missæ quare institutz, 134. & 155. in ordine sacro, 149. in nuptijs, 169.
 Calicis vsus an cuiquam sit permittendus, 124. & 145.
 Candelæ

INDEX.

Candelarum certus numerus pro-
 hibetur in celebratione Missæ,
 138.
 Canon Missæ ex quibus constet,
 133.
 Canones de vita clericorum re-
 novantur, 139. item ad Epi-
 scopalem dignitatem pertinentes,
 239. item ad favorem ecele-
 siasticarum personarum, 230.
 Canones indistincti ab omnibus
 obituandi, 229.
 Canonicatus quibus conferendi,
 183.
 Canonicatus aut portio non ei cō-
 ferretur qui eo ordine initiatus
 non est, quem illa dignitas aut
 portio requirit, 184.
 Canonici quales eligendi, 183. &
 184. & qui vocem in Capitulo
 non habeant, 141. quos ordi-
 nes habere debeant, 184. eo-
 rum tenues redditus quomodo
 augendi, 188.
 Canonici Ecclesiæ Senatus, 185.
 Canonici regulares translati ad
 alium ordinem, secularia bene-
 ficia obtinere num possint, 99.
 Canonici libri, 7.
 Canonici non amplius trib. men-
 sibus absesse licet, 184.
 Canonici præfentes sacre ordina-
 tionis, 154.
 Canonici diuina officia per se, nō
 per alium obire debent, 186.
 Canonicorum vita & honestas
 qualis, 185. officium in cho-
 ro, 185. eorundem officium
 celebrante Episcopo, ibid. re-
 sidentia, 140. 150. & 184. &
 an residere possint in ecclesia
 curata, 141.
 Canonici duo adhiberi debent in
 publicatione indulgentiarum,
 130. ad rationem reddituum
 Seminarii exigendam, 162. ad
 constituenda quæ ad Semina-
 rium spectant, 160. & 162. ad
 procedendum in quibusdam
 causis, 218. ad conuertienda

quædam in pios usus, 220. *ca-
 tera quere in verbo* Capitulum.
 Canonici Episcopo inferuire de-
 bent, 183. 185. & ab eo cor-
 rigi possunt, 38. & quando
 ac quomodo, 217. 218. & 219.
 professionem fidei coram qui-
 bus facere teneantur, 183.
 Cantus laudatur, 159. sed lasci-
 uus in celebratione Missæ veta-
 tur, 138.
 Capellanorum Regionum priui-
 legia restricta, 182.
 Capita Ordinum, 206. & 210.
 Capituli officium Sede vacante,
 174. & 188.
 Capituli consilium adhibere de-
 bet Episcopus in lectore & ma-
 gistro deligendo, 14. in ordi-
 nibus Canonicatum designa-
 dis, 184. in his quæ ad debi-
 tum in diuinis officiis regimen
 spectant, 185. & in his quæ ad
 Seminarium pertinent, 160. in
 augendo præbendas tenues, 188.
 in omnibus his quæ non spe-
 ctant ad commodum Episco-
 pi, vel suorum, 218. in sub-
 stituendo iudicem delegatum,
 223. *cetera require in verbo* Ca-
 nonici.
 Capituli mensa, 160. Capitula
 cathedralium à suis Episcopis
 visitari & corrigi possunt, 38.
 & quomodo, & quando, 217.
 apud Ordinarium conuenerunt
 non obstantibus Conferua-
 toris, 96. Episcopo de quib.
 rationes reddere teneantur, 189.
 eorum negligentia à quib. sup-
 pleatur, 188. litteras dimis-
 sorias an concedere possint, 47.
 & 155. an visitare valeant, &
 quomodo, 177.
 Capituli iurisdictio, potestas, &
 bonorum administratio intra-
 cta relinquitur, 218. & quan-
 do eorum priuilegia non va-
 leant, 190.
 Capitulorum generalium officium
 in ma-

INDEX.

- In magistris eligendis, 14. in prioribus & officialibus constituendis, 210. in exsequendis piis relictis, 216. in conseruanda regulari disciplina, 200. & eorum negligentia à concilio prouinciali aliquando suppletur. 212.
- Capitulum sub titulo S. Petri vel S. Ioannis, 205.
- Capucinis bona possidere non licet, 201.
- Cardinales qui sint eligendi, 175. eorum concilio vniuersalis Ecclesie administratio nititur, 213.
- Cardinalibus beneficiorum multitudo negetur, 189.
- Cardinalium indulta quando valeant, 190. & 193. Accessus & regressus tolluntur, 219.
- Cardinalium frugalitas, & continentia, 213. residentia 150.
- Cardinalium familiares. *vide* Familiarum.
- Cardinalis Moronus primus Legatus Synodo benedixit, 235.
- Cardinales Episcopi infra tres menses munus consecrationis suscipere tenentur. 152.
- Cardinales quatuor affirmare debent promouendos ad cathedral idoneos esse, 75.
- Caritas, 32. perfectionis vinculum, 114.
- Carnis desideria quomodo restringantur, 233.
- Carthaginense Concilium, 222.
- Castitatis votum, 200.
- Castitatis donum petentibus non denegatur, 166.
- Casuum reservatio, 83. & 91.
- Cathechesis singulis Sacramentis prescribenda, 181.
- Catechumeni, 23.
- Catechismus, 233.
- Cathedralem & parochialem ecclesiam nemo simul recineat, 187.
- Cathedralibus ecclesiis qui preficiendi, 36. 44. 140. & 173. quomodo prouidendū, quando sunt exigui fructus, 185. & quando pensiones imponendæ, 189.
- Cathedrali ecclesia vacante preces habendæ, 174.
- Cathedralium ecclesiarum poenitentiarum, 181.
- Cathedralium ecclesiarum pluralitas prohibetur, 44.
- Causæ matrimoniales spectant ad ecclesiasticos, 167. sed non ad Decanos, vel alios inferiores, 193. & vbi cognoscendæ ob paupertatem, 194.
- Causæ citò expediendæ, 193. 196. & 224.
- Causæ fori ecclesiastici ab Ordinariis cognoscendæ, 193. & quibus delegandæ, 224.
- Causæ mercedū, & miserabilium personarum, 48.
- Causæ exemptorū quomodo tractandæ, 48.
- Causæ legitimæ absentiarum quarum, 150. & 151.
- Causæ ciuiles. *vide* Ciuiles causæ.
- Causæ criminales. *quære* Criminales.
- Celebratio Missarum. *lege* Missa.
- Censuræ ab Ordinariis emanatæ, ab Ordinariis publicandæ, & obseruandæ à Regularibus, 206.
- Censuræ ecclesiasticæ à ludicibus ecclesiasticis quando ferendæ, 215.
- Character quid, 41. in quibus imprimatur, 41. & 147. delecti non potest 41. & 147.
- Choræ clericis prohibetur, 139. & 185.
- Christi sacrum, 44.
- Christiana vita perpetua poenitentia esse debet, 86.
- Christiani quando communicare teneantur, 67.
- Christianorum officium maxime in Conciliis, 2. & 27.
- Christus veritas, 3. propitiator noster,

INDEX.

noſter, 19. ſaluator noſter, 20.
 & 197. ſons iuſtitiz, 21. cau-
 ſa ſalutis æternæ. 26. redēptor,
 33. & 197. legiſlator, 33. ſan-
 ctitatis auctor, 62. ſacerdos ſe-
 cundū ordinē Melchizedec,
 132. magnus & ſupremus ſa-
 cerdos, 237. caput in membra,
 29. vitis in palmites, 29. Sol
 iuſtitiz, 19. fidei noſtræ au-
 ctor, 19. ſecundus Adam, 20.
 omnium gratiarū ſons & au-
 ctor, 124. mediator Dei &
 hominum, 197. Patribus pro-
 miſſus, 19. ſacramentorum
 auctor & perfectior, 39. & 164.
 pro omnibus mortuus, 20. &
 ad noſtram ſalutē, 65. & 132.
 in Euchariftia continetur, 60.
 61. & 62. totus ſumitur ſub
 vitæque ſpecie, 62. 66. 121. 122,
 123 & 124. nobis meruit iu-
 ſtificationem. 20. 22. & 29. Os
 & ſapientiam promiſit Eccleſiæ
 ſuæ, 113. in eo habemur redēp-
 tionem & remiſſionem, 20.
 per eum fit ſanctificatio, 85. etius
 ſermones ſeruauit eum diligen-
 tes. 25.
 Chriſt aduentus, 19. meritum,
 11. 20. 22. & 29. ieiunium, 59.
 diuinitas, 62. amor erga nos,
 65 & 132.
 Chriſto debetur latræ cultus, 63.
 Ciborum delectus ſerui adus, 233.
 Circumſtantiz peccati. 80.
 Citari Episcopuſ quando poſſit, vt
 perſonaliter compareat, 71.
 Ciuilibus in cauſis quomodo pro-
 cedendum, 48. & quomodo
 exequendum, 215.
 Ciuilibus & criminalibus in cau-
 ſis: quando appellacioni locus
 eſt, 69.
 Clādeſtinorum matrimoniorum
 correctio, 167. cum ſeq.
 Clauum poteſtas, 76. 85. 89. 91.
 92. 94. & 95.
 Clauſtralium monachorum ſacri
 ſcripturæ interpretes examinā-

tur ab Episcopo, 13. & 14.
 Claſura Sanctimonialium reſtitu-
 enda, 202.
 Clerici in ſortem Domini vocati,
 139. quæ vitare debeant, 93.
 94. & 139. qui ſui priuilegio
 gaudeant, 153.
 Clericorū vita & exemplū quanti
 momenti, 139. 157. 212. & 225.
 continentia, 226. veſtitus &
 habitus quales eſſe debeant, 97.
 & 139. geſtus, inceſſus, & ſer-
 mones, 139. vita qualis, 93. 94. &
 139.
 Clerici etiam exempti ab Episco-
 po corrigi poſſunt, 38. 95. de-
 ſinquentes in loco decenſu eu-
 ſtodiendi, 218. matrimonium
 contrahere prohibentur, 66.
 mendicare non debent, & quo-
 modo eis providendum, 126.
 turpiter & ſcandalosè viuentes
 quomodo puniantur, 128. 225.
 vſurpantes bona eccleſiaſtica
 qua pœna puniantur, 144.
 Clerici homicidæ pœna, & diſpe-
 ſatio, 97. degradatio & depo-
 ſitio, 70. & 218.
 Clericorum immunitates, & pri-
 uilegia renouantur, 230. 231.
 merita ex quibus deprecandam
 tur, 155.
 Clerico vago Miſſas celebrare nō
 licet, 138. & 158.
 Clerici coniugati quæ miniſteria
 exercere poſſint, 158. & quo
 priuilegio gaudeant, 154.
 Clerici concubinarij. vide Concu-
 binarij.
 Clericis alex. comellationes, luſus
 prohibentur, 139. Cetera qua-
 re in ver. Sacerdotes, & in ver.
 Preſbyter.
 Cluniacenſis monaſterij priuile-
 giū, 206.
 Coad iutores quando dandi ſint,
 128. & quomodo, 219.
 Coadiutoriz quomodo permit-
 tantur, 219.
 Cognatio ſpiritualis quomodo, &
 inter

INDEX.

- inter quos contrahatur, 170. & 171.
- Collatio beneficiorum. *vide in verbo Electio.*
- Collatio ordinum gratis fieri debet, 125. *vide Ordo.*
- Collegiorum generalium privilegia, 48 & 96.
- Collegia ab Episcopo visitantur, 142.
- Collegia literas dimissorias cōcedendi ius non habent vt quis ordinetur ab aliis, 155.
- Collegiorum personarū quomodo sint exemptæ, 182.
- Collegiorum privilegiis quomodo Ordini non detrahatur, 182.
- Collegij puerorum instituendi via, & ratio, 138. cum sequent.
- Collegiatæ Ecclesiæ nobilis alicuius oppidi qua ratione curæt stipendium interpreti sacræ scripturæ, 14.
- Collocutiones, & confabulationes non habendæ in ecclesiis, 3. & 118.
- Commissiones clericis prohibentur, 119.
- Conitum Palatinorū privilegia restricta, 182.
- Commendata monasteria visitanda, 129.
- Commendæ perpetuæ, 45.
- Commissio causarum quibus fieri debeat, 223.
- Commemoratio defunctorū faciendi 216.
- Communio sacramentalis quibus & quando necessaria sit, 6. 121. & 124. & a quibus sæpè percipiendi, 156. & in ea præparatio qualis. 64. & 65. in ea sub qualibet specie totus & integer Christus sumitur, 62. 66. 122. & 133.
- Commutationes vltimarum voluntatum quomodo & quando faciendæ 142. & 116.
- Compatres in Baptismo qui, 100.
- Compositio pro fructibus male perceptis prohibita, 151.
- Computi disciplina commendatur, 159.
- Concepitio Mariæ virginis, 13.
- Cōcilium indicere, ad Romanum Pontificem spectat, 55. & 235. eiusque decreta ab eo confirmantur, 235. & 239. & dubia declarantur, 234.
- Concilio inter ille qui debeât, 56. 110. & 176. & ad illud convenire negligentes quomodo puniantur, 110.
- Conciliorum vtilitas, 176.
- Concilium celebrantium officium 2. 3. 4. & 59.
- Concilij Tridentini inchoatio sub Paulo tertio, 1. translatio, 49. celebratio sub Iohanne tertio, 55. cum seq. suspensio, 107. celebratio sub Pio quarto, 112. intentio præcipua qualis, 112. cum seq. finis, 235. confirmatio, 239. & 240. causæ quibus indictum fuit, 4. 39. 55. 53. 59. 106. 109. 110. 111. 119. & 233. & quot Patres ei interfuerunt, 238.
- Concilia provincialia quibus de causis renouanda, & quando. 176. de quibus ind. cent. 150. 162. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 185. 190. 191. 193. 200. 212. 214. & 227. & quid in eis agi debeat, 214. 223. & 232.
- Concio, *vide* Prædicationis munus.
- Concubinatus grauissimum peccatum 172.
- Concubinariorum pœnæ 172. & 226. cum seq.
- Concubitarum pœnæ 172.
- Concubinarij quando dispensari possint 226.
- Concupiscentia, 12.
- Conditiones in provisione ecclesiæ reuocandæ, 187.
- Confessio est iure diuino necessaria, 79. 80. & 90. est pars pœni.

INDEX.

- penitentia, 77. & 89. quomodo, & quorum peccatorum facienda, 79. 80. 81. & 90. & quando precipue, 81. & 82. & cui, 82. non est impossibilis, 80. & 90. ad Eucharistia percipiendam necessaria, & quando 64.
- Confessio secreta, 81. & 90.
- Confessionis ministri qui, 82. 91. & 157.
- Confessionu libri discendi a pueris, 179.
- Confessores monialium, 205.
- Confessoru munus in satisfactoribus iniungendis, 85.
- Consuetudine in Quadragesima salutaris mos, 81. & 90.
- Confirmatio est sacramentu, 44. eius minister Episcopus, 44. 147. & 149. eam habere debet qui prima tonsura est iniungendus, 153. in ea character imprimatur in anima, 41. inter quos spirituales cognitionem contrahat, 170. Scilicet, 24. de reformatione matrimonij, c. 2.
- Confirmatio huius Concilij, 240. & 241.
- Confraternitates visitande, 143.
- Coniuges, quare Matrimonium.
- Coniugum fructibus Ecclesiarum non augendi, 213.
- Consecratio ubi facienda, 152.
- Consecrationis munus infra tempus statutum suscipiendum, 47. & quale tempus sit prescriptum, 152.
- Consecrationis panis & vini efficacia, 62.
- Consensus contrahentium in matrimonio necessarius, sed non parentum, 167. & 168.
- Conseruatores iudices 95. & 96.
- Conseruatoru littere quibus & quando nihil proficiunt, 95. & 96.
- Consistorio proponitur ecclesia cathedralis vacans, 175.
- Constitutiones ecclesiaru approbantur, 126. 141. 184. & 217.
- & Regularium etiam, 200. 204. 208. 209. & 210. & quare reiciantur, 187.
- Constantiens Concilium, 105. & 118.
- Consuetudo locorum attendenda, 17. 38. 194. & 218. pro lege habetur, 123. iurisdictionem tribuit, & officium, 141. dat potestatem, ut quis Concilio interfit, 56. 110. 176. & 213.
- Consuetudines ecclesiaru approbantur, 126. 141. 143. & 184. & quare sint corruptelae, 152. & 170.
- Consultores duellorum puniuntur, 230.
- Consummatio sub priori Testamento non erat, 131.
- Continentia Diaconoru & Subdiaconorum, 156.
- Contritio quid, 78. pars est penitentiae, 77. & 89. necessaria, 78. libera, & voluntaria, 79. & 89. imperfecta attritio dicitur, 78. quomodo pareat, & quid producat, 77. & 89.
- Contritus sine confessione ad Eucharistia non accedat, 64. & 68.
- Controuersiae de praecedentia componenda, 206.
- Contumacia leuiter puniuntur, 37. 127. 142. 152. 184. & 215.
- Conuentus. requirere Monasteriu.
- Conuertitiae seu penitentes mulieres, 209.
- Corporis Christi festum. quare Festum.
- Correctio quomodo ab Episcopis facienda, 38. 68. 95. 96. 98. 128. 207. & 230.
- Credere quomodo debeamus, 65.
- Criminales causae a quibus cognoscantur, 193. & 226.
- Criminalibus in causis quando appelletur, & ad quem, 69. & quomodo in appellatione procedatur, 69. & 70. & quomodo executio facienda, 215. & 218.

INDEX

Culpa quomodo remittatur, 35.
& an sine poena, 84. & 91.
Cultus Eucharistix, 62. & 65.
Cupiditas malorum omnium radix, 117. & 144.
Cura animarum non negligenda, 36. 37. 45. 46. 47. 129. 149. & 150.
Curatum beneficium, *lege Beneficium*.
Curatus, *vide* Parochus.
Curiosa à popularibus concionibus secludenda, 196.

D.

Deambulationes in ecclesiis vitandæ, 138.
Debitorum solutio quomodo ab exemptis extorquenda, 58.
Decalogi præcepta, 33. & 80.
Decanorum visitatio qualis, 177. quas causas non iudicent, 193.
Decimarū solutio debita est Deo, 225. non impedienda, sed integre facienda, 225. & largius tenuiorib; ecclesiis, 225.
Decimæ ad laicos pertinentes, 161.
Decreta huius Concilij approbata, 234 235. & 239. in Synodis prouincialibus & diocesanis recipienda, 213. & 214 à lectoribus obseruanda, 214.
Decreta omnia de vita & honestate Clericorum obseruanda, 139. & quæ ad dignitatem Episcopalem pertineant, 228. & ad fauorem eorum, 230.
Decreta super residetia publicanda, 152. & de matrimonio, 169.
Deductiones ex fructibus in prouisione ecclesiarum reiciuntur, 187.
Defensio permissa, 98.
Degradatio actualis quomodo faciendæ, 70.
Delegatio quib; fieri debeat, 221.
Delinquentes in loco decenius custodiendi, 218.

Denunciationes in ecclesiis ante matrimonium quomodo & quando faciendæ, 168.
Depositio verbalis quomodo faciendæ, 70.
Derogationes quæ non faciendæ, 217.
Deus pater misericordiarum, 241.
Operatur velle & perficere, 27. impossibilia non iubet, 25. castitatem peruenibus non denegat, 166.
Diaboli imperium, 11. astutia ad nos perdendum, 86. calcaneo insidiat, 86. & 87.
Diaconorum institutio, & mentio in sacris litteris, 146 & 158. ætas, 156 continentia, 156.
Diaconi festis saltem sollempnibus communionem percipere debent, 156. quomodo ordinandi, ibid.
Die Dominico quæ mira Deus egerit, 2.
Dies festi, *vide* Festi.
Dignitates ecclesiast. quare institutæ, 182. quibus conferendæ, 182. & 183. non seruientes quid amittant, 140.
Diligentes Christum, eius sermones seruant, 25.
Dimissoriæ litteræ. *vide* Litteræ dimissoriæ.
Dioceses quare distinctæ, 98.
Diocesana synodus quotannis celebranda, & qui interesse debeant, 176. & 214. & quid ibi agi debeat, 214. & 224.
Discepciones contentioz vitandæ 4.
Disciplina populis necessaria, 69.
Disciplina ecclesiastica conseruanda & restituenda, 230. ac monastica, 210. & 211. ac regularis, 200.
Dispensatio ad contrahendū matrimonium quando, quibus, & quomodo detur, 171.
Dispensatio de homicidio quando faciendæ, 98. & 180.

INDEX.

Dispensationes de promouendo à quocumque, cui, & quādo suffragantur, 47. de non promouendo ad annū suffragatur, 47.
Dispensationes de non residendo quando valeant, 37.
Dispensationes in irregularitatib. ab Episcopis quando fiant, 180.
Dispensationes de pluribus curatis exhibendz, 45.
Dispensationes gratioſæ quando fortanireffectum, 142. 129.
Dispensationes extra cutiā Ordinarii committendz, 142.
Dispensationes quomodo & quādo eōcedēdz, 98. 171. 142. 180. 226. & 229.
Dispofitio ad gratiam, 21. 22. & 23.
Distributiones quotidianæ quomodo ordinandz, vel augēdz, 126. 140. & 187. & quomodo diuidendz, 126 & 140. & à quibus recipiendz, 184.
Diuini intereſſe, aut Miſſas celebrare qui publicè criminofifunt, prohibentur, 137.
Diuinitas Chriſti in Euchariftia quomodo, 62. & 66.
Diuinorū Officiorum ratio tā de cantu quā de certa lege in choro permanendi à Synodo provinciali præſcribenda, 185.
Diuortium quoad thorum firatempus, 166.
Doctores cathedralibus præficiēdi, 140. ac examini, 191. illiſque ſcholæſtēz conferendz, 162. ac pœnitentiariæ cū præbendis, 181. & Archidiaconatus, 183. & dignitates, 183. & creati debent Vicarij Epifcopi, 188. cetera vide in ver. Lector.
Doctores Vniuerſitatū quid agere aut promittere debeant, 214.
Domini temporales. vide Principes.
Dominicis diebus & feſtis ſolennibus pascendus à Parocho populus ſalutarijs vcrbis, 16. ad

Parochiam ſuam populus accedat, 138.
Domus Domini nihil præpoſterum, inhoneſtū, tumultuariū, aut profanum habere debet, 173.
Do aut debet raptz à raptoribus, 171.
Dubitare de quibus non debeamus, 14.
Duello: um uſu: prohibitus, 129. & 230.
Dyſcoli puniendi, aut expellendi, 160.

E.
Eccleſia columna veritatis, 65.
pia mater, 134. edoſta à Chriſto, & ab Apoſtoliſ, 169. & à Spīu ſancto, 121. 131. & 196. communis mater, 114.
Dei ſanguine acquiſita, 36.
Chriſti ſponſa dilecta, 131.
Eccleſia Rom. omnium eccleſiarum mater: & magiſtra, 42. 88. 135. & 233.
Eccleſia non iudicat de oculiſ, 167. in quos iudiciū exercet, 76. hæreticos inuitat ad Concilium, 115. ſperat corū conuerſionem, 101. & 106. iuſtiſ de cauſa cōmunicat laicos ſub vna ſpecie, 112. 123. de ſenſu Scripturarum iudicat, 8. & in matrimonij impediementis diſpenſat, 165. eius benignitatem experiri nō debet, qui eius præcepta contempſit, 171.
Eccleſia domus Dei & orationiſ, 138.
Eccleſia cathedralis, vide Cathedralis.
Eccleſiæ poteſta, 37. 44. 46. 152. 83. 87. 107. 122. 123. 231. 231.
Eccleſiæ Catholicæ titus obſeruandū, 41.
Eccleſiæ patrimoniales, 190.
Eccleſiæ receptiuz, 190.
Eccleſiæ nullius diocceſiſ à quo viſitandz, 181.
Eccleſiæ coſlapz reparandz, 46. 47. 129.

INDEX.

47. 129. vel transferendæ, 128.
 Ecclesiarum regimen onus formidandum, 36. quibus committendum, 36. 44. 45. 97. 140. 147. & 174.
 Ecclesiarum duarum diuersarum diocesum vno damnoia, 98.
 Ecclesiarum pluralitas, 44.
 Ecclesiarum bona occupantes, 144.
 Ecclesiastica hierarchia quomodo ordinata, 147. 149.
 Ecclesiastica libertas, & immunitas, 230.
 Ecclesiasticorum honorum fructus quomodo consumendi, 144.
 Edico vulgata Bibliorum approbatur, 8.
 Electi Dei non possunt scire nisi ex speciali reuelatione, 26.
 Electio superiorum regularium quomodo habenda, 204.
 Electio indignorum irruanda, 45.
 Electio in beneficiis quomodo fieri debeat, 183. 190. 191. 217. & quomodo in beneficiis iuris patronatus, 99. & 190. & quomodo fieri debeat, 36. 44. 45. 97. 140. 141. 183. 190. & 191. & qualitate, 153. & non sine examine, 48. & 190.
 Electi ad ecclesiarum regimen professionem fidei facere teneantur, 183.
 Eleeme synæ Montis Pietatis visitandæ, 143.
 Eleemosynæ pro defunctis utiles, 196.
 Eleemosynæ pro Missis importune non exigende, 117.
 Eleemosynarum Quæstores, *vide* Quæstores.
 Eleemosynarum administratores rationem Episcopo reddere teneantur, 143.
 Emphyteosis Ecclesiæ usurpatores, 144.
 Episcopalis dignitas omnino conservanda, 228.
 Episcopi à Spiritu sancto positi regere Ecclesiâ Dei, 36. & 147.

in locum Apostolorum successerunt, 147. Presbyteris sunt superiores, 147. 149. 218. Pastores & Pastores, 229. ministri Sacramenti Cõstitutionis, 44. 147. 149. ac Ordinationis, 147. supra omnes gradus constituti, 174. à principibus, & ceteris honorandi, 218. ab dignitatē obtinere debent, 183. eorum est prima sedes, & locus, 218. 228. ac præcipua omnium rerū agendarū auctoritas, 218.
 Episcopi qui sint eligendi, 36. 44. 140. & 174. & infra quantum tempus consecrationis munus suscipere teneantur, 47. & 152. creati à Romano Pontifice sunt legitimi, 149. eorum examen & testimonium quomodo faciendum, 174. & 175.
 Episcopi quales esse debeant, 3. 68. & 212. eorum familiaris qualitas, 3. eorum mensa ac suppellex qualis, 213.
 Episcoporum onus est angelicis humeris formidandum, 150. 174. eorum munus est in Dei laudibus incumbere, 2. hostias, laudes, & preces offerre, 2. & 3. ac alia multa peragere, quæ continentur, 141. prædicare, 16. 17. 150. & 214. Sacramentorum vim & vsum explicare, 180. eorum mensis Scripturarum lectionem admiscere, 3. vigilare, in omnibus laborare, & ministerium suū implere, 36. in eorum ecclesiis residere, 36. 37. 150. & 151. moderatè ac libere viuere, 3. & 212. bonum exemplū subditis præbere, 212. humanū erga propinquos carnis affectum deponere, 213. principibus non inferuire, 218. lectorem Theologiæ eligere, 13. & magistrum Grammaticæ, 14. malos prædicatores corrigere, 17. neglectæ animarum

INDEX.

rum curæ & circa plura curata
prouidere, 45. & ecclesiis in
quibus populus numerosus est,
127. atque aliis omnibus quæ
ad Deicultum spectant, 129. &
143. & ecclesiæ parochiali va-
canti, 190. & quomodo, 190.
191. & 193. curare vt hospita-
lia diligenter gubernentur, 48.
vt pueri in suis parochiis do-
ceantur, 179. vt sana de pur-
gatorio doctrina prædicetur,
196. vt de inuocatione San-
ctorum & imaginib. fideles in-
struantur, 197. vt Missæ piæ
ac purè celebrentur, 138. vitia
suiditorum coarguere, 68. 93.
& 95. eosque tamquam filios
& fratres diligere, 68. & cari-
tate, nō austeritate corrigere, &
meminisse se pastores, non per-
cussos, 89. puerum, alia-
rumque miserabilium persona-
rum curam paternam gerere,
150. monialibus confessorum
extraordinarium offerte, 205.
præcedentæ cōtrouersias com-
ponere, 206. virginum Deo di-
candarum volūtatē explora-
re, 208. Decreta huius Con-
cilij de Regularib. exsequi 212.
curare vt decretum matrimo-
nij publicetur, 169. vt nuptiæ
fiant cum honestate & mode-
stia, 173. ad Concilium pro-
uinciale debent accedere, 176.
certis maximis diebus in eccle-
siis permanere, 153. ordines
per semetipsos conferre, 153.
subditos docere, 140. & bono
exemplo pascere, 150.
Episcopi gratiam per subreptionē
obteniam possunt re-putare, 71.
in casibus quibusdam reserva-
tis absoluerē, 83. & 91. abusus
in Missa exortos tollere, 137. &
138. Confirmationis Sacra-
mentum conferre, 147. mini-
stros Ecclesiæ ordinare, 147. &
155. atque alia peragere, quæ

inferiores non possunt, 147. &
149. noua miracula approba-
re, 198. ordinatos ab ordinum
exercicio suspendere, & quādo,
95. Clericos exemptos, & re-
gulares corrigere, & quomodo,
& quando, 38. 95. 98. 128.
130. & 106. eos degradare po-
test, & quando, 70. punire lo-
cum deferentes, 157. & con-
cubinos ac cōcubinas, 172.
& non accedentes ad Synodū,
176. beneficiis priuare cupit
per viuentes, 128. & non resis-
dentes contumaces, 152. ho-
spitalium cura priuare hospita-
litatem non exierentes, 220.
& iure patronatus patronū il-
lud cōtra canonicas sanctiones
transferentem, 222. Abbatum
negligentiam supplere, 15. &
Capituli Metropolitanæ eccles-
iæ, 188. & vices Metropolitanī, si
est Suffraganeus antiquior, 150.
& 176. illumque denunciare
Romano Pontifici, 37. in be-
nificiis iuris patronatus insti-
tuere 99. præsentatosque non
idoneos repellere, 122. distri-
butiones quotidianas diuidere,
126. nouas parochias consti-
tuere, 127. & 186. easque dis-
tinguere, 186. ordines cano-
nicatum designare, 184. in
iis quæ ad diuina officia spe-
ctant, prouidere, 185. vni-
ones certis de causis facere, 127.
161. 185. 186. & 188. ac iam
factas examinare, aut reuocare,
46. & 223. monitiones ad fi-
nē reuelationis decernere, 215.
beneficia transferre, 128. viti-
tare beneficia curata, 46. & ec-
clesias exemptas, 47. commen-
data omnia beneficia, & mo-
nasteria, etiam exempta, 129.
hospitalia, confraternitates,
elemosynas Montis Pietatis, &
pia loca omnia, 143. & pro-
prium diocesim, 176. & quo-
modo,

INDEX.

modo, 177. & ecclesias sæculares nullius diœcesis, 181.
absentia causas probare, 152.
contumaces non residentes variis remediis compellere, 152.
de dispensationibus cognoscere, 142, per saltum promotos dispensare, 157. licentiam matrimonij contrahendi vagantibus concedere, 172. in suspensionibus & irregularitatibus dispensare, 180. in casibus occultis etiam Apostolicæ Sedi referatis absolueret, 180. publicam poenitentiam in aliam commutare, 181. causas omnes in prima instantia cognoscere, 193. & 194. monasteria regularium aliquando gubernare, 204. 205. & 206. abeuntibus ex eis aut professionē bonam restituere, 208. confessiones audientes approbare, 157. victimas volūtates exsequi, 142. ab administratoribus piorum locorum rationes exigere, 143. ac etiam ab Oeconomis constitutis Sede vacante, 188. & a visitatoribus, 177. notariis impperitis, vel delinquentibus officij exercendū vitium prohibere, 143. familiarem suum nō subditum ordinare, & quando, 154. sanctorum Ordinum functiones restituere, 158. ea quæ ad Seminarium pertinet, cōstituere, 159. 160. & eius reddituum rationes accipere, 262. magnamque habet potestatem in his quæ ad visitationē & correctionem spectant, 182. & in Proconatos ac alios exēptos, 182.
Episcopi quibus in causis procedant ut Apostoli. Sedis delegati, 15. 17. 38. 71. 95. 127. 128. 129. 130. 138. 140. 142. 143. 181. 183. 187. 202. 204. 205. 223. & 226.
Episcopi quando cuncti, ut personaliter compareant, 71. contra

tra eos quales testes admittendi, 71. & 72. eorum cause à Rom. Pontifice terminandæ, 72. & 179. vel à Concilio provinciali, 180. & negligentia suppletur à Metropolitano, 162. & aliquando à Concilio provinciali, 212. & quando ei coadiutor dandus sit, 219.

Episcopi puniuntur, si non conserantur infra tres menses, 152. si subditos negligenter corrigunt, 36. & 139. si non resident, 36. 37. 38. & 151. si negligent ea quæ ad Seminarium spectant, 162. si ad Concilium provinciale non accedunt, 176. 214. si aliquid visitando accipiunt, 177. si concubinas tenent, 226. & 227.

Episcopis non licet pontificalia in alterius diœcesi exercere, 38. & 94. nec alterius subditum ordinare, 95. & 154. aut corrigere, 98. nec quædam facere sine Concilio, & cōsensu Capituli, ut *suprà in ver. Capitulum.* aut canonicorum, ut *suprà in ver. Canonici.*

Episcoporum Titularium licentia correctæ, 94. & 95.

Euangelij tons veritatis, 7. & 33.

Eucharistia symbolum unitatis, 60. & 61. pignus futuræ gloriæ, 61. spiritalis animarum cibis, 61. antidotum liberans à culpis & peccatis, 61. symbolum rei factæ, invisibilis gratiæ forma visibilis, 62. animæ vita 65. perpetua sanitas mentis, 65. panis Angelorum, 61. magnum mysterium, 98. Eucharistia eorum in processionebus circumferatur, 63. 64. & 65. intra septa, aut chorum monialium non servanda, 205. quomodo accipitur, & qualis præparatio exigatur, 64. & 68.

Eucharistiæ sanctissimi Sacramenti institutio, 61. excellentia, 62.

INDEX.

cultus & veneratio, 63. 65. 66.
 & 67. effectus, 62. & 67. ad-
 oratores, 67. decreta, 60. cum
 seq. Canon's, 66. cum seq. eius
 custodiendz, & ad infirmos de-
 ferendz consuetudo, 64. & 67.
 in ea Christus continetur, 60.
 & quomodo, 60. 61. 62. & 66.
 Eugenia cōstitutio curatis non
 suffragatur contra Episcopos,
 152. neque curialibus & fami-
 liaribus Cardinalium, 183.
 Examen ordinandorū, 47. 48. 153.
 154. 156. 157. & 192. & elige-
 ndum ad beneficia, 190.
 Examinatores futurorū parochio-
 rum quot, & ubi, & qui consti-
 tuendi, 191. & eorum officium,
 191.
 Excommunicatio gladius eccle-
 siasticz disciplinz, 214.
 Excommunicationes & censurę
 ecclesiasticę quando ferendę,
 152. 215.
 Excommunicatus ad sacramenta,
 & fidelium familiaritatem non
 recipiendus, 216. & non resi-
 piens de hæresi est suspectus,
 216.
 Exemplum sacerdotū quanti mo-
 menti, 139. 157. 213. & 225.
 Exemplum malū ad malos mores
 prouocat, 181.
 Exemptorum restrictio, 181. &
 183.
 Exemptorum causę, 48.
 Exorcistę quando, & cur insti-
 ti, 146.
 Executio quibus modis faciendā,
 215.
 Executores ultimarū voluntatum
 sunt Episcopi, 141.
 Expectantiz tolluntur, 191.
 Extrema vñctio, vide Vñctio.

F

Fabricę ecclesię administ-
 ratores tenent reddere ratio-
 nem Ordinario, 143. illiq. ap-
 plicantur fructus beneficiorum
 concubinarj, 226. & Episcop-

porum absentium, 111.
 Facultates de promouēdo à quo-
 cunque, & de nō promouēdo,
 quando suffragentur, 47. & 48.
 Familiares Episcopi quales, 3
 quādo ab illis ordinarj possint,
 154. redditibus Ecclesiasticum
 non augendi, 213.
 Familiaritas Cardinalium quos
 non eximat ab Ordinarij iudi-
 catione, 183. & qui familia-
 rium priuilegio gaudeant, 96.
 Festi dies sanctorum quomodo ce-
 lebrandi, 199. à Regiis
 seruandi quos Episcopus præce-
 pit, 206.
 Festis diebus ad suas parochias
 frequēter populus accedere de-
 bet, 138. & Pastores residere,
 151.
 Festū Corporis Christi, 63. 67. &
 151.
 Feudalia directis dominis quando
 acquirantur, 229.
 Feudorum Ecclesię occupatores,
 144.
 Fidei professionem qui facere te-
 neantur, 175. & 183.
 Fidei vis, & virtus, 5. & 22. effe-
 ctus, 21. comites, 25.
 Fidei rudimenta in singulis paro-
 chijs pueri doceri debent, 179.
 Fidei salutis iustum, & radix ius-
 titiæ, 23. sola quid, 23.
 24. 26. & 40. sine penitentiā
 remissionem non præstat, 82.
 & 26. cetera de Fide, vide in
 Decreto & Can. de iustifica-
 tione.
 Fducia hæreticorum inanis, 24.
 & 32.
 Figurę historiarum & Sanctorū,
 197. & 198.
 Filij Clericorum illegitimi in ec-
 clesia, in qua pater habet vel
 habuit beneficium, idem vel
 aliud beneficium habere non
 possunt, 227.
 Fori ecclesiastici causę in prima
 instan-

INDEX.

instantia ab Ordinariis cognoscitur, 193.
 Fori privilegio qui gaudeant, 153.
 Forma requisita in celebratione matrimonij, 168. 169. & in promotione Episcoporum, 174. & 176. & in probando legitimas absentiae causas, 150. 151.
 Fornicatio affinitatem contrahit, & inter quos, 170.
 Fratres sancti Ioannis Hierosolymitani, 161.
 Fratres, vide Regulares & Sacerdotes.
 Fructuum sequestratio, 129. & 151.
 & à quibus rita consecranda percipi non possunt, 151. & 210.
 Frugalitas Episcoporum & Cardinalium, 112. & 113.
 Fuga ubi timetur, quid agendum, 218.
 Funeralium quarta persolvenda, 225.
 G.
 Ghennae metus, 31.
 Generales Ordinū quomodo eligendi, 203. & 212.
 Germaniae Protestantibus datus saluus conductus, 71. 73. 101. 102. & 115.
 Germania olim plena religione & obedientia, 55. 58.
 Germanorum Episcoporum discessus à Concilio, 107.
 Gradus affinitatis & consanguinitatis, 165. 169. 170.
 Grammaticae magister in quibus ecclesiis eligendus, 14.
 Gratia Dei praesentans, 20. 30. & 31. nō ex operibus, 23. an peccatis amittatur, 28. per sacramenta cōfertur, 40. 41. eam consequentium se esse an quis scire valeat, 24.
 Gratiae ad vacatura tolluntur, 193.
 Gratiae quando suum sortiantur effectum, 47. 71. 94. 142. 154. 219. 228. 229.
 Claus dispensationes fiant, 229.

Gregorius decimus, 45.
 Gubernatores Ecclesiastici in quibus scingerere nō debeant, 194.
 Gymnasia publica sacrae scripturae Lectorem habeant, 14. & 15.

H.

Habitus clericalis à quibus deferendus, 153. & 158.
 Habitus nō facit monachum, 97.
 Habitus Clericorum qualis, 97.
 Habitus religionis occulte nō ferendus, 209. post quinquennium non deponendus, 209.
 Haereditariae successiones beneficiorum prohibita, 219.
 Haeresis suspectus quis, 216.
 Haeresis crimen quis absoluit, 180.
 Haeresis non dissolvit matrimonij vinculum, 165.
 Haereses circa sacramenta, 39. 121. & 165.
 Haereses anathematizantur, 214. 234. & 237.
 Haereticum nomenclatura, 39. & 113.
 Haeretici ad Concilium invitantur, 114. & 234. novatores appellantur, 85. sub praetextu Evangelij, libertatem carnis introducunt, 165. omnes anathematizantur, 237.
 Haereticorum perfidia, 61. 84. & 234. inanis fiducia, 24.
 Hierarchia ecclesiastica ex quibus constat, 147. 149.
 Historiae mysteriorum nostrae redemptionis, 198.
 Homicidij poena & dispensatio, 97.
 Homilia Sanctorum legitur, 159.
 Hospitalia visitanda, 142. diligenter gubernanda, 48. ea obtinentes hospitalitatem exercere debent, 219.
 Hospitalia quae dantur in titulum, 159. 160. & 219.
 Hospitalium privilegiis quae gaudeant, 96.
 Hospitalium administratio vni versa triennium non concedenda, 220.

Hospitalia.

INDEX.

Hofitæ post communionem re-
feruatæ, 67.

1.

Ieiunia commendantur, 254.

Ieiunij virtus, 59.

Ieiunia, 207.

Ieiunia vide Christus.

Illiteratis Rectoribus Coadiuto-
res dantur, 128.

Imagines Christi. Deiparæ, & Sa-
ctorum in templis habendæ,
& earum cultus qualis, 197.
cum seq.

Immunitas ecclesiastica restitu-
da & conseruanda, 230 & 231.

Impedimenta matrimonij, 165.
169 & 170.

Imperator bona ecclesiastica con-
seruare debet. 230. 231. & ea
occupans excō.unicatur, 144.
& similiter si locum ad mono-
chiam concedit, 230.

Imperij iura multi habent. 221.

Impentiz Parochorum succurri-
tur, 128.

Impj iustificatio, 20, 21, 23, 31, &
32.

Impossibilia non sunt præcepta
Dei, 25, & 33.

Impressorum cautela, 9.

Index sacrorum librorum, 7.

Index librorum prohibitorum, 233.

Indulgentiæ maximè salutares, 132.

celestes Ecclesiæ thesauri, 130.
ad quæstum non exercendæ, 130.

earum conferendi potestas à Chri-
sto concessa, 232. quomodo
publicandæ, 130. aut conce-
dendæ, 232. abusus in eis ex-
ortu tolluntur, 232.

Indulta quando suffragentur, 190.
192. & 193.

Indulta de non residendo tollun-
tur, 37.

Infames qui, 229.

Infidelitate amittitur fides & gra-
tia, 28.

Infirmorum remediū optimum,
86. & 87.

Inhibitio quando fieri non de-
beat, 193.

Inhibitiones quando contemnen-
dæ, 69. 142. 152. & 182.

Iniurias nasci, à quibus iura expe-
dantur, nefarium est, 173.

Inquisitio de moribus & vita eius
qui Cathedrali ecclesiæ præfi-
ciendus est, eadem in Cardina-
libus seruetur quæ in Episcopo,
175.

Instantiæ primæ ubi cognoscendæ,
& quanto tempore terminan-
dæ, 193. & 194.

Institutio sanctissimi sacramenti
Eucharistiæ, 61. & Matrimo-
nij, 164. & 165. Ordinatio-
nis, 148. Confessionis, 79. 80.
& 90. & Pœnitentiæ, 75. &
88. Vnctionis extremæ, 86. &
Confirmationis, 43.

Institutio in beneficiis iuris patro-
natus, 99.

Interdicta Ordiniorum à Regu-
laribus seruanda. 206.

Interpretatio Scripturarum con-
tra sensum approbatum prohi-
betur, 8. & 9.

Ioannis Baptismus, 41.

Irregulares quomodo & quando
ab Episcopo dispensari possint,
180.

Irreuerentia ab impietate vix se-
iuncta, 137.

Iudæ proditio, 31.

Iudæi per legem Moyfi an libera-
rentur, 19.

Iudices ecclesiastici cognoscunt de
matrimonij, 167. à censuris
ecclesiasticis abstinere debent,
215. breui causas finire, 224.
& quomodo exsequantur suas
sententias, 215.

Iudicare Dei est, non hominū, 30.

Iudices laici ecclesiasticos impe-
dire non possunt, 216.

Iudices delegati qui, & quomodo
eligendi, 223.

Iudicis impediens acta appellati
pœna, 194.

Iudicium

INDEX.

Iudicium Dei ante oculos quisque habere debet, 30.
Iurisdiclio Ordinatorum nullis privilegiis aut exemptionibus impedienda, 194. & 195.
Iurisdictiones ecclesiasticas locare non licet, 224.
Iurisdiclio Capituli salua relinquitur, 218.
Ius patronatus quib. habere liceat, 99. 221. & 222. ex fundatione aut dotatione esse debet, 221. quomodo probetur, 221. & 222. in alios non transferendum, 222. & 223. quorū selectio vel institutio, 192. & 222. & quod abrogatum censetur, 222. 223. & 224.
Iusti adhuc iustificari possunt, 25. & in venialia peccata aliquando cadunt, 25. & 34.
Iustificationis causæ, 22. effectus, 21. & 22. fructus, 28 & 29. incrementum, 24. & 25. preparatio, 20. 21. 31. 32. & 40. Canones 30. ad eam naturæ & legis imbecillitas, 19.
Iustificatio adulcorum, 20.
Iustificationis impij descriptio, 20. & 22. & quare dicatur per fidem & gratis fieri, 23.
Iustificati per Christum, 20.
Iustificatus peccare potest, 34.
Iustitia accepta augetur, 34.
Iustitiæ publicæ honestatis impedimentum, 170.
Iustitiæ Dei infusio, 19. 32.

L

Lapforum post baptismum reparatio, 27. & 34.
Lateranense Concilium magnum, 44. 45. & 81.
Lateranense Concilium vlt. 9.
Latinam linguam scire debet, qui minoribus ordinibus initiantur, 155.
Lætic cultus exhibendus est Christo in Eucharistia, 63. & 67.

Laici effici non possunt ritè ordinati, 147. & 149.
Laici à sacerdotibus communionem accipiant, 64. nō adstringuntur ad communionem sub utraque specie, 121.
Lectio sacræ Scripturæ ubi instituenda, 14. & 15. mensis Episcoporum admiscenda 3.
Lectoris Ordo quando & constituitur, 146.
Lectorum stipendium, 14. privilegiū, 15. promissio, 214.
Legati ad pios viros quomodo exsequenda, 216.
Legati de latere quæ impedire nō possint, 194. & quomodo procedere debeant in appellationibus & inhibitionibus, 142.
Legislator Christus, 33.
Legis Moysis impotentia ad iustificationem, 19.
Libertas ecclesiastica non violanda, 230. & 231.
Libertas virginum Deo dicandum conferuanda, 206.
Liberum arbitrium, 30. & 31.
Libri de rebus sacris quomodo edendi, 9.
Libri de matrimoniis, 169. de baptizatis, 170.
Librorū prohibitorū index, 233.
Librorum indici corrigendo præfati Patres, 113.
Librorum sacrorum index, 7.
Librorum sacrorum vulgata editio approbatur, 8.
Licentia prædicandi gratis concedenda, 17. & similiter licentia discedendi à beneficiis, 152.
Licentiæ non residendi à quibus probandæ vel indicandæ, 150.
Licentiati cathedralib. prædicandi, 140. & Vicarij Episcopi constituendi, 188. & Examinatores, 191. & Archidiaconi, 183. & Pœnitentiarj, 181. illique scholasticæ conferendæ, 162. & dignitates, 183.
Litigatorum paupertati succurritur,

INDEX.

tur, 194. & occurritur artib.
224. & 225.
Litterarum Conseruatorum, 96. com-
mendaticiarum, 94. 154. & 158.
testimoniales, 125. 153. & 156.
dimissoria, 47. gratus conce-
dendz, 125. & à quib. 47. 155.
Locationes in præiudicium suc-
cessorum prohibitz, 224. & ad
longum tempus, 224.
Lucta turnorū prohibentur, 187.
Luctum turpe prohibendum, 130.
137. 199. & 232.
Lusus & luxus Clericis prohibe-
tur, 166. & 185.
M.
Magistri Grammaticarum vbi
eligendi, 14.
Magistri legentes quid agant aut
spondeant, 114.
Magistri in Theologia ad cathed-
rales assumendi, 140. ad di-
gnitates quæ scholasticarum di-
cuntur, 162. ad Archidiaconatus,
181. ad dignitates, 184. eli-
gi debent Pœnitentia, 181.
& Examinatores, 191.
Magistorum priuilegium, 15.
Maiores Ordines, vide Ordines.
Mandata Euangelij & Decalogi,
33. obseruanda, 25. 33. non
sunt impossibilia, 25. & 33.
Mandata de prouidendo tollun-
tur, 193.
Mare magnum Regularium non
obstat decretis huius Concilij
de Regularibus, 211. neque
quartæ funeralium, 225.
Maria virgo fuit sine peccato ve-
niali, 34. eius conceptio, 13.
Martyrum Reliquiæ, 197.
Matrimonium Sacramentum mag-
num, veteribus connubiis gratia
præstat, 164. 185. à Christo
institutum, & gratiam confert,
164. & 165. sanctitas est, &
sanctè tradanda, 173.
Matrimonium fieri debet libero
consensu, 167. cum parentum
voluntate, licet non sit necessa-

ria, 167. cum denunciatiohi-
bus præcedentibus in ecclesiis
168. In facie ecclesiæ celo-
brandū interrogante Parocho,
& quibus verbis, 168. præ-
sentibus duobus aut tribus te-
stibus, 168. cum benedictio-
ne à proprio Parocho suscipi-
endum, 168. cum peccatorum
cōfessione, & Eucharistia per-
ceptum, 169. seruatis laudabi-
libus consuetudinibus & eadē
monitis prouinciarum 169.
Matrimonium quæ vincula im-
pediant 165. 169. 170. quan-
do non valat 166. 168. 170. &
171. quomodo dirimatur,
166. ex multis causis separa-
tur quoad thorum, 166. cum
vaganibus non faciliè contra-
hendum, 171. & 172.
Matrimonia clandestina Ecclesia
semper detestata est, 167.
Matrimonij libertas nō impedi-
da, 173. Matrimonij non dama-
nandæ, 167. solennitas pro-
hibita certis anni temporibus,
167. & 173.
Matrimonij causa spectat ad ec-
clesiasticos, 167.
Mendacij peccatum, 71.
Médicare Clericos non decet, 119.
Mentis Episcopalis sobrietas &
frugalitas, 211.
Mentis apud Apostolum altare si-
gnificat, 112.
Mercedem causæ fauor, 48. 56.
Merces bonorum operum exspe-
ctanda, 8. 29. 30. & 31.
Mercenarij à cura animarum as-
cendi, 16. & 150. (19.)
Merita passionis Christi, 20. 21. &
Merita hominū dona Dei, 19. 10.
Meritum bonorum operum, 29.
Metropolitani officium in lecto-
re eligendo 14. in denuncia-
do Romano Pōnifici Episcopos
absentes, 37. in probando, &
iudicando legitimas Episcopopo-
rum abentias, 150. in corrigendo
Episco-

INDEX.

- Episcopos negligentes, 161. in
supplendo negligentia Regulari-
um, 162. & Capituli, 188.
in visitando diocesim propriam,
176 & prouinciam, 177. &
in cogendo Synodum prouin-
cialem, 176. in erigendo Colle-
gia ob ecclesiarum paupertatem,
163. in iudicando aliqua cum
Concilio prouinciali, 150. & 163.
199. & lege Concilium prouin-
ciale, & in erigendo aliquid cō-
gregationes monasteriorū, 204.
Metropolitanus obligatur ad per-
sonalem residentiam, 150. & nō
residentis denūciatur ab Episco-
po antiquiori, 37. & ab eodem
eius absentia probatur, 150.
negligens in Seminarij erectio-
ne corripitur à Synodo prouin-
ciali, 162. & punitur, si statutus
temporibus Synodum prouin-
cialem non cogit, 176.
Meris gehennæ 31.
Militum S. Ioan. Hierosolymitani
immunitas, 181. & aliqua cor-
recta, 181. & 211.
Ministri Sacramentorum, 41. & 2.
86. 87. & 91.
Ministri Episcoporum quales esse
debeant, 3.
Miracula noua quomodo admit-
tantur, 199.
Missa uulgari sermone non cele-
branda, 135.
Missa ueram sacrificium, 137. & 15.
uere propitiatorij, 133. & 136.
magnum mysterium, 137. pie
& pure peragendum, 137.
quārum, & quibus possit, 133.
136. 137. & 196. in eius cele-
bratione quæ uicaria sint, 3. 138.
Missa magna continet erudicio-
nem, 135.
Missa in ueneriam Sanctorum,
133. & 134. horis debitis ce-
lebrandæ, 138. non in domi-
bus priuatis, 138.
Missa in quibus sacerdos solus sa-
cramentaliter communicat, 229.
probantur, 139.
Missa defunctorū quomodo dis-
ponendæ, 126. profunt illis
quādo in Christo mortui sunt,
& nondum ad plenum purga-
ti, 133. 136. & 196.
Missa nouæ, 137.
Missale, 127.
Missarum celebratio frequentan-
da, 137. quibus præsentibus,
& ubi, & à quo non faciendæ,
138. & 158.
Missarū ratione elemosynæ im-
portunè nō exigendæ, 137. & 138.
Monachi ad publicas processio-
nes accedere tenentur, 206.
Monasteria visitanda etiam Sedi
Apostolicæ subiecta, & quo-
modo, 204. item commendata,
129. etiam Ordinum Ca-
pita, & quomodo, 210. illis-
que quomodo de Abbatibus
prouideri debeat, 210.
Monasteria curæ animarū habentia
quib. subsint, 205. & 206.
& quomodo & quādo subsint
Episcopis, 204. Lectorem sacræ
Scripturæ habere debent, 124.
quæ bona possidere possint, 208.
& 201. non erigenda sine li-
cētia Episcopi, 201. nō augenda
in solico numero, ibid. in iis
erigi debet cōgregationes, 204.
Monasteria sanctimonialium in-
gredi quando liceat, 202. ex-
tra urbem posita intra urbem re-
ducenda, 202. etiam Episcopis
& Superiorib. eius claustra in-
gredi non licet, 204. quæ re-
gantur ab Episcopis, 205. 209.
& in illa ingredi neminem co-
gendam, aut impediendam, 208.
& 209.
Monasticæ uitæ disciplina resti-
tuenda, 210.
Moniales sæpe cōfiteri, & Eucha-
ristiā sumere debent, 205. metu
ad ingressum religionis nō co-
pelandæ, nec impediendæ, 208.
209. bona mobilia & immo-
bilia vs

INDEX

billa vt propria habere nō possunt, 200. nec monasterium exire, 202. infra quantum tempus professionē facere debeant, 207. & quomodo & qua xrate fiant, 208.

Monitiones ad finem reuelationis quando concedendæ, 215.

Monitiones binæ quando præcedere debeant, 216. & 226. excommunicatis faciendæ, 226.

Monomachia prohibita, 225.

Montes pietatis visitandi, 143.

Mortuorum cōmemoratio, 216.

Mulierum concubinarum pœna, 172.

Multæ pecuniaræ locis pijs assignandæ, 215. vel fabricæ ecclesiæ, 226. & 151.

Munus non accipiendum à Visitatoribus, 178.

Musicæ quæ in ecclesijs prohibeantur, 138.

Mysteriōū nostræ redemptionis historia, 198.

N.

Naturæ impotentia ad iustificationem, 19.

Necessitas absentiarum excusationem præstat, 150.

Negotia secularia fugere debent Clerici, 139.

Niniuitarum pœnitentia, 79.

Nominati ad beneficia nō admittuntur sine examine, 47. & 48.

Notarij quantum & quando pro literis dimissorijs accipiāt, 125.

Notarij nō idonei, vel delinquentes in causis ecclesiasticis, quomodo corrigendi, 143.

Notarij infra quantum tempus actorum copiam exhibere teneantur, 194.

Notariorum impeditis litium occasionem producit, 143.

Nouatorum hæresis, 76.

Nouatores hæretici vocantur, 85.

Nouitij, & nouitiz ad professionem quādo admittendæ, 207.

Nunciij Apostolici quæ impedire

non possint, 194. & quo modo procedant in appellationibus, & inhibitionibus, 142.

Nuptiæ prohibitiæ certis anni temporibus, 167. & 173.

O.

Obedientia præstanda Romanæ ecclesiæ, 183. & 213. & Præpositis, 93.

Obedientia præstat excusationem absentiarum, 150. 151.

Obedientiarum votum, 200.

Obicem ponere gratiæ Dei, 40.

Oblatio munda apud Malachiam quæ, 131.

Obligatio Regul. quando valet, 207.

Oeconomij institutio Sede episcopali vacante ad quem pertineat, 188.

Offerri Christum in Missa, nō est idem quod manducari, 135.

Opera satisfactionis, 85.

Opera ante iustificationem, 31.

Opera bona augent iustitiam, 34. dona Dei & iustificati merita, 35.

Operū sine gratia imbecillitas, 30.

Operum bonorum retributio, 26. 29. & 34.

Oratoria ab Episcopis designanda & visitanda, 138.

Orationes quomodo faciendæ, maxime in Concilio, 259.

Oratorum locus in Concilio, 234.

Ordinarius, vide Episcopus.

Ordinario ab Episcopo faciendæ, 147. & à proprio Episcopo, 38. 47. 94. 95. 153. 154. à Christo instituta sunt, 148. & quomodo faciendæ, 154. quando & ubi, 154. & qua xrate, 156. & gratis, 125. & cum examine, 47. 153. 156. & 157. quib. cærimonijs, 149.

Ordinandus nō est homicida, 97. nec qui beneficium non habet, vel aliud vnde vivere possit, 125, nec qui Confirmationem non susce-

INDEX.

non suscepit, 153. nec qui fidei rudimenta edoctus nō fuit, 153. nec qui linguam Latinā ignorant, 156. nec qui scribere nesciunt, 153. nec minores ætate requisita, 156. nec bonū testi monium nō habentes, 153. 154. 156. nec qui in suo ordine versati non fuerunt, 156. nec qui non sit vilis & necessarius suis ecclesiis, 157.

Ordinationis inhabilitum effectus, 94.

Ordinati suis ecclesiis deservire debent, 156. 157. 158. & 141.

Ordinatio sacra est vnum ex septem Sacramentis, 146. gratiam confert, 147. & 148. & absolvendi potestatem, 157. in ea imprimitur character in anima, 147. & 149.

Ordinatorum à non suo Episcopo pœnæ, 36. 47. 9. & 154. & eorum qui ordinantur per licentiam Capituli Sede vacante, 47 & à seculari potestate, 147.

Ordines maiores & minores, 146. 148. 155. & 156.

Ordinum diversorum rationes, 146. & 148.

Ordines requisiti infra annum à quibus suscipiendi, 141.

Ordines minores per temporum intervalla conferendi, 155. & quibus, 155. & 156. sunt gradus ad maiores, 148. 153. 155. & 156.

Ostentatus quando, & cur iustitutus, 146. & 148.

Originalis peccati materia, 11. cum seq.

Quum munus erga pastores, 225.

P.

Pœnitentia quid, 77. ante aduentum Christi non erat Sacramentum, 75. dicitur secūda tabula post naufragium, 27. 89. quid contineat 27. 77. & 91. cur, & quando, & à

quo iterata, 75. 89.

Pœnitentiæ utilitas & partes, 75. 77. & 89. & fructus, 64. & 65. quid differat à Baptismo, 28. 77. 91.

Pœnitentia publica quando imponenda, 181.

Pœnitentiarius in cathedrali, 181.

Papa quare Pont. Max.

Parentum consensus in matrimoniis non necessarius, 167.

Parochiales Ecclesiæ tenues quomodo augeantur, 186. quibus non videntur, 186. quæ pensionibus aut reservationibus non grauentur, 186. & illis vacantibus quid agendum, 190.

Parochiæ quare distinctæ, 99. quando sunt novæ instituendæ, 127. vel distinguendæ, 186. & collapsæ reficiendæ, 128. vel transferendæ, 129. in civitatibus faciendæ, 186. in eisquæ parochiis propriis singulis tenentur audire verbum Dei, 179. & Sacramenta suscipere, 186.

Parochi officium est prædicare, 15. 150. & 179. exponere ea quæ in Missa leguntur, 135. & 138. explicare decretū matrimonij, 169. Pueros fidei rudimenta, & obedientiam docere, 179. vim & usum Sacramentorum explicare, 180. Sacra eloquia, & salutis monita explanare, 181. Ieiunia, dies festos, & obedientiam commendare, 233. oves suas agnoscere, pro his sacrificiū offerre, Sacramenta administrare, & bono exemplo pascere, 122. 123. 139. 150. & 157. pauperum, aliarumque miserabilium peronarum curam paternam gerere, 150. Missas frequentes celebrare, 117. in suis ecclesiis residere, 37. & 152. decrera Matrimonij obsequiare, 168. nuptias benedicere, 168. librum Matrimonij habere, 169.

T

acba-

INDEX.

ac baptizatorum, 170. ad Synodum decelerari accedere, 176. 214. baptizando quadam peragere, 170. carnis affectum erga pro quibus deponere, 213. & alia multa obsequere, 212. & 213. decreta Concilij recipere, obedientiam spondere, ac hereses anathematizare, 213. 214. & hospitalitatem seruare, 219.
 Parochi paupertati succutitur, 117. & 225. inpositi, & malix vitæ docutitur, 128. *ceteri lege in verbo Sacerdos, & in verbo Clericus.*
 Parochiani, vide Populus.
 Patruulæ Eucharistie perceptionem non obligantur, 123. & 124.
 Patruulorum Baptismus, 12. 43.
 Pascha vetus & nouum, 132.
 Paschalis tempore communicare tenemur, 67.
 Pasquillorum auctores damnantur, 9. & 10.
 Pastoris officium, 68. 69. 150.
 Patriarcha, vide Metropolitani.
 Patrimonium quâdo alienare non liceat, 126.
 Patris duellorum puniuntur, 219. 230.
 Patrum tantum duo vel vnicus, 170.
 Pauli vocatio, 31.
 Pauperes gratis docendi, 14. in collegiū Clericorum eligendi, 159.
 Paupertatis votum, 200. prauitigia 48. 96. & 193.
 Pauperum cura apud Episcopos, 143.
 Peccatares publici sunt palam corripiendi, 180.
 Peccata omnia mortalia in confessione recitanda, 79. 80. ad eorum circumstantiæ, 81.
 Peccatoris remissio quomodo fiat, 21. & 24. & per quem, 75. 76. 82. 85. 89. 91. 146. & 148.
 Peccati originale quomodo tollatur, 11. & eius materia, 11. cum seq.

Peccatum veniale etiam iusti committunt, 25. & 34. & an taceri possit in confessione, 80.
 Pensiones quando extinguere liceat, 126. quomodo minuantur, 161. quibus Ecclesiis imponi non possint, 186. & quibus habere non permittatur, 227.
 Peregrino sacerdoti Missam celebrare non licet, 138. 157.
 Perseuerantia murus, 26. 33.
 Petrus princeps Apostolus, 126.
 Pictura quid erudiat, & quo modo fieri debeat, 198. & 199.
 Pij iuris pia inuentio, 170. hoc Concilium confirmant, 240.
 Pictum locorum bona viurpant, 144.
 Pirbanus, vide Parochus.
 Pluralitas beneficiorum & ecclesiasticum, 44. 45. & 189.
 Poena temporaria non semper remittitur, 28.
 Poena violentum saluos condunt, 105.
 Porcarii genera, 70. 118. & 216.
 Pontifex Vicarius Dei in terris, 36. 55. eius est suprema auctoritas, 37. 51. 52. 83. 107. 149. & 150. in omnibus salua intelligitur, 44. 46. 175. 231.
 Pontifex est ecclesie de Pastoribus providere, 17. & 183. circa matrimonij impedimenta constituit, & dispensare, 165.
 Concilium generale indicere, 55. & 215. eiusque decreta confirmare, 135. 239. eorum dubia declarare, 234. formam examinis Episcoporum approbare, 183. Ecclesie tranquillitati consulere, 235. eius munus est sollicitudo vniuersæ Ecclesie, & creatio Cardinalium, 175. & Episcoporum, 38. & 149.
 Pontifex summus prouidet resignantium necessitatibus, 190. ecclesie exiguum reddidit, 185. & curat quæ ad studiorum reformationem spectant, 214. de

INDEX.

214. de coadiutoris disponē-
dis 219. de abusus circa in-
dulgentiā vsum exortis, 232.
de indice librorum prohibito-
rum, 233. de Catechismo, Bre-
uiario, & Missali, 233. quando
aliqui nolunt accedere ad Syn-
odum prouincialem, 214. de
Calicis concessione, 145. de
animaduersione in Episcopos
non residentes faciēda, 37.
de causis Episcoporum grauio-
ribus terminandis, 72. & 179.
& de Episcopis concubinariis,
227. & de legitiimis causis ab-
sentia Episcoporum, 150.
- Pontifex. Max. videtur cōsilio Car-
dinalium in administratione
vniuersalis Ecclesię, 213. gra-
uiorum criminum absolutio-
nem sibi reservare potuit, 83.
& Imperatores, Reges, vel alios
bona ecclesiastica occupantes
absolvere, 144. causas extra
curiam quibus committat, 179.
224. & quomodo, 193.
- Pontifice incōsulto nihil inusita-
tum decerni debet, 199.
- Pontifici obedientia ab omnibus
pręstāda est 213.
- Pontificalia in alterius diocesi ex-
ercere non licet, 18.
- Populo numeroſo quomodo pro-
uideatur, 127. & 128.
- Populus in ſua parochia tenetur
audire verbum Dei, 179. &
quando compellatur ſubmini-
ſtrare neceſſaria parochis, 128.
& 186.
- Porcio. *quare* Prębenda.
- Poſſeſſio triennalis quibus nō ſuſ-
frageretur, 211.
- Prębenda Lectorum, 13.
- Prębendę quibus conferendę,
184. & quomodo, 217. & te-
nues quomodo augendę, 187.
- Prębendas obtinentium residen-
tia, 184. & 185.
- Pręcedentię controuerſię com-
ponendę, 206.
- Pręcedentię alicuius cauſę non
innouatur, 4. & 197.
- Pręcepta Dei ſunt poſſibilia, &
obſeruanda, 25. & 33.
- Prędeſtinationis pręſumptio ca-
uenda, 26. 27. & 32.
- Prędeſtinationis munus pręcipuum
Episcopi, 15. & 178. & quo-
modo, & quando pręſtandum,
16. 179. 180. & 196. & cuius
vultus, 15.
- Prędicatio non omnibus eſt con-
ceſſa, 17. & 179. maxime ſine
licentia, 17. & 179.
- Prędicatores quando & quo mo-
do corrigendi, 91.
- Prędicta, *lege* Abbatiffa.
- Pręlatus, *vide* Episcopus.
- Pręparatio ad iuſtificationem, 20.
& 21.
- Pręſentare non licet niſi Episcopo,
99.
- Pręſentium integritas ſalus eſt
ſubditorum, 36.
- Pręſumonia, 13. 98. 161.
- Pręſens qui iudicetur, 141. 151.
& 181.
- Prębyteri qui dicantur, 87. & 93.
eorum xar, 156. quales ordi-
nandi, 156. 157. quando Miſ-
ſę celebrare teneantur, 157.
*cetera quare in ver. Clericus, &
in ver. Sacerdos.*
- Primas, *vide* Metropolitanus, &
Episcopus.
- Principes a Deo conſtituti, ſunt ſi-
dei & Eccleſię proteſtores, 230.
cogentes ſubditos matrimoniu
contrahere excommunicantur,
173. locum ad monachiam
concedentes puniuntur, 229.
Episcopo: paterno honore pro-
ſequi debent, 228. 229. liberta-
tem eccleſiasticam conſerua-
re, 230. 231. & decreta huius
Concilij obſeruare, 235.
- Prioratus ab Episcopo viſitandi,
129.
- Priorum & Prioriſſarum electio,
203. & 209.

Privilegia sunt causæ multarum
turbationum, 181. 229.
Privilegia in ecclesiis parochialibus
vacantibus quando non valent,
190.
Privilegia scholarium, *vide* Scho-
larium.
Privilegia de non residendo tol-
luntur, 37. & alia, 182.
Processiones in quibus Eucharis-
tia circumfertur, cur instituitur,
63. 64. & 67 ad eas accedere de-
bent iam exempti, 206.
Processus quando sit nullus, 142.
Procuratio non exigenda à Villa-
toribus, 178.
Professio quomodo emittenda,
208.
Professionem fidei qui facere te-
neantur, 175. 183.
Professionem intra quantum tem-
pus Regulares faciant, 207.
Prohibitiones Matrimonij quæ,
165. 169. 170. 171. & quibus
temporibus, 167. & 173.
Promissiones in provisione eccle-
siæ prohibentur, 187.
Promoti per saltum ab Episcopo
dispensari possunt, 157.
Promovendi ad cathedrales, *vide*
Episcopi.
Promovendi ad ordines, *vide* Or-
dinandus.
Proponendus Legatis, & c. quo-
modo intelligantur hæc verba,
195.
Protestantes Germaniæ, 72. 101.
eis datus saluus conductus, 74.
& 102.
Protonotariatus, 182.
Prouinciale Concilium, *vide* Con-
cilium.
Prouinciales quomodo eligendi,
203.
Publicatio decretorum residentiz
fieri debet, 152.
Puellæ non cogendæ, nec impe-
diendæ monasterium ingredi,
208. & 209.
Pueri ad religionem informandi,

158. & quomodo, 159.
Purgatorium, 36. 113. de co do-
ctrina, 196. cum seq.

Quadragesimæ tempus acce-
ptabile, 81.
Quæstiones inutiles secludendæ à
popularibus concionibus, 181.
ac etiam difficiles, 196.
Quætores eleemosynarij prædi-
care prohibentur, 17. eorum
nomen penitus tollendum, 130.
Quarta funeralium persoluenda,
225.

R.
Raptores & raptæ quâdo ma-
trimonium contrahere pos-
sint, 171. & tenentur raptos
raptas dotare, 171.
Raptos bonorum ecclesiastico-
rum puniuntur, 144.
Reatus æternæ pœnæ quomodo
deleatur, 35.
Rebaptizari non licet, 43. & 76.
Rector, *vide* Parochus, & Benefi-
ciatus.
Reformatores studiorum quid
agere debeant, 214.
Regressus tolluntur, 219.
Regulares non possunt prædicare
sine licentia Episcopi, 17. &
minus contradicente Episcopo,
179. nec confessiones audire
sine eius examine, 157. nec
bona possidere possunt, 200.
nec alicuius obsequio sine supe-
rioris licentia se subicere, 201.
nec sine illa à conuentibus re-
cedere, 201. nec habitum spon-
te dimittere, 209. nec ad la-
torem religionem se transfe-
re, 209. nec habitum occulte
ferre, 209.
Regulares quomodo ordinandi,
156. qua ratione vitam insti-
tuere debeant, 200. cum seq. in
conuentibus, etiâ si absint cau-
sa studiorum, habitare debent.
202. Episcoporum præcepta
quoad

INDEX.

quoad quædam seruare, 206. ad publicas processiones accedere, 206. infra quantum tēpus processionem facere debeant, 207.
Regulares viuentes extra claustra quando prædicare valeant, 17. corriguntur ab Ordinario, 38. 48. & quando, 129. 130. & aliquādo etiam si intra claustra degunt, 206.
Regul. vita instauranda, 200.
Regularium superiores quomodo creandi, 203.
Regularium beneficia quib. conferantur, 99.
Regularium monasteriorum pro- uisio, 211.
Religiosus, *vide* Clerici, Regulares, & Sacerdotes.
Reliquiæ martyrum, & aliorum Sanctorum, 197.
Remuneratio expectanda, 26. 29.
Renunciatio bonorum ante pro- fessionem nulla, 207.
Reparatio lapforum, 27.
Rescripta quando sortiuntur effe- ctum, 47. 71. 94. 142. 154. 218. 228. & 229.
Retentiones mentales nemini conceduntur, 191.
Retentiones quando non pro- sint, 188.
Retentiones casuum, 83. & 91.
Retentionibus fructuum quāto non grauandæ ecclesiæ, 186.
Residere tenentur Primates, Pa- triarchæ, Metropolitani, & Episcopi, 36. 150. Cardinales, 150. omnes obtinentes benefi- cia, quæ requirunt residentiā de iure, seu consuetudine, 37. ob- tinentes dignitates, personatus, & officia, 126. & 140. & ob- tinentes canonicatus, præbendas, aut portiones, 184. & 185.
Residere negligentium peccatum, & poena, 37. 38. 126. 141. 151. & 184.
Residentiz decreta frequēter pub- licanda, 152.

Resignare beneficium quādo non liceat, 126. quando non profit, 161. & 227. & quando quis co- gatur, 189.
Resignantium necessitati proui- dendum, 190.
Restitutio ad priores Ordines, & gradus an suffragetur, 94.
Reus in criminali appellans quid agere debeat, 70.
Rex occupans bona Ecclesiæ ex- communicatur 144.
Ritus Ecclesiæ Catholice seruā- di, 41. & 134.

S.

Sacerdoti vago celebrare nō li- cet, 138. & 158.
Sacerdotes sunt Vicarij Christi, 79. prædices, ac iudices, 79. & 82. Sacramentorum ministri, 41. 82. 86. 87. & 91. clauum ministerium habent, 75. 76. 82. 89. 91. 146. & 148. verbi Dei ministerium exercent, 147. à quibus instituti fuerint, 136. & 146. seiplos cōmunicant, 65. & 67. sine cōfessione quando celebrare possint, 64. laici effici nequeunt, 127. & 149.
Sacerdotes mali qualein potesta- tem habeant, 82.
Sacerdotium sanctū est, 146. 148.
Sacerdotium & sacrificiū Dei o- rdinatione coniuncta sunt, 146.
Sacerdotum dignitas & potestas, 79. 82. 85. 87. 136. 146. exem- plum quanti momenti, 139. 157. 212.
Sacramenta septem, 40. à Chri- sto instituta, 40. gratiam con- tinent, 40. aliud aho dignius, 40. in iis cōsciendis ministri intentio, 41.
Sacramenta nouæ legis à Sacra- mentis antiquæ legis differunt, 40.
Sacramēta in quibus imprimitur character in anima, 41.
Sacramentorum utilitas, 39. ne- cessitas,

INDEX.

- cessus, 40. essentialia, 40. &
42. minuti, 41. 82. & 87.
Sacramentum quid, 62.
Sacramentum extreme Unctio-
nis, vide Unctio. & sic de sing.
quare in locis suis.
Sacra Scriptura, vide Scriptura.
Sacrificium, quod in Missa pera-
gitur, quid contineat, aut opte-
rietur, 133. & à quo institu-
tum 146.
Sacrorum librorum index & edi-
tio qualis approbatur, 8. & 9.
Salus conductus Protestantibus
datus, 74. 102. & 115. ac etiam
aliis, 119.
Salui conductus violatores, 105. &
118.
Sancta sanctè administranda, 133.
Sanctimoniales, vide Moniales.
Sanctorum inuocatio, 133. 197.
cum seq.
Satisfactio est pars Penitentia, 77.
quomodo fiat, 28. & 91. per
Christum fit, 85. qualis impo-
nenda consenti, 85. eius fru-
ctus, 84. opera, 85.
Schismatici rû inanis fiducia, 14.
Scholæ dicuntur Confraternitates
in quibusdam locis, 100.
Scholares pauperes. gratis docen-
di, 14.
Scholares per se, vel per substitu-
tos magist. eligunt, 162.
Scholarum privilegia, 11. 48. 96.
153. 218. 219. & vide Studium.
Schoластиæ quibus conferenda,
162.
Scientia non mod. ocriis requiritur
in Episcopo, 140.
Scribendi scientia necessaria susci-
pientibus primam tonsurâ, 153.
Scriptura canonica 7.
Scriptura sacra lectio ubi insti-
tuenda, 14. & 15. mensis Epi-
scoporum adinuenienda 3.
Scripturarum interpretatio quæ
prohibita, 8. & 9. earum verba
ad profana non conuertenda, 9.
Sedis Apostolicæ suprema aucto-
ritas, 37. 52. 107. 122. in omni-
bus salua intelligitur, 44. 45.
174.
Seminarium Clericorum, 153. &
159. cum seq.
Sementia in subditos ferenda, 83.
Sequestratio fructuum quâdo fa-
cienda, 129. & 152.
Seruitium in ecclesiis implendum
à quo præscribatur, 141.
Silentio & modestia vii debent
morantes in Concilio, 4.
Simonica labe prohibetur, 125.
187. & 191.
Societatis Iesu Clericorum religio,
207.
Solutions quedam in provisione
ecclesiæ prohibita, 187. 188.
Spiritus sancti operatio, 223.
Statuta ecclesiarum approbantur,
126. 141. 184. 217. & quæ re-
luciantur 187.
Stola prima, 23.
Strenuus ab ecclesiis arcendus, 138.
Studia publica sacra scriptura le-
ctionem habere debent, 15. 16.
Studiorum generalium privilegia,
48. 218. 219. & 221.
Studiorum reformatores quid age-
re debeant, 214.
Studium est commune Ecclesiæ
bonum, 160.
Studentes, vide Scholares.
Subdiaconos festis saltem silen-
tiis communionem percipe-
re decet 156. eorum ætas, 156.
Subdiaconatus ad maiores Ordines refertur, 146.
Subditi quomodo tractandi, 68.
Subditi cuncti Episcopum odifi-
se solent, 71.
Subditorum salus est integritas
præsentium, 136.
Superiores à quibus constituen-
di, 210.
Substanti quando non admitten-
di, 185.
Successor non tenetur stare loca-
tioni, 224.
Successiones hereditariæ prohibita,
219.
Suffra-

INDEX.

Suffragia fidelium pro animabus defunctorum, 196.
 Superfluitio quid sit, 137. tollenda est, 196.
 Suppellex Episcoporum qualis, 213. & Regularium qualis, 200.
 Supplicationes faciendæ ecclesiæ vacante, 174.
 Suspensio ab ordinibus & gradibus restitutio an suffragetur, 94.
 Symbolum fidei, 5.
 Synodus diocesana quotannis celebranda, 176. & quilibet agendum, 214. 216. & 224.
 Synodus provincialis, *vide* Concilium provinciale.

T.

Tabernæ à quibus vitandæ, 185.
 Tabula secunda post naufragium Pœnitentia rectè appellata, 27. & 89.
 Tempora, quibus nuptiæ prohibentur, 167. & 175.
 Tentatio non est supra id quod possumus, 166.
 Testamentum vetus & novum quolibet continet, 7.
 Testamentorum executores sunt Episcopi, 142. & eorum relicta præstolanda, 196.
 Testatorum voluntas conservanda, 216. & 221. & quando & quomodo commutanda, 142. & quomodo implenda, 216.
 Testimoniales litteræ, 125. 153. & 174.
 Testimonia Ecclesiæ Catholicæ, 7. & 8.
 Testium qui interfunt contractui matrimonij sine Parocho, perna, 168.
 Testes contra Episcopum quales, 71 & 72.
 Testium numerus in matrimonio, 168.
 Timore salutem comparandam, 27.
 Titularium Episcoporum licentia correctæ, 94.

Tonsura prima quibus non conferatur, 113. & qui eius privilegio gaudeant, 113.
 Toni separatio ob multas causas sit, 166.
 Traditiones Apostolorum, 7. 23. 65. 86. 134. 135. 146. 165. 196.
 Translatio simplicium beneficiorum, 128.
 Transsubstantio, 62. & 66.
 Tribulationum patientia est loco satisfactionis, 85. & 91.
 Tridentinum Concilium, *vide* Concilium.
 Turnorum lucra prohibentur, 187.

V.

VAgentes non facile ad matrimonium recipiendi, 171. & 172.
 Vago sacerdoti Missas celebrare non licet, 138. & 157.
 Venationes à quibus fugiendæ, 185.
 Vendere quando Clericis non liceat, 126.
 Veneratio Eucharistiæ, 63.
 Vestitus Clericorum, 155. & 185.
 Vicarij quomodo & quâdo tollendæ, 228.
 Vicarij quando & qui in beneficiis deputandi, 38. 45. 46. 128. 190. & 228.
 Vicarius Episcopi Doctor vel Licentiatuſ esse debet, 188. eius officium in collatione beneficiorum, 171.
 Violatorum salutis conductus poenæ, 106.
 Virginis Mariæ conceptio, 13. privilegium speciale, 34.
 Virginitas beatorum quâra status conjugalis, 166.
 Vicarij debent beneficia curata 46. ecclesiæ omnes etiam exemptæ, 47. & 181. ecclesiæ taxatiles nullius diocesis, 181. commendata omnia beneficia, & monasteria, etiam exempta, 129. monasteria, quæ sunt Ordinum

INDEX.

- dinum capita, 210. hospitalia,
 confraternitates, elemosynæ
 Mōtis Pietatis, & pia leca om-
 nia, 143. propria diocesis, 177.
 Visitatio Clericorum siue Sæcula-
 rium siue Regularium ad Epi-
 scopum pertinet 38.95.
 Visitatio quomodo fieri debeat,
 177. & in ea magna Episco-
 porum potestas, 181. & 217.
 cum seq. & quādo in eius caus-
 sis appelletur, 69.
 Visitatio Reliquiarum, 199.
 Visitationū qui finis, 46. 47. 129.
 & 177.
 Visitatores Regularium, 204. 210.
 Vita æterna quomodo acquiratur,
 23. à bene operantibus exspe-
 ctanda, 26. 29. & 34. & quibus
 denegetur, 28.
 Vnctio extrema quid, & cur insti-
 tuta, 86. & à quo, 86. est ve-
 rum Sacramentum, 86. & 92.
 materia, & forma, 87. effe-
 ctus, 87. minister, 87. & 92.
 Sacramentum exequium ap-
 pellatur, 87. quomodo ab hæ-
 reticis impugnetur, 88. 92. 93.
 quando sit danda, 87. potest
 iterari, 88.
 Vnctio sancta in ordinatione,
 149.
 Vniuersales ad vitam tolluntur, 45.
 & 189.
 Vniuersales à quadraginta annis sa-
 cræ examinandæ, 46. & 223.
 & quando reuocentur, 46. 223.
 quomodo fieri debeant 46. &
 quando, 127. 161. 185. & 187.
 & quorum beneficiorum, vel
 ecclesiarum, 127. 186. & 188.
 vnus diocesis cū alterius dioc-
 cesis beneficio non est faciēda,
 98. nec dignitatum & simi-
 lium, 186.
 Vnicuique beneficium visitandum,
 46.
 Vniuersitatum priuilegia, 48. 6.
 218. & 219.
 Vniuersitatum reformatores quid
 agere debeant, 214.
 Vocem in Capitulo qui amittunt,
 141.
 Vota Regularium, 200.
 Vota facta post baptismum non
 sunt irrita, 42.
 Vsurpatores bonorum ecclesiasti-
 corum excommunicantur, 144.
 Vxoies plures habere non licet,
 165.
 Vxoratorum concubinariorum
 pœnæ, 172.
 X.
 Xristi iiii. constituitur, 13.

FINIS.

INDEX

INDEX DECRETORVM

Concilij Tridentini.

SESSIO prima.	I
Decretum de inchoando Concilio.	I
SESSIO secunda.	2
Decretum de modo viuendi, & alijs in Concilio seruandis.	2
SESSIO tertia.	4
Decretum de Symbolo fidei.	4
SESSIO quarta.	6
Decretum de Canonicijs scripturis.	6
Decretum de editione & usu sacrarum librorum.	8
SESSIO quinta.	10
Decretum de peccato originali.	10
Decretum de reformatione. 13. 35. 44. 68. 93. 124. 139. 149. 173. 212	12
SESSIO sexta.	18
Decretum de iustificatione.	18
De nature & legis ad iustificandos homines imbecillitate.	19
De dispensatione & mysterio aduentus Christi.	19
Qui per Christum iustificantur.	20
Descriptio iustificationis impij, & modus eius in statu gratie.	20
De necessitate preparationis ad iustificationem in adultis, & unde fit.	20
Modus preparationis.	21
Quid sit iustificatio impij, & quae eius causae.	22
Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari.	23
Contra inanem hereticorum fiduciam.	24
De accepto iustificationis incremento.	24
De obseruatione mandatorum, deq. illius necessitate & possibilitate.	25
Praedestinationis temerariam praesumptionem cauendam esse.	26
De perseverantiae munere.	26
De lapsis, & eorum reparatione.	27
Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem.	28
De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deq. ipsius meriti ratione.	28
Canones de iustificatione.	30
SESSIO septima.	39
Decretum de Sacramentis.	39
Canones de Sacramentis.	39
Canones de Baptismo.	39
Canones de Confirmatione.	41
Bulla facultatis transferendi Concilij.	43
SESSIO octaua.	49
Decretum de translatione Concilij.	51
SESSIO nona.	51
	52

INDEX.

Decretum prorogationis Sessionis.	51
S E S S I O decima.	53
Decretum prorogationis Sessionis.	55
Bulla resurrectionis Concilij sub Julio III.	57
S E S S I O undecima.	57
Decretum de resumendo Concilio.	58
S E S S I O duodecima.	58
Decretum prorogationis Sessionis.	59
S E S S I O decima tertia.	59
Decretum de Sanctissimo Eucharistie Sacramento.	60
De reali presentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistie Sacramento.	61
De ratione institutionis sanctissimi huius Sacramenti.	61
De excellentia sanctissime Eucharistie super reliqua Sacramenta.	62
De transubstantiatione.	63
De cultu, & veneratione huius sanctissimi Sacramenti exhibenda.	64
De asseruendo sacre Eucharistie Sacramēto. & ad infirmos deferēdo.	64
De preparatione, quæ adhibenda est, ut digne quis sacra Eucharistiam percipiat.	64
De usu admirabili huius Sacramenti.	65
Canones de sacrosancto Eucharistie Sacramento.	66
Decretum prorogationis definitōis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistie, &c.	72
Saluus conductus datus Protestantibus.	73
S E S S I O decima quarta.	74
Doctrina de sanctissimo Pœnitentie, & extreme Vnctionis Sacram.	74
De necessitate & institutione Sacramenti Pœnitentie.	75
De differentia Sacramenti Pœnitentie, & Baptismi.	76
De partibus & fructu huius Sacramenti.	77
De Contritione.	78
De Confessione.	79
De ministro huius Sacramenti, & Absolutione.	82
De casuum reservatione.	83
De Satisfactionis necessitate & fructu.	85
De operibus Satisfactionis.	86
Doctrina de Sacramento extreme Vnctionis.	86
De institutione Sacramenti extreme Vnctionis.	87
De effectu huius Sacramenti.	87
De ministro huius Sacramenti, & tempore quo dari debeat.	88
Canones de sanctissimo Pœnitentie Sacramēto.	92
Canones de Sacramento extreme Vnctionis.	100
S E S S I O decima quinta.	100
Decretum prorogationis Sessionis.	102
Saluus conductus datus protestantibus.	102

INDEX.

SESSIO decimasexta.	106
Decretum suspensionis Concilij.	106
Bulla celebrationis Concilij Tridentini sub Pio III. Pont. Max.	108
SESSIO decimasextima.	112
Decretum de celebrando Concilio.	112
SESSIO decimaoctava.	113
Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.	113
Salus conductus concessus Germanica nationi.	115
Extensio ad alias nationes.	119
SESSIO decimanona.	119
Decretum prorogationis Sessionis.	119
SESSIO vigesima.	120
Decretum prorogationis Sessionis.	120
SESSIO vigesima prima.	121
Doctrina de Communione sub utraque specie, & parvulorum.	121
Laicos, & Clericos non conficientes non adstringi iure diuino ad communionem sub utraque specie.	121
Ecclesia potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistie.	122
Totum & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.	123
Parvulos non obligari ad Communionem Sacramentalem.	123
Canones de Communionem sub utraque specie, & parvulorum.	123
SESSIO vigesima secunda.	131
Doctrina de sacrificio Missæ.	131
Canones de sacrificio Missæ.	135
Decretum de obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.	137
Decretum super petitione concessionis Calicis.	144
SESSIO vigesima tertia.	145
Vera & Catholica doctrina de Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores nostris temporis.	145
Canones de Sacramento Ordinis.	148
SESSIO vigesima quarta.	164
Doctrina de Sacramento Matrimonij.	164
Canones de Sacramento Matrimonij.	165
Decretum de reformatione Matrimonij.	167
SESSIO vigesima quinta.	196
Decretum de Purgatorio.	196
De inuocatione, ueneratione, & reliquiis Sanctorum, & sacris Imaginibus.	197
De Regularibus & Monialibus.	199
Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.	231
Continuatio Sessionis.	232
Decretum de Indulgentiis.	232
De dele-	

INDEX.

<i>De defleu ciborum, ieiuniis, & diebus festis.</i>	233
<i>De indice librorum, & Catechismo, Breuiario, & Missali.</i>	233
<i>De loco Oratorum.</i>	234
<i>De recipiendis & obseruandis decretis Concilij.</i>	234
<i>De recitandis decretis Concilij sub Paulo III. & Iulio III. in Sessione. 235.</i>	
<i>De fine Concilij, & confirmatione petenda à sanctissimo Domino nostro. 235.</i>	
<i>ACCLAMATIONES Patrum in fine Concilij.</i>	236
<i>CONFIRMATIO Concilij.</i>	239
<i>BVLLA S. D. N. Pij, diuina prouidentia Pape IIII. super confirmatione œumenici generalis Concilij Tridentini.</i>	241

FINIS.

INDEX CAPITVLORVM Concilij Tridentini.

A.	Circa, 82.
A d aduentu, 173.	Cogit, 213.
A bbates, 209.	Commune, 62.
A bbatibus, 155.	Concedit, 101.
A bbatiss, 203.	Consuetudo, 64.
A d cathedralium, 44.	Contingit, 216.
A d contumnationem, 39.	Contritio, 78.
A d maiores, 47.	Controuerſia, 206.
A d ministratores, 143.	C um a ſoleſcentium, 158.
A d minores, 153.	C um autem, 146.
A dmonet, 219.	C um beneficia, 126.
A duerſus, 28.	C um Catholica, 196.
A nathemati, 208.	C um dignitates, 183.
A poſtolus, 181.	C um eccleſiaſticus, 139.
A ſententia, 69.	C um etiam, 97.
A tendant, 205.	C um ex eo, 100.
B.	C um ex Notariorum, 143.
B eneficia, 46.	C um hoc tempore, 18.
B onifacij, 202.	C um honeſtius, 93.
C.	C um illud, 128.
C apitula, 18.	C um in beneficia, 219.
C apitulum, 188.	C um multa, 130.
C auſſæ citri inales, 179.	C um non debeat, 125.
C auſſæ Episcoporum, 71.	C um nullus, 157.
C auſſæ omnes, 193.	C um pleraque, 210.
C enſura, 206.	C um poteſtas, 232.
C eterum, 76.	C um præcepto, 149.
	Cum

INDEX.

Cum propriè, 93.
Cumque natura, 134.
Cum scripturæ, 146.
Cum verò, 23. 70.
Cupiens, 195. 230.
Curent, 48.

D.

Decernit, 171. 193. 225.
Declarat, 20. 100. 234.
Demum, 83.
Denique, 125.
Detestabilis, 129.
Dispensationes, 142.
Disponunt, 21.
Docet experientia, 169.
Docet præterea, 77. 83.

E.

Eadem, 13. 35. 44. 68. 72. 119.
124. 139. 149.
Ecclesiarum, 38.
Ecclesiis, 152.
Episcopatium, 127. 141. 142.
Episcopi per se, 153.
Episcopi vi, 181.
Episcopis, 37.
Episcopus familiarem, 154.
Episcopus quoscunque, 95.
Ergo Saluator, 61.
Et cum sancta, 133.
Et quamvis, 133.
Et quia, 98.
Et quoniam, 71. 94. 133.
Et si Missa, 135.
Ex institutione, 79.
Expedit, 190.

F.

Facultates, 47.

G.

Graue, 172.

H.

Hacigitur, 28.
Hæc omnia, 211.
Hæc sacrosancta, 52.
Hanc, 22.

I.

Iam verò, 87.
Illustrissimi, 235.
In commutationibus, 142.
In ecclesiis, 187.
In electione, 203.

In exemptorum, 48.
Inferiora, 45.
In monasteriis, 205.
In nomine, 4.
In pluribus, 187.
In quacunque, 206.
Instituta, 86.
Insper cum, 95. 144.
Insper declarat, 123.
Insper eadem, 8. 145. 163. 195.
Insper hortatur, 233.
Ita plerumque, 172.
Itaque, 121.
Iulius, 55.
Iustitia, 170.

L.

Legati, 142.
Libertati, 208.
Licet Episcopis, 180.
Locorum, 46.

M.

Magnam, 224.
Mandat, 197.
Matrimonij, 164.
Minores, 156.
Monasteria, 204. 205.
Moner, 134.
Multi, 171.

N.

Nemini, 200.
Nemo autem, 25.
Nemo etiam, 99.
Nemo quacunque, 44.
Nemo quoque, 26.
Nihil est, 139.
Non liceat capitul. 47.
Non liceat præterea, 99.
Non potest, 228.
Non sint, 225.
Nulla quoque, 207.
Nulli, 38.
Nullus in posterum, 156.
Nullus itaque, 63.
Nullus prima, 153.

O.

Omnes, 95.
Oprandum, 212.
Optaret, 134.
Ordinarij, 45.
Ordinationes, 154.

Patriar.

INDEX.

P.
Patriarchæ, 176.
 Paulus, 49.
 Pius, 108.
 Placet, 51. 57. 112.
 Postremo, 231.
 Publicationis, 178.
 Presentat, 47.
 Pietate declarat, 122.
 Præterea quia, 98.
 Præterea sancta, 170.
 Prima, 153.
 Primum, 19.
 Principio, 60.
 Prohibet, 201.
 Prouincialia, 176.
Q.
Quæ alias, 181.
Quæcumque, 129.
 Quam turpe, 225.
 Quamuis autem, 24.
 Quamuis excommunicationis, 214.
 Quamuis hæc, 33.
 Quamuis Presbyteri, 157.
 Quanta, 137.
 Quia illiterati, 128.
 Quia verò, 11. 97. 99. 135.
 Quibus verbis, 20.
 Quicumque de cer. 45.
 Quicumque in cathedrali, 141.
 Quicumque posthac, 140.
 Quicumque regularis, 209.
 Qui pie, 157.
 Qui verò, 27.
 Quo ad vsum, 65.
 Quo factum, 19.
 Quoniam ab ecclesiastico, 125.
 Quoniam autem, 62.
 Quoniam diuersis, 235.
 Quoniam igitur, 83.
 Quoniam non ignorat, 199.
 Quoniam ob malitiosum, 223.
 Quoniam plerumque, 185.
 Quoniam priuilegia, 182.

Quoniam sub, 131.
 Quoniam velò, 71. 147.

R.
Ratio, 217.
 Regularia, 99.
 Regulari, 206.
 Responso, 87.
 Reus, 70.

S.
Sacrificium, 146.
 Sacrosancta, 2. 6. 58. 59. 73. 74.
 102. 106. 113. 115. 119. 120.
 121. 130. 131. 233.
 Sancta Synodus, 154.
 Sceruo, 24.
 Sicut, 211. 229.
 Sica, 75.
 Si in quibuslibet, 173.
 Similiter, 26.
 Si non decet, 64.
 Si quem clericorum, 144.
 Si quis dixerit, 30. 31. 32. 33. 34.
 35. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 66. 67.
 68. 88. 89. 90. 91. 92. 123. 124.
 135. 136. 148. 149. 165. 166.
 167.
 Si quis intra, 171.
 Si quis negauerit, 66. 67. 124.
 Statuit, 217. 228.
 Subdiaconi, 156.

T.
Tamet si, 167.
 Tanta, 234.
 Testes, 71.

V.
Verum, 20.
 Vsum, 86.
 Vniones, 46.
 Vt etiam, 117.
 Vt fidelis, 180.
 Vt fides, 10.
 Vt paternæ, 227.
 Vt sanctorum, 158.

FINIS.

CATALOGVS

LEGATORVM, PATRVN,

Oratorum, & Theologorū, qui ad sacrosanctam
œcumenicam Tridentinam Synodum conuene-
runt à principio vsque in finē, qui fuit die 1111.
Decembris M. D. LXIII. sub Pio 1111. Pon-
tifice Maximo.

*Quorum Nomina, Cognomina, Patria, &
Dignitates infra continentur.*

Hercules Gonzaga S. R. E. Presb. Card. tituli sanctæ Ma-
riæ nouæ, Mantuanus; obiit Tridenti, die secunda Martij
1563. & sepultus est Mantuæ.

Hieronymus Seripandus S. R. E. Presb. Card. tituli sanctæ
Susannæ, Neapolitanus; obiit Tridenti, die xvii. Martij.
1563. & ibi sepultus in Ecclesia S. Marci, Ordinis Fratrum
Eremitarum S. Augustini, quorum olim fuerat Generalis.

Ioannes Moronus S. R. E. Card. Episcopus Prænestinus,
Mediolanensis, in demortui Card. de Mantualocum missus.

Stanislaus Hosius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Laurentij in
Palisperna, Polonus, Vuarmiensis.

Ludouicus Simoneta S. R. E. Presb. Card. tit. S. Syriaci
Thermis, Mediolanen.

Marcus Siticus S. R. E. Diaconus Card. Basilicæ duodecim
Apostolorum de Altaemps, Germanus.

Bernardus Nauagerius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Nicolai
inter Imagines, Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi
locum missus.

Cardinales non Legati.

Carolus à Lotharingia S. R. E. Presb. Card. tit. S. Apolli-
naris, Princeps & Archiepiscopus Rhemensis, Gallus.

Ludouicus Madrutius S. R. E. Diaconus Card. electus
Episcopus Tridentinus, Germanus.

Oratores

ores quorum nomina hic describuntur iuxta eorum loca
quæ in eadem sacrosancta Synodo habuerunt.

*Oratores Ecclesiastici sedebant à manu dextera
legatorum, videlicet*

Antonius de Muglino, Morauus, Archiepiscopus Pragen-
sis, Orator Cæsareus.

Georgius Draſcouitius, Croatus, Episcopus Quinqueecc-
lesienſis, Orator Cæsareus pro Regno Hungariæ.

Valentinus Herburus, Polonus, Episcopus Præmiſcien-
ſis, Orator Serenissimi Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba, Caſalensis, Episcopus Augu-
stenſis in Piedemontio, Excellētissimi Ducis Sabaudia Orator,
nunc Cardinalis.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episcopus Corto-
nenſis, Orator Excellentissimi Ducis Florentiæ, miſſus in lo-
cum Ioannis Strozij.

Frater Martinus Royas Portarubeo, Hispanus, Orator
Religionis Hierosolymitanæ.

*Oratores ſaculares sedebant à manu
ſiniſtra legatorum.*

Sigismundus à Tuun, Tridentinus, Orator Cæsareus.
Ludouicus de Lanſac.

Renaldus Ferrerius præſidens in } Oratores Chriſtianif-
Parlamento Pariſienſi, & } ſimi Galliarū Regis.

Guido Faber, Iudei maior Tolofæ; }
Ferdinandus Martineus Mæzarenſis, Orator Serenissimi
Regis Portugall.

Nicolaus de Ponte, Doctor, & } Oratores Serenissimi Do-
eques, & } minij Venetorum.

Matheus Dandalus, eques: }
Melchior Luſſi, eques auratus, Orator ſeptem Cantonom
Helueticorum.

Auguſtinus Paungartner I.V.D. de Monachio, Orator
Excellentissimi Alberti, Ducis Bauariæ.

Claudius Fernandez Quingnonij, Comes Lunenſis, Ora-
tor Regis Catholici in locum Illuſtriſſimi Ferdinandi de
Auaſ Marchionis Piſcanæ miſſus, obiit Tridenti die xx.
Decembris 1563. poſt finem Concilij, ibique ſepultus eſt.

Hic ſeparatim ab aliis Oratorib. ſedebat apud Reuerendiſſi-
mum

mun Thilesimum, Secretarium sanctæ Synodi, ob contentionem super præcedentia ortam inter ipsum & Oratores Regis Christianissimi.

Patriarcha

Antonius Helius Iustinopolitanus, Hierosolymitanus.
Daniel Barbarus, Venetus, electus Aquilegientis.
Ioannes Triuisianus, Venetus, Venetiarum.

Archiepiscopi Pauli tertij.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, Archiepiscopus Amalphitan. nunc Episcopus Bouinus.
Petrus Landus, Venetus, Archiepiscopus Cretensis.
Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepiscopus Hidruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus tunc Archiepiscopus Spalatrensis.
Sebastianus Leccaueilla, Græcus, Ord. Præd. olim Archiepiscopus Naxienfis, nunc Episcopus Lateranensis.

Petrus Guerrero, Hispanus, Archiepiscopus Granatensis.
Antonius Alcouirus, Florentinus, Archiepiscopus Florentinus.
Casar Cibo, Genuens, Archiepiscopus Taurinensis.
obijt Tridenti die 26. Decembris, 1562.

Archiepiscopi Iulij tertij.

Paulus Aemilius Verallus, Romanus, olim Archiepiscopus Rossanen. nunc Episcopus Caputaquen.
Ioannes Brunus de Olchinio, Macedo, Regni Seruiæ primas, Archiepiscopus Antibaren.

Ioannes Baptista Castaneus, Romanus, Archiepiscopus Rossanen.

Ioannes Baptista Ursinus, Romanus, Archiepiscopus sanctæ Seuerinæ.

Archiepiscopi Pauli quarti.

Ludouicus Beccarellus, Bononien. Archiepiscopus Ragusinus.
Murius Calinius, Brixienfis, Archiepiscopus Iadrenfis.
Sigismundus Saracenus, Neapolitanensis Archiepiscopus Materanus.

Antonius Parrages de Castilegio, Hispanus, Archiepiscopus Calaritanus.

Iulius Pauessius, Brixienfis, Ord. Præd, Archiepiscopus Surrentinus.

Bartholomæus de Martyribus, Lusitanensis, Ord. Præd.
Archiepiscopus Braccarenfis.

Augustinus Saluago, Genuensis, Ord. Præd. Archiepiscopus
Genuen.

Archiepiscopi Pij quarti.

Philippus Mocenicus, Venetus, Regi Cypri Primas, & iegatus natus, Archiepiscopus Nicoben.
Guilielmus d'Auafon, Gallus, Archiepiscopus Ebredanen.
Antonius Caucas, Venetus, Archiepiscopus Corcyrensis.
Germanicus Bandinus, Senensis, electus Archiepiscopus Senarum.

Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepiscopus Tarentinus, nunc Cardinalis tit.

Gaspar de Foilo, Consentinus, Ord. sancti Francisci de Paula, Calaber, Archiepiscopus Rhegynus.

Antonius de Muglijo, Morauus, Orator Casareus, Archiepiscopus Pragensis.

Maximus de Maximis, Romanus, Archiepiscopus Amal-
phitanus.

Gaspar Ceruantes de Garta, Hispanus, Archiepiscopus Mes-
sanensis, nunc Salernitanus.

Leonardus Marinus, Genuensis, Ord. Præd. Archiepiscopus
Lancianens.

Ostianus Præconius, Messanensis, Ord. Min. Conuent.
sancti Francisci, Archiepiscopus Panormitan.

Nicolaus de Pelue, Gallus, Archiepiscopus Senonensis.

Antonius Iustinianus, Chiësis, Ord. Præd. Græcus, Archiepi-
scopus Naxien.

Antonius Puteus, Nicien. Archiepiscopus Barenfis.

Episcopi Leonis Decimi.

Vincentius Nicosantius de Fano, Episcopus Arbenfis.

Ioannes Franciscus de Elisco, Iannun. Episcopus Andrien.

Ioannes Thomas de sancto Felicio, Neapolitan. Episcopus
Cauen. senior.

Episcopi Adriani sexti.

Quintius de Rusticis, Romanus, Episcopus Milleten.

Episcopi Clementis septimi.

Lucas Byzantius de Cartharo, Episcopus Cartharen.

Aloysius Pisanus, Venetus, Episcopus Parauinus; nunc Car-
dinalis.

Alexander Piccolhomineus, Senen. Episcopus Pientin.

Dionysius Græcus. Ord. Min. sancti Francisci de Obseruan.

Episcopus Millopotamen.

Gabriel

Gabriel de Veneir, Gallus, Episcopus Ebroicensis.
Guilielmus de Montbas, Gallus, Episcopus Lectorenf.

Episcopi Pauli serij.

Antonius à Camara, Sabaudus, Episcopus Bellicen.

Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitanus, Episcopus Ca-
tauen.

Bernardus Bonioannes, Rominus, Episcopus Camerinen.

Fabius Mitus, Neapolitanus, Episcopus Caiacen.

Scipio Bongallus, Romanus, Episcopus ciuitatis Castellanae.

Georgius Cornelius, Venerus, Episcopus Tarnisinus.

Vincentius Durantius, Briviensis, Episcopus Thermularum.

Mauritius de Petra, Papien. Episcopus Vigleuen.

Martius de Martiis, Medices, Florentinus, Episcopus Mar-
ticen.

Ioannes Vincentius Michaelius, Barolitanus, Episcopus Mi-
nerbinen.

Gabriel de Bouneri, Gallus, Episcopus Andegauen.

Leonardus Haller, Germanus, Episcopus Philadelphien.

Ludouicus Vanninus de Theodolis, Forliuinen. Episcopus

Britonorien. obiit Tridenti die 11. mensis Ianuarij, 1563.

Aegidius Falcetta, Cingulanus, Episcopus Capulanus; nunc
Britonnorienfis.

Iulius Contarenus, Venerus, Episcopus ciuitatis Bellunen.

Thomas Casellus, Rossanen. Ord. Præd. Episc. Canen. iunior.

Hippolytus Ariuabenus, Mantuanus, Episc. Hieragetten.

Hieronymus Machabæus, Romanus, Episcopus Castrensis.

Petrus Augustinus, Hispanus, Episcopus Oscen. & Iacensis.

Iacobus Naclantus, Florentinus, Ord. Præd. Episc. Clodien.

Bartholomæus Sirigo, Cretens. Græcus, Episcopus Castella-
neten.

Thomas Stella, Venerus, Ord. Præd. Episc. Iustinopolitan.

Petrus du Val, Gallus, Episcopus Sagienfis.

Ioannes Antonius Pantusa, Consentinus; obiit Tridenti die
27. Octobris, 1567. Episcopus Litterensis.

Ioannes Baptista de Grossis, Mantuanus, Episc. Regiensis.

Ioannes X Suarez, Lusitanus, Ord. sancti Augustini, Episcopus
Coymbrien.

Philippus Riccabella, Recanaten. Episcopus Recanaten.

Io. Iacobus Barba, Neapolitan. Ord. S. Augustini, Episcopus
Interamnens.

Michael à Turre, Vtinen. Episcopus Ceneren.
 Pompeius Zambeccarius, Bononien. Episcopus Sulmonen.
 Ioannes Beroaldus, Panormitanus. Episcopus sanctæ Agathæ.
 Antonius Scarampus, Aqueusis, Episcopus Nolanus.
 Alphonius de Comitibus, Genuen. Ord. Præd. Episc. Brug-
 nacen.
 Cæsar Foggia, Rossanen. Episc. Vmbriaticen.
 Cæsar comes à Gambara, Brixien. Episcopus Tortonen.
 Io. Baptista de Bernardis, Lucen. Episcopus Adiacen.
 Martinus Perezius de Ayala, Hispanus, Episcopus Segobien-
 sis.
 Nicolaus Pſalme, Gallus, Episcopus Verdunen.
 Alphonſus Roſetus, Ferrarien. Episcopus Comaclen. hunc
 Ferrarien.
 Iulius Parisianus, de Tollentino, Episc. Ariminen.
 Bartholomæus Sebastianus, Hispanus, Episc. Paſten.
 Franciscus Lambertus, Sabaudus, Episc. Nicien.
 Maximilianus Doria, Genuen. Episcopus Naulen.
 Eustachius du Bellay, Gallus, Episcopus Parisien.
 Bartholomæus de Capranica, Romanus, Episcopus Carinen.
 Ennius Massarius de Narnia, Episcopus Feretranus.
 Achilles Brancia, Neapol. Episcopus Bouen.
 Io. Franciscus Verdura, Meſſanen. Episcopus Chironen.
 Albertus Duimius de Gliricis, Ord. Præd. de Catharo, Epi-
 scopus Veglen.
 Ioannes Antolinez de Bricianos de la Ribera, Hispanus, Epi-
 scopus Iuuenacen.
 Tristanus de Bizet, Gallus, Episc. Xantonen.

Episcopi Iulij terrij.

Ascanius Gherardinus de Amelia, Episcopus Cattacen.
 Marcus Gonzaga, Mantuanus, Episcopus Auſſeren.
 Baldouinus de Baldouinis, Piſanus, Episcopus Auerſanen.
 Petrus Franciscus, Pallauicinus, Genuen. Episcopus Alerien.
 Aegidius Fulcararius, Bononien. Ord. Præd. Episcopus Mu-
 tinen.
 Timotheus Iustinianus de Chio, Græcus, Ord. Præd. Epi-
 scopus Calamonensis.
 Didacus de Almantia, Hispanus, Episcopus Corien.
 Lactantius Rouerella, Ferrarien. Episcopus Aſculanus.
 Ambrosius Monticula, Luconſis Sarzanen. Episcopus Si-
 gninus.

Sebasti-

Sebastianus Gualterius, Romanus, Episc. Viterbien.
Honoratus Fascitellus, monachus Ord. S. Benedicti, Neapolitanus, qui obiit Romæ in mense Martio, 1564. Episcopus Insulanus.

Petrus Camaianus, Arctinus, Episc. Ferularum.
Horatius Græcus, Troianen Apulus, Episc. Lesinen.
Fabius Cuppallata, Placentinus, Episc. Lacedonen.
Gaspar de Catal, Lusitanus, Ord. S. Augustini, Episcopus Leirien.

Bernardinus de Cuppis, Romanus, Episc. Auximanus.
Ioannes de Moruillier, Gallus, Episc. Aurelian.
Iulius Gentilius, Tortonen. Episc. Vulturarien.
Adrianus Fusconius, Romanus, Episc. Aquinus.
Antonius de S. Michaeli, Hispanus, Ord. S. Francisci de Obseruantia, Episc. Montis Mariani.

Hieronymus Melchiorius, Recanaten. Episcopus Maceraten.
Petrus de Petris de Monte, Arctinus, Episcopus Lucerinus.

Cæsar Iacomellus, Romanus, Episc. Bellocastren.
Iulius Gritus, Venetus, Episc. Parentinus.
Iacobus Siluerius Piccolhomineus, de Cælano, Episcopus Aprutinus.

Ludouicus de Bresze, Gallus, Episc. Melden.
Iacobus Mignanellus, Senen, Episc. Grossetan.
Io. Andreas Cracius de Tibure, Episc. Tiburtinus.
Franciscus Richardotus, Burgundus, Episc. Attrebaten.
Carolus Cicada, Genuen, Episc. Albenganen.
Franciscus Maria Piccolhomineus, Senen, Episc. Ilcinen.
Aceisculus Moya de Contreras, Hispanus, Episcopus Vicens.
Galeatius Roschius de Interamna, qui obiit Tridenti die 16. Octobris, 1563. Episc. Assisen.

Iacobus Maria Sala, Bononien. Episcopus Viuarien.
Gabriel de Monte S. Sabini, Episcopus Hefinus.
Marianus Sabellus, Romanus, Episcopus Eugubinus.
Agabitus Bellhomo, Romanus, Episcopus Casertanus.
Iulius Cananius, Ferrarien. Episcopus Hadriensis.
Iulius Gallertus, Pisanus, Episcopus Alessanen.
Hieronymus Bursensis, Gallus, Episcopus Catalonen.

Episcopi Pauliquarti.

Scipio Aestenensis, Ferrarien. Episc. Casaleni.
Didacus Sarmiente de Sottomaior, Hispanus, Episcopus Astoricens.

Thomas Goduelus, Anglus, Episcopus Assaphen.
 Faustus Caffarellus, Romanus, Episcopus Fundanus.
 Bellisarius Baldinus, Neapolitanus, Episc. Larinen.
 Urbanus Vigerius de Ruere, Genuen. Episc. Senogallien.
 Iacobus Surerus, Græcus, Episc. Milopotamen. junior.
 Io. Baptista Osius, Romanus, Episcopus Reatinus; obiit die
 12. Nouembris, 1562.
 Marcus Laureus, Tropicensis, Ord. Præd. Episcopus Cam-
 panen.
 Franciscus de Beauquere, Gallus, Episcopus Metensis.
 Io. Franciscus Commendonus, Venetus, Episcopus Zacyn-
 then. nunc Cardinalis.
 Carolus de Grassis, Bononien. Episcopus Montis Falisci.
 Arias Gallego, Hispanus, Episcopus Gerunden.
 Hieronymus Gallego, Hispanus, Episc. Oueren.
 Hercules Rettinger, Germanus, Episc. Laurentinus.
 Iulius de Rubeis, Polian. Episcopus S. Leonis; obiit Romæ
 in mense Martio, 1564.
 Ioannes de Munuatonnes, Hispanus, Ord. sancti Augustini,
 Episcopus Segorbicen.
 Franciscus Blanco, Hispanus, Episcopus Anriensis.
 Vincencius de Luchis, Bononien. Episcopus Anconitanus.
 Pompeius Piccoi homineus de Aragonia, Episc. Tropien.
 Petrus Barbadicus, Venetus, Episcopus Cursolen.
 Franciscus Bachodius, Sabaudien. Episc. Gebennen.
 Carolus de Angennes, Gallus, Episc. Cenomanen.
 Hieronymus de Nichisola, Veronen. Ord. Præd. Episcopus
 Theanen.
 Marcus Antonius Bobba, Casalen. Episcopus Augusten. nunc
 Cardinalis.
 Iacobus Lomellinus, Messanen. Episcopus Mazarien.
 Donatus de Laurentiis, de Afculo, Apulus, Episc. Arianen.
 Petrus Contarenus, Venetus, Episc. Paphen.
 Petrus Dangelus, Gallus, Episcopus Vauren.
 Hieronymus Sauorgnanus, Foroiulien. Episc. Sibiricen.
 Philippus du Bec, Gallus, Episcopus Veneren.
 Carolus de Roue, Gallus, Episcopus Snession.
 Georgius Drascouicius, Croarus, Episc. Quinque-ecclesien.
 Franciscus de Aguirre, Hisp. Episc. Crotonen.
 Andreas de Cuesta, Hispanus, Episc. Legionen.
 Antonius Gortoinero, Hisp. Episc. Almerien.

Antonius

Antonius Augustinus, Hisp. Episc. Ilerden.
 Angelus Massarellus, Septemodanus, Episcop. Thelesinus.
 Antonius Ciarella, Barenfis, Episc. Buduentis.
 Dominicus Calabancha, Messanen. Ord. Præd. Episcopus
 Viceasis.
 Petrus Faunus Costacciarus, Episcopus Aque.
 Io. Carolus Boaius, Bononien. Episcopus Ostunen. nunc
 Archiepiscopus Brundisius.
 Hugo Boncompagnus, Bononien. Episcopus Vestanus: nunc
 Card. tit. S. Sixti.
 Saluator Pacinus de Colle, Episcopus Clusinus.
 Lupus Martinez, Hispanus, Episcopus Elnen.
 Carolus de Espinay, Gallus, Episcopus Doler.
 Aegidius Spisame, Gallus, Episc. Niuernen.
 Antonius Sebastianus Minturnus, de Traiect. Episcopus
 Vrentin.
 Bernardus del Bene, Florentinus, Episcopus Nemausen.
 Dominicus Bollandus, Venerus, Episcopus Brixien.
 Io. Antonius Vulpinus, Comen. Episcopus Comen.
 Ludouicus de Ginolhac, Gallus, Episcopus Tutellen.
 Philippus Maria Campegius, Bononien. Episcopus Feltren.
 Ioannes de Quignonis, Hispanus, Episcopus Calaguritan.
 Didacus Conarruius de Leyua, Hispanus, Episcopus Ciui-
 taten.
 Philippus Gerius, Pistorien. Episcopus Isclanen. nunc Assi-
 sien.
 Io. Antonius Facchinettus, Bononien. Episc. Neocastren.
Episcopi Pij quarti.
 Ioannes Fabricius Seuerus, Neapolitanus, Episcopus Acerẽ.
 Martinus Rithouius, Flander, Episcopus Ipien.
 Antonius Hauertius, Ord. Præd. Flander, Episcopus Namur-
 cens.
 Constantinus Bonellus, Feretran. Episcopus Ciuitatis Ca-
 stelli.
 Iulius Superchius, Ord. Carmelitarum, Mantuanus, Epi-
 scopus Accien. nunc Caprulan.
 Matthæus de Concinis, Florentinus, Episcopus Cortonen.
 Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. Episcopus Cremonen.
 Ventura Buffalinus, Romanus, Episcopus Massanen.
 Ludouicus de Buell, Gallus, Episcopus Vencien.
 Hieronymus Galleratus, Mediolanen. Episcopus Satrinus.

Io. Petrus Delphinus, Venetus, Ord. Canonicorum Regularium, Episcopus Zacynthi, & Cephaloniae secundus.
Io. Andreas Bellonius, Mellanen. Episcopus Mallalubren.

Federicus Cornelius, Venetus, Episcopus Bergomen.
Stephanus Bouter, Gallus, Episcopus Corisopiren.
Io. Paulus Amanius, Cremen. Episcopus Anglonen.
Alexander Sfortia de S. Flora, Episcopus Parmen. nunc Card.
tit. S. Mariae in via.

Antonius de Cirier, Gallus, Episcopus Abrincen.
Andreas Mocenicus, Venetus, Episcopus Nimosien.
Benedictus Saluinus, Firmanus, Episcopus Verulanus.
Guilielmus Cassador, Hispanus, Episcopus Barcinonen.
Petrus Gonzalez de Mendoza, Hispanus, Episcopus Sal-
mantin.

Martinus de Corduba de Mendoza, Hispanus, Ord. Præd.
Episcopus Dertusen.

Iulius Magnanus, Placentinus, Ord. Min. Conuent. S. Fran-
cisci, Episcopus Caluen.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episcopus Præmislien.
Simon Aleotus, Foroiulien. electus Foroiulien. mortuus est
Tridenti die 20. Augusti, 1562. Episcopus Foroiulien.

Petrus de Xaque, Hispanus, Ord. Præd. Episcopus Niochen.
Prosper Rebiba, Mellanen. Episcopus Troianus.

Melchior Auosinediano, Hispanus, Episcopus Guadiscen.

Hippolytus de Rubeis, Parmensis, Episcopus Papiensis.

Didacus de Leon, Hispanus, Ord. Carmelitarum, Episcopus
Columbrien.

Annibal Saracenus, Neapolitan. Episcopus Licien.

Paulus Iouius, Comensis, electus Episcopus Nucerien.

Hieronymus Triuisanus, Venetus, Ord. Præd. mortuus est
Tridenti die 9. Septembris, 1562. Episcopus Veronen.

Hieronymus Ragazzonus, Venerus, Episcopus Famagustan.

Romulus de Valentibus, de Trebia, Episcopus Conuerfan.

Lucius Maranta, Venusinus, Episcopus Lauellen.

Simon de Nigris, Genuen. Episcopus Sarazanen. mortuus
Cardinalis.

Theophilus Gallupus Tropien. Episcopus Oppiden.

Iulius Simonetta, Mediolanen. Episcopus Pitauren.

Petrus de Albret, Gallus, Episcopus Conuenarum.

Iacobus Guidius, Volaterranus, Episcopus Pennen. Adrien.
Didacus

Didacus Ramiirez. Hisp. Episcopus Pampilonen.
 Franciscus del Gado, Hispanus, Episcopus Lucensis.
 Ioannes Clauffe, Gallus, Episcopus Senecen.
 Iacobus Gibertus de Noguerras, Hispanus, Episc. Aliphan.
 Ioannes Annius, Neapolitanus, Episcopus Hipponen. &
 Coadiutor Bouinus.
 Antonius Maria de Saluiatis, Romanus, Episc. S. Papuli.
 Matthæus Priulus, Venerus, Episcopus Aemonien. nunc
 Vincentinus.
 Thomas Lilius Bononien. Episcopus Soranus.
 Hieronymus Guerrinus, Feretranus, Episcopus Imolen.
 Thomas Oyerlaimthe, Hibernus, Episcopus Rossen.
 Franciscus Valere, Gallus, Episcopus Vabren.
 Fabius Pignatellus, Neapolitanus, Episcopus Monopolitan.
 Carolus de Vicecomitibus, Mediolanen. Episc. Vintimilien.
 mortuus Card. tit.
 Ioannes Colosuarinus, Hungarus, Ord. Præd. obiit Tridenti
 die 24. Nouembris, anno 1562. Episcopus Canadiensis.
 Andreas Duditus Bardellatus, Hungarus, Episcopus Thini-
 nien. nunc Quinque-ecclisien.
 Spinellus, Bencius, Politianus, Episcopus Montispolitiani.
 Franciscus Abondius, Castilioneus, Episcopus Bobien. nunc
 Cardinalis tit.
 Stanislaus Faleschi, Polonus, Episc. Theodosien.
 Eugenius Ohairr, Hibernus, Ord. Præd. Episcopus Agaden.
 Donaldus Magongial, Hibernus, Episcopus Rapoten.
 Guudo Ferrerius, Pedemontanus, Episcopus Vercellen. nunc
 Card. tit.
 Io. Baptista Sighicellius, Bononien. Episc. Fauentinus.
 Sebastianus Vantius, de Arimino, Episc. Vrbeuetanus.
 Io. Baptista Lomellinus, Messanen. Episcopus Gardien.
 Io. Baptista Milanesius, Florentinus, Episcopus Marficani.
 Augustinus Mollignatus, Vercellenfis, Episc. Triuicani.
 Carolus Grimaldus, Genuen. Episcopus Saonon.
 Fabricius Landrianus, Mediolanen. Episcopus S. Marci.
 Bartholomæus Ferrantius, Amerinns, Episcopus Amerinus.
 Petrus Fragus, Hispan. Episcopus Vellen.
 Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episcopus Cortonen.
 Franciscus Contarenus, Venetus, Episc. Paphen.
 Ioannes Delphinus, Venetus, Episcopus Torcellanus.
 Alexander Molus, Comen. Episc. Minoren.

Hieronymus Vielmus, Venetus, Ord. Præd. Episcopus Argolicen.

Franciscus Ragnseus, Ord. S. Francisci de Observantia, Episcopus Marchanen.

Abbates.

Hieronymus Gallus, Abb. Claraualien.

Simplicianus, Abb. Sancti Saluatoris Papiæ, de Vultulina, Congregationis Cassinen.

Stephanus Catanius, Nonarien. Abb. sanctæ Mariæ Gratiarum Placentia. Dicc. Congregationis Cassinen.

Augustinus Loscus, Hispanus, Abb. sancti Benedicti de Ferraria, Congregationis Cassinen.

Eutichius Cordes, Antuerpiens. Abb. sancti Fortunati apud Bassianum, Congregationis Cassinen.

Claudius Sanctes, Gallus, Abb. Luneuillan.

Cosmas Damianus, Hortolan. Hispanus, Abb. Villabertradi.

Generales.

Vincentius Iustinianus, Genuen. Generalis Ord. Prædicatorum.

Franciscus Zamorra, Hispanus, Generalis Ord. Min. de Observantia.

Antonius de Sapientibus, Augustanus, Generalis Ord. Min. Conventualium.

Christophorus Patavinus, Generalis Ord. Eremitarum sancti Augustini.

Io. Baptista Migliauacca, Asten. Generalis Ord. sanctæ Mariæ Seruorum.

Stephanus Fazinus, Cremen. Prouincialis Lombardiæ, pro Generali Carmelitarum.

Iacobus Lainez, Hispanus, Præpositus Generalis Societatis Iesu.

Thomas
rum, ciuitatis de Castello, Generalis Capucinarum.

Doctores legum pro sacro Concilio.

Gabriel Paleottus, Bononien. Auditor Rotæ; nunc Cardinalis tit. sancti Nerei & Archilci.

Scipio Lancillottus, Romanus, Aduocatus Consistorialis.

Io. Baptista Castellius, Bononien. Promotor.

Michael Thomasius, Maioricens. Doctor Decretorum.

Theologi à summo Pontifice missi.

Frater Petrus de Sorto, Ordinis Prædicatorum, Hispanus,
obiit Tridenti mense Aprili, 1563.

Alphonsus Salmeron, Hispanus, Societatis Iesu.

Franciscus Torenſis, Doctor Theologus, Hispanus,

Antonius Solisius, Doctor Theologus, Hispanus.

Frater Camillus Campegius, Papien. Inquisitor Ferrariæ,
Ord. Prædic.

Frater Hieronymus Brauo, Hispanus, Ordin. Prædic.

Frater Adrianus Valentius, Venetus, Ordin. Prædic. in de-
mortui F. Petri de Sorto locum, nunc Illustrissimi Domini
Veneri Inquisitor Generalis.

*Doctores Theologiae facultatis Parisiensis missi à Carolo nono
Galliarum Rege Christianissimo.*

Nicolaus Maillard, Decanus facultatis Parisiensis.

Ioannes Peletier.

Antonius Demochares.

Nicolaus de Bris.

Iacobus Hugonis Franciscanus, idem etiam procurator Re-
uerendissimi Ioannis Vrsini Episcopi Trecorensis.

Simon Vigor.

Richardus du Pre.

Natalis Paillet; obiit Tridenti 7. calend. Decemb. 1562.

Robertus Fournier.

Antonius Coquier.

Lazarus Broychor.

Claudius de Saintes, Canonicus Regularis.

Theologi missi à Philippo Rege Catholico.

Cosmas Damianus, Hortolanus, Electus Abb. Villabertrandi.

Ferdinandus Tritius, Doctor Theologus, Canonic. Caurien.

Ferd. Velloſillus, Doctor Theologus, Canonicus Sagütinus.

Thomas Daffio I. V. D. Canonicus Valentinus.

Licenciat. Antonius Couarruias, Auditor Granaten,

Ferdinandus Menciaſensis, Decretorum Doctor.

Frater Ioannes Ramirez, Hispanus, Minister prouin. Diui
Iacobi.

Frater Alphonsus Contreras, Commissarius Ord. in curia
Regis Hispaniæ.

Frater Michael de Medina, Hispanus, Ordinis minor. sacræ
Theologiæ Doctor.

Frater

Frater Ioanes Lobera, Hispanus, sacrae Theologiae lector
Salmanticae, missus in societatem ministri prouincialis
Diui Iacobi submemorati.

Cosmus Palma Fonteyus, sacrae Theologiae doctor, Hispanus,
Hortolani Abb. descript. & comes.

Frater Ioannes Gallo, Hispanus, Ord. Praedic.

Frater Petrus Fernandez, Hispanus, Ord. Praedic. in Socie-
tate Magistri Gallo.

Frater Desiderius de S. Martino, Panorm. Ord. Carmelitan.

Michael Baius ab Atho, sacrae Theologiae Doctor.

Ioannes Hessel, à Louanio, sacrae Theologiae Doctor.

Cornelius Iansenius, Hulstensis, sacrae Theologiae Doctor.

Theologi missi à Rege Portugallia.

Frater Franciscus Foriero, Ordinis Praedicatorum.

D. Iacobus à Payua de Andrade, Lusitanus, Doctor Theo-
logus.

D. Melchior Cornelius, Decretorum Doctor, Senator Regis
Portugalliae.

Ab excellentissimo Duce Bauaria.

Ioannes Cauillonius Flander, ex Societate I E S V.

Procuratores Episcoporum absentium.

Merchanus Doctor Theologus, pro Illustriss. Cardinale de
Mendoza, Episcopo Burgen.

Io. Gothardius Cler. sac. Germanus, pro Reuerendiss. Epi-
scopo Ratisbonen.

Georgius Hochenuarter Cleric. saecul. Doctor Theologus,
Suffraganeus, pro Reuerendiss. Episcopo Basiliensi.

Frater Felicianus Ninguarda à Morbinio, Ord. Praedicat. pro
Illustrissimo Domino Salisburgen. Orator.

Petrus Cumel, Doctor Theologus, Canonicus Malacitanus,
pro Reuerendissimo Malacitano.

Ioannes Delgadus, Doctor Theologus, Canonicus Tudensis,
pro D. Ioanne de S. Aemiliano Reuerendiss. Episcopo
Tudensi.

Gaspar Cardillus, Villalpandens, Segob. Doctor Theolo-
gus, pro Reuerendiss. Episc. Abulen.

Frater Ioannes de Ludenna, Doctor Theologus, Ord. Praed.
pro Reuerendiss. Episcopo Saguntino.

Frater Franciscus Orantes, Lector Vallisoleti, Ord. Mino-
rum, pro Reuerendiss. Episcopo Palentino.

Caspar Ferrantius Sueffanus, Doctor Theologus, pro Reue-
rendiss.

rendiss. Episcopo Sueffano apud Reuerendissimum Her-
densem.

Procuratores Ordinum.

Ioannes Coutigon Doct. Gallus, Prior & Procurator Ord.
Cluniacensis.

Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior monasterij de Recluso,
procurator Generalis Ordinis Cisterciens.

Theologi saculares & Doctores iuris Canonici.

Georgius Girard, Gallus, Doctor Theologus, cum Reueren-
diss. Andegauensi.

Gentianus Heruetus, Gallus, cum Illustriss. & Reuerendiss.
Cardinale à Lotharingia.

Franciscus Sancius, Decanus facultatis Theologiae, & Cano-
nicus Salmanticens. cum Reuerendiss. Salmaticen.

Matthæus Guerra, Consuetus, Calabr. Presb. secularis, cum
Reuerendiss. Episc. S. Marci.

Federicus Pendasius, cum Illustriss. Card. de Mantua, Lega-
tus S. Concilij.

Io. Franciscus Lombardus, cum Illustriss. Card. Seripando,
Legato Sacri Concilij.

Petrus Morcatus, Theologus, cum Reuerendiss. Vicensi.

Trigillus, Doctor Theologus, Canonicus Legionen. cum
Reuerend. Legionen.

Sobannus, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Legionen.

Antonius Leitonius, Doctor Theologus, cum Reuerendiss.
Coymbicensi.

Petrus Fontidonius, Doctor Theologus, cum Reuerendiss.
Salmantino.

Ioannes Villetta, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Bar-
cinonen.

Ioannes Fonscca, Doctor Theologus, cū Reuerendiss. Archi-
episcopo Granaten.

Michael Oroncuspe, Doctor Theologus, cum Reuerendiss.
Episc. Pampylon.

Alphonfus Fernandez de la Guerra, Hisp. Doctor Theolo-
gus, cum Reuerendiss. Guadixien.

Michael Ytero D. V. I. cum Reuerendiss. Episc. Pampilonen.

Iosephus Puebla, Doctor Theologus, cū Reuerendiss. Episc.
Ciuitaten.

Ioannes Chacon, Doctor Iuris Canonici, cum Reuerendiss.
Episc. Almerien.

Antonius

Antonius Garfias, Doctor Theologus, cum Reuerendissimo
Episcopo Oueren.

Benedictus Arias Montanus, Ord. S. Iacobi, Doctor Theo-
logus, cum Reuerendiss. Segobien.

Ioannes Barcelona, Theologus, cum Reuerendiss. Episcopo
Vicellen.

Doctores Galli Ordinis S. Benedicti.

Ioannes Couthoune, Doctor Theologus.

Ioannes de Verdon, Doctor Theologus.

Theologi Ordinis Fratrum Prædicatorum.

Angelus Ciolus Florentinus, cum Illustriss. Card. Mantua-
no, Legato.

Seraphinus de Caballis, de Brixia, Prouincialis terræ sanctæ
cum Reuerendissimo suo Generali.

Heliseus Capys, Venetus, Theologus, cum Reuerendissimo
 Archiepisc. Pragen.

Petrus Audien, Gallus, cum Reuerendiss. D. Cenomanen.

Bernardus Bernardi, Gallus, Inquisitor Auinion, Vicarius
cong. Franciæ, cum Reuerendiss. D. Nemausensi.

Ioannes Mattheus Valdina, cum Reuerendiss. D. Tarentino.

Petrus Martyr, Coma. Hisp. cum Reuerendiss. D. Gerunden.

Petrus Zatores, Hisp. cum Reuerendiss. D. Dertusensi.

Antonius de Grosupto, cum Reuerendiss. D. Vigliuacensi.

Aurelius de Chio, cum Reuerendiss. D. Spalatrensi.

Adrianus Valenticus, Venetus, cum Reuerendiss. D. Nico-
sienti.

Marcus Medices, Veronen. cum Reuerendiss. D. Ceneten.

Benedictus Herba, Mantuanus, cum Reuerendiss. D. Bri-
xien.

Michael de Ast, Genuensis, Prior, S. Laurentij.

Constantinus Coccianus, Horella, cum Reuerendiss. D. Mon-
te Politiano.

Henricus de S. Hieronymo, cum Reuerendiss. D. Braccaren.

Ludonicus de Sorro, maior, cum Reuerendiss. D. Georgi de
Tayde.

Baptista de Lugo, cum Reuerendiss. D. Veronen.

Hieronymus Barolus, Papien.

*Nomina Fratrum Theologorum beati Francisci de
Observantia, cum suo Generali.*

Aloysius de Burgo nouo, Italus, sacre Theologiæ Lector Bo-
nonien. Commissarius generalis, nunc Ordinis Generalis.
Thomas

Thomas de Sogliano, Italus, Prouin. Bononiæ Minister.
Antonius de Padua, Lusitanus, Ordinis Secretarius.
Bonifacius Raguseus, Apostolicus Prædicator, Terræ S. Gu-
bernator, nunc Episc. de Stagno in Dalmatia.

Angelus de Petriolo, Italus, Lector sacræ Theol. Perusiæ.
Angelus Iustinianus, Italus, Lector sacræ Theologiæ Ianuæ.
Vincentius de Messina, Italus, sacræ Theologiæ Lector Nea-
poli.

Iulius Passiranus, Vrcecanus, Italus, sacræ Theologiæ Lector
Bergomi.

Iacobus Alani, Gallus, Theologus, cum Reuerendiss. Episc.
Venenen.

*Nomina omnium Theologorum Ordinis Fratrum Minorum
Conuentualium, existentium in sacro Concilio,
cum Reuerendiss. Patre Generali.*

Marcus Antonius Gambaronus à Lugo, socius Religionis.

Bartholomæus Golphus de Pergula, Prædicator illustis.

Ioannes Tercius, Bergomen. Lector Theologiæ publicus in
Gymnasio Papienti.

Clemens Thomassinus de Florentia, Regens in Conuentu
sanctæ Crucis de Florentia.

Augustinus Balbus à Lugo.

Ioannes Baptista Chisulphus, Ordinis Scriba.

Antonius de Grignano, Regens S. Antonij de Parano.

Lucius Anguola Placentinus, Regens S. Francisci Bononiæ.

Maximianus Benianus, Cremen. Orator pro Religione, &
Inquisitor Paduæ.

Ostianus Charus de Neapoli, Regens S. Laurentij de Nea-
poli.

Antonius Posius de Monte Ilcino, Regens in conuentu duo-
decim Apostolorum Romæ.

Bonaventura Meldulen. Regens in conuentu Parmæ.

Martialis Peregrinus, Calaber, Reges in Conuentu Ferrariæ.

Antonius à Cubale, Feltren.

Andreas Schynopius, de Amandula, cum Reuerendissimo
D. Cathanzario.

Balthasar Crispus, Neapolitanus, cum Reuerendissimo
D. Tropica.

Theologi Ordinis Fratrum Eremitarum sancti Augustini.

Theodæus Perusinus, cum Reuerendiss. D. Saluato, quæ-
Procurator Generalis.

Ioannes

Ioannes Paulus Recanatensis, cum Reuerendiss. D. Quin-
que-ecclesien. Oratore pro Regno Hungariæ.
Simon Florentinus, cum Illustriss. Card. Seripando, Legato.
Cherubinus Lauosius, de Cassia, cum Reuerendiss. D. Ver-
cellen.

Gabriel Verratellus, Anconitanus.

Ambrosius Veronensis, Prior conuentus S. Marci in vrbe
Tridentina.

Ioannes Baptista Burgos, Valentinus, Hispanus.

Antonius Mondulphenis, qui est cum Reuerendiss. D. Pra-
gen. Oratore.

Aegidius Volaterranus, cum Reuerendiss. Episc. Thinien.
Eugenius Pisarenis in præterita Quadragesima Concilij
Prædicator celeberrimus.

Adamantius Florentinus, qui est cum Illustriss. Card. Ma-
duri.

Aurelius Corinnaltenis, cum D. Oratore Heluetiorum.

Balthasar Mallanus, cum Reuerendiss. Episc. Catanen.

Sebastianus Fanensis, eiusdem Ordinis scriba.

Christophorus de Sanctoris, Burgenis, Hispanus.

Simon de Brazzolaris, Patauinus.

Angelus Ferrus, Venetus, cum Reuerendiss. D. de Osma.

Petrus Lusitanus, cum Reuerendiss. D. Leiricenf.

Theologi Ordinis Fratrum Carmelitan.

Io. Iacobus Cherecatus, Vincentinus, Provincialis Venetia-
rum, nunc Procurator Generalis Ordinis.

Theodorus Masius, Mahtuan. cum Reuerendiss. D. Cremon-
ensi.

Siluester Confessor Illustriss. Card. Mantuani.

Lucerius Afolanus, cum Reuerendiss. D. Patriarcha Vene-
tiarum.

Nicolaus Gallus, cum Reuerendiss. Patre Generali.

Eraldus Gallus, cum Reuerendiss. Patre Generali.

Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reuerendiss. patre Ge-
nerali.

Angelus Ambrosianus, Venetus.

Theologi Ordinis Fratrum Seruorum.

Stephanus Bonuntio, Aretinus.

Amans, pro congregatione Seruorum, cum Reuerendiss. D.
Sibinien.

Officiales

Officiales sacri Concilij Tridentini.

Episcopus Cauensis, Commissarius.
Episcopus Thelesinus, Secretarius.
Ludouicus Bondonus, Magister Cærimoniarum.
Antonius Manellus, Depositarius.

Cantores sacri Concilij.

Simon Bartholinus, Perusinus.
Ioannes Aloysius de Episcopis, Neapolitanus.
Bartholomæus Contre, Gallus.
Mathias Albo, de Fulgineo.
Franciscus Bustamante, Hispanus.
Ioannes Antonius Latinus, Beneuentan.
Franciscus Druda, Callienfis.
Lucas Longinquus, Gisonen.
Petrus Scoretecius, Aretinus.

Notarij.

Marcus Antonius Peregrinus, Comensis &
Cynthius Pamphilus, de S. Seuerino.
Hieronymus Gambarus, Brixienfis Forensis.

Cursores Sanctiss. D. N. & sacri Concilij.

Nicolaus de Matheis, } Allobroges.
& Iacobus Carra }

NUMERVS PRAELATORVM CVIVSCVM-
que nationis, qui ad œcumenicam Tridentinam
Synodum conueniēre.

Prælati	Itali	187.	per Procuratores	2.
	Galli	26.	per Procuratores	1.
	Germani	2.	per Procuratores	4.
	Hispani	31.	per Procuratores	4.
	Lusitani	3.		
	Græci	6.		
	Poloni	2.		
	Vngari	2.		
	Angli	1.		
	Hiberni	3.		
	Flandri	2.		
	Croati	1.		
	Morauī	1.		
	Illyrici	3.		

FINIS.

X

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVI-
NA PROVIDENTIA PAPÆ IIII. SVPER
declaratione temporis ad observanda decreta sa-
cti, œcumenici, & generalis Concilij Tridentini.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM
dei, ad perpetuam rei memoriam.

I C V T ad sacrorum Cōciliorum decreta ac Ca-
nones, auctoritas atq. confirmatio Apostolicæ
Sedis & debet & solet accedere: ita si qua super
eis exorta sit dubitatio, eiusdem Sedis iudicio
& declaratione tollenda est. Ad aures nostras
peruenit, multos esse qui dubitent ex quo tempore cœperint
decreta sacri generalis Concilij Tridentini, ad reformationem
& ius positivum dumtaxat spectantia, eos, ad quos pertinent,
obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstunt ad
provinciales diœcesanasque Synodos celebrandas, ad sacros
ordines suscipiendos, ad religionem profitendâ, ad parochia-
les ecclesias, aliâque beneficia ecclesiastica, quæ eiusdē Con-
cilij decretis retineri prohibitum sit, resignanda, & ad com-
plures res huiusmodi exsequēdas, ac alias omnes ad prædictam
reformationem iusque positivum tantum spectantes, quæ
observari aut evitari debeant. Nos itaque, vt omnis contro-
versia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout
rationi, iuri, & æquitati convenire censuimus, duximus de-
clarandam. Nam etsi ipsius Concilij decreta etiam de venera-
bilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardi-
balium consilio & assensu in Consistorio nostro secreto con-
firmata à nobis fuerunt sub finem Mensis Ianuarij, & ab eo
etiam tempore apud hanc sanctam Sedem observari cœpe-
runt; quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligen-
ter emendatæque imprimendis necessariò consumptum fuit,
& iure etiam communi sancitum est, vt Constitutiones novæ
vim non nisi post certum tempus obtineant; æquum nobis
& iustum visum est, prædicta decreta omnia ad dictam refor-
mationem iusque positivum dumtaxat spectantia, à Kalend.
Maij proximè præteriti omnes obligare cœpisse, neque post
eam diem exculpationem cuiusquam, quòd ea ignoraverit, ad-
mittendam. atque ita Apostolica auctoritate declaramus ac
defini-

definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus atque
statuimus. Decernentes irritum & inane, si quid secus à quo-
quam quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito
contigerit iudicari. Non obstantibus constitutionibus & ordi-
nationibus Apostolicis, aliisque in contrarium faciētibus qui-
buscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc pa-
ginam nostræ declarationis, definitionis, mandati, statuti, &
decreti, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis au-
tem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipoten-
tis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se
nouerit incursum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum,
Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo
Sexagesimo quarto, Quintodecimo Kal. Augusti. Pontifica-
tus Nostri Anno quinto.

Fed. Card. Casim.

Ca. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo
Sexagesimo quarto, Indictione septima, die verò vigesima
mensis Iulij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & Do-
mini nostri Domini Pij, diuina providentia Papæ Quarti,
anno quinto, retrospectæ litteræ affixæ, lectæ & publicatæ
fuerunt in valuis Basilicarum Principis Apostolorū de Vrbe,
& sancti Ioannis Lateranen. necnon Cancellariæ Apostoli-
cæ, & in Acie Campi Floræ. Per nos Iacobum Carra, & Iu-
lium Parinum, prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici, Magister Cursorum.

MOTVS PROPRIVS S. D. N.
D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ
IIII. per quem deputantur octo Reuerendiss.
Cardinales, qui faciant obseruari reformationes
ab ipso editas, nec non decreta sacri, & ecumeni-
ci, & Generalis Concilij Tridentini.

PIVS PAPA IIII.

MOTVS proprio, &c. Alias nos nonnullas consti-
tutiones, & ordinationes, reformationem ma-
ioris Pœnitentiarij, ac sacræ Pœnitentiariæ no-
stræ, ac Vicarij nostri, ac eius officij, necnon Ca-
merarj, & cameræ Apostolicæ, ac illius causa-
rum Auditoris, necnon palatij Apostolici causarum Auditorum,
ac Gubernatoris, & Capitoline curiarum, & Contradicta-
rum, aliorumque almarum Urbis nostræ, ac Romanæ Curie tri-
bunalium, & officiorum concernentes, edidimus: quæ tamen
(ut intelleximus) ab eorundem officiorum, & tribunalium
præfectis, ac officialibus minus diligenter obseruantur. Cum
autem enixæ nostræ voluntatis sit, ut illa, & pariter decreta sa-
cri Concilij Tridentini; in his, quæ ad eorum officia spectant,
ab eisdem omnino obseruentur: Nos propterea consideran-
tes, parum esse, iura condere, nisi sint, qui ea executioni de-
mandari faciant, & in præmissis, prout ex debito pastoralis
officij nobis (meritis licet imparibus) iniuncti obligamur,
salubriter & vtiliter providere, præfatasque constitutiones, &
ordinationes, ac decreta Concilij, quas, & quæ hic haberi vo-
lumus pro expressis, inuiolabiliter obseruari volentes: Vene-
rabili fratri nostro Ioanni Episcopo Tusculan. Morono, Io.
Michaeli Sanctæ Anastasiæ Saraceno, ac Io. Baptista San-
cti Clementis Cicada, nec non Michaeli Sanctæ Sabine
Alexandrino, Clementi Sanctæ Mariæ in Ara cæli, & Ludoui-
co sancti Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo Sancti
Martini in Montibus Borromæo Presbyteris, necnon Vitello-
tio Sanctæ Mariæ in porticu Vitellio nuncupatis, titulum,
diacono, Cardinalibus committimus, & mandamus: quate-
nus ipsi, seu eorum maior pars, coniunctim, vel diuisim, co-
rum arbitrio, etiam tamquam executores dictarum litterarum,
constitutionum, & decretorum prædictorum, constitutiones,
& ordinationes, ac decreta præfata, iuxta tenores eorum, ac
littera-

litterarū de super confectarū, per quoscumque Pœnitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ curiarum, ac tribunalium prædictorum iudices, & officiales, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis officiorum, & aliis eisdem Cardinalibus bene visis, etiam pecuntiarum, eo ipso incurrēdis pœnis, firmiter obseruari faciant, & cum effectu: nisi, tam in executione dictorum decretorum Concilij, quam dictarum litterarum nostrarum, aliqua dubietas, aut difficultas emerferit: quo casu ad nos referant, inuocato etiam adhuc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, ac eos, qui litteris, & decretis prædictis, & eorundem Cardinalium mandatis non paruerrint, ex tunc, prout ex eadem die, & è contra, illorum officiis priuatos, necnon ad illa, & alia Romanæ curiæ officia in posterum obtinenda inhabiles, ac ipsi ab eisdem officiis sic priuatis, illa tamquam per priuationem vacantia à Datario nostro vendi, & à quibusvis personis idoneis pro pretio conuenienti emi, liberè, & licitè posse auctoritate nostra curent, nuncient, decernant, ac declarent, prout nos harum serie nunciamus, decernimus, & declaramus. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Pœnitentiariæ, & curiarum, nec non tribunalium prædictorum statutis, &c. etiam iuramento, &c. roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, illis, ac dictis officialibus & tribunalibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam motu simili, &c. & aliàs quomodocumque concessis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latissimè derogamus, eaque aduersus præmissa nullatenus suffragari volumus: ceterisque contrariis quibuscumque.

Placet Motu Proprio. I.

Dat. Romæ, apud Sanctum Marcum, quarto Nonas Augusti, Anno quinto.

BVLLA S. D. N. D. PII, DL-
VINA PROVIDENTIA PAPÆ QVARTI,
contra quoscumque ecclesias & beneficia eccle-
siastica quæcumque in confidentiam retinentes
sive recipientes.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS SERVO-
rum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

OMANVM Pontificem in excelsa militantis
Ecclesiæ specula constitutum, vigiles mentis
oculos, non solum in absentium exendere, sed
potissimum in præsentium domesticorumque
fratrum, & filiorum suorum mores diligenter
pericuandos aliquando reflectere, ac eos, præsertim quos
in Apostolicæ sollicitudinis partem euocauit altissimus, ne du
ab omni passionis illicitæ contagione, verum etiam ab eius
omnimoda suspitione, vacuos & immunes conseruare decet;
vt qui cæteros illustri officij sublimitate antecellunt, eisdem
prisca etiam illa morum integritate præstare dignoscantur. Sa-
nè licet dudum, cum certam Simoniacæ prauitatis speciem,
quam beneficiorum confidentiam vocant, in Ro. Cu. atque
adeò in sacrum venerabilium fratrum nostrorum, Sanctæ Ro-
manæ Ecclesiæ Cardinalium, collegium, quasi per cuniculos
irreplisse, ac nonnullos ex ipsis fratribus, nimia quadam faci-
litate, seu potius inportunis amicorum familiariumque pre-
cibus adductos, beneficia Ecclesiastica in confidentiam huius-
modi recepisse, & frequenter recipere intelleximus, hanc
illicitam beneficentiæ exercendæ, seu amicitia colendæ viam,
à tanto saltem Collegio, prorsus eliminare cupientes, eosdem
fratres in Cõsistorio nostro secreto nõ semel admonuimus,
huius aliena beneficia custodiendi modo ne assuescerent, nève
illa hoc pacto reciperent, vtque sic recepta dimitterent: Ni-
hilominus nuper ad aures nostras peruenit, eorum aliquos,
monitionis nostræ, immo potius suimet obliuos, ea quæ cus-
todienda receperant, beneficia nondum tamen dimisisse. Et
insuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepi-
scopos, & alios Episcopos, ac etiam Cameræ Apostolicæ Cle-
ricos, ecclesias, monasteria, dignitates, & alia beneficia huius-
modi, in sui fauorem resignata, cessa, vel aliàs dimissa, acce-
ptasse, aut de illis, per obitum, vel aliàs vacatibus, à nobis, & præ-
decessoribus nostris, seu etiã ab ordinariis, & aliis inferioribus
collatori-

collatoribus, etiam ad patronorum præsentationem, ad alterius commodum sibi provideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter vacantia, sibi in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias dicta auctoritate concessa, quandoque in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorum favorem cessisse, vel alias dimisisset ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, redditus, & proventus ecclesiarum, monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum huiusmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas & illos transferendi, ac etiam collationem, provisionem, præsentationem, & aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum, ad earundem ecclesiarum, monasteriorum, & dignitatum Prælatos pro tempore existentes, ac alios huiusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, nec non regressus, siue accessus, & ingressus ad ecclesias, etiam cathedrales, monasteria, ac alia diversæ beneficia ecclesiastica, sibi reservari procurasse, & obtinuisse, ad hoc videlicet, ut confidentes sic decimarum Apostolicarum, vel communis dicti Collegij, & annarum, aliorumque iurium dictæ Cameræ debitorum, solutionem eludant, integrisque beneficiorum, etiam in mensibus Apostolicis vacantium, aut alias dispositioni Sedis Apostolicæ generaliter reservatorum, collationibus, ac interdum ut beneficia ipsa, tempore procedente, in aliquorum, tunc forsitan de iure inhabilium & incapacium, vel nondum adhuc natorum, favorem cedantur, seu resignentur, vel ut personæ inhabiles & incapaces huiusmodi, etiam laici, pensionibus, ac fructibus, redditibus, & proventibus ecclesiasticis fruantur, & gaudeant, seu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur, in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorundem, in monitionibus nostris parendo, incuriam, & tam illorum quam cæterorum Prælatorum, etiam clericorum, ac aliorum quorumcumque indignam fallaciam, conniventibus oculis diutius minimè dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius agat, occurrendum tandem esse censuimus. Et quoniam hanc ipsorum, qui, monitioni nostræ non parentes, beneficia huiusmodi in confidentiam, ut præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebitè, vel percipiendo, vel per alios, nomine suo, etiam per simulas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, gravior excesserunt Cardinalium metam, potius ex immoderata

erga suos indulgentia, quàm aliquo præceptorum nostrorum
spretu processisse faciliè reputamus; iccirco omnes & singulas
ecclesias, etiã Metropolitanas, & alias cathedrales, ac mona-
steria, etiã consistorialia, prioratus, præposituras, præposi-
tatus, dignitates, etiã maiores, & principales, etiã conven-
tuales, personatus, administrationes, & officia, ceteraque be-
neficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quo-
rumvis Ordinum regularia, etiã de iure patronatus, etiã
laicorum, etiã nobilium, & illustrium, etiã ex fundatio-
ne, & dotatione existentia, pereiusdem Romanæ Ecclesiæ
etiã Episcopos Cardinales, & quoscunq; alios, etiã Pa-
triarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiã eius-
dem Cameræ Clericos, in titulum, commendam vel admini-
strationem, aut aliàs, in huiusmodi confidentiam iure pro-
hibitam, cuiusvis personæ, vt præfertur contemplatione vel
intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem,
& dispositionem nobis & Sedi Apostolicæ, harum serie re-
servantes ipso iure à die receptionis eorundem vacavisse, &
vacare; Ac fructuum, & pensionum reservationes ac facul-
tates transferendi, & collationis beneficiorum concessiones,
eis, vt præmittitur, factas, ac regressus, siue accessus, & ingres-
sus concessos huiusmodi, cessasse, & cessare, ac extinctos esse:
Et eosdem Cardinales, seu quosvis alios, à prima die rece-
ptionis beneficiorum huiusmodi citra fructus, redditus, & pro-
ventus eorundem ecclesiarum, monasteriorum, dignitatum &
aliorum beneficiorum, ac pensiones prædictas indebitè per-
cipere, suosq; facere non potuisse, neque debuisse, sed illos
omnes, & singulos ad Cameram eandem devolutos fuisse, &
esse, illiq; deberi; ac ipsos Cardinales, & alios ad quorum
manus quomodolibet pervenerunt, & eorum hæredes, ad in-
tegram illorum restitutionem, in vtroque foro teneri, & ad
id opportunis iuris remediis compelli debere, auctoritate
Apostolica, tenore præsentium, decernimus, & declaramus. Et
insuper vniuersis & singulis, tam eiusdem Ro. Ecclesiæ Car-
dinalibus etiã Episcopis, quàm Prælati, & Clericis, & aliis
prædictis, præsentibus, & futuris, ne deinceps vilo vnquam
tempore, aliquas ecclesias, monasteria, dignitates, vel alia
beneficia, etiã de dicto iure patronatus, vt præfertur, exis-
sientia, aut fructus, vel pensiones, aut regressus, seu accessus,
in confidentiam prædictam, aut ad effectum reservationum
huiusmodi, sibi postmodum cedentibus procurandarum, re-
cipere

cipere præsumant: Cardinalibus verò, & aliis Prælati huiusmodi, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicti ingressus ecclesiæ, reliquis verò sub maioris excommunicationis latæ sententiæ pœna, per contrafacientes eo ipso incurrenda, à qua nisi à nobis, aut Ro. Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolui nequeant; districtius inhihemus. Ac quascumque collationes, prouisiones, præfectiones, commendas, reservationes, facultates, etiam transferendi, ac regrediendi, siue accedendi, & ingrediendi, ac alias dispositiones, de ecclesiis, monasteriis, dignitatibus & aliis beneficiis, eorumque fructibus, & beneficiorum collationibus per nos, & alios Romanos Pontifices successores nostros, etiam Motu proprio, seu Consistorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores collatores, & ad patronorum concurrentem præsentationem, & alias quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiusmodi, expressè, siue occultè, ac de iure præsumptè, & alias contra præmissa pro tempore factas, nullas, & inualidas, nulliusque roboris vel momenti fore, neque cuiquam suffragari: Sed ecclesias, monasteria, dignitates, ac alia beneficia huiusmodi, ipso iure vacare, ac nostræ & Sedis Apostolicæ dispositioni reservata, fructusque, & pensiones Cameræ Apostolicæ applicatos, vt præferri, esse, & censeri: Sicque in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque Iudices, & Commillarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, sublati eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per præsumptiones, & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cùm alias confidentias huiusmodi in lucem erui, & probari non posse constet) procedendo, iudicari & definiri debere: Ac quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter vel ignoranter, attentari contigerit, irritum & inane similiter decernimus. Non obstantibus se. Rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, de vna, & Concilij generalis de duabus diætiis, ac aliis constitutionibus Apostolicis, necnon Collegij præfati, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel diuissim, ab eadem sit Se. de indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Et ne quispiam vllò vmquam tempore præsentium

ignorantiam prætere possit; Volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsæ præsentēs litteræ ad Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe valuas, per aliquem ex Cursoribus nostris, illarū copia ibi affixa, & dimissa, & etiam in Cancellaria Apostolica, de more publicentur; ac in eiusdem Cancellariæ quinterno, ac maiorem partium, illas in iudicio producere volentium, commoditatem describantur. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ reservationis, declarationis, inhibitionis, decreti, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Decimo septimo Kal. Nouemb. Pontificatus nostri Anno quinto.

Visa de Curia M. de Enciso,

Ca. Glorierius,

H. Cumyn.

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Indictione septima, die verò quarra mensis Decembris, Pōtificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pij, diuina prouidētia Papæ quarti, anno quinto, suscriptæ litteræ Apostolicæ publicatæ & affixæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in Acie Campi Floræ, dimissis ibidem in suscriptis locis suscriptarū litterarum copiis affixis, vt moris est, per nos Iulium Parinum, & Bernardinum Andreetium, prælibati Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici, Magister Cursorum.

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVI-
NA PROVIDENTIA PAPÆ IIII. SV-
per forma iuramenti professionis fidei.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS SERVO-
rum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

NIVNCTVM nobis Apostolicæ seruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus omnipotens, ad providam Ecclesiæ suæ directionem, sanctis Patribus, in nomine suo congregatis, diuinitus inspirare dignatus est, ad eius laudem & gloriam incunctanter exsequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Tridentini dispositionem omnes, quos deinceps cathedralibus & superioribus ecclesiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, & aliis quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, curam animarum habentibus provideri continger, publicam orthodoxæ fidei professionem facere, sequæ in Romanæ Ecclesiæ obedientia permansuros spondere, & iurare, teneantur: Nos volentes, etiam per quoscumque, quibus de monasteriis, conventibus, domibus, & aliis quibuscumque locis, Regularium quorumcumque Ordinum, etiam Militiarum, quocumque nomine vel titulo providebitur, idem seruari, & ad hoc, vt vnus eiusdem fidei professio vni formiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque & cetera illius forma cunctis innotescat, nostræ sollicitudinis partes, in hoc alicui minimè desiderari, formam ipsam, præsentibus annotatam, publicari, & vbiq; gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Concilij & alios prædictos spectat, recipi & observari, ac sub pœnis per Conciliū ipsum in contravenientes latis, iuxta hanc & non aliā formam, professionē prædictā solēniter fieri, auctoritate Apostolica tenore præsentium districtè præcipiendo mandamus, huiusmodi sub tenore. Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet: Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium, & invisibilium; & in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine; Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialē Patri, per quem omnia facta

facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum Scripturas; & adscendit in cælum, sedet ad dextram Patris; & iterum venturus est cum gloria iudicare vivos, & mortuos; cuius regni non erit finis: & in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas: & vnā sanctam Catholicā, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnū Baptisma in remissionem peccatorum, & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas & ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram Scripturam iuxta eum sensum quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de verò sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam nisi iuxta vnanimem consensum patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè & propriè sacramenta nouæ legis à Iesu Christo, Domino nostro, instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Vnctionem, Ordinē & Matrimonium; illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoq. & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in supradictorum omnium sacramentorum solenni administratione recipio, & admitto: Omnia & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector, & recipio: Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, propriū, & propitiatorū sacrificium pro viuis, & defunctis; atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter corpus & sanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini nostri, Iesu Christi, fierique conversionem totius substantiæ panis, in corpus, & totius substantiæ vini, in sanguinem; quam conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constante teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuuari

iuuari: Similiter & Sanctos vnâ cum Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas, Firmissime assero, imagines Christi, ac Deiparæ semper virginis, necnon aliorum Sanctorum, habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam: Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesiâ relictam fuisse; illarumque usum Christiano populo maximè salutarem esse, affirmo: Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco; Romanoque Pontifici, beati Petri, Apostolorum Principis, successoris, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro: Cetera item omnia à sacris Canonibus, & œcumenicis Conciliis, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesiâ damnatas, reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo: Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsentî sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam, vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè (Deo adiuuante) retineri & confiteri, atque à meis subditis, vel illis quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Evangelia. Volumus autem quòd præsentès litteræ, in Cancellaria nostra Apostolica de more, legantur: Et vt omnibus facilius pateant, in eius Quinterno describantur, ac etiam imprimantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Idibus Nouemb. Pontificatus nostri Anno Quinto.

Fed. Cardinalis Casini.

Ca. Glorierius.

LECTAE

LECTAE & publicatæ fuerunt suprascriptæ litteræ Romanæ, in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Domini-
cæ Millefimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, die verò
Sabbathi, nona Mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi
in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pij, Papæ quar-
ti, Anno quarto.

A. Lomellinus Custos.

DECLARATIO, QVOD GRA-
TIÆ DE NON RESIDENDO, ET PER-
cipiendo fructus ratione studij, non valeant sine
consensu Ordinarij.

SANCTISSIMVS in Christo pater, & Do-
minus noster, Dominus Pius, diuina providen-
tia Papa IIII. ad cuius aures nuper peruenit
nonnullos curata, vel alios sacros ordines, aut
personalem residentiam requirentia beneficia
obtinentes, sub prætextu quòd litteris operam dare cupiebant,
post confirmationem Concilij Tridentini, per Sanctitatem
suam factam, & publicatam secum, vt litterarum studio in
loco vbi illud vigeat generale, actu insistendo ratione bene-
ficiorum per eos obtentorum huiusmodi vsque ad quinquen-
nium, vel aliud tempus, tunc expressum, dummodo infra pri-
mum illius annū subdiaconi fierent, ad reliquos Ordines pro-
moueri minimè teneantur, & tam iidem interim, quàm alij,
etiam ad eosdem Ordines, vel eorū aliquem seu aliquos pro-
moti, quòd similiter studentes beneficiis per eos obtentis
per Vicarios idoneos per locorum Ordinarios, etiam congrua
fructuum beneficiorum huiusmodi portione illis assignata,
vel alias deputandos in diuinis deseruiendo, animarū curam
illis imminuentem exercendo, & alia incumbentia onera sup-
portando, vsque ad simile tempus personaliter in eisdē bene-
ficiis residere nō tenerētur, & nihilominus interea omnes co-
rundem beneficiorum fructus percipere possent, per ordi-
nariam

nariam Sanctitatis suæ Signaturâ, seu Pœnitentiariæ suæ officium dispensari, sibi quæ pariter indulgeri obrinuerunt, nulum in his vel fraudi, vel circumventioni locum, præsertim quo ad absentes à Romana Curia, de quorû qualitatibus factilis noticia haberi non potest, quantum humana ratione providi potest, relinquere volens, Concilij etiam Tridentini decretis inhærendo, huiusmodi dispensationes, & indulgentias concessa, ac tam ipsius Pœnitentiariæ, quàm Apostolicas, & alias desuper confectas & cõficiendas litteras, processusque habitos, & habendos per easdẽ dictis absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia huiusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apostolica auctoritate declaravit, decernens irritum, &c.

Placet. publicetur & describatur. r.

LECTA & publicata fuit superscripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, die verò Veneris, vigesima quarta mensis Nouembris, Pontificatus præfati S.D.N. Papæ Anno quinto.

A. Lomellinus Custos.

BVLLA

B V L L A S. D. N. D. P I I, D I-
VINA PROVIDENTIA PAPÆ QVARTI,
Super residentia Prælatorum, Parochialium, &
aliorum curam animarum habentium, & resi-
dere debentium.

P I V S E P I S C O P V S, S E R V V S S E R V O R V M
Dei, ad perpetuam rei memoriam.

N suprema militantis Ecclesiæ specula, meritis
licet insufficientibus, diuina dispositione con-
stituti, cunctos non solum vigilantia nostræ cō-
missos Dominicos greges, sed etiam singulorum
pastorum suorum actus intensa nostræ mentis
acie collustrantes, studium efficac, operamque sedulam ad hoc
omnino statuimus adhibere; vt quemadmodum operosum
sacri Concilij Tridentini progressum, felicemque exitū, Do-
mino cooperante, præstitimus; Ita sanctissima illius decreta,
ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ sollicitudinis partem
vocati sunt, Pastorum officium concernentia non tepidè, neq-
dissimulanter exsequamur. Sanè licet in Concilio præfato sa-
luberrima fuerit ordinatione decretum, quòd omnes, & sin-
guli venerabiles, fratres nostri, Patriarchæ, Primates, Archi-
episcopi & Episcopi, & alij beneficiati, apud Ecclesias spon-
sas suas residere teneantur; nonnulli tamen, quod non sine
animi nostri mœrore referimus, ad eò sui, gregumque, quos
olim deperditos Saluator noster proprio sanguine redimere
dignatus est, sibi creditorum obliti sunt: vt etiam nunc in Al-
ma Vrbe, vel alibi commorâtes, & sacrosancta spiritalis ma-
trimonij inter eos suasque ecclesias solenniter contracti, iu-
ra confundentes, sponas suas in longa quasi viduitate relictas,
ac prædictas ecclesias quomodocumque sibi concessas inuise-
re, & apud illas, vt probos & prouidos parres familias decet,
residere non curent, in perditionem animarum suarum, &
subditorum suorum, ac perniciosum exemplū, & scandalum
plurimorum: Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam
temporalis, pœnæ metu frangendam, seu conuincendam esse
censentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de
Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus & singulis, Pa-
triarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis,
ac aliis quibuscumque, etiam quauis auctoritate, dignitate,
gradu,

gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas ecclesias in commendam, vel administratione, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuscumque beneficiatis curam animarum habentibus, qui, iuxta decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenore, personalem in suis ecclesiis residentiam facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & ultra poenas in dicto decreto Concilij contentas, etiam sub priuatione eorum à regimine & administratione ecclesiarum suarum, ac aliis nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis, successoris nostri, arbitrio imponendis poenis, districtè præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis ecclesiis iuxta formam & tenorem dicti Concilij personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in suis ecclesiis residentes existant, hac nostra perpetuò valitura sanctione per præsentis statui-
mus & ordinamus, quod deinceps omnia & singula mobilia, immobilia, etiam in Vrbe, vel eius districtu, existentia, & se mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, ac ubicumque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscumque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, & præeminentia præfulgentes, ecclesias prædictas in titulum, vel commendam, siue administratione, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoscumque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas ecclesias & dioceses, etiã in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum & formam Concilij huiusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum ecclesiarum, ac quorumcumque monasteriorum, prioratuum, præpositurarum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, secularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & proventuum ecclesiasticorum: Nec non pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & proventibus reseruatarum, & assignatarum occasione quaesita, etiam si facultatem specialem de illis, aut eorum parte restitendi, & alias liberè disponendi à nobis, & quibusuis aliis Romanis Pontificibus, prædecessoribus & successoribus nostris, etiam cum clausulis, quod facultates huiusmodi reuocari nequeant, aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum desuper confectarum de rebus & bonis

huiusmodi iam disposuerint, tamquam spolia, ad Camera[m]
Apostolicam legiimè pertineant, liceatq[ue] dilectis filiis mo-
derno, & pro tempore existenti Cōmissario nostro generali,
& suis, dictæq[ue] Camerae deputatis, in euentum decellus hu-
iusmodi, solitum inuentarium super rebus & bonis præsa-
tis conficere, illaq[ue], prout de reliquis clericorum existentis
soler, ad dilecti filij nostri moderni, & pro tempore existentis
generalis Thesaurarij manus redigere, dictæq[ue] Camerae ap-
plicare, cuiusuis licentia desuper minimè requisita. Ac faculta-
tes, & desuper confectas litteras prædictas, etiam moru & sci-
entia similibus, etiam in recompensam laborum, & obsequio-
rum, etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ, dictæq[ue] Sedi im-
pensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus
approbatas, illarū omnium tenores præsentibus pro sufficiēter
expressis, & ad verbum insertis habentes in euentum obitus
huiusmodi, etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra
suas ecclesias, vt præfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc,
& è contra, in dicta contumaciæ pœnam eiusdē potestatis ple-
nitudine & tenore reuocamus, cassamus, & annullamus. Ac
tam eas, quàm earum prætextu quomodolibet pro tempore
condita factaq[ue] testamenta, codicillos, legata, donationes,
& alias dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in re-
munerationem seruitiorum, nulla & inualida, nulliusq[ue] ro-
boris vel momenti fore, neq[ue] quidquam contra præsentium
tenorē suffragari. Et sic per quoscūque Iudices & Cōmis-
sarios, quauis auctoritate fungentes, etiam sanctæ Romanæ
Ecclesiæ Cardinales, in quauis instantia, sublata eis, & eorum
cuiuslibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iu-
dicari & desiniri debere. Ac quidquid secus à quoquam qua-
uis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit,
irritū & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Roma-
norum Pontificū, Prædecessorum nostrorū, ordinationibus,
reseruacionibus, & decretis, quo ad prælatorum, & aliorum
beneficiatorum, etiam in suis ecclesiis aut dioc. residencium,
& ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad
habentes ecclesias in Vrbe districtu, ibique residentes, & de-
cedentes, spolia Camerae Apostolicæ applicata, hæcenus
emanatis, nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis al-
terare intendimus: sed ea in suo robore, vt antea, manere vo-
lumus, præterquam, quo ad eos qui in suis ecclesiis iuxta for-
mam prædicti Concilij resederint, & specialem licentiam tes-
tandi habuerint; hanc enim tantum saluam eis esse volumus

Ita vt generalis licentia testandi eis, quamquam residentibus, minimè suffragetur, sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint. Ceterum, vt præceptum, mandatum, statutum, ordinatio, reuocatio, cassatio, decretum, & alia præmissa, præsentēsque litteræ ad eorum, quorum intet est, notitiam deducantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantiam prætereundere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuò firma & illibata permaneant; volumus, & mandamus, quòd eadem præsentēs in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ nostræ valuis, ac Acie campi Floræ per aliquē ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarū ibi dimissa, ab ea die omnes perinde arctent, ac si illis personatiter intimatæ fuissent. Non obstantibus præmissis, ac in fauorem curialium per se. re. Sixtum IIII. Leonem X. Iulium III. & quoscūque alios Ro. Pont. prædecessores nostros, ac etiam per nos editis & approbatis. Necnon aliis litteris, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisquē contrariis quibuscūque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginā nostri præcepti, mandati, statuti, ordinationis, reuocationis, cassationis, annullationis, decreti, ampliationis, extensionis, intensiois, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorū eius, se nouerit incursum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Milleesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, septimo Kal. Decemb. Pontificatus nostri Anno quinto.

Cæ. Glorierius.

Visa de Curia M. de Enciso,

H. Cumyn.

A N N O à Natiuitate Domini Milleesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Indictione septima, die verò quarta mensis Decembris, Pont. Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij, diuina prouidentia Papæ quarti, anno quinto, retrospectæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, dimissis in præfatis locis præsentium retrospectarum litterarum copiis affixis, vt est moris, per nos Iuliū Parinū, & Bernardinū Andreetiū, prælibati sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici, Magister Cursum.

Y 2

MOTVS

MOTVS PROPRIVS S. D. N.
D. PII PAPÆ IIII. SVPER EXECVTIONE
Cōcilij, & literarū eiusdē Sanctiss. cōtra Archi-
episcopos, Episcopos, Prælatos, & alias personas
Ecclesiasticas, non residētes in eorum Ecclesiis.

PIVS PAPA IIII.

MOTVS proprio, &c. Cū tā per sacrosanctum
œcumenicum Concilium Tridentinū, quā
etiā per nostras litteras siue bullas etiā desu-
per emanatas, & inter alias sub dat. Romę apud
sanctum Petrū, anno incarnationis Dominicę
M. D. L. X. I. I. septimo Cal. Decembris, Pōtificatus nostri
anno quinto, mandatū sit omnibus Episcopis, Archiepis-
copis, & aliis quibus animarū cura cōmissa est, oues suas agno-
scere, pro eis sacrificiū offerre, verbūq; diuini prædicatione,
sacramentorū administratione, ac bonorū omnium exemplo
pascere, pauperū aliarūq; miserabilium personarū curam
paternam gerere, & signāter munera pastoralia, & eis diligen-
ter incumbere, & assistere, aliāque facere, quę in dicto sacro
Concilio, & in dictis nostris litteris siue bullis continentur.
Quę omnia nequaquā ab eis præstari & adimpleri possunt,
cū gregibus suis nō inuigilant neq; assistunt, sed merena-
riorū more oues suas deserunt: & propterea debuissent, & de-
berēt oēs, & singuli Episcopi, Archiepiscopi, & alij in digni-
tibus ecclesiasticis cōstituti, & præfecti, & quibus animarū
cura existit, iuxta diuina præcepta, & prædicti œcumenici
Concilij, ac prædictarū nostrarum litterarum, seu bullarum
vim, formā, continentiam, & tenorē ad eorum respectiue ec-
clesias, diocē, ac alia beneficia, quibus personalis residentiā re-
quiritur, ad effectum in eis personalē residentiā facien-
tē contulisse, ac omnia & singula in eisdē præceptis, Concilio, &
litteris siue bullis respectiue contenta adimpleuisse, & obser-
uasse. Atamē, sicut accepimus, multi & multi præfatorū præ-
ceptorū & mandatorū contemptores, animarūq; suarū, &
proprie salutis immemores, in dictis dignitatibus ecclesiasti-
cis, quibus cura animarum imminet, ac Episcopalibus & Ar-
chiepiscopalibus respectiue cōstituti præmissa facere & ad-
implere hæcenus minime curarūt, sed distulerunt, & differūt,
in grave animarū suarū, gregūq; sibi commissorum pe-
riculum, & ouium suarū perniciosum exemplū, & scandala-
rum, sententias, cen. & pœnas propterea sibi infligētes teme-
re

rè & dānabiliter incurrēdo. Quæ omnia cū nō sint con-
niventibus oculis, aut impunè prætermittēda, sed grauter,
vt ceteris transeant in exemplū, cū iam per tot mēses in-
obediētes fuerint, cēlūras præfatas sustinen. Motu proprio, &
ex certa nostra sciētia, deq; potestatis nostræ plenitudine, Di-
lecto filio nostro Alexandro Riario Camera Apostolicæ ge-
nerali Auditori, cui aliās etiā, seu prædecessori suo viux vocis
oraculo cōmissimus, vt dictos Episcopos, Archiepiscopos, &
alias pēsonas Ecclesiasticas animarū curam habē. non resid,
pōnas præfatas in dicto Cōcilio, & litteris siue bullis nostris
cōtētas, incurtille deciararet, & ad illarū effectualē execu-
tionem, aliq; grauiora procederet, viux vocis oraculo com-
missimus: tamen quia nonnulla monitoria contra certos Epi-
scopos, & alias pēsonas præfatas in vīm commissionis nostræ
huiusmodi sibi factæ tunc decreuerat, & relaxauerat, ne in
posterū de illius iurisdictione dubitari cōtingat, denno eidē
Auditori nostro nunc officium Auditoratus exerceat. aucto-
ritate nostra cōmittimus & mandamus, quatenus statim tam
contra Episcopos, Archiepiscopos, & alios quoscūq; Præ-
latos, tam in Vrbe quā alibi, & vbique locorū existen. &
in propriis diocē. non residen. constituto sibi quantum suffi-
cere videbitur summarie, simpliciter, & de plano, sola verita-
te inspecta, & manu regia de inobedientia propria vsque ad
sentētiā exclusiue procedat, & deinde nobis referat, vt nos
in consistorio nostro secreto de fratrum nostrorum cōsilio, vt
mortis est, ad sentētiā priuationis & depositionis Prælatorū
inobedientiū huiusmodi procedere valeamus, prout proce-
dere intendimus; quo vērō ad alios curā animarū habentes
vsque ad sentētiā inclusiue procedat, & exsequatur iuxta
formam & tenorem dicti Concilij, & litterarū nostrarū
prædictarū, cum eisdem facultatibus, vt suprà, ac alia faciat,
& exsequatur, prout in dictis litteris siue bullis cōtinetur, cū
potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi à
diuinis, declarandi, interdicendi, aggravandi, reaggravandi,
carcerandi, & brachium sæculare decernendi, relaxandi, & exse-
quendi, aliq; facien. necessaria quomodolibet, & opportu-
na. Contrariis quibuscūq. non obstan. & quod præsentis
nostri Motus propriij sola signatura sufficiat, ac vbique fidem
faciat in iudicio, & extra, regula cōtraria, & alijs quibuscū-
que, quibus omib. expresse derogamus, non obstantibus.

Placet, Motu Proprio. I.

Præsentetur. *Amerin. regens.*

Y 3

B V L L A

BVLLA S. D. N. PII, PAPÆ
IIII. REVOCATORIA PRIVILEGIORVM,
exemptionum, immunitatum, facultatum, con-
seruatoriarum, indultorum, confessionaliũ, Ma-
ris magni, & aliarum quarumcumque similium
gratiarum, quibuscumq. locis & personis con-
cessarum, in his, in quibus statutis & decretis sa-
cri Concilij Tridentini contrariantur.
PIVS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM

Dei, ad perpetuam rei memoriam.

N Principis Apostolorum Sede, meritis licet
imparibus, diuina dispositione constituti, nihil
neque vniuersali Ecclesiæ, curæ & sollicitudini
nostræ commissæ, salubrius, neq. iniuncto nobis
Apostolicæ seruitutis officio decentius præ-
stare possumus, quàm quòd providentiæ nostræ ministerio
æcumenicũ Conciliũ Tridentinũ, sicut nostris potissimum
auspiciis, summaq. sanctorum Patrum concordia, per Dei mi-
sericordiam feliciter absolutum fuit: ita, per vniuersos, qui
Christiana pietate censentur, vbique suscipiatur, & remotis
quibuslibet obstaculis ab omnibus æqualiter obseruetur. Cum
itaq. in eodẽ Concilio quamplurima salubria, & ad vniuersalem
morum reformationem valde vtilia, decreta atque statuta, ma-
turo præsentium ipsorum examine præcedente, sint edita, qui-
bus multa atque diuersa priuilegia, exemptiones, immunita-
tes, dispensationes, facultates, conseruatoriæ, indulta, & vo-
cant, confessionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ va-
rent, tam cathedralibus, etiam Metropolitani. quàm collegiatis
ecclesiis, monasteriis, conuertiis, & aliis religiosis, etiam Fra-
trũ mendicantium domibus, & ordinibus: necnon sancti Spi-
ritus in Saxia, sancti Iohannis Lateranensis, ac Incurabiliũ de
Vrbe, sancti Antonij Viennen. & sancti Bernardi Iuren. aliis-
que Hospitalibus, Militiis, eorumq. Capitulis, & Conuenti-
bus, ac Vniuersitatibus, etiam Studiorum generalium collegiis,
tam secularibus. quàm ecclesiasticis, Confraternitatibus, So-
cietatibus, & tam Principis Apostolorum de Vrbe, quàm
aliis fabricis, sanctæ Cruciatæ, aliisque pijs locis, & operibus,
Abnec non Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælati, Ab-
batibus, Abbarissis, Prioribus, Præpositis, & aliis ecclesiasti-
cis, tam secularibus, quàm diuersorum ordinum & militi-
arum regularibus, ac etiam laicis cuiuscumq. dignitatis, & sta-
tus,

tus, ac gradus, & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus virisque sexus personis: nec non aliquibus notariis, & etiam de latere Legatis, atq. Nunciis, tam perpetuò, quàm ad tēpus, per plures Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, eiusq. Legatos hætenus etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione & intuitu, etiam de fratrum consilio, diversimodè, variisque temporibus, in genere, vel specie, ex quavis etiam honesta causa concessa, & etiam pluries confirmata & innovata fuerunt, in plerisque contrariantur. Nos, quibus in primis cordi est, tam sanctæ & Ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos, ut par est, effectus ubique consequi, & ab omnibus obedienter observari, privilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, Conseruatoriarum, Indultorum, Confessionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcumque Apostolicarum, & aliarum litterarum deluper confectarum, processuumq. decretorum, & aliorum inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & plenè insertis habentes: Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quòd eadem omnia & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, facultates, dispensationes, Conseruatoriæ, Indulta, Confessionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus, & singulis, in quibus illa statutis & decretis Concilij huiusmodi contrariantur, ipso iure reuocata, cassata, & annullata, ac ad ipsius Concilij terminos atque limites reducta sint, & esse censeantur, nec quidquam aduersus ipsa decreta & statuta, quo minus ubique & apud omnes observentur, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac si numquam emanassent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, ac etià statuimus, & ordinamus. Decernentes nihilominus omnia, & singula quæ vigore priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, & dispensationum, facultatum, Conseruatoriarum, Indultorum, Confessionalium, & aliarum quarumcumque gratiarum huiusmodi, post id tempus, quo Concilium obligare cœpit, facta & gesta quomodolibet fuerunt, & in posterum fient, in his, in quibus dicti Concilij decretis aduersantur, nulla, inualida, & irrita esse, & censi, ac nemini, etiam quantumlibet, ut præ-

Y 4

fertur,

fertur, qualificato, tam in foro (quod aiunt) fori, quam conscientia, suffragari posse, & debere. Et ita per quoscunque locorum ordinarios, aliosque Iudices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi facultate, in utroque foro iudicari & definiri debere, ac quidquid secus à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attetare præsumplerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursum.

Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis
Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quinto,
Tertio decimo Kaleod. Martij.
Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Ca. Glorierius.

P. Episcopus Narnien.

H. Cumyn.

ANNO à Natiuitate D. Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quinto, Indictione sexta, Die verò vigesima quarta mensis Februarij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & D. nostri, Domini P I diuina providentia Papæ Quarti, Anno eius sexto, retrospectæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, & valuis Cancellariæ Apostolicæ, per nos Nicolaum de Mathæis, & Camillum Cherubinum S. D. N. Papæ Cursores.

Philibertus Phapuis Magister Cursorum.

ORATIO,

O R A T I O , H A B I T A I N
S E S S I O N E N O N A , E T V L T I M A
sacri Concilij Tridentini.

C E L E B R A T A D V O B V S C O N T I N V I S D I E -

B V S , tertia & quarta Decemb. M. D. LXIII.

P I O I I I I . P O N T . M A X .

A . R . P . D . H I E R O N Y M O R A G A Z O N O

Veneto, Episcopo Nazianzeno, & coadiutore

Famagustano.

Hic summarim recensentur omnia in Concilio Tridentino
definita, quæ & ad piè credendum, & ad bene
vivendum pertinent.

A V D I T E hæc omnes gentes, auribus percipite omnes
qui habitatis orbem. Tridentinum Concilium iam dis-
ceptum, aliquando intermissum, distractum variè at-
que diuulsum, nunc demum, singulari Dei omnipoten-
tis beneficio, summa atque incredibili omnium ordinum
ac nationum voluntate, cōnectitur, atque perficitur. Dies hæc quidem
felicissima Christiano populo illuxit, in qua templum Domini disur-
batum frequenter ac dissipatum reficitur, & absolvitur: & natus hæc
vna bonorum omnium ex maximis ac diuturnis turbantibus atque flui-
tibus tuta in portu collocatur, quæ utinam conscendere nobiscum iis
voluissent, quorum in primis gratia hæc ipsa navigatio instituta fuit:
atque edificij huius construendi participes existerent qui hæc nobis nego-
tium exhibuerunt, maioris nunc profecto lætitiæ causam haberemus.
Sed nostra id certè culpa non accidit.

Nos urbē hanc in Germaniæ faucibus, id est in domus illorū fere
limine positam elegimus: nos custodiam nullam nobis, ne suspicionē illi
aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publi-
cam illis concessimus, quam sibi ipsi composuerunt: nos hic illos perditis
exspectauimus, neque hortari, ac rogare unquam destinimus. ut ad
veritatis lucem cognoscendam accederent. Verum illi etiam absentibus,
scitis, ut puto, à nobis consultum est. Etenim, cum duo essent, in quibus
agri atque infirmis illorum animi medicina fuit adhibenda: alterum
fidei Catholice, ac verè Evangelicæ, illis in rebus quæ in dubio nobis ip-
sis vocantur, quæq; opportune his temporibus viderentur, explicata &
confirmata, dissecta omnibus ac dissipatis errorum tenebris, doctrinæ
alterum discipline ecclesiasticæ, cuius potissimum depravatione illi se à
nobis defecisse affirmant, restitutio: utrumque quantum in nobis fuit,

pro temporum horum ratione, cumulatè præstitimus.

PRINCIPIO enim sancta hæc Synodus (facta, ex laudabili maiorum nostrorum consuetudine, sua fides professione) ut quoddam quasi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus testimonium atque præsidium in dogmatibus sciendum nitendum esset, ostenderet, veteris ac novi Testamenti libros, qui essent sine ulla dubitatione recipiendi, antiquorum Conciliorum probatissimorum exemplo, piè & prudenter enumeravit: ac, ne de verbis quidem ulla ex variis versionibus oriri posset difficultas, certam ac definitam de Græci & Hebræis translationem approbavit. Hinc omnium hæresum caput atque arcem aggrediens, de humane nature corruptis initiis ea statuit, quæ veritas ipsa, si loqui posset, exprimeret. De iustificatione deinceps (res magna, & cum ab antiquis, tum à nostri temporis hereticis mirum in modum oppugnata) ea definiuit, quibus & perniciosissimum eo in genere opinionibus occurreretur: & rectè sentiendi ratio miro quodam ordine, atque admirabili sapientia (ut in illis Dei Spiritum faciliè agnoscas) demonstraretur. Præstantissimo hoc post hominum memoriam decreto hæreses ferè uniuersæ sugulantur, & quasi caligo Sole, discuntur ac dispelluntur: eaq; claritas, uquè splendor veritatis apparet, ut, tantum lumen quin videat, dissimulare iam nemo possit. Subsecuta est salutari septem sacramentorum Ecclesiæ Sacramentorum tractatio: primum simul de omnibus, post de unoquoque separatim. His verò qui non videt, quàm distinctè, explicatè, abundanter, illuminatè, & (quod caput est) verè tota celestium horum mysteriorum ratio continetur? Quis in tam magna multipliciq; doctrina, quid aut sequendum aut fugiendum sit, potest ullo modo desiderare? Quis in illis omnibus errandi locum aut occasionem inueniet? Quis denique de Sacramentorum horum vi atq; virtute dubitare in posterum poterit? cum gratiam illam, quæ illis ipsis quibusdam quasi stillicidiis in fidei diem quotidie mentes illabitur, tunc nobis abfuisse tam copiose percipiat? Accesserunt ad hæc de sacrosancto Missæ sacrificio, & de Communione sub utraque specie, & parvulorum, & vetera: quibus quidem nihil sanctius, nihil utilius, ut de cælo lapsa, non à hominibus composita videantur. Adiungitur his hodie certa de Indulgentiis, de Purgatorio, de Sanctorum Veneratione, Invocatione, Imaginibus, & Reliquiis doctrina, qua non solum hæreticorum fraudibus & calumniis obfistetur, sed piorum etiam Catholico-rum conscientiam planè satisfiet.

HÆC de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quæ dogmata appellantur, fuisse ac feliciter ewunt peracta: neque aliud quidquam præterea eo in genere à nobis hoc tempore expectabitur.

IN eorum autem quibusdā administrandis cum nonnulla essent quæ non ritè omnino ac rectè seruarentur: accuratissimè, Patres amplissimè, curasti, ut purè illa, & castè, atque ex more institutæque maiorum tractarentur. Ita omnem superstitionem, omnem questum, omnem (ut dicunt) irreuerentiam à diuina Missarum celebratione abstulim-

flit: vagis, ignotis, & crimineſis ſacerdotibus ſanctum hoc offerre ſacrificium interdixiſti: rei huius ſacraſſime vſum à priuatis domibus, & profanis, in ſacra & religioſa loca reuocaſti: muliores cantus & ſymphonias, deambulationes, colloquia, negotiationes à templo Domini ſummuſiſti. Ita eccleſiaſtico unicuiq; graduſ leges ille à vobis præſcriptæ ſunt, ut tradito illis diuinitus ordine, abutiendi nullus vtiq; locus relinquiatur. Ita nonnulla Matrimonij impedimenta, quæ anſam quaſi quandam ad violanda Eccleſiæ præcepta dare videbantur, remouifſti: facilem venie conſequenda viam minùs legitime connubij ſadus inuentibus intercluſiſti. Quid de furtiuis tenebriſcoſiſque matrimoniis commemorare? Equidem ita ſentio, ſi alia nulla cauſſa conuocandi Concilium fuiſſet, (quæ multa & maxima fuerunt) propter vnã hanc id omnino fuiſſe faciendum. Nam cum res hæc ad omnes ſpectet, neque vllus in orbe terrarum vniuerſo angulus reperiatur, quem labes hæc non inuaſerit; curandum meritò fuiſſet, ut communi huic malo communi etiam conſilio prouideretur. Inmuerabilem, Patres ſanctiſſimi, & grauiffimorum delictorum ac ſclerum occaſio, prudentiſſima iſta veſtra, ac propè diuina ſanctione penitus ablata eſt, & Chriſtiane reiſ. gubernationi ſapientiſſimè conſultum. Accedet ad hæc vtiſ in priuſ ac neceſſaria multorum in Purgatoriũ, Sanctorum Venerationis, Inuocationis, Imaginum, & Reliquiarum, atq; etiam Indulgentiarum ratione abuſum interdictio, qui rerum ipſarum pulcherrimam ſaciem inquinare atq; turpare mirum in modum videbantur.

ALTERA verd pars, in qua de labenti ac propè cadenti eccleſiaſtica diſciplina ſulcienda erat agendũ, diligentiffimè etiam abſoluta fuit, atq; perfectã. Eligentur in poſterum ad eccleſiaſtica munera obeunda, qui virtute, non ambitione præſtent; quique populi commodis, non ſui inſeruiant; & proſint potiùs quàm præſint. Enunciabitur atq; explanabitur frequentius, & ſtudioſius verbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius.

ADERUNT ſuiſ gregibus & inuigilabunt Epiſcopi, ceterique, quibus animarum cura commiſſa eſt; neq. extra creditũ ſui cuſtodiam vagabuntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impurè & ſagitiòſè vituendum, aut ad malè & pernicioſè docendum priuilegia: nullum ſine pœna crimen, nulla ſine præmio virtus relinquetur. Pauçerum & mendicantium ſacerdotum multitudini optime promiſum eſt: certe vnufquiſque eccleſiæ, ſtatutoque operi, vnde ali poſſit, adſcribetur.

A V A R I T I A, quo nullũ vitũ eſt terrius, præſertim in domo Dei, ab ea omnino tollitur: gratis Sacramenta omnia, ut par eſt, conferuntur. Ex vna eccleſia plures, ex pluribus vna, ut populi commodum, & ratio poſtulat, conſtituetur. Eleemoſynarum queſtores, (ut appellant) qui ſua, non que I E S V Chriſti, querentes, magnum noſtræ religioniſ damnum, magnam infamiam afferebant: ex omniſ hominum memoria (quod ſumma felicitatu loco ponendum eſt) penitus euellentur. Hinc noſtra præſens calamitas ſumpſit exordium: hinc ſerpere in-

finium

fructum malum, manareque in dies latius non desistebat: neque occurrere illi adhuc multorum Conciliorum cautionibus ac prouisionibus potuit. Quamobrè quis non nisi sapientissime factum dixerit, ut membrum hoc, in quo sanando diu ac multum frustra laboratum est, ne reliquo corpori noceret, excideretur?

PORRO Deo cultus tribuitur purius & accuratius, atq. ita, qui ferant vasa Domini, mundabuntur, ut ad sui imitationem alios trahant. In quo preclarè illud fuit excogitatum, ut, qui sacri essent mittendi, in moribus atque litteris in vnaquaq. ecclesia à prima etate instituerentur, ut quoddam quasi virtutum omnium seminarium illud exsisteret. Iam verò prouincialibus Synodus restituta, Visitationibus ad populorum utilitatem, non ad querelam & sumptum renovatis Tradita Pastoribus regendi suos, atque pacendi commodius facultate: Penitentia publica in vsum reuocata: Hospitalitate tum ecclesiasticis hominibus, tum pui loci indicta: In Curati sacerdotum conferendis memorabilis, ac penè celestis ratione constituta: Beneficiorum (ut ait) pluralitate sublata: Hereditaria sanctuarij Dei possessione prohibita: Modo excommunications imposito ac terminato: Præiudicijs in locis, vbi lites oriuntur, assignatis: Singularibus certaminibus interdictis: Omnium hominum ac sanctorum in primis luxurie, cupiditati, atque licentie freno quasi quodam, quod excuti non facile possit, iniecto: Regibus ac Principibus sui muneris diligenter admonitis: aliisque rebus huiusmodi prudentissime sanctis: quis non videt vestras vos, P. optimi, hac etiam in re partes cumulatissime exsecutos? Actum sæpè est in superioribus Concilijs de fide nostra explicanda, moribusque corrigendis: sed nescio, an vquam diligentius, atque distinctius. Hic præsertim hoc biennio, ex omnium populorum, ac nationum, in quibus Catholice religionis veritas agnoscitur, non solum Patres, sed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam spectemus, eruditissimos: si vsum, peritissimos: si ingenia, perspicacissimos: si pietatem, religiosissimos: si virtutem, inuocentissimos. Numerus uero quoque fuit, ut, si præsentibus Christiani orbis considerentur angustie, frequentissima hæc omnium, quæ antea fuerunt, Synodus appareat. Hæc singula omnium vulnera detecta, mores expositi fuere: nihil dissimulatum est. nostrorum aduersariorum argumenta & rationes ita tractata, ut eorum tum causa non nostra, agi videretur. Tertium nonnulla, atque etiam quartum discussa: summa sæpè contentione certatum: eos scilicet consilio, ut, quem admodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus, veritatis vires ac nervi probarentur. Quæ enim inter idem sentientes, idemque spectantes, discordia potuit exsistere?

QVÆ cum ita sint, licet optandum (ut initio dicebam) summopere fuisset, ut vni cum illis hæc agerentur quorum potissimum causa tractata sunt: absentium tamen etià incolumitati atq. saluti ita prouisum est, ut alia ratione prouideri, si adfuissent non potuisse videatur. Legant illi quæ de fide nostra statumimus, ut Christianum hominem de-

cet, humi-

et humiliter: & si lumen eis aliquod fulserit, ne faciem aueriant: & si vocem Domini audierint, corda sua non obdurent. Ac si ad curam matris Ecclesie complexum, unde se illi distaxerunt, redire voluerint clementiam sibi omnem, ac misericordiam tribuendam non dubitent: Sed precipua illa ratio est. P. A. dissidentes a nobis animos conciliandi; consentientes in fide atque officio retinendi: si, quae hoc in loco verbis sanciuimus, re ipsa in nostrum ecclesiam praestiterunt. Leges etsi optime sunt, muta tamen res est. Quid Hebraeo populo Dei ipsius ore latae leges profuerunt? Quid Lycurgi leges Lacedaemoniis; Socrus Atheniensibus. ad libertatem retinendam, quam ob causam erant conscriptae, utilitati attulere? Sed cur externa, atque antiqua nimis commemoro? Quae ad bene beataeque viuendum instituta atque praecepta ex vniu Christi Domini nostri vita atq. doctrina desiderare aut possumus, aut debemus? Quid item fuit a maioribus nostris omissum, quod cum ad recte sentiendum, tum ad praclare agendum pertineret? Medicamentum quidem salutare compositum ac paratum iamdiu habemus: verum, si morbum debet expellere, sumendum est, ac per venas in omne corpus diffundendum. Poculo hoc salutis nos primum inebriemus, carissimi, & viuae atque loquentes leges simus, & norma quasi quaedam ac regula, ad quam aliorum actiones & studia dirigantur: atque ita sibi unusquisque persuadaeat, nihil e Christianae reip. commode ac dignitate succurrurum, nisi quantum in se sit, studiosè praestiterit.

I n curandum nobis cum antea fuit: tum multo erit in posterum accuratius. Etenim, si magistri nostri ac Saluatoris exemplo facere prius debebamus, quam docere: postquam docuimus, quin faciamus, quae esse poterit excusatio? Qui ferre nos ac pati poterit: si, cum non furandum esse demonstrauerimus, ipsi furemur: si, cum non machinandum, machinemur? Sanctos a sancto Concilio: innocentes atque integros ab integritatis praeceptis & innocentiae firmos in fide atque constantes a fidei nostrae firmata doctrina discedere minimè conuenit. Ac tales quidem expectant nos populi nostri, qui nostrum iamdiu relictum sustinentes, ea se ipsi ratione consolabantur, fore, ut hanc temporis usuram maiori praesentes studio sarciremus. Sed fiet id a vobis, ut spero, Patres sanctissimi, diligenter: & quemadmodum hoc in loco fecistis, ita etiam domi sati Deo atque hominibus facietis. Nunc (quod huius temporis est) Deo primum ipsi maximo atque immortalis, maximas atque immortales gratias & agamus & habeamus: qui non secundum peccata quae fecimus nos, neque secundum iniquitates nostras retribuit nobis: sed diem hunc letissimum, quem videre multi concupierunt, nobis non solum videndum, sed etiam celebrandum, incredibili cum totius Christiani populi assensu, atque approbatione, sua magna benignitate concessit. P 10 deinde 1111. Summo nostro atque optimo Pontifici gratia perpetuae ac singulares habende sunt: qui, cum primum beati Petri sedem ascendit, tanto Synodum hanc instaurandi desiderio exarsit, ut in eas suas omnes curas & cogitationes defigeret. Nunc statim viros proba-

tissimos

tissimos ad indicendum illis nationibus atque Prouinciis Conciliū mi-
 si, pro quorū in primis salute conuocabatur. Hi Aquilonis partes propē
 omnes peragrarunt, rogarunt, obsecrarunt, obtestati sunt: tuta omnia
 atq. amica promiserunt: atq. id etiam egerunt, ut in Angliā traicerent:
 Legatos postmodum pietate ac doctrina præstantissimos, cū interesse
 ille Synodo, ut mirum in modum cupiebat, non posset, huc misit: ex
 quibus duos (quorum memoria in benedictione est) statuta die, tam-
 etsi nulli ferē Episcopi conuenissent, hic esse uoluit. Hi, atque additis
 ex paulo post tertius, nouem menses, atque eo ampliū, iustum ad Syn-
 odum instituendam Episcoporum numerum hoc in loco nihil agentes
 expectauerūt: cū interea nihil aliud Pontifex ipse aut ageret, aut me-
 ditaretur, quā ut Patres quamplurimi, quamoptimi, & quamprimum
 huc accederent; & Christiani nominis Reges omnes ac Principes suos
 huc Oratores mitterent: ut communi omnium voto atque consilio com-
 muni hac causa grauisima omnium atque maxima tractaretur. Quid
 uero postea omni cura, sollicitudine, sumptibus pretermisit, quod ad
 Concilij huius ampliūdinem, libertatem, & commodum pertinere
 aliquo modo uideretur: O singularem pastorū ac patrū nostrī pietatem
 atque prudentiam! o summam etiam eiusdem felicitatem, cuius aucto-
 ritate atque auspiciis factum hoc diu & agitatum Concilium consti-
 tit, & conquisit! Te Paulum I I I. te Iulium, mortuos appello: quam-
 diu, quantumq. studio uidere, quod nos uidemus, exoptasti? quot in eam
 rem sumptus, quot labores insumpsis? Quamobrem uere tibi atque ex
 animo, P I E sanctis. ac beatiss. gratulamur, quod tantam tibi le-
 uitiam, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum diuina in te
 beneuolentia argumentum est) Dominus seruauit: quem nos precibus
 omnibus ac votis supplices oramus, ut te nobis incolumem. pro Ecclesie
 sue sancte commodo atq. ornamento, & quā citissime reddat, & quā
 diutissime conseruet. Serenissimo etiam Imperatori gratias agere, &
 gratulari iure optimo debemus. Ille potentissimorum Cæsarum, qui
 propagandæ Christianæ religionis miro quodam desiderio flagrant,
 animum, ut locum, referens, urbem hanc ab omni periculo liberam con-
 seruauit, & nos ut eam tranquillamque pacem traheremus, sua vi-
 giliantia perfecit: magnamque nostris animi securitatem, assiduū trium-
 phum Legatorum summorum uirorū præsentia, ac propē pignore attu-
 lit. Ille de nostris huius rebus pro sua eximia pietate sollicitus mirificus fuit.

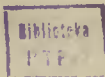
ILLE à se atque à nobis dissentientes homines, ex obscurissimis, in
 quibus versantur, tenebris. erueret, atq. ad sanctæ huius Synodi claris-
 simam lucem adspiciendā adducere maximopere laborauit. Regum præ-
 terea Christianorum ac Principum in Concilio hoc amplissimū suū le-
 gationibus ornando, & suos uestra auctoritati fascies submitiendo, pia
 maxime uoluntas grata nobis memoria prosequenda est. Iam uero quis
 est, illustris. Legati & Cardinales, qui se uobis debere plurimum non
 fateatur? Vos, nostrarum actionum duces optimi, ac moderatores existi-
 stis. Vos ne nostra aut in dicendo, aut in decernendo libertas violari
 aliqua

aliqua ex parte videretur, incredibili patientia ac diligentia curasti. Vos nulli corpori labori, nulli animi contentioni pepercisti, ut ad optatum res exitu, quod alij multi vestri similes frustra tentauerunt, quamprimum perduceretur. In quo precipuam quandam ac propriam leuitiam habere tu MORONE illustrasti. atque ornatissime debes: qui, cum vigesimo ab hinc anno primum praelaro huic edificio lapidem posueris, extremam nunc manum post alios multos huic operi architectos adhibitos, feliciter, pro summa tua ac propè diuina sapientia, impones. Factum hoc tuum egregium ac singulare omnium sermone perpetuò celebrabitur, neque vlla unquam etas de tuis his laudibus conticescet. Quid de vobis dicam, Patres sanctis, quàm bene de Christiana republ. vestris his prestantissimis actionibus meruisti? quanta vestrum vniuscuiusque nomini commendatio, quanta gloria à Christiano populo vniuerso tribuetur? Vos verè Patres, verè Pastores & agnoscant omnes, & predicabunt: vobis suam unusquisque vitam atque salutem acceptam libentissimè referet. O diem illam populis nostris iucundissimam atque letissimam, in qua primum reuifere illis nos atque amplecti à templi Domini edificatione redeuntes contigerit!

SED fac, tu Domine Deus noster, ut tam eximia de nobis opinio egregiè factis respondeamus; & semen hoc, quod in agro tuo seminamus, uberem fructum afferat, fluatq; ut ros eloquium tuum: atque, quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, ut vniuersis omnium ouile, & vnus pastor, atque inpotissimum PIVS III. in tui nominis gloriam sempiternam. Amen.

APPROBATIO.

A Nnotationes ad marginem, quæ huic Plantiniana Tri-
dentini Concilij editioni accefferunt, nudam & fidelem
continere ostensionem locorum vnde singula dogmata sunt
desumpta, nibilq; quod vel ad canonũ istius Concilij inter-
pretationem pertineret, vel hæresim saperet, inesse, attestor
ego Augustinus Hunnæus, 8. Maij, 1570.

Casus Episcopales

35

Blasphematores, maledictoresq; dei & sectorum,
 Fractores votorū, Periuri, Incantatores tricesq;
 Daemonū consultores, Sacrilegi, Abusus sacrorū
 Olcorum rerumq;, Luxu in Ecclā locūq; sacro,
 Incendiarii, Machi, Machinātes mortem,
 Desfloratores virginum, Concubina Sacerdotū,
 Iuncti matrimonio post votū castitatis, sponsalia
 cum alia, clandestinūq; matrimoniū q; sit sine
 p̄sentia testium, & solennitatib; Coeuntes cum
 Iudāa vel Saracena, & conuerso, Sodomita &
 bestialitas, Pueros opprimentes & negligentes
 Sepelientes in baptizatos clam in cimiteriis,
 Abortuū, percuratores, Incestuosi, Malefici,
 Augures & aurospices, Percussores parentum,
 & clericorū, Fallarii, moneta Irarū sigillorū,
 Hæretici, Turbantes pacem, Membra mutilantes,
 Pedagogium extorquentes a religiosis & clericis,
 Vsurarii, Veneni venditoresq; emptoresq; ad
 homines perimendos, Tradentes dominos
 Homicidium voluntarium.

